

JAAR VERSLAG 2020

PMT
pensioenfonds
Metaal & Techniek

JAAR VERSLAG 2020

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	4
Profiel	7
Organisaties	8
Missie, visie en ambities	9
Kerncijfers	11
De ambities van PMT	19
Algemene ontwikkelingen 2020	20
1 Financiële zekerheid	23
2 Waardevast pensioen	33
3 Integer, betrouwbaar en wendbaar	39
4 Proactief en zichtbaar	48
5 Laagdrempelig en betrokken	52
6 Keuzes in de regeling	58
7 Pensioen op verantwoorde wijze	61
8 Kosten	68
9 Vooruitblik	73
Verantwoording en toezicht	77
Organisatie	87
Organisatie PMT	88
Bestuur en functionarissen PMT per 31 december 2020	89
Werkgeversvertegenwoordigers in het bestuur	92
Werknemers- en pensioengerechtigdenvertegenwoordigers in het bestuur	93
Raad van toezicht	94
Vergoedingen	95
Enkelvoudige jaarrekening 2020¹	99
10 Enkelvoudige balans per 31 december 2020	100
11 Enkelvoudige staat van baten en lasten 2020	101
12 Enkelvoudig kasstroomoverzicht 2020	102
13 Algemene toelichting	103
14 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2020	115
15 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	131
16 Risicoparagraaf	132
17 Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten 2020	147
18 Actuariële analyse	156
Geconsolideerde jaarrekening 2020	157
19 Geconsolideerde balans per 31 december 2020	158
20 Geconsolideerde staat van baten en lasten 2020	159
21 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2020	160
22 Geconsolideerde algemene toelichting	161
23 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2020	164
24 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	173
25 Risicoparagraaf	174
26 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2020	175
27 Gebeurtenissen na balansdatum	180
28 Overige toelichtingen	181
Overige gegevens	183
Statutaire regeling	184
Actuariële Verklaring	185
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	187
Begrippenlijst	199

¹ Anders dan te doen gebruikelijk is de enkelvoudige jaarrekening vóór de geconsolideerde jaarrekening opgenomen. De reden hiervan is dat de enkelvoudige jaarrekening het beste inzicht biedt in de financiële positie van het pensioenfonds en aansluit bij de overige externe publicaties en de in het bestuursverslag opgenomen beleidsinformatie.

VOORWOORD

We kijken terug op een jaar met bijzondere gebeurtenissen, met soms een grote impact. Het afscheid van Benne van Popta, voorzitter namens de werkgevers, en een markante stap verder in de uitwerking van de Wet Toekomst Pensioenen. Daarnaast hadden we te maken met het COVID-19 virus, het overlijden van ons gewaardeerde oud-bestuurslid Hep van Luunen en de aankondiging van PME om de pensioenadministratie bij een andere uitvoerder onder te brengen. Goed nieuws voor onze deelnemers was dat de pensioenen in 2021 niet verlaagd hoeven te worden.

Wet Toekomst Pensioenen

Na een hele lange aanloop is een ingrijpende hervorming van het pensioenstelsel in Nederland echt van start gegaan. Na het hoofdlijnenakkoord in 2019 is er hard gewerkt aan het concept Wet Toekomst Pensioenen. We hebben de conceptwet, samen met onze uitvoerder MN, zorgvuldig bestudeerd, waarbij we met extra aandacht hebben gekeken naar de transitie naar het nieuwe stelsel. We willen een beheerste én evenwichtige overgang, waarbij de belangen van alle bij het fonds betrokken partijen meegenomen worden. Om het draagvlak bij de deelnemers te behouden voor het nieuwe stelsel vinden wij het noodzakelijk dat *onnodige* verlagingen worden voorkomen: verlagingen die volgens de regels van het nieuwe pensioencontract niet nodig zijn. Het nieuwe pensioenstelsel moet daarbij wat PMT betreft zo snel mogelijk als maatstaf dienen en voorkomt schade die voortvloeit uit wettelijke kaders die niet voor niets worden gewijzigd na een lang en slepend proces over pensioenhervorming. In een stabiel economisch klimaat zouden de uitkeringen dan minimaal gelijk moeten blijven en het verwachte pensioenresultaat ook. Het belegde pensioenkapitaal blijft echter afhankelijk van de economische en financiële ontwikkelingen.

Effecten COVID-19

2020 was ook het jaar van COVID-19. Dit virus houdt al een jaar de hele wereld in zijn greep. Niemand had kunnen voorspellen of zelfs maar bedenken wat de impact zou zijn van het COVID-19 virus en dat we hierdoor al meer dan een jaar vanuit huis zouden werken. Het zorgde voor een schok in de economie, zoals we die niet eerder hebben gezien. Ook veel bedrijven in de Metaal en Techniek zijn geraakt. Gelukkig is er na de schok van de lockdown ook herstel zichtbaar en heeft de overheidssteun veel faillissementen voorkomen. De werkgelegenheid is nagenoeg gelijk gebleven, althans gemeten naar het aantal actieve deelnemers. Teruglopende inkomsten kunnen tot liquiditeitsproblemen leiden in ondernemingen, hetgeen zou kunnen knellen met premienota's die betaald moeten worden. PMT voerde daarom in 2020 een coulanbeleid ten aanzien van premie-inning en houdt dat aan, zolang als nodig is. Het heeft geleid tot meer betalingsregelingen, maar die worden goed nagekomen en de premie-inning is op niveau gebleven.

De schommelende dekkingsgraad van PMT

In het begin van 2020 daalde de rente, wat een stijging van de verplichtingen van PMT veroorzaakte en daarmee zorgde voor een sterk dalende dekkingsgraad. In maart 2020 keerde dit effect om en liep de rente op, wat een positieve invloed had op de dekkingsgraad. De rente bleef dagelijks schommelen. Ook de rendementen zorgden eerst voor een daling en later voor een stijging van de dekkingsgraad. Zo verliep de dekkingsgraad in dit jaar van 99,1% primo 2020 naar 86,0% per eind maart 2020 om vervolgens weer te stijgen tot het niveau van 96,3% eind december 2020. Daarmee eindigde de dekkingsgraad boven de grens van 90% waaronder een verlaging van de pensioenen onvermijdelijk was geweest.

Geen verlaging van pensioenen in 2021

PMT maakt voor 2021 opnieuw gebruik van de vrijstellingsregeling waardoor we de pensioenen in dat jaar niet hoeven te verlagen. Dat is een pak van ons hart. Het gemiddelde pensioen van onze metaalbewerker, installateurs, automonteurs en autoschadeherstellers is al geen vetpot. Een verlaging van tientallen euro's zou ernstig zijn geweest. De kans op verlaging in de transitiefase tot uiterlijk 2026 is echter nog wel aanwezig.

De nieuwe berekeningsmethodiek voor de UFR treedt in werking dit jaar en dat betekent een eerste stap in een verdere verlaging van de rekenrente. De komende jaren kan deze nieuwe systematiek leiden tot een daling van de dekkingsgraad bij PMT en daarmee tot een toenemende kans op verlaging van pensioenen indien er geen nadere afspraken worden gemaakt over de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Voorzitterswissel, afscheid en aangekondigd vertrek

In 2020 is Terry Troost voorgedragen als beoogd voorzitter namens de werkgevers. Na een intensieve voorbereiding van negen maanden heeft hij op 1 januari 2021 officieel het voorzitterschap overgenomen van Benne van Popta. PMT is Benne dankbaar voor de periode van 10 jaar waarin hij zich heeft ingezet om het fonds in het soms woeste pensioenlandschap op koers te houden en voor zijn inspanningen om een goede overdracht naar Terry te organiseren.

In november bereikte ons het droevige bericht van het overlijden van Hep van Luunen. Hep was bestuurslid van PMT van 2002 tot en met 2017. Hij was een belangrijke schakel tussen het pensioenfonds en de sociale partners in de debatten over de inhoud en uitvoering van de pensioenregeling in de sector. PMT blijft Hep herinneren als een warme persoonlijkheid die hechtte aan goede verstandhoudingen.

Ons zusterfonds PME heeft in november 2020 aangekondigd de pensioenadministratie per 1 januari 2022 elders onder te brengen. Het is jammer dat PME vertrekt, maar onze deelnemers kunnen erop rekenen dat we zoveel mogelijk blijven samenwerken en streven naar gelijke pensioenregelingen.

Afsluiting

U kunt in het jaarverslag nog veel meer lezen. Over de financiën, risicomanagement, ons beleggingsbeleid, communicatie en een vooruitblik naar 2021. Het jaar dat in het teken zal staan van noodzakelijke voorbereidingen op het nieuwe pensioencontract. Informatie delen met deelnemers en cao partijen én afstemming over de keuzes in het nieuwe pensioencontract vormen noodzakelijke voorwaarden voor een goede overgang naar een nieuwe fase van de pensioenen in de branches van onze bedrijfstak.

Den Haag, 12 mei 2021

Het bestuur

J.P.M. Brocken, *voorzitter namens de werknemers en pensioengerechtigden*
T.W. Troost, *voorzitter namens de werkgevers*

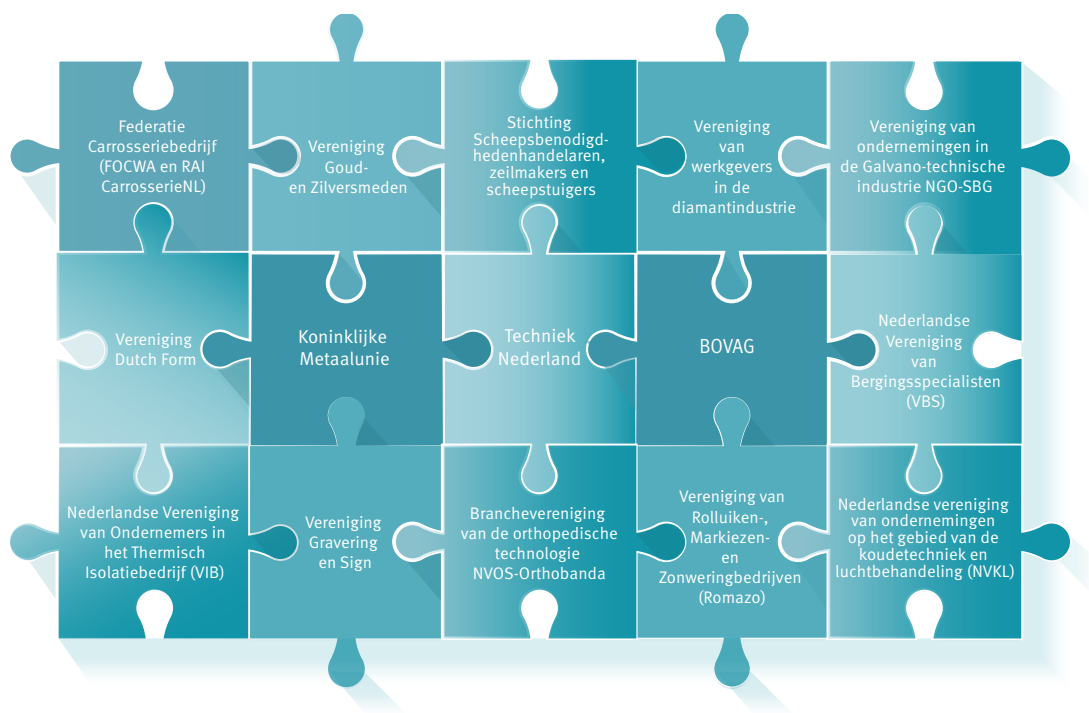
PROFIEL 2020

ORGANISATIES

Bij het Pensioenfonds Metaal en Techniek zijn werkgevers en werknemers aangesloten die vallen onder de verplichtstellingsbeschikking.

De werkgeversleden van het bestuur worden voorgedragen door de Federatie Werkgeversorganisaties Techniek (FWT), waar verschillende werkgeversorganisaties uit de Metaal en Techniek bij zijn aangesloten. Bedrijven die zijn aangesloten bij PMT zijn doorgaans aangesloten bij één van de volgende organisaties:

- Koninklijke Metaalunie
- Techniek Nederland
- BOVAG
- Federatie Carrosseriebedrijf (FOCWA en Rai CarrosserieNL)
- Nederlandse Vereniging van Ondernemers in het Thermisch Isolatiebedrijf (VIB)
- Nederlandse vereniging van ondernemingen op het gebied van de koudetechniek en luchtbehandeling (NVKL)
- Vereniging Goud- en Zilvermeden
- Vereniging Dutch Form
- Vereniging van ondernemingen in de Galvano-technische industrie NGO-SBG
- Vereniging Gravering en Sign
- Nederlandse Vereniging van Bergingsspecialisten (VBS)
- Vereniging van Rolluiken-, Markiezen- en Zonweringbedrijven (Romazo)
- Vereniging van werkgevers in de diamantindustrie
- Stichting Scheepsbenodigdhedenhandelaren, zeilmakers en sloopstuwagers
- Branchevereniging van de orthopedische technologie NVOS-Orthobanda

De werknemersleden in het bestuur worden voorgedragen door de volgende vakorganisaties:

- FNV
- CNV Vakmensen

De leden namens de pensioengerechtigden in het bestuur worden voorgedragen door het verantwoordingsorgaan.

MISSIE, VISIE EN AMBITIES

MISSIE PMT

PMT zorgt voor een betaalbaar, duurzaam en zoveel mogelijk waardevast pensioen voor alle deelnemers. We weten wat er speelt en anticiperen op toekomstige ontwikkelingen.

Er wordt samengewerkt met deelnemers, werkgevers en sociale partners. Het belang van deelnemers staat altijd voorop.

PMT is laagdrempelig en geeft deelnemers – zowel digitaal als in persoonlijk contact – optimaal inzicht in hun pensioen en in hun keuzemogelijkheden. Ook over wat er met de ingelegde premies gebeurt, is PMT transparant.

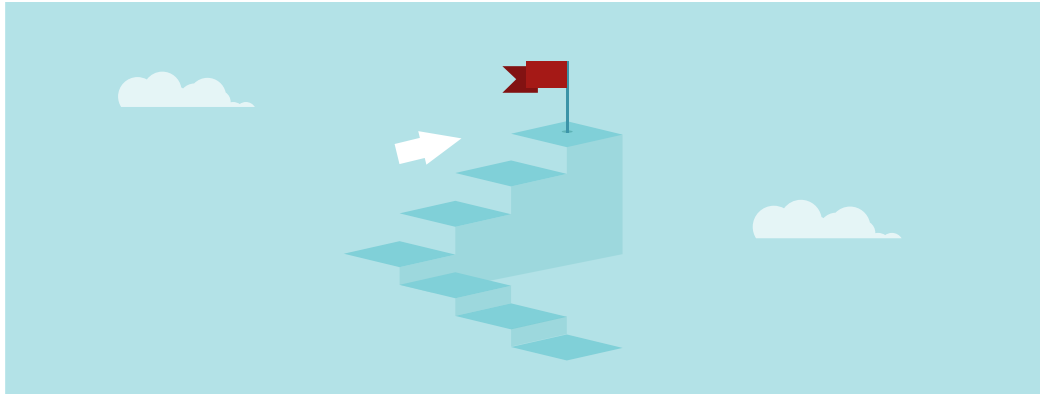
VISIE PMT

De inzet van PMT is het bieden van een betaalbaar en duurzaam pensioen voor alle deelnemers met maatwerk binnen de collectieve regeling.

Het doel van ons beleggingsbeleid is voldoende rendement te behalen om zo een betaalbaar pensioen te combineren met het streven naar een waardevast pensioen. Er wordt niet meer risico genomen dan nodig is en er wordt scherp op het kostenniveau gelet. Het doen van beleggingen in Nederland geeft invulling aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van PMT.

We bieden onze deelnemers door een vlekkeloze en passende dienstverlening inzicht in hun pensioen en de keuzes die zij kunnen maken.

Als fonds van de bedrijfstak Metaal en Techniek opereren we in een steeds veranderende omgeving. We leveren hierin goed zichtbaar onze inbreng en worden erkend voor onze bijdragen aan verbeteringen.

AMBITIES

Uit de missie en visie vloeien voor PMT een aantal ambities voort.

FINANCIËLE ZEKERHEID

PMT draagt – tegen een gegeven premie – zorg voor een goed aanvullend inkomen voor deelnemers bij ouderdom en biedt ook zekerheid aan mensen die tijdens hun actieve loopbaan worden geconfronteerd met situaties waarin moet worden teruggevallen op het fonds, zoals bij overlijden, arbeidsongeschiktheid en werkloosheid. PMT doet dit binnen een verplicht gestelde regeling waarbij het geen winstoogmerk heeft. Onder ongunstige omstandigheden kan PMT genoodzaakt zijn om te korten op de pensioenen.

WAARDEVAST PENSIOEN

Het beleggingsbeleid van PMT is erop gericht om voldoende rendement op het belegde vermogen te behalen om zo een betaalbaar pensioen te combineren met het streven naar een waardevast pensioen. Er wordt niet meer risico genomen dan nodig is.

INTEGER, BETROUWBAAR EN WENDBAAR

PMT wordt door zijn werkgevers, (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en zijn omgeving gezien als een integere, betrouwbare pensioenuitvoerder die in staat is zijn bedrijfsvoering tijdig en goed aan te passen aan wijzigende omstandigheden en ambities.

PROACTIEF EN ZICHTBAAR

PMT heeft een duidelijke en herkenbare visie op en opinie over de ontwikkelingen in het pensioendomein. Het fonds draagt actief bij aan het maatschappelijke debat over pensioenen. De duidelijke visie krijgt waardering bij de achterban en leidt tot opinieleiderschap in de pensioensector.

LAAGDREMPELIG EN BETROKKEN

PMT heeft een sterke verbinding met de achterban en investeert voortdurend in de relatie met alle belanghebbenden. Het fonds verplaatst zich in hun wensen en behoeften en demonstreert dat in zijn houding, gedrag en acties. Het fonds is zowel digitaal als in persoonlijk contact makkelijk bereikbaar.

De dienstverlening is betrouwbaar en accuraat. Dat toetst PMT bij de achterban. PMT communiceert toegankelijk, duidelijk en adequaat. Deelnemers, werkgevers en pensioengerechtigden voelen zich gekend en begrepen.

KEUZES IN DE REGELING

PMT streeft ernaar, gegeven de trend van individualisering in de maatschappij, keuzes binnen de regeling en het wettelijk kader in de uitvoering maximaal te benutten.

PENSIOEN OP VERANTWOORDE WIJZE

PMT streeft ernaar om binnen de kaders van de risicohouding en het streven naar overrendement zoveel mogelijk te voldoen aan de eisen van ESG-integratie. Daarbij streeft PMT ernaar om negatieve maatschappelijke effecten van zijn beleggingen te voorkomen en om waar mogelijk ook positieve maatschappelijke impact te realiseren. Daarnaast duidt het ‘verantwoorde wijze’ op kostenefficiëntie.

KERNCIJFERS 2020

KERNCIJFERS 2016-2020

WERKGEVERS EN DEELNEMERS	2020	2019	2018	2017	2016
WERKGEVERS (AANTALLEN)					
Aangesloten werkgevers met personeel	34.420	34.343	34.002	33.538	33.355
DEELNEMERS (AANTALLEN)					
ACTIEVE DEELNEMERS					
- waarvan premiebetalend	401.097	400.438	390.737	377.930	368.255
- waarvan premievrij vanwege arbeidsongeschiktheid	17.919	17.864	17.413	17.174	17.084
Gewezen deelnemers ¹⁾	701.989	700.474	691.230	675.154	666.490
PENSIOENGERECHTIGDEN					
Ouderdompensioen	163.282	157.934	154.860	152.488	148.960
Vervroegd ouderdompensioen	4.979	4.789	4.931	4.628	5.898
Partnerpensioen	62.597	61.474	60.204	59.623	58.277
Wezenpensioen	2.642	2.551	2.424	2.512	2.438
TOTAAL PENSIOENGERECHTIGDEN	233.500	226.748	222.419	219.251	215.573
Niet opgevraagde pensioenen	64.288	62.826	62.991	63.091	63.392
TOTAAL DEELNEMERS	1.418.793	1.408.350	1.384.790	1.352.600	1.330.794
Pensioengerechtigden met ANW Pensioen ²⁾	1.245	1.249	1.258	1.211	1.228
Afkopen ³⁾	12.869	11.779	11.061	17.970	20.722
Actieve deelnemers					
gemiddeld salaris (x € 1)	38.720	37.630	36.580	35.940	35.310
gemiddelde leeftijd (in jaren)	42,3	42,1	42,0	41,8	41,7

1) In het aantal gewezen deelnemers zitten ultimo 2020 90.806 deelnemers zonder aanspraken (2019: 89.378 deelnemers). Het betreft onder andere veel jonge deelnemers waarvoor geldt dat het salaris (op fulltime basis) lager is dan de franchise, waardoor zij geen aanspraken opbouwen.

2) Pensioengerechtigden met partnerpensioen die ook een uitkering hebben omdat zij vrijwillig deelnemen aan ANW Pensioen (tot 1 januari 2016 herverzekerd product).

3) De afkopen zijn inclusief afkoop voor pensioendatum.

PENSIOENVERPLICHTINGEN (X €1 MILJOEN)		2020	2019	2018	2017	2016
Actieve deelnemers		51.824	41.997	34.014	32.218	32.415
Gewezen deelnemers		24.202	20.547	16.445	15.570	15.493
Pensioengerechtigden		25.203	23.148	21.239	20.936	21.039
TOTAAL PENSIOENVERPLICHTINGEN (A)		101.229	85.692	71.698	68.724	68.947
Marktrente verplichtingen		0,24%	0,80%	1,45%	1,58%	1,43%
Premie-egalisatiedepot ⁴⁾		-	-	-	423	395
Voorziening VPL ⁵⁾		-	2.201	1.521	1.189	840

VERMOGEN T.B.V. DEKKINGSGRAAD (X €1 MILJOEN)		2020	2019	2018	2017	2016
Algemene reserve	(B)	- 3.781	- 787	- 427	1.543	- 1.947
Vermogen t.b.v. dekkingsgraad	(C = A+B)	97.448	84.905	71.271	70.267	67.000
Dekkingsgraad	(D = C/A)	96,3%	99,1%	99,4%	102,2%	97,2%

Beleidsdekkingsgraad ⁶⁾		91,3%	97,6%	102,3%	100,6%	92,8%
Reële dekkingsgraad ⁷⁾		74,6%	78,2%	82,9%	81,4%	75,6%

4) In de toelichting op de balans wordt deze post nader toegelicht.

5) Bij PMT betreft de voorziening VPL specifiek de voorwaardelijke rechten in verband met de overgangsregelingen.

6) De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de 12 maandelijkse aan DNB gerapporteerde dekkingsgraden.

7) Naast de nominale pensioenverplichtingen wordt ook rekening gehouden met de toekomstige indexatie. Om invulling te geven aan het voorwaardelijk karakter van de indexatie wordt deze gekwantificeerd met een (voor alle fondsen gelijk) verwacht rendement. Zie voor de exacte berekeningswijze art. 133b PW. De berekening van de reële dekkingsgraad sluit aan op de indexatieregel in het herziene financieel toetsingskader, die op dezelfde wijze onderscheid tussen de onvoorwaardelijke nominale toezegging en de voorwaardelijke indexatietoezegging maakt.

PREMIES	2020	2019	2018	2017	2016
Premiepercentages (%)					
Premie ouderdoms- en partnerpensioen ⁸⁾	22,20%	22,20%	22,60%	23,00%	23,50%
Premie VPL ⁹⁾	5,78%	5,78%	5,88%	5,99%	6,12%
Premiebijdragen (x € 1 miljoen)					
Premie ouderdoms- en partnerpensioen	2.133	1.997	1.899	1.801	1.729
Premie VPL	545	509	483	458	440
PREMIE-INKOMEN TOTAAL	2.678	2.506	2.382	2.259	2.169
Premievorderingen					
Te vorderen premiebijdragen (x € 1 miljoen)	82	62	75	64	51
Te vorderen premiebijdragen in percentage van het totale premie-inkomen	3,1%	2,5%	3,1%	2,8%	2,4%

PENSIOENUITKERINGEN (X €1 MILJOEN)	2020	2019	2018	2017	2016
Uitkeringen ouderdompensioen	1.104	1.040	1.006	969	922
Uitkeringen vervroegd ouderdompensioen	121	116	110	123	163
Uitkeringen partnerpensioen	235	226	216	210	202
Uitkeringen wezenpensioen	4	4	4	4	3
Uitkeringen inzake ANW pensioen	15	15	15	14	15
SUBTOTAAL UITKERINGEN	1.479	1.401	1.351	1.320	1.305
Afkopen ¹⁰⁾	17	14	15	24	35
UITKERINGEN TOTAAL	1.496	1.415	1.366	1.344	1.340
GEMIDDELDE UITKERINGEN (X €1) ¹¹⁾					
Uitkeringen ouderdompensioen	6.864	6.651	6.550	6.433	6.276
Uitkeringen vervroegd ouderdompensioen	24.871	23.913	22.925	23.316	24.396
Uitkeringen partnerpensioen	3.794	3.720	3.617	3.555	3.514
Uitkeringen wezenpensioen	1.539	1.590	1.485	1.448	1.417
Afkopen	1.357	1.149	1.346	1.348	1.685

8) Dit premiepercentage wordt gegeven over het pensioengevend salaris minus de franchise ad 14.554,- (2019: 14.554,-). Hierbij geldt in 2020 een salarissgrens van 78.348,- (2019: 74.327,-). In de periode 2016 – 2020 was de premie op basis van loonsom gelijk. Over het pensioengevend jaarsalaris boven de salarissgrens tot het maximum salaris van 110.111,- (2019: 107.593,-) geldt vanaf 1 januari 2017 een vrijwillige regeling op basis van een premiestaffel en jaarlijks vast te stellen opbouwpercentages 'laag' (1,51%) of 'hoog' (1,875%).

9) De VPL premie wordt gegeven over dezelfde grondslag als die voor de premie ouderdoms- en partnerpensioen. Vanaf 2014 komt de premie volledig ten laste van de werkgevers.

10) De afkopen zijn éénmalige uitkeringen van de contante waarde van toekomstige uitkeringen.

11) Het gepresenteerde gemiddelde - met uitzondering van de afkopen - betreft de totale uitkeringslasten ten opzichte van het gemiddeld aantal pensioengerechtigden.

OVERIGE PARAMETERS (X €1)	2020	2019	2018	2017	2016
Salarisgrens	78.348	74.327	73.711	72.222	70.416
Maximum salaris	110.111	107.593	105.075	103.317	101.519
Franchise	14.554	14.554	14.704	14.904	15.104
Inflatie (CPI-prijsindex, periode juli - juli)	1,49	1,73	1,36	-0,32	0,81
SALDO WAARDEOVERDRACHTEN (X €1 MILJOEN)					
Waardeoverdrachten inkomend	55	45	70	-	-
Waardeoverdrachten uitgaand	32	96	228	9	2
KOSTEN (X €1 MILJOEN)					
Pensioenuitvoeringskosten regulier	44	43	42	44	55
Pensioenuitvoeringskosten éénmalig	-	-	-	-	12
Directe beleggingskosten	89	94	89	95	113
TOTAAL KOSTEN IN JAARREKENING	133	137	131	139	180
Integrale beheerkosten, dit zijn directe en indirecte beleggingskosten ¹²⁾	602	453	381	337	327

12) De indirecte beleggingskosten zijn de kosten die verrekend zijn met het rendement op de beleggingen. Deze kosten worden niet apart in de jaarrekening gepresenteerd.

BELEGGINGEN	2020	2019	2018	2017	2016
SAMENSTELLING PORTEFEUILLE ULTIMO (X €1 MILJOEN) ^{13,14,15}					
Vastgoedbeleggingen	7.295	7.503	6.479	6.349	5.584
Aandelen	28.161	25.620	21.128	24.441	23.228
Vastrentende waarden	61.623	53.483	44.667	40.531	38.873
Overige beleggingen	278	414	431	470	529
TOTAAL BELEGD VERMOGEN	97.357	87.020	72.705	71.791	68.214
SAMENSTELLING PORTEFEUILLE ULTIMO (%) ¹³					
Vastgoedbeleggingen	7,5%	8,6%	8,9%	8,8%	8,2%
Aandelen	28,9%	29,4%	29,1%	34,0%	34,0%
Vastrentende waarden	63,3%	61,5%	61,4%	56,5%	57,0%
Overige beleggingen	0,3%	0,5%	0,6%	0,7%	0,8%
TOTAAL BELEGD VERMOGEN	100%	100%	100%	100%	100%
TOTAAL RENDEMENT PER CATEGORIE BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)					
Vastgoedbeleggingen	- 439	975	276	219	340
Aandelen	1.448	5.078	- 341	2.071	2.428
Vastrentende waarden ¹⁴	7.381	7.243	108	466	3.818
Overige beleggingen	805	35	68	30	63
TOTAAL RENDEMENT ¹⁵	9.195	13.331	111	2.786	6.649
TOTAAL RENDEMENT PER CATEGORIE BELEGGINGEN (%) ¹⁶					
Vastgoedbeleggingen	-4,1%	14,6%	2,4%	5,3%	6,0%
Aandelen	10,3%	27,0%	-7,3%	15,2%	11,3%
Vastrentende waarden	12,6%	16,1%	1,8%	-1,6%	11,5%
Overige beleggingen	18,1%	12,5%	15,5%	2,2%	12,7%
SPLITSING RENDEMENT OVER TOTAAL BELEGD VERMOGEN (%)					
Totaal rendement	10,6%	18,4%	0,2%	4,1%	11,0%
waarvan direct rendement	2,3%	2,7%	2,8%	3,0%	3,3%
Z-SCORE					
Z-score per jaar	0,31	- 0,55	0,76	- 0,05	0,08
Beoordeling performance toets ¹⁷	1,53	1,56	1,83	1,83	2,18

13) In de kerncijfers en het bestuursverslag worden de beleggingscategorieën (vermogen en resultaat) gepresenteerd conform de wijze waarop het (strategisch) beleggingsbeleid wordt vormgegeven. Voor nadere uitleg wordt verwezen naar toelichting op de balans (7).

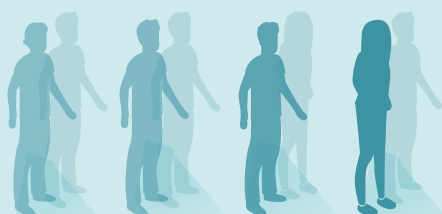
14) Het rendement dat behaald is op derivaten overlays voor valuta en renteswaps is volledig toegewezen aan Vastrentende waarden.

15) Het totaalrendement dat hier getoond is, is exclusief de aan vermogensbeheer toegerekende bestuur- en bestuursbureaunkosten (€ 6 miljoen).

16) Hier zijn per categorie de resultaten op derivaten overlays toebedeeld aan de juiste categorie.

17) De performancetoets geeft aan in hoeverre het feitelijk behaalde beleggingsrendement over een periode van vijf jaar afwijkt van het beleggingsrendement van de normportefeuille (benchmark) over diezelfde periode. Als beoordeling van de performancetoets is de uitkomst van deze toets (zoals die is beschreven in bijlage 1 bij het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000) vermeld inclusief optelling van 1,28. Daardoor is de performancetoets gehaald als de vermelde uitkomst groter of gelijk aan nul is.

Voor wie werkt PMT?

419.016 Werknemers
34.420 Werkgevers
233.500 Pensioengerechtigden
701.989 Ex-deelnemers

€ 97.357 miljard
Totaal belegd vermogen per 31 december 2020

€ 1.496 miljoen
Betaalde pensioenen in 2020

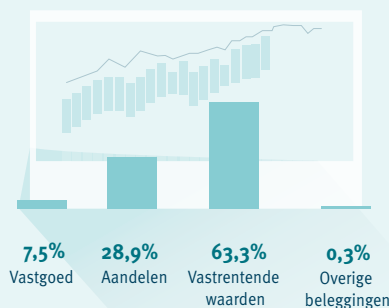

€ 2.678 miljoen
Binnengekomen premie 2020

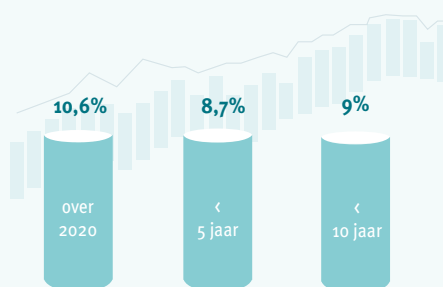
Hierin belegt PMT

Aantal ondernemingen waarmee PMT in 2020 een dialoog heeft gevoerd om invloed uit te oefenen

Gemiddeld rendement op de beleggingen

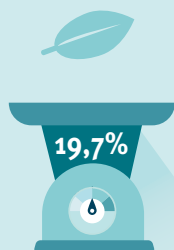

Het totale in Nederland belegd vermogen

Staats- en bedrijfsobligaties, hypotheek, aandelen, vastgoeds en startups

Vermindering van CO₂- uitstoot t.o.v. 2019

11,7%

van de investeringen draagt bij aan de VN doelstellingen (Sustainable Development Goals)

Uitsluitingen

31 bedrijven
12 landen

PMT stemde in 2019 op

Aandeelhoudersvergaderingen

DE AMBITIES VAN PMT 2020

ALGEMENE ONTWIKKELINGEN 2020

PMT VANAF 1 JANUARI 2020 ORGANISATIE VAN OPENBAAR BELANG (OOB)

Op 10 juli 2019 heeft de wetgever het ‘Besluit aanwijzing organisaties van openbaar belang’ definitief gepubliceerd. Met dit Besluit zijn pensioenfondsen met een belegd vermogen van meer dan € 10 miljard aangewezen als organisatie van openbaar belang. Het besluit is per 1 januari 2020 in werking getreden.

De OOB-status stelt vooral strengere eisen ten aanzien van kwaliteitsbeheersing en de onafhankelijkheid van de accountant van de controle van de jaarrekening. Daarnaast is er aanvullende informatie ten aanzien van niet-financiële informatie in het jaarverslag (milieu, sociale zaken, personeel, beleid ten aanzien van beschermingen mensenrechten, anti-corruptie en anti-omkoping).

Over de wijze waarop PMT in het beleggingsbeleid rekening houdt met milieu, klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen wordt ingegaan in hoofdstuk 7 (Pensioen op verantwoorde wijze) en in het PMT verantwoord Beleggen Jaarverslag 2020. Ook is er uitgebreide informatie over het verantwoord beleggen beleid te vinden op de [website](#).

UITWERKING PENSIOENAKKOORD

In de zomer van 2020 verscheen de Hoofdlijnennotitie Pensioenakkoord. Deze notitie was een gezamenlijke uitwerking van het akkoord dat het kabinet en sociale partners in 2019 hadden gesloten over de toekomst van het pensioenstelsel.

Het bestuur heeft in het najaar van 2020 een bestuurlijke werkgroep ingesteld die zich buigt over verdere uitwerking van deze notitie in wet- en regelgeving. Ook bereidt deze werkgroep de lobbystandpunten voor waar dat nodig is. Een belangrijk onderdeel van het wetsvoorstel betreft de transitie naar het nieuwe stelsel. Het gaat om een beheerste en evenwichtige overgang waarbij de belangen van alle bij het fonds betrokken belanghebbenden meegenomen worden. Ook de risico's die gepaard gaan met een dergelijke hervorming worden daarin nadrukkelijk betrokken. Om het draagvlak bij de deelnemers te behouden voor het nieuwe stelsel en de transitie daar naartoe, vindt PMT het noodzakelijk dat onnodige verlagingen worden voorkomen.

Half december 2020 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het concept wetsvoorstel ter consultatie aangeboden. Daarbij heeft hij ook in grote lijnen het transitie-FTK geschetst. PMT benut de mogelijkheden om hierop een reactie te geven. Dit gebeurt gezamenlijk met de pensioenfondsen PME en Koopvaardij en uitvoeringsorganisatie MN. Ook met de Pensioenfederatie vindt afstemming plaats op dit dossier.

COVID-19 PANDEMIE

Als onderdeel van de standaard risicobeheersing van PMT beschikt uitvoeringsorganisatie MN over continuïteitsplannen waarin onder meer vermeld is wat er minimaal nodig is aan mensen en systemen om de dienstverlening te kunnen voortzetten tijdens onvoorziene omstandigheden.

Deze plannen voor de pensioenadministratie, vermogensbeheer en informatievoorziening zijn getoetst aan de risico's van de COVID-19 uitbraak en in orde bevonden. De bedrijfsvoering is zonder noemenswaardige problemen gecontinueerd. De internetbandbreedte en ICT-omgeving zijn ruim voldoende berekend op grote aantallen thuiswerkers. De omschakeling naar digitaal werken is uitstekend verlopen, hoewel het ontbreken van persoonlijk contact beperkingen met zich meebrengt.

GEVOLGEN DEKKINGSGRAAD

De aandelenkoersen kelderden vanaf maart 2020 vanwege de vrees voor economische schade van het COVID-19 virus. In een eerder stadium had ook de zeer forse daling van de olieprijs een negatieve invloed op de koersen. Beleggers verkochten in reactie op de COVID-19 crisis hun aandelen en vluchtten in eerste instantie in ‘veiligere’ beleggingen als staatsobligaties. Dit zorgde voor een dalende rente, wat een stijging van de verplichtingen van PMT veroorzaakte en daarmee zorgde voor een sterk dalende dekkingsgraad. Later in maart 2020 keerde dit effect om en liep de rente op, wat een positieve invloed had op de dekkingsgraad. De rente bleef echter dagelijks schommelen. Per eind februari 2020 resulteerde de dalende rente in een dekkingsgraad van 92,3%, per eind maart 2020 daalde de dekkingsgraad door de dalende beurzen verder naar 86,0% (dit is inclusief additionele waarderingscorrecties onder extreme omstandigheden voor met name private equity). De rente bleef verder dalen, maar door aantrekkende aandelenmarkten steeg de dekkingsgraad in de loop van 2020 tot een niveau van 96,3% eind december 2020.

FINANCIEEL CRISISTEAM

Naar aanleiding van de ontwikkelingen heeft PMT conform het crisisplan een financieel crisisteam geformeerd. Dit team is tijdens de eerste maanden van de COVID-19 crisis ten minste eenmaal per week (digitaal) bij elkaar gekomen. Het crisisteam bestaat uit bestuursleden, ondersteund door het bestuursbureau en specialisten van MN. Het financiële crisisteam volgde de marktontwikkelingen en bekeek of PMT acties moest ondernemen om bij te sturen. Daarbij hield PMT onverminderd vast aan de beginselen uit het strategisch beleggingsbeleid, de vastgestelde bandbreedtes, procedures en mandaten. Bij het opstellen daarvan is immers ook rekening gehouden met zeer negatieve scenario's.

De nadruk bleef liggen op het feit dat PMT een lange termijn belegger is in combinatie met het goed en snel (op)volgen van de marktontwikkelingen om in actie te komen als dat nodig is. Na de eerste lockdown is het crisisteam weer ontbonden. De rust op de financiële markten was wedergekeerd en de normale werkwijze kon worden hervat.

OPERATIONELE ASPECTEN

De niet-financiële aspecten, waaronder de operationele voortgang van de kritische bedrijfsprocessen van de pensioenuitvoering, zijn belegd bij het dagelijks bestuur en de commissie Pensioenen. Het dagelijks bestuur heeft tijdens de eerste lockdown ten minste tweemaal per week overlegd, ondersteund door de directie en medewerkers van het bestuursbureau en waar nodig door specialisten van MN. Na de eerste lockdown is de normale werkwijze weer hervat.

COULANCE VOOR WERKGEVERS

De regering heeft in 2020 maatregelen genomen in de vorm van financiële tegemoetkomingen voor ondernemers. Ondernemers in de sector Metaal en Techniek zagen in veel gevallen hun omzetten wegvallen en maakten zich zorgen over hun liquiditeitspositie en de toekomst van hun onderneming. PMT wilde daar rekening mee houden en besloot daarom coulant te zijn door het verlenen van uitstel voor de premiebetalingen, het achterwege laten van rentes en boetes bij te late betalingen en zo nodig het bieden van betalingsregelingen voor werkgevers die desondanks in liquiditeitsproblemen zouden komen. Uitvoeringsorganisatie MN hield de vinger aan de pols om maatwerk te kunnen bieden waar nodig.

Eind 2020 bleek het voor de sector over het geheel genomen toch een vrij positief jaar, ondanks behoorlijke verschillen per branche. Al met al is over het hele jaar gezien de premie-inning goed verlopen.

GEEN GEVOLGEN VOOR FINANCIËLE POSITIE

De impact van deze PMT-maatregelen op de financiële positie van het fonds was, zoals verwacht, bijzonder gering. Op basis van de diverse stress-scenario's heeft het financieel crisisteam vastgesteld dat PMT in 2020 steeds over voldoende liquiditeit beschikte, ook in de vooralsnog hypothetische situatie van uitstel van premiebetalingen.

1 FINANCIËLE ZEKERHEID

PMT stelde bij de ambitie over financiële zekerheid in 2020 de volgende doelstelling: PMT handhaaft de minimale vereiste dekkingsgraad (104,3%) en beoogt een beleidsdekkingsgraad op grond waarvan een indexatie-potentieel ontstaat (minimaal 110%).

DOELSTELLING NIET BEHAALD IN 2020 MAAR GEEN VERLAGINGEN

In 2020 is PMT er niet in geslaagd om een dekkingsgraad van tenminste 104,3% te realiseren. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (szw) heeft echter – gelet op de bijzondere omstandigheden – opnieuw besloten om vrijstelling te geven van de pensioenverlagingen, waarbij aan een aantal voorwaarden moet worden voldaan, waaronder een dekkingsgraad van 90% of hoger. Daar bleef PMT ruim boven: de dekkingsgraad bedroeg per 31 december 2020 96,3%. Dit jaar speelde de COVID-19 crisis een belangrijke rol bij het besluit, naast de afspraken tussen sociale partners en de minister zoals uitgewerkt in de Hoofdlijnennotitie Pensioenakkoord. De contouren van het nieuwe pensioencontract werden duidelijk en met het oog daarop wilde de minister onnodige verlagingen voorkomen.

FINANCIËLE POSITIE

Aan begin van het jaar bedroeg de dekkingsgraad van PMT 99,1% en lag de rekenrente rond de 0,8%. Als gevolg van het uitbreken COVID-19 crisis en de daarmee samenhangende onrust op de financiële markten alsmede de daling van de rente ging de dekkingsgraad van PMT – evenals die van de andere pensioenfondsen – in maart 2020 hard onderuit. Eind maart bedroeg de dekkingsgraad 86,0%. In de loop van het jaar herstelden de beurzen zich weer en uiteindelijk behaalde PMT goede beleggingsresultaten: het totaal behaalde rendement in 2020 bedroeg 10,6%. De rente bleef echter dalen en schommelde in de tweede helft van het jaar tussen de 0,22% en 0,30%. Al met al steeg de dekkingsgraad vanaf het dieptepunt in maart wel met ongeveer 10 procentpunt. Daarmee kwam PMT in ieder geval boven de minimale grens op grond van de tijdelijke vrijstellingsregeling van 90%, maar het effect van de lage rente was dusdanig dat PMT niet aan het formele minimaal vereiste niveau van 104,3% kon voldoen. De dekkingsgraad eind 2020 bedroeg 96,3%. De beleidsdekkingsgraad daalde in 2020 van (afgerond) 98% tot 91%.

BESLUIT VRIJSTELLING 2020 OM AF TE ZIEN VAN VERLAGING

In februari 2021 heeft het bestuur besloten gebruik te maken van de vrijstellingsregeling 2020 van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Zonder deze vrijstelling zou PMT op grond van de dekkingsgraad ultimo 2020 van 96,3% een verlaging moeten doorvoeren tot aan het minimum vereist eigen vermogen (104,3%).

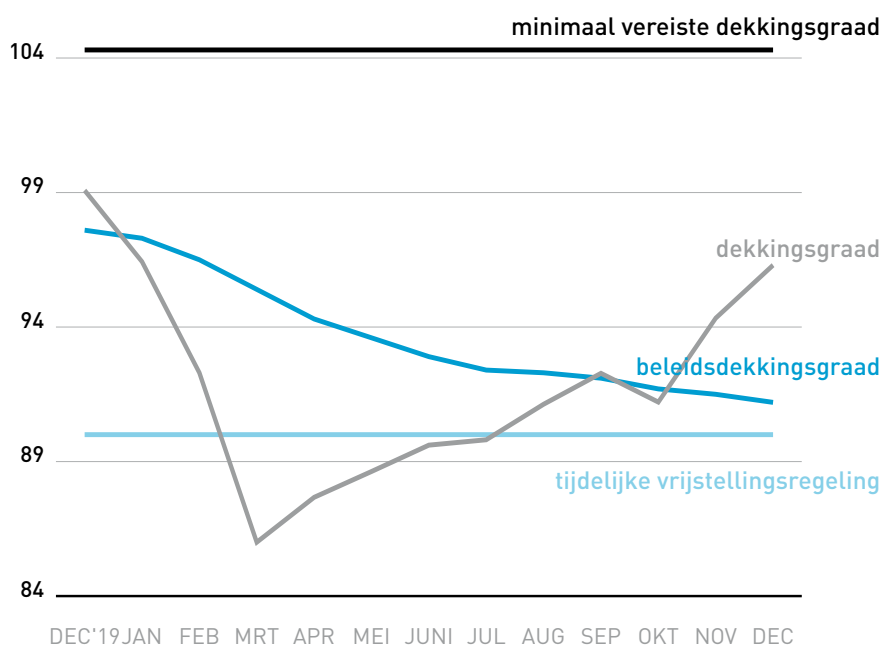
Het bestuur heeft meerdere malen aangegeven dat het doorvoeren van een verlaging in de huidige situatie (overgang naar een nieuw pensioencontract, de lage rente en positieve beleggingsresultaten) ongewenst is en negatief bijdraagt aan het benodigde draagvlak. Net als in 2019 heeft ook afgelopen jaar PMT gebruik gemaakt van de vrijstellingsregeling van de minister.

Het afzien van een verlaging is ook bekeken in relatie tot het premiebesluit. Hierbij was ondanks een verhoging van de premie en verlaging van het opbouwpercentage sprake van een lage premiedekking. Hoewel dit een nadelig effect betekent voor alle doelgroepen, is dit effect mogelijk het meest voelbaar voor pensioengerechtigden. Tegenover het nadelige effect van een lage premiedekking staat echter het volledig uitkeren van pensioenen terwijl de dekkingsgraad onder het vereist minimum ligt.

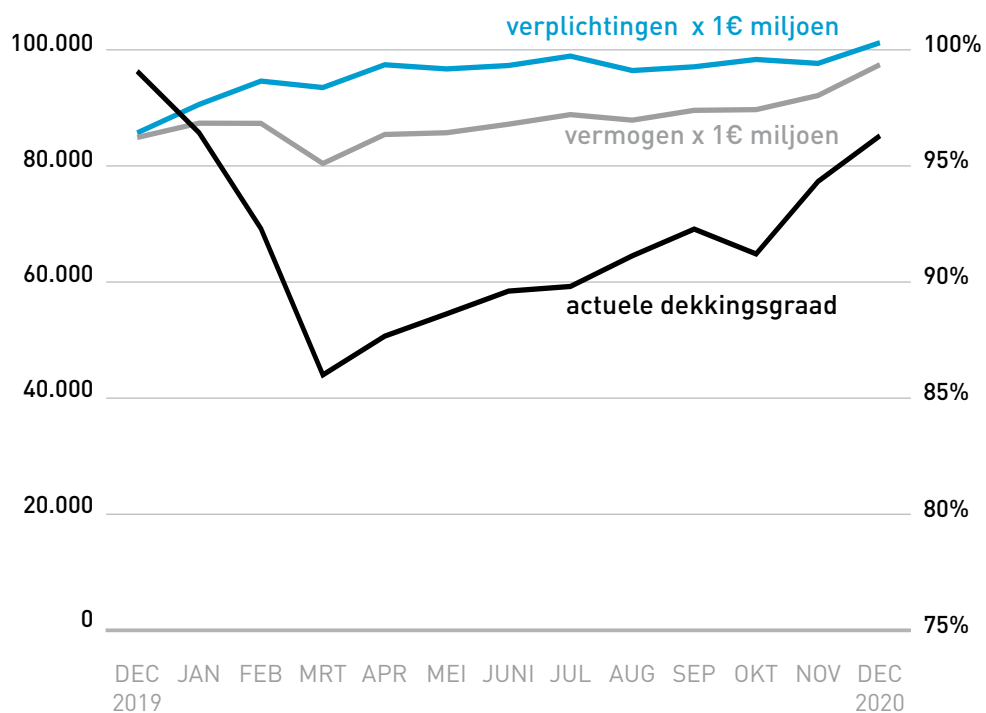
Tot slot heeft het bestuur de bepalingen van het transitie-FTK zoals opgenomen in het concept wetsvoorstel Wet Toekomst Pensioenen meegewogen. In het transitie-FTK wordt ook gesproken over een minimale dekkinggraad van 90% waarboven er geen onvoorwaardelijke verlaging hoeft plaats te vinden. Daarnaast kent het transitie-FTK een richtdekkinggraad van 95%. De huidige dekkinggraad past daarbij.

Alles overwegende is het bestuur van mening dat bij het afzien van een verlaging voldoende rekening is gehouden met een evenwichtige belangenafweging.

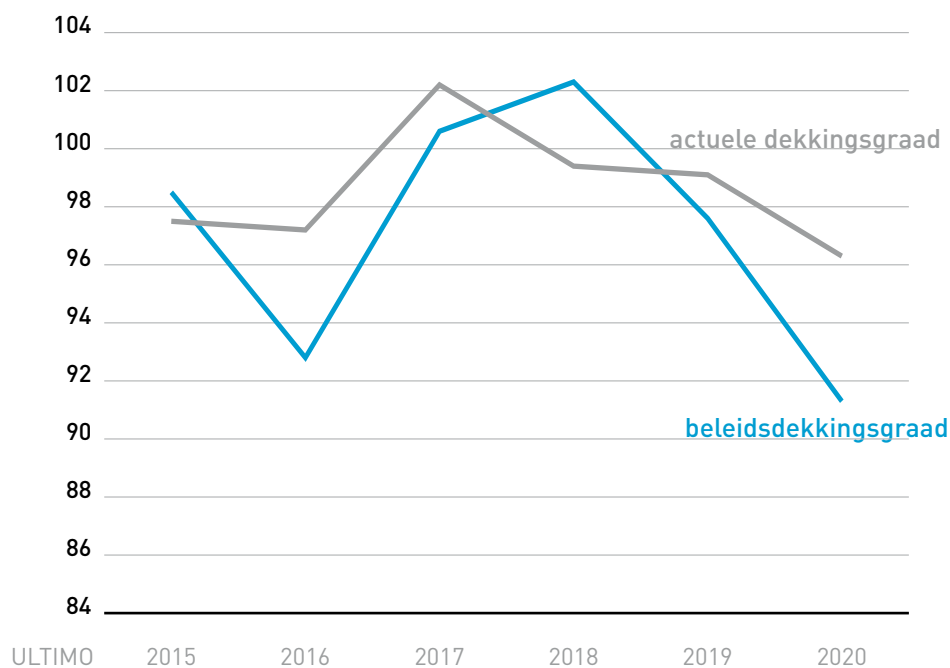
VERLOOP DEKKINGSGRADEN IN 2020

VERLOOP DEKKINGSGRAAD TEN OPZICHTE VAN VERPLICHTINGEN EN VERMOGEN

DEKKINGSGRADEN 2015-2020

WAT IS EEN DEKKINGSGRAAD?

De dekkingsgraad geeft aan hoe ‘gezond’ een pensioenfonds is. Het is de verhouding tussen de bezittingen (vermogen) van een fonds en de pensioenverplichtingen: alle nu en in de toekomst uit te keren pensioenen (berekend volgens het Financieel Toetsingskader, gebaseerd op de risicovrije rente). Een dekkingsgraad van 100% betekent dat er voor iedere euro die betaald moet worden precies één euro in kas is. Het pensioenfonds kan dan exact aan zijn huidige en toekomstige verplichtingen voldoen. Is de dekkingsgraad lager, dan is er een dekkingstekort.

Er zijn verschillende soorten dekkinggraden waarmee de financiële positie van PMT wordt beoordeeld:

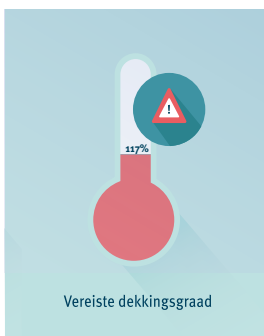
DE ACTUELE DEKKINGSGRAAD

De actuele dekkinggraad wordt wekelijks bepaald en maandelijks gerapporteerd: elke maand wordt dan gekeken hoe de verhouding tussen het vermogen van het fonds en de pensioenverplichtingen ervoor staat. Deze dekkinggraad wordt elke maand op de website van PMT gepubliceerd.

DE BELEIDSDEKKINGSGRAAD

De beleidsdekkinggraad is het gemiddelde van de actuele dekkinggraden van de laatste 12 maanden. Voor een pensioenfonds is de beleidsdekkinggraad leidend. Op basis daarvan wordt bepaald of de buffers (zie de vereiste dekkinggraad) van het pensioenfonds voldoende zijn.

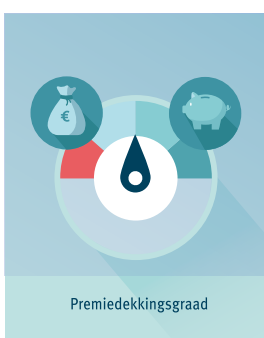
DE VEREISTE DEKKINGSGRAAD

De vereiste dekkinggraad geeft aan hoeveel geld het pensioenfonds minimaal in kas moet hebben om nu en in de toekomst zijn verplichtingen te kunnen nakomen: de verplichtingen plus de buffer. Voor PMT bedraagt de vereiste dekkinggraad (afgerond) 117%. Als de beleidsdekkinggraad onder de vereiste dekkinggraad komt, heeft het pensioenfonds onvoldoende reserves in kas. Dat heet een reservekort. Een pensioenfonds moet dan een herstelplan indienen bij toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Hierin moet worden aangegeven hoe het pensioenfonds binnen 10 jaar herstelt naar de vereiste dekkinggraad.

DE MINIMAAL VEREISTE DEKKINGSGRAAD

geeft de benodigde buffer aan die nodig is om een onvoorwaardelijke verlaging te voorkomen. Als de beleidsdekkinggraad hieronder komt, is er sprake van een dekkingstekort. Het fonds heeft dan te weinig vermogen om de pensioenen in de toekomst te kunnen uitkeren. Als de beleidsdekkinggraad gedurende 5 jaar onder de minimaal vereiste dekkinggraad blijft, moet het pensioenfonds de opgebouwde pensioenaanspraken verlagen. Zoals vermeld, is hierop wederom een vrijstelling verleend door de minister.

DE PREMIEDEKKINGSGRAAD

De premiedekkinggraad geeft aan in hoeverre de feitelijk betaalde premie in een jaar voldoende is om de nieuwe pensioenopbouw te financieren. Een premiedekkinggraad van 100% betekent zodoende dat voor elke euro kosten van de opbouw er één euro premie wordt betaald.

DEKKINGSGRAAD PMT (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2020	2019
Vermogen t.b.v. dekkingsgraad		97.448	84.905
Voorziening pensioenverplichtingen		101.229	85.692
Dekkingsgraad		96,3%	99,1%
Beleidsdekkingsgraad		91,3%	97,6%
		01-01-2020	01-01-2019
Premiedekkingsgraad		63,6%	77,1%

In 2020 heeft de dekkingsgraad zich als volgt ontwikkeld:

ONTWIKKELING DEKKINGSGRAAD (IN PROCENTEN)	WERKELIJK	2020	2019
DEKKINGSGRAAD PER 1 JANUARI		99,1	99,4
Premie		-1,3	-0,7
Beleggingen		10,9	18,6
Rentetermijnstructuur		-13,1	-15,4
Overige oorzaken (waaronder schattingswijziging door overgang naar nieuwe PMT overlevingstafel en kruiseffecten)		0,7	-2,8
DEKKINGSGRAAD PER 31 DECEMBER		96,3	99,1

SPECIFICATIE VERMOGEN T.B.V. DEKKINGSGRAAD PMT (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2020	2019
Totaal activa		110.470	95.539
Verplichtingen en overige schulden		- 13.022	- 8.433
Voorziening VPL		0	- 2.201
VERMOGEN T.B.V. DEKKINGSGRAAD		97.448	84.905

MUTATIE PENSIOENVERPLICHTINGEN NAAR OORZAKEN (Z €1 MILJOEN)	2020	2019
Voorziening pensioenverplichtingen op 1 januari	85.692	71.698
Wijziging van marktrente	13.001	13.164
Rentetoevoeging aan VPV	-284	-172
Wijziging door nieuwe pensioenaanspraken en overgangsregelingen	3.494	2.666
Onttrekkingen voor uitkeringen	-1.499	-1.413
Wijziging grondslagen	-2.026	0
Wijziging afslag ambtshalve toekenningen	-11	0
Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten	19	-54
Overig	-181	-197
VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN OP 31 DECEMBER	101.229	85.692

KOSTENDEKKENDE EN FEITELIJKE PREMIE (Z €1 MILJOEN)	2020	2019
Zuivere kostendekkende premie (o.b.v. actuele RTS, incl. solvabiliteitsopslag)	3.907	3.012
Actuarieel benodigde premie (o.b.v. actuele RTS) t.b.v. pensioenopbouw	3.295	2.529
Gedempte kostendekkende premie	2.117	1.961
Feitelijk geheven premie t.b.v. pensioenopbouw (excl. VUT, prepensioen en levensloop (VPL))	2.117	1.981

De bovenstaande premies zijn inclusief de opslag voor uitvoeringskosten (te weten 0,5% van de pensioengrondslag, ofwel € 58 miljoen).

PREMIEBESLUIT

In 2019 heeft het bestuur bij de opdrachtaanvaarding van de gewijzigde pensioenregeling zoals die door sociale partners was afgesproken, aangegeven dat het bestuur zich – ondanks de toevoeging van de VPL-premie van 5,78% met ingang van 2021 – zorgen maakt over de financiering van de regeling voor de jaren 2021 en 2022.

Het bestuur van PMT wilde daarom in 2020 de afspraken over de financiering van de regeling evalueren, ook omdat in 2020 het verwacht reëel rendement voor de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie vanaf 2021 moet worden aangepast. In het akkoord met sociale partners is daarom toegevoegd dat het bestuur eerst de sociale partners de gelegenheid geeft om de premie aan te passen. Als daartoe niet wordt besloten, krijgt het bestuur van PMT de bevoegdheid om het opbouwpercentage te verlagen als dat uit oogpunt van evenwichtige belangenafweging nodig mocht zijn. Daarbij speelt met name de hoogte van de premiedekkingsgraad een rol.

Het bestuur heeft in de loop van 2020 meerdere malen over dit onderwerp gesproken. Dat heeft geleid tot het besluit om het verwacht reëel rendement vanaf 2021 vast te stellen op 1,54%, met inachtneming van een prudentie-afslag van 0,1 punt. Daarbij is ook alvast vooruit gekeken naar het nieuwe pensioencontract. Voor de bepaling van de fiscaal maximale pensioenpremie in het nieuwe contract is in de memorie van toelichting een projectierendement vastgesteld van rond de 1,5%.

BELANGRIJKSTE OVERWEGINGEN BESTUUR

Het verwachte rendement is vergeleken met de verwachte rendementen die gehanteerd zijn bij de ALM-resultaten voor de nieuwe strategische portefeuille. Voor de kortere termijn ligt het binnen de range van uitkomsten, maar voor de lagere termijn valt het buiten de range van de ALM-uitkomsten. De range van ALM resultaten is daarom sterk afhankelijk van de gebruikte horizon. Dit geeft – naast de spreiding – een extra dimensie van de toekomstige rendementen. De trend van het verwachte rendement is op langere termijn duidelijk omlaag. Een prudentie-afslag past beter bij dit langere termijn perspectief.

Vervolgens heeft het bestuur de risico- en kostenopslagen voor 2021 vastgesteld ter berekening van de premie. Dat alles zou bij een ongewijzigd opbouwpercentage (van 1,875%) leiden tot een gedempte kostendeckende premie van 28,8%. Omdat de feitelijke premie van 27,98% lager is, is het opbouwpercentage voor 2021 verlaagd van 1,875% naar 1,815%. De premiedekkingsgraad bedroeg hierbij 71,4% (vastgesteld per 30 september 2020). Dit betekent voor 2021 een verwacht verlies op de dekkingsgraad van 0,9%-punt.

Het bestuur heeft vervolgens overwogen of het nodig is om het opbouwpercentage verder te verlagen om zo de premiedekkingsgraad te verhogen en het verlies op inkoop te verkleinen.

Het bestuur heeft bij de besluitvorming de belangen van alle betrokkenen evenwichtig gewogen. Kort gezegd komt het erop neer dat de werkgevers meer premie zijn gaan betalen voor de basisregeling omdat de vrijgevallen VPL-premie hieraan is toegevoegd. De actieve deelnemers krijgen een iets lager opbouwpercentage. De lage premiedekkingsgraad komt wel ten laste van het collectief. De uitkeringen van de pensioengerechtigden en opgebouwde aanspraken van de actieven en gewezen deelnemers zijn echter niet verlaagd, ondanks het feit dat de vereiste dekkingsgraad niet is behaald.

Dit in acht nemende, heeft het bestuur op grond van de volgende overwegingen besloten het opbouwpercentage **niet** verder te verlagen dan de hiervoor genoemde 1,815%:

- Ter verbetering van de financiële positie hebben al wijzingen plaatsgevonden: meer premie en een verlaging van de opbouw. Er zal spanning ontstaan in de evenwichtige belangenafweging als de opbouw verder wordt versoerd.
- Verdergaande versoering van de regeling schaadt het draagvlak. En juist dat draagvlak is nodig nu PMT voor een grote transitie staat.
- Als de regels voor de transitie komend jaar bekend zullen zijn, zal het bestuur volgend jaar een beter zicht hebben op de vraag of een verdere versoering in het licht van het nieuwe stelsel nodig is.
- Hoewel er in 2021 niet verlaagd hoeft te worden vanaf 90% dekkingsgraad, blijft het risico dat PMT daar onder eindigt. Als actieve deelnemers naast een pensioenverlaging worden geconfronteerd met een verdere verlaging van het opbouwpercentage (lager dan 1,815%) zal dat het draagvlak onder deelnemers onder druk zetten. Zij krijgen dan niet alleen met een verlaging, maar ook met een versoering van de regeling te maken.
- Net als vorig jaar geeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan dat hij het omwille van stabiliteit van de premie en opbouw logisch vindt als een fonds afziet van verlagingen op grond van de vrijstellingsregeling. PMT volgt daarbij de redenering van de minister.

HERSTELPLAN

Op basis van het FTK heeft PMT vóór 1 april 2020 een herstelplan ingediend bij DNB, omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2019 lager was dan de toen geldende vereiste dekkingsgraad (119,3%). In het herstelplan staat aangegeven hoe PMT binnen de daarvoor gestelde termijn (10 jaar) uit het reservetekort kan komen, op basis van de dekkingsgraad per 1 januari 2020. DNB heeft ingestemd met het herstelplan.

In 2021 heeft PMT opnieuw een herstelplan ingediend bij DNB, gebaseerd op de dekkingsgraad per 31 december 2020 (op basis van de voorlopige dekkingsgraad van 95,5%), de voorgeschreven methodiek van DNB, de nieuwe maximale waarden van de Commissie Parameters en uitgaande van een hersteltermijn van tien jaar. Hierbij is in de voorgeschreven methodiek is geen rekening gehouden met de incidentele vrijstellingsregeling die de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in december 2020 publiceerde. Op basis van dit herstelplan komt PMT binnen 10 jaar uit reservetekort en hoeft PMT in 2021 geen voorwaardelijke pensioenverlaging aan te kondigen.

HAALBAARHEIDSTOETS

PMT is verplicht jaarlijks een zogenoemde haalbaarheidstoets uit te voeren. Met deze toets wordt bepaald of – binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen – de verwachte pensioenresultaten worden behaald in verschillende economische scenario's over een periode van zestig jaar. Worden de grenzen overschreden, dan moet PMT met sociale partners in overleg treden over eventuele maatregelen. Uit de haalbaarheidstoets in 2020 blijkt dat het verwachte pensioenresultaat in het gemiddelde scenario uitkomt op 91,6% van de geïndexeerde uitkeringen.

Dit wil zeggen dat over een periode van zestig jaar 91,6% van de pensioenverplichtingen, zoals overeengekomen met sociale partners, kan worden uitgekeerd. Daarbij zijn altijd volledige toeslagen verleend (geïndexeerd) en zijn de pensioenen nooit verlaagd. Dit percentage ligt boven de grens van minimaal 80%, zoals vastgesteld in de aanvangshaalbaarheidstoets. De uitkomst van het pensioenresultaat in het slecht-weerscenario bedraagt 67,2%. De relatieve afwijking tussen het verwachte pensioenresultaat in het gemiddelde en slechtweerscenario blijft met 26,7% binnen de grens vanuit de aanvangstoets van maximaal 37,5%.

2 WAARDEVAST PENSIOEN

PMT stelde bij de ambitie over een waardevast pensioen als doelstelling voor 2020 dat PMT streeft naar een gemiddeld overrendement op de beleggingen van minimaal 1,5%.

DOELSTELLING NIET BEHAALD IN 2020

Ondanks het goede absolute beleggingsrendement van 10,6% kwam het overrendement dit jaar negatief uit: -6,1%. Dit werd veroorzaakt door de forse toename van de verplichtingen.

Het overrendement over de jaren van het strategisch beleggingsbeleid 2015–2020 kwam uit op:

2015	2016	2017	2018	2019	2020
3,8%	0,5%	8,4%	-3,9%	-2,8%	-6,1%

Dit heeft geresulteerd in een gemiddelde overrendement van -0,5% over deze periode. Hiermee is de doelstelling over vijf jaar niet gerealiseerd.

De resultaten van het overrendement over de afgelopen vijf jaar laten zien dat de financiële positie van PMT in hoge mate afhankelijk is van de markt- en rentebewegingen. Dit heeft ertoe geleid dat PMT in 2020 opnieuw de pensioenen niet heeft kunnen indexeren. Hoewel de sterk dalende rente ook zorgde voor een deel van de hoge beleggingsrendementen (op de matchingportefeuille), concludeert PMT dat onder de huidige lage rente omstandigheden een goed beleggingsbeleid met dito resultaten niet voldoende is om de indexatie-ambitie te kunnen waarmaken.

DOEL: GEMIDDELD 1,5% OVERRENDEMENT PER JAAR

Het beleggingsbeleid van PMT is gebaseerd op de belangrijkste doelstelling van PMT: het nu en in de toekomst kunnen uitkeren van de pensioenen. PMT stelt elk jaar vast welk vermogen er nodig is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Het beleggingsbeleid is gericht op het behalen van voldoende rendement om aan de verplichtingen (gewaardeerd op marktwaarde en UFR) te kunnen voldoen, plus een stukje extra rendement: dit heet overrendement.

PMT hanteert een lange termijn doelstelling voor het overrendement van gemiddeld 1,5% per jaar. Dit betekent dat het rendement op de beleggingen op lange termijn jaarlijks gemiddeld 1,5% hoger moet zijn dan de verandering van de verplichtingen, gewaardeerd op marktwaarde. Het overrendement is in de eerste plaats bedoeld voor indexering, maar op korte termijn bedoeld om bij te dragen aan het herstel van de dekkingsgraad en de benodigde buffer.

Het gemiddelde overrendement over periode 2016 – 2020 kwam uit op -0,5%. Hiermee is de doelstelling van 1,5% niet behaald. De dekkingsgraad is over deze 5-jaars periode dan ook gedaald. Dit komt voornamelijk door de gedaalde rente, negatieve effecten vanuit de UFR-systematiek (de 10-jaars middeling van rentes zorgt voor een dalende trend van de RTS) en de lage premiedekkingsgraad (onder 100%). Bij het opstellen van het strategisch beleggingsbeleid 2015–2020 was een dergelijke langdurige negatieve impact van deze effecten niet voorzien.

Het gemiddelde feitelijke rendement over de periode 2016 – 2020 kwam uit op 8,7%. Een overzicht van de sinds 1948 behaalde rendementen is te vinden op de [website](#) van PMT.

OPNIEUW GEEN INDEXATIE

Omdat PMT nog steeds in herstel is, zijn – net als de voorgaande jaren – de pensioenen van pensioengerechtigden, actieve en niet-actieve deelnemers niet verhoogd. Daarmee heeft PMT de ambitie van een waardevast pensioen niet kunnen waarmaken. Vanaf 2009 heeft geen toeslagverlening meer plaatsgevonden vanwege de financiële positie van het fonds. De toeslagverlening is gebaseerd op de prijsindex.

Per 1 januari 2021 is de gemiste toeslag (cumulatief) voor actieve deelnemers 21,9% en voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers 20,0%. Daarnaast heeft in 2013 een verlaging van de aanspraken en uitkeringen plaatsgevonden van 6,3% en in 2014 van 0,4%. De reële dekkingsgraad bedroeg ultimo 2020 74,6%.

De reële dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de beleidsdekkingsgraad en de dekkingsgraad waarbij pensioenen volledig meestijgen met de prijzen en de koopkracht in stand blijft. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds voldoende vermogen heeft om aan de pensioenverplichtingen te voldoen én om de pensioenen volledig te verhogen met de verwachte stijging van de prijsindex.

STRATEGISCH BELEGGINGSBELEID 2021 – 2025

Het beleggingsbeleid van PMT sluit zoveel mogelijk aan bij de kenmerken van de sector Metaal en Techniek. Net als alle bedrijven in de sector let PMT scherp op kosten en efficiency: elke euro telt.

De financiële ambitie staat dan ook voorop in het beleggingsbeleid. Gegeven dat uitgangspunt, belegt PMT zo verantwoord mogelijk. PMT neemt niet meer risico dan nodig is.

PMT heeft in 2020 zijn strategische beleggingsbeleid 2015–2020 geëvalueerd.

Deze evaluatie vond plaats tegen de achtergrond van de beginselen van PMT alsmede de (operationele) verbeteringen die de afgelopen vijf jaar waren doorgevoerd. In dit traject werden verschillende analyses vanuit verschillende perspectieven uitgevoerd. Vanuit het risicomanagementbeginsel van PMT dat niet meer risico wordt genomen dan nodig is, was het doel van de evaluatie om te komen tot een nieuwe strategische portefeuille met een gelijk verwacht overrendement van 1,5%, maar met een lager risicoprofiel. Een verlaging van het risicoprofiel kon worden bereikt door:

- Een verlaging van het openstaande renterisico.
- Een betere spreiding binnen de returnportefeuille en door een lager risicoprofiel van het aandelencluster en hoogrentend cluster.

Het evaluatietraject heeft uiteindelijk geresulteerd in de keuze voor een nieuwe strategische portefeuille voor 2021 – 2025. De nieuwe strategische portefeuille laat een verbetering zien in het risicoprofiel bij een gelijk verwacht overrendement van 1,5%.

Onderstaande tabel laten de verschillen in de oude en nieuwe strategische beleggingsmix zien:

STRATEGISCHE BELEGGINGSPORTEFEUILLE	2015–2020	2021–2025
Overrendementsdoel	1,5%	1,5%
Matchingportefeuille	50%	42,5%
Strategische renteafdekking (markrente)	50%	60%
Onroerend goed	10%	12,5%
Hoogrentend	10%	15%
Aandelen	30%	30%

In de komende jaren zal er een transitie van de huidige portefeuille naar de nieuwe strategische portefeuille plaatsvinden.

In het **Strategisch Beleggingskader** staat hoe het beleggingsbeleid van PMT bijdraagt aan het realiseren van een pensioen voor de deelnemers van PMT. Het kader legt de doelstelling van het beleggingsbeleid vast, geeft aan welke beginselen PMT hanteert in het bereiken daarvan en geeft de risicohouding weer.

Onderdelen van het kader zijn onder andere de kosten van het vermogensbeheer, verantwoord beleggen, beleggen in Nederland en het transparant zijn over de beleggingen. Met het strategisch beleggingskader legt PMT uit hoe PMT de pensioenpremies belegt en welke uitgangspunten daarbij een rol spelen.

BELEGGINGSPORTEFEUILLE 2020

PMT deelt de beleggingsportefeuille op in een matchingportefeuille en een returnportefeuille. Met de matchingportefeuille wordt gewerkt aan het vermogen voor het nominale pensioen. Deze beleggingen hebben een relatief laag risico en een beperkt verwacht rendement. De matchingportefeuille bevat beleggingen die in waarde stijgen als de rente daalt. Dit is nodig om het renterisico te beperken. Met de returnportefeuille werkt PMT aan het vermogen voor een waardevast pensioen. Het toekennen van eventuele indexatie hangt (onder normale economische omstandigheden) dus nauw samen met de ontwikkeling van deze portefeuille. Het verwachte rendement op deze beleggingen is hoger dan het verwachte rendement op de matchingportefeuille. Daar staat een hoger risico tegenover.

PMT beperkt dit risico door de beleggingen te verdelen over verschillende vermogensclusters: vastgoed, hoogrentende waarden en aandelen. PMT heeft ook kenmerken vastgelegd waaraan deze clusters moeten voldoen. In 2020 had PMT een 50%-50% strategische verhouding tussen de matching- en returnportefeuille.

PMT heeft vanaf april 2020 de renteafdekking verhoogd van 45% naar 50%, om het renterisico verder af te dekken. De transitie naar een afdekking van 50% was eind oktober afgerond. Met name vanwege de omvang van de opbouw heeft deze transitie ongeveer zes maanden geduurd. In november 2020 heeft PMT besloten de norm van de renteafdekking verder op te hogen naar 52%. Deze opbouw naar 52% heeft tot medio januari 2021 geduurd, waardoor de feitelijke renteafdekking per ultimo 2020 51% bedroeg.

PMT evalueert de portefeuille regelmatig ten opzichte van ontwikkelingen in de economie en op de financiële markten op de middellange termijn. PMT maakt geen gebruik van tactisch beleid. Dit betekent dat PMT geen actieve (tijdelijke) over- of onderwegingen ten opzichte van de strategische portefeuille aanbrengt binnen de portefeuille. Over- of onderwegingen kunnen daarmee in principe alleen het resultaat zijn van bewegingen van markten, die via herbalancering weer binnen de (grenzen van) de strategische portefeuille worden gebracht conform het beleid van het fonds. Samengevat komt het erop neer dat PMT vindt dat voorspellingen op basis van kortere termijn marktbevingen geen geschikte basis vormen voor prudent beleggingsbeleid.

Navolgende figuur toont de strategische beleggingsmix en de bandbreedtes die PMT heeft vastgesteld.

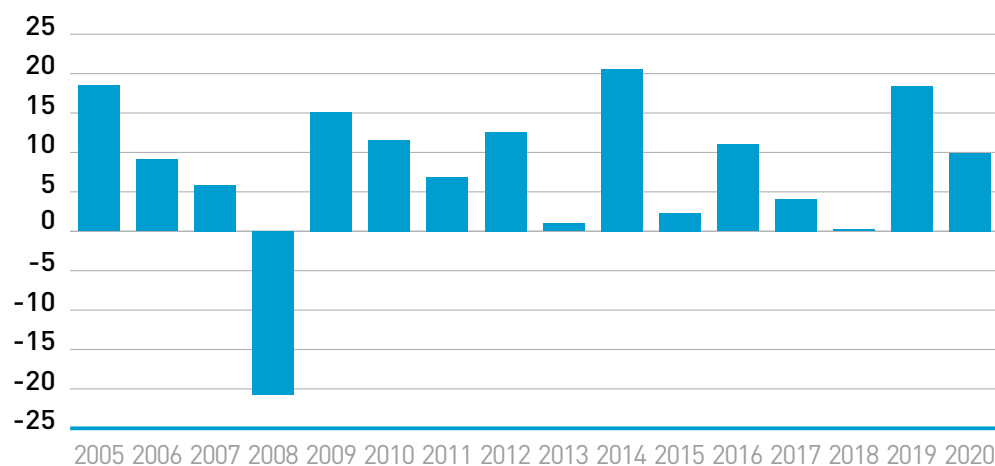
STRATEGISCHE BELEGGINGSMIX EN BANDBREEDTES – 2020

STRATEGISCHE BELEGGINGSMIX EN BANDBREEDTES			2020
PORTEFEUILLE ONDERDEEL	STRATEGISCH NIVEAU	BANDBREEDTE	
Matchingportefeuille	50%	45%	– 55%
Returnportefeuille	50%	45%	– 55%
Cluster onroerend goed	10%		
Cluster hoogrentend	10%		
Cluster aandelen	30%	25%	– 35%
Renteafdekking	52%	49,5%	– 54,5%

RENDEMENTEN 2020

In 2020 liet de matchingportefeuille een waardeinstijging zien in verband met de daling van de marktrente (rendement 16,5%). De returnportefeuille kwam uit op een rendement van 6,0%. Binnen de returnportefeuille werden positieve resultaten behaald op de clusters aandelen (12,0%) en hoogrentende waarden (0,2%). Het cluster onroerend goed liet daarentegen negatieve resultaten (–4,1%) zien. Over heel 2020 kwam het totaalrendement uit op 10,6% (2019: 18,41%). Het gemiddelde rendement over de afgelopen vijf en tien jaar bedroeg respectievelijk 8,7% en 9%.

BELEGGINGSRESULTATEN 2005 – 2020

Het overrendement (het rendement van de beleggingen bovenop de waardeverandering van de verplichtingen) kwam uit op $-6,1\%$ (2019: $-2,8\%$). De rente is in 2020 sterk gedaald, waardoor de matchingportefeuille en de verplichtingen in waarde zijn gestegen. De returnportefeuille is ook in waarde gestegen. Per saldo is dit niet voldoende geweest om in 2020 het beoogde jaarlijkse overrendement van $1,5\%$ te halen.

**RENDEMENTEN EN
VERMOGENSSAMENSTELLING
BELEGGINGSPORTEFEUILLE PMT**
ULTIMO   2020   2019
RENDEMENT (IN %)

Matchingportefeuille	16,5	16,1
Returnportefeuille	6,0	19,5
Onroerend goed	-4,1	14,6
Hoogrentende waarden	0,2	12,7
Aandelen (inclusief private equity)	12,0	24,2
TOTAAL	10,6	18,4

SAMENSTELLING VERMOGEN (IN %)

Matchingportefeuille	49	46
Returnportefeuille	51	54
Onroerend goed	8	9
Hoogrentende waarden	13	15
Aandelen (inclusief private equity)	30	30

NIET MEER RISICO DAN NOODZAKELIJK

De mate waarin PMT risico's neemt in het vermogensbeheer is in lijn is met het beleggingsbeleid: consistent en vooraf bepaald. De risicohouding van PMT kent daarbij twee aan elkaar verwante perspectieven:

- Het beleggingsbeleid is bepalend voor het realiseren van de financiële ambitie van PMT. De pensioenpremie ligt vast. Het gaat dus met name om hoeveel risico's PMT kan en wil nemen om de financiële ambitie te halen. PMT heeft gekozen voor een lange termijn doelstelling van jaarlijks gemiddeld 1,5% overrendement. Daarvoor is een strategische beleggingsmix nodig met een risicoprofiel dat past bij deze doelstelling.
- PMT hanteert een bij het risicoprofiel passend risicomanagement. De wijze waarop PMT dat doet, vormt een belangrijk onderdeel van het **strategisch beleggingskader**.

Een belangrijk uitgangspunt voor het risicomanagement is dat PMT niet meer risico neemt dan nodig is voor het realiseren van de rendementsdoelstelling. Een belangrijk risico is de afhankelijkheid van de rente.

Door een evenwichtige afweging van de diverse risico's heeft PMT voor de huidige norm van renteafdekking gekozen: 52% op basis van de marktwaarde rentecurve met een bandbreedte van $\pm 2,5\%$ -punt. Daarnaast kiest PMT voor spreiding binnen de beleggingsportefeuille. Voor de returnportefeuille is dat een belangrijke manier om risico's te verminderen. PMT heeft via zijn risicokader grenzen gesteld aan de risico's die het fonds wil lopen. In 2020 is PMT binnen deze kaders gebleven.

3 INTEGER, BETROUWBAAR EN WENDBAAR

Aan de ambitie integer, betrouwbaar en wendbaar koppelde PMT voor 2020 de volgende doelstellingen:

- PMT waarborgt dat het Integraal Risico Management (IRM) framework t.a.v. alle risico's en onderdelen van het framework voldoet aan volwassenheidsniveau 4 (2-jaren doelstelling, volledig te bereiken in 2021)
- PMT waarborgt dat de uitbestede werkzaamheden worden uitgevoerd in lijn met het risicobeleid van PMT en binnen de door PMT geschetste kaders
- PMT waarborgt dat alle veranderprojecten worden uitgevoerd in lijn met het beleid en binnen de door PMT geschetste sturingskaders

DOELSTELLINGEN 2020 GROTENDEELS BEHAALD

PMT heeft de doelstellingen over 2020 grotendeels behaald. In 2020 heeft PMT het IRM raamwerk verder verbeterd, met name op het gebied van risicobeleid, –monitoring, –rapportages en –beheersing. De kaders voor de uitvoering van de uitbestede werkzaamheden zijn afgestemd met MN. De sturingskaders voor veranderprojecten zijn op hoofdlijnen met MN gedeeld. Binnen het programma Nieuwe Pensioenstroom (NPS) worden deze verder uitgewerkt.

RISICOMANAGEMENT EN COMPLIANCE

Een goed risicomanagement is voor PMT essentieel. Het pensioenfonds beheert de pensioenen voor meer dan 1,4 miljoen mensen. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat PMT alle risico's die daarmee gepaard gaan, goed beheerst. De risicohouding van PMT is bepaald op basis van wat de deelnemers willen en op grond van wat verantwoord is. PMT neemt daarom niet meer risico dan nodig is.

DIVERSE SOORTEN RISICO'S

Pensioenfondsen hebben te maken met veel risico's en onzekerheden. Risico's zijn gebeurtenissen die een mogelijk negatief effect kunnen hebben op de (toekomstige) pensioenuitkeringen. Hoe PMT om wenst te gaan met risico's is opgenomen in de zeven risicobeginselen die PMT in 2020 heeft vastgelegd in de PMT risicobereidheidsverklaring:

- Wij maken bij risicobeheersing onderscheid tussen risico's die strategisch worden opgezocht om waarde te creëren, en risico's die ontstaan doordat PMT kerntaken uitvoert (waardebehoud).
- PMT richt zich primair op bieden van financiële zekerheid voor de deelnemer, hetgeen een overrendement van 1,5% vereist en een hoog niveau van risicobeheersing.
- Wij nemen niet meer risico dan nodig is voor het behalen van het benodigde overrendement.

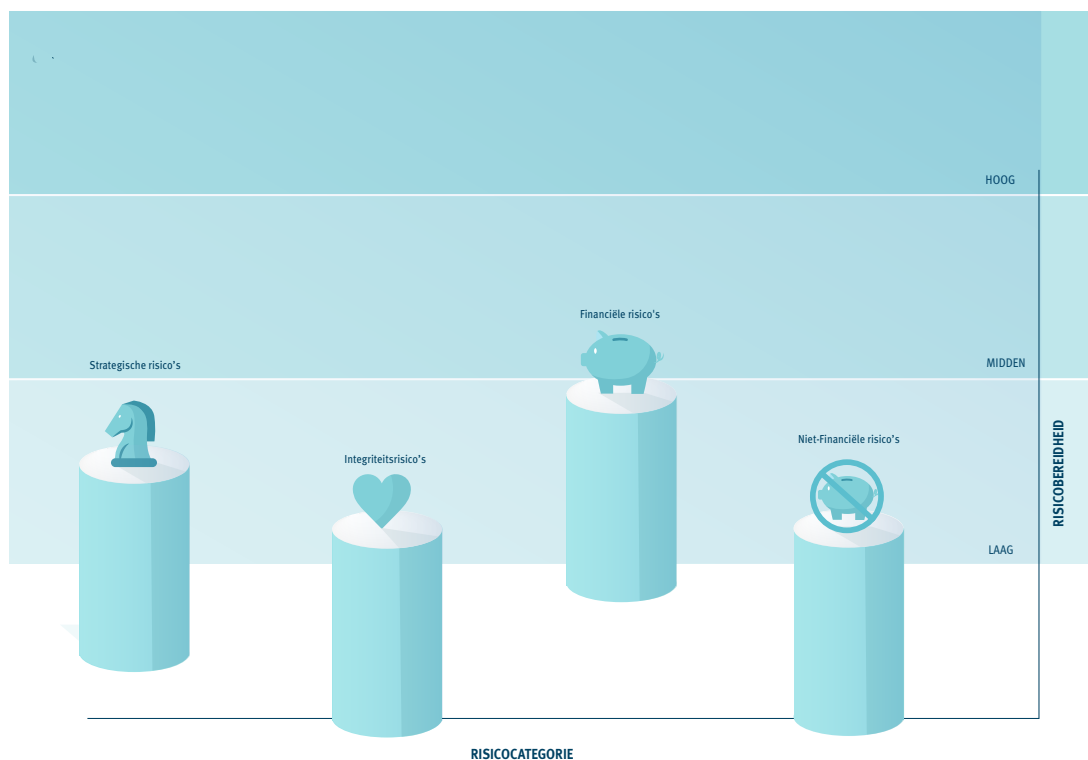

- Wij beheersen de risico's in onze kerntaken in de uitvoering van pensioenbeheer en vermogensbeheer, maar niet tegen elke prijs en accepteren een beperkt restrisico.
- Wij zijn alert op ontwikkelingen in de omgeving, en acteren op nieuwe en opkomende risico's.

- Wij maken risico's en kansen bespreekbaar en zijn ons ervan bewust dat ons (risico)gedrag een voorbeeld voor anderen is.
- Risico's worden bewust en transparant afgewogen en betrokken in de besluitvorming. Risicomanagement is een onlosmakelijk onderdeel van de primaire processen.

Deze PMT risicobeginselen vormen de basis voor het vaststellen van de risicobereidheid die PMT heeft ten aanzien van de verschillende risicocategorieën en de risicostrategie die hierbij gevolgd wordt.

De risicostrategie die PMT volgt, is verbonden aan de vraag of een risicocategorie kan bijdragen aan waardecreatie. Voor risico's die bijdragen aan waardecreatie zal de risicostrategie gericht zijn op het bewust en beheerst nemen van risico's en zal de risicobereidheid meestal groter dan laag zijn. Hierbij geldt altijd het principe: PMT neemt niet meer risico dan nodig is om het benodigd rendement te behalen. Indien dit niet het geval is – zoals het geval is bij integriteits- en niet- financiële risico's – wordt risico's nemen niet beloond. Dan zal de risicostrategie gericht zijn op het voorkomen of beperken van de mogelijkheid dat de risico's zich voordoen en daarmee is de bereidheid in principe altijd laag. Slechts als de kosten van de beheersing groter zijn dan het risico zelf, kan besloten worden om het risico te accepteren.

De risicomanagementprocessen stellen PMT in staat om op een efficiënte en effectieve manier de risico's te identificeren, te beheersen en te monitoren. Op deze wijze controleert PMT of de risico's in lijn zijn met de risicobereidheid die het fonds vooraf heeft bepaald. Als dat niet het geval is, wordt door PMT bijgestuurd, ook wanneer zich stress-scenario's voordoen. Een voorbeeld hiervan is het formeren van het crisisteam in maart 2020 om de ontwikkelingen van de COVID-19 crisis te monitoren en bij te sturen. Eén van de besluiten van het crisisteam betrof het aanhouden van extra liquiditeiten om er zeker van te zijn dat PMT de pensioenen kon blijven uitkeren – ook in onzekere tijden.

BEÏNVLOEDBARE EN NIET-BEÏNVLOEDBARE RISICO'S

Er zijn verschillende risico's die de financiële positie van het fonds kunnen bedreigen. Sommige risico's kan PMT zelf beïnvloeden, maar andere niet. PMT heeft bijvoorbeeld geen invloed op de ontwikkeling van de financiële markten of de ontwikkeling van de levensverwachting. Beide risico's kunnen echter wel een fors effect op het fonds hebben. Hoewel deze externe factoren niet stuurbaar zijn, brengt PMT die wel in beeld en hebben ze een plek in het risicoraamwerk. PMT neemt dan maatregelen om de negatieve effecten zo veel mogelijk te beperken. Het raamwerk vormt een structureel onderdeel van de beheersing van de risico's van het beleggingsbeleid, het pensioenbeheer en andere niet-financiële risico's van PMT.

PMT-RISICORAAMWERK

Belangrijke elementen van het PMT-risicoraamwerk zijn:

- PMT bepaalt de pensioenambitie in kwantitatieve en kwalitatieve zin. De risicohouding en –strategie zijn leidend bij het concretiseren en realiseren van de ambitie. Het bepalen van de kwantitatieve ambitie, de benodigde rendementen en de hoogte van de kostendekkende premie worden mede gebaseerd op de uitkomsten van strategische studies zoals ALM-studies, optimalisatiestudies en stress-scenario's.
- PMT onderkent verschillende rollen en verantwoordelijkheden in het kader van risicomanagement en sluit hierbij aan bij de zogenaamde '3 lines of defense' principes. De inrichting van het bestuur, de commissies en het bestuursbureau volgt deze principes. De inrichting is geformaliseerd in beleid en procedures. Een periodieke evaluatie van het risicoraamwerk en de effectiviteit daarvan is onderdeel hiervan.
- Veel van de niet-financiële risico's die PMT loopt, doen zich voor bij de uitvoeringsorganisatie MN en worden daar beheerst. PMT monitort de adequate uitvoering van de risicomanagementfunctie bij uitvoeringsorganisatie MN op grond van vooraf vastgestelde criteria. Onderdeel hiervan zijn de periodieke performance en de risico- en compliance rapportages, rapportages over de uitkomsten van uitgevoerde audits bij MN en de jaarlijkse ISAE 3402 rapportages van MN. Op basis van onder meer deze rapportages stuurt PMT daar waar nodig bij door het aanscherpen van de kaders, risicobereidheid en performance eisen. Zie hiervoor ook de paragraaf 'Uitvoering bij MN' verderop in dit hoofdstuk.

BELANGRIJKSTE RISICO'S EN ONTWIKKELINGEN 2020

Jaarlijks inventariseert PMT zijn risico's en legt het fonds de prioriteiten op dit gebied vast in een beleidsplan. De drie gebieden waarop PMT de belangrijkste risico's loopt, zijn:

- **Financieel risico en solvabiliteitsrisico:** het solvabiliteitsrisico is het belangrijkste risico voor PMT. Dit risico wordt mede bepaald door de financiële risico's die PMT loopt in de beleggingsoperatie. Het risico op het verlagen van de pensioenen nam significant toe bij het uitbreken van de COVID-19 crisis. Gecombineerd met de lage rente resulteerde dit in een dekkingsgraad die zich het grootste gedeelte van 2020 rond de 90% bevond. Mede dankzij het herstel van de financiële markten tegen het eind van het jaar is de dekkingsgraad eind 2020 uitgekomen boven de 96%. Daarnaast speelde de ca. 2%-punt stijging van de dekkingsgraad door de implementatie van de nieuwe fondsspecifieke prognosetafel PMT_2020 per 30 september 2020 eveneens een belangrijke rol. Net als het voorgaande jaar hoeft PMT ook in 2021 geen verlaging toe te passen in verband met de ministeriële tijdelijke regeling die bepaalt dat bij een dekkingsgraad hoger dan 90% per 31 december 2020 geen verlaging hoeft plaats te vinden.

Hierdoor is weliswaar het korte termijn risico op verlagen afgenomen, maar het (middel)lange termijn risico blijft groot ten aanzien van de realisatie van de strategische ambities financiële zekerheid en waardevast pensioen zolang het huidige financieel toetsingskader van toepassing blijft.

- **Strategische risico's en toekomstige pensioenuitvoering:** om het pensioenakkoord uit te kunnen voeren is een nieuw pensioenadministratiesysteem noodzakelijk. PMT heeft MN opdracht gegeven om zijn pensioenadministratie fundamenteel te vernieuwen. In 2019 is gestart met een nieuw programma om dit te realiseren: de Nieuwe Pensioen Stroom (NPS). NPS heeft een doorlooptijd van enige jaren. De voortgang wordt nauwlettend gevolgd door PMT. Zie ook de paragraaf 'Vernieuwing pensioenadministratie' verderop in dit hoofdstuk en het hoofdstuk 'Vooruitblik'.
- **Uitvoeringsrisico:** voor de realisatie van de kwalitatieve ambities in relatie tot de pensioenuitvoering is PMT in grote mate afhankelijk van de performance en risicobeheersing bij MN. In dit kader zijn de uitbestedingskaders aangescherpt en wordt de naleving hiervan nauwgezet gemonitord door PMT. Daarnaast is de risicomanagement functie bij MN substantieel verstevigd en wordt van deze functie een onafhankelijk oordeel over de risicobeheersing bij MN gevraagd, zowel voor de reguliere gang van zaken als voor strategische projecten als NPS. Daarnaast is PMT voor zijn continuïteit en kwaliteit van dienstverlening aan deelnemers en werkgevers sterk afhankelijk van de kwaliteit van de informatiebeveiliging, bestaande uit een complete set van organisatorische en technische maatregelen. Op basis van een diepgaande analyse heeft MN begin 2021 aan PMT gemeld dat de informatiebeveiliging materieel geen substantiële risico's kent, maar dat formele aantoonbaarheid van de beheersmaatregelen verbetering behoeft. Een verbeterplan is inmiddels opgesteld en in uitvoering gebracht.

In 2020 heeft PMT de volwassenheid van het risicomanagement wederom naar een hoger niveau gebracht. In 2020 zijn alle Risico Self Assessments (RSA's) door het bestuur en de bestuurscommissies van PMT geactualiseerd, mede op basis van de nieuw opgestelde PMT risicobereidheidsverklaring.

Samen geven deze RSA's een integraal beeld van de risico's die PMT loopt op strategisch, financieel- en niet-financieel niveau en ten aanzien van juridische, omgevings- en integriteitsrisico's. Voor een aantal strategische projecten zijn specifieke risicoanalyses uitgevoerd en maatregelen getroffen. Een belangrijke ontwikkeling was daarnaast de integrale PMT risicorapportage die op kwartaalbasis is opgesteld door de verantwoordelijke bestuurlijke commissies, en samen met de risico-opinie van de bestuurlijke Commissie Financiën en Risicomanagement (CFR), in de bestuursvergadering werd besproken. Op basis hiervan monitort PMT welke risico's zich buiten de risicobereidheid bevinden en waar actie op dient te worden ondernomen.

Ook heeft het voltallige bestuur begin 2020 een themadag IRM aan risicomanagement besteed. Deze dag stond in het teken van het uitvoeren van de strategische risicoanalyse, het evalueren van het totale risicoprofiel van PMT en het bespreken van de opzet van de nieuwe risicorapportage.

Daarnaast heeft een groot deel van de bestuursleden deelgenomen aan een Integraal Risico Management programma ontwikkeld door Nyenrode University. In 2020 heeft het bestuur de Eigen Risico Beoordeling (ERB) uitgevoerd tijdens twee themadagen die waren voorbereid door een bestuurlijke ERB-werkgroep.

De sleutelfunctiehouders die in 2019 zijn benoemd op het gebied van risicobeheer, de actuariële functie en interne audit hebben in 2020 hun rol vormgegeven via jaarrapportages, risico-opinies en uitgevoerde audits. De voorzitter van de bestuurlijke Commissie Financiën en Risicomanagement (CFR) is tevens sleutelfunctiehouder risicobeheer en lid van het PMT bestuur.

In 2021 zal PMT onverminderd voortgaan met een verdere verhoging van het volwassenheidsniveau van risicomanagement waarbij nog belangrijke verbeterstappen te zetten zijn die een grote betrokkenheid van het bestuur vragen, zoals het verder integreren van het risico management in het besluitvormingsproces van alle PMT gremia en het finaliseren van de ERB-rapportage.

FINANCIEEL RISICO EN SOLVABILITEITSRISICO

PMT werkt met een strategisch beleggingskader dat geldt voor de periode 2020 – 2022. Het kader legt de doelstelling van het beleggingsbeleid vast, verduidelijkt de risicohouding en geeft aan welke beginselen PMT hanteert in het bereiken daarvan. Het kader en de bijbehorende analyses geven ook invulling aan de prudent person wetgeving.

In hoofdstuk 2 van het bestuursverslag (Waardevast pensioen) is het strategische beleggingsbeleid en bijbehorende risicomanagement verder toegelicht. Het strategisch beleggingskader is ook terug te vinden op de [website van PMT](#).

SOLVABILITEITSRISICO

Het belangrijkste risico dat ook in het strategisch beleggingskader terugkomt, is het solvabiliteitsrisico: het risico dat het fonds niet over voldoende vermogen beschikt om de pensioenverplichtingen te dekken. Als de solvabiliteit van PMT zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat PMT, als ultieme remedie, de pensioenen moet verlagen. Mede vanuit dit perspectief heeft PMT ervoor gekozen om als concrete beleggingsdoelstelling uit te gaan van het lange termijn overrendement. Dit betekent dat het rendement op de beleggingen op lange termijn jaarlijks gemiddeld 1,5% hoger moet zijn dan de waardeverandering van de verplichtingen.

Het overrendement over de jaren van het strategisch beleggingsbeleid 2015–2020 kwam uit op:

2015	2016	2017	2018	2019	2020
3,8%	0,5%	8,4%	-3,9%	-2,8%	-6,1%

Dit heeft geresulteerd in een gemiddelde overrendement van -0,5% over deze periode. Hiermee is de doelstelling over de periode 2015–2020 niet gerealiseerd. De schommeling van het overrendement laat zien dat de financiële positie van PMT in hoge mate afhankelijk is van de markt- en rentebewegingen.

De grote invloed van het belangrijkste financiële risico (renterisico) voor de dekkingsgraad was ook gedurende 2020 duidelijk zichtbaar en leidde tot een forse toename van de voorziening pensioenverplichtingen (+ € 13 miljard). Het behaalde rendement van 10,6% was niet voldoende om de stijging van de voorziening te financieren, waardoor er in 2020 sprake was van een lichte daling van de dekkingsgraad.

SPREIDING EN AFDEKKING

De beleggingsrisico's worden beperkt door de beleggingen te spreiden over verschillende soorten, ieder met hun eigen bandbreedte. Verder wordt bijvoorbeeld het renterisico van de verplichtingen voor 52% afgedekt door beleggingen in vastrentende waarden en rentederivaten (ultimo 2020). Als de rente daalt of stijgt, gaat de waarde van deze obligaties tegengesteld omhoog of omlaag. Dat effect, met consequenties voor de dekkingsgraad, wordt door de afdekking voor 52% beperkt. Zie voor een nadere toelichting hierover ook de risicoparagraaf van de jaarrekening.

In 2020 heeft het bestuur besloten om de renteafdekking verder te verhogen, deze verhoging zal vanaf 2021 geïmplementeerd worden. De keuze voor deze verhoging van de afdekking komt voort uit een evenwichtige afweging van diverse risico's en is vastgelegd in de nieuwe strategische portefeuille (hoofdstuk 2 van dit bestuursverslag: Waardevast pensioen).

RISICOPARAGRAAF JAARREKENING

De risicoparagraaf van de jaarrekening maakt de belangrijkste financiële risico's inzichtelijk in de gevoeligheid van de dekkingsgraad voor veranderingen in de marktrente, de aandelenkoersen, de vastgoedwaarderingen, valuta's en kredietopslagen. Duidelijk is hierin dat twee risico's de grootste impact op de dekkingsgraad hebben. Enerzijds het – na afdekking resterende – renterisico: een renteschok van –1% leidt tot een daling van de dekkingsgraad van 96,3% naar 92,2%. Anderzijds het aandelenrisico: koersschokken tussen –30% en –40% voor verschillende investeringen zouden in een dekkingsgraad van 85,8% resulteren. In het verlengde hiervan is de dekkingsgraad ook zeer gevoelig voor een combinatie van de twee risico's. PMT volgt deze gevoeligheid met behulp van scenarioanalyses. Ook staat in de risicoparagraaf van de jaarrekening hoe PMT deze risico's beheerst, onder andere via risicoafdekking (rente en valuta) of door spreiding over verschillende beleggingscategorieën, regio's en sectoren.

UITVOERING BIJ MN

PMT heeft vrijwel alle operationele activiteiten op het gebied van pensioenuitvoering en vermogensbeheer uitbesteed aan MN. Over 2020 gaat het om een dienstverlening van in totaal € 82 miljoen (pensioenbeheer: € 44 miljoen; vermogensbeheer € 38 miljoen). De beheersing van het uitbestedingsrisico aan MN is daarom van groot belang en is vormgegeven in een uitbestedingsbeleid. Daarbij maakt PMT onderscheid tussen de gebruikelijke onderdelen als de monitoring van de lopende uitbesteding (met behulp van diverse rapportages, service level agreements) en jaarlijkse overeenkomsten als het beleggingsplan. Ook de ISAE 3402 verklaring die toeziet op de financiële verslaglegging laat zien in hoeverre MN de lopende uitvoering conform de wensen en eisen van PMT uitvoert.

Sinds de verzelfstandiging van MN in 2001 heeft PMT de sturing van de uitvoeringsrelatie steeds aangepast aan de ontwikkelingen in de maatschappij, de ontwikkelingen in de sector Metaal en Techniek en de ontwikkelingen van de MN-organisatie. Door het beleid mee te ontwikkelen in de tijd blijft PMT *in control* over de uitbesteding en de hiermee samenhangende risico's. Dit uit zich onder andere in de nauwe betrokkenheid van PMT bij het bepalen van de strategische projectkalender van MN, het programma voor de fundamentele vernieuwing van de pensioenadministratie waarmee MN in 2019 is gestart en de wijze waarop PMT de verhoging van het volwassenheidsniveau van de risicobeheersing bij MN nauwlettend volgt om te beoordelen of deze voldoet aan de verwachtingen.

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Per medio 2017 zijn de stemrechten van de aandelen MN volledig in lijn gebracht met het aandeel certificaten van PMT van 78,3%. Omdat PMT en MN daardoor samen een groep vormen, is er sprake van een fiscale eenheid voor de btw en geldt tevens de verplichting tot consolidatie van de jaarrekening van MN. Dit heeft alleen te maken met verslaglegging en raakt de uitbestedingsrelatie of de strategische samenwerking niet.

VERNIEUWING PENSIOENADMINISTRATIE

PMT verwacht van MN een flexibele, robuuste pensioenadministratie die in staat is de toekomstige ontwikkelingen in de pensioensector efficiënt op te vangen. Na een moeizaam verlopen 2019 zijn er in 2020 belangrijke eerste resultaten geboekt. De kern van de nieuwe pensioenadministratie ('rekenkern') is ingericht en de projectbeheersing is verbeterd. NPS blijft een omvangrijk en complex programma, met een verhoogd risicoprofiel. PMT acht de beheersing en monitoring op de risico's van groot belang. Het bestuur van PMT blijft onverminderd intensief betrokken bij het vernieuwingsproject. De in 2019 aangekondigde intensivering van het toezicht door DNB heeft plaats gevonden. DNB is door MN en PMT frequent geïnformeerd over de ontwikkelingen.

RISICOMANAGEMENT BIJ MN

PMT steunt bij de risicobeheersing ook op het risicobeheer zoals dat bij MN is ingericht. MN voert immers de belangrijkste operationele processen uit voor PMT (vermogensbeheer en pensioenbeheer). Het is daarbij essentieel dat de risicomanagementfunctie onafhankelijk binnen de MN-organisatie is geplaatst. De relatie met de risicomanagementfunctie van MN is in 2020 geïntensiveerd om de risicobeheersing met name rondom de pensioenadministratie verder te verbeteren.

Dit heeft geleid tot onder meer een nieuwe opzet van de risicorapportage en een nadere detaillering en afstemming van de risicobereidheid.

UITBESTEDING VERMOGENSBEHEER

MN is de fiduciaire vermogensbeheerder van PMT, maar beheert ook circa de helft van het PMT-vermogen in specifieke beleggingsmandaten die door PMT zijn verstrekt. PMT heeft – naast het formele contract – zijn uitvoeringsbeginselen ten aanzien van de samenwerking met MN vastgelegd.

Het gaat dan bijvoorbeeld om de selectie en monitoring van de vermogensbeheerders van PMT door MN, de aanwezigheid van MN bij de bestuurlijke PMT Commissie Beleggingen of de governance van de portefeuilleaansturing. Dit is vastgelegd in het strategisch beleggingskader van PMT. Voor MN Vermogensbeheer is een ISAE 3402 type 2-rapportage over 2020 ontvangen zonder beperkingen.

UITBESTEDING PENSIOENBEHEER

De uitvoering van de pensioenadministratie is uitbesteed aan MN. De voorwaarden daarvoor zijn contractueel bepaald. Daarnaast is vooral de bedrijfsuitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement van PMT richtinggevend voor de gewenste uitvoering. In 2020 is de uitbesteding en de daaraan verbonden risico's in samenwerking met MN volledig geactualiseerd. De diensten van MN aan PMT zijn verder gespecificeerd in een dienstenbeschrijving.

PMT voert periodiek overleg met de hoofddirectie van MN over de uitvoeringspraktijk en beleidsmatige aangelegenheden in de bestuurscommissie Pensioenen (CPS). Over 2020 heeft MN aan PMT een ISAE 3402 type-2 rapportage afgegeven voor MN Pensioenbeheer met een beperking. Deze beperking is echter uitsluitend relevant voor een andere klant van MN en heeft geen invloed op PMT.

INTEGRITEITSRISICO EN COMPLIANCE

Risicomangement heeft ook betrekking op het bewaken van de integriteit. In 2020 is de Systematische Integriteitsrisico Analyse (SIRA) conform beleid geactualiseerd.

PMT is eindverantwoordelijk voor alle werkzaamheden die MN namens PMT uitvoert. PMT verzekert zich er daarom van dat MN voldoende in control is over de integriteitsrisico's die MN loopt bij het uitvoeren van de werkzaamheden voor PMT en dat MN ook de integriteitregels van PMT in acht neemt. PMT doet dit door aan MN Compliance kenbaar te maken welke elementen van het legal framework – inclusief integriteitsrisico's – PMT gemonitord wil zien.

De monitoring en rapportage is door MN hierop in 2020 verbeterd en naar het door PMT gewenste niveau gebracht. MN voert nu structureel SIRA's uit voor de verschillende bedrijfsonderdelen en daar waar actie vereist is wordt de opvolging door de compliance functie van zowel MN als PMT gemonitord.

PMT is met MN overeengekomen dat MN jaarlijks een verklaring integriteit opstelt. Met deze verklaring legt MN verantwoording af aan PMT over de beheersing van de door MN geïnventariseerde integriteitsrisico's. Ook voor 2020 is deze verklaring van MN ontvangen.

COMPLIANCE

Naast de beheersing van integriteitsrisico's en naleving van onder andere de gedragscode en insiderregeling wordt compliance met wet en regelgeving gemonitord door een externe compliance officer. Op basis van een jaarlijks door het bestuur vastgesteld compliance programma wordt de monitoring uitgevoerd. De externe compliance officer rapporteert elk kwartaal aan de CFR en het bestuur over de uitkomsten van zijn werkzaamheden. De externe compliance officer monitort ook de werking van de afdeling Compliance van MN. Kijk voor meer informatie in de [Gedragscode](#) die PMT hanteert.

Voor wat betreft compliance betroffen de belangrijkste ontwikkelingen op het vlak van wet- en regelgeving de voorbereiding op de implementatie van de SDFR (Sustainable Finance Disclosure Regulation), Europese wetgeving inzake transparantie en verantwoording over hoe duurzaamheid wordt verankerd in onder meer het beleggingsbeleid.

NALEVING AVG EN GEDRAGSLIJN VERWERKING PERSOONS- GEGEVENS PENSIOENFONDSEN PENSIOENFEDERATIE

PMT heeft in het kader van de Algemene Verordening Gegevensverwerking (AVG) sinds 2018 een Privacy Officer aangesteld, die toezicht houdt op de naleving van de AVG-richtlijn.

Per 1 juli 2019 heeft de Pensioenfederatie een gedragslijn Verwerking persoonsgegevens pensioenfonds vastgesteld. PMT onderschrijft deze gedragslijn en draagt zorg voor de naleving daarvan. Bij uitvoeringsorganisatie MN is een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld en vindt regulier afstemming en overleg plaats.

In 2020 zijn er 31 meldingsplichtige datalekken geweest, waarvan 30 op het niveau van MN en 1 op het niveau van PMT. Deze zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens en aan de betrokkenen. Een aantal datalekken is veroorzaakt door een wijziging in de techniek of een technische storing. In deze gevallen zijn bij ontdekking onmiddellijk maatregelen genomen om dit in de toekomst te voorkomen.

De meeste datalekken zijn veroorzaakt door menselijk handelen. In het verslagjaar zijn alle medewerkers van de uitvoeringsorganisatie geattendeerd op het belang van zorgvuldig werken en de wijze waarop zij datalekken kunnen melden. De gegroeide awareness bij de medewerkers maakt ook dat er meer datalekken worden gemeld.

4 PROACTIEF EN ZICHTBAAR

In 2020 koppelde PMT aan de ambitie proactief en zichtbaar de volgende doelstellingen:

- De achterban vindt dat PMT zich in eenzelfde mate of beter proactief profileert dan in 2019
- De achterban vindt dat PMT de onderscheidende elementen van de sector in eenzelfde mate of beter onder de aandacht brengt dan in 2019
- De achterban herkent de waarden van PMT (identiteit) in eenzelfde mate of beter en kan zich daarmee in eenzelfde mate of beter identificeren dan in 2019

DOELSTELLINGEN 2020 BEHAALD

De doelstellingen die PMT heeft geformuleerd voor de ambitie 'laagdrempelig en betrokken' zijn onderzocht onder actieve deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. De meerderheid van de respondenten ervaart PMT als proactief en zichtbaar. Voor de groep pensioengerechtigden is dat zelfs driekwart van de ondervraagden en ruim de helft van hen vindt dat PMT opkomt voor hun belangen.

Het positieve gevoel is onder alle groepen respondenten dit jaar fors toegenomen. Van de actieve deelnemers heeft 69% een (zeer) goed gevoel over PMT (48% in 2019), bij pensioengerechtigden is dat zelfs 78% (46% in 2019). Van de werkgevers heeft 71% een goed gevoel over PMT, ten opzichte van 59% in 2019. Dat er in 2021 niet verlaagd hoefde te worden, droeg hieraan bij. PMT heeft veel inspanningen gedaan om via meerdere kanalen zichtbaar te zijn, deelnemers en werkgevers te informeren en met hen in gesprek te gaan. PMT concludeert op basis van deze uitkomsten dat de doelstellingen voor 2020 zijn behaald, maar ook dat er nog veel ruimte is voor verbetering.

PROACTIEVE MEDIA-AANPAK

Als grootste marktfonds van Nederland wil PMT zijn deelnemers en het brede publiek tonen waar het fonds voor staat. PMT koos daarom, net als in voorgaande jaren, voor een proactieve media-aanpak. Dit resulteerde in diverse interviews en artikelen in landelijke en regionale dag- en vakbladen en een enkel item op televisie.

In 2020 lag de nadruk van de media-aanpak van PMT op een aantal belangrijke onderwerpen, zoals de totstandkoming van het pensioenakkoord en de weg naar de uiteindelijke invoering van een nieuw pensioenstelsel, waarin we onnodige pensioenverlagingen willen voorkomen. Ook hield COVID-19 iedereen in de greep en was er veel aandacht voor het (verantwoord) beleggingsbeleid. Deze aandacht werd mede veroorzaakt door vele vragen van de media over de mogelijke effecten van de financiële crisis op de koers van PMT als langetermijnbelegger. Concreet betekende dat in de tweede helft van 2020 meer publiciteit over de gevolgen van COVID-19 op het beleggingsbeleid, de gevolgen op de dekkingsgraad en betalingsregelingen voor werkgevers.

HERVORMING PENSIOENSTELSEL

PMT zet zich in voor het beste pensioencontract voor zijn deelnemers en doet dat door de belangen van de deelnemers te behartigen in cruciale werkgroepen waar de uitwerking van het akkoord plaatsvindt. PMT wil graag dat het nieuwe pensioencontract past bij de sector Metaal en Techniek waarbij stabiliteit en solidariteit hoog in het vaandel staan.

PMT vindt het positief dat het langdurige pensioendebat tot een akkoord heeft geleid. De schijnzekerheid van de nominale toezeggingen, de spanning in het stelsel met de rekenrentes en de moeizame uitlegbaarheid van het stelsel (behalen van hoge rendementen maar toch niet mogen indexeren) behoren daarmee tot het verleden. Bovendien sluit de voorgenomen verandering van het pensioensysteem beter aan bij de economische onzekerheid waarmee we te maken hebben en met de veranderende arbeidsverhoudingen.

De uitkomst van het akkoord doet hier recht aan. Tegelijkertijd zijn de voor de achterban van PMT belangrijke elementen behouden gebleven, waaronder solidariteit, samen risico's delen, de verplichtstelling van pensioendeelname en het collectief beleggen.

TRANSITIEFASE NAAR NIEUW PENSIOENCONTRACT

PMT heeft, net als vorig jaar als standpunt ingenomen dat bij een nieuw pensioenstelsel andere regels horen en het onverstandig zou zijn om tijdens de overgangperiode de pensioenen op basis van oude regels te verlagen. Na een sterke daling in het eerste half jaar van 2020 steeg de dekkingsgraad van PMT weliswaar, maar de zorgen over een dreigende verlaging van de pensioenen van onze deelnemers waren er zeker niet minder om. De COVID-19 pandemie veroorzaakte grote economische onzekerheid en PMT deelt zijn zorgen over de lage rente nu en voor de transitiefase naar het nieuwe stelsel. In de plannen voor de transitie naar het nieuwe stelsel houden fondsen de komende jaren de verlaagde kortingsgrens van 90%. Met een dekkingsgraad ultimo 2020 van 96,3% hoeft PMT in 2021 de pensioenen niet te verlagen.

Toch blijft de kans op verlaging van de pensioenen de komende jaren aanwezig. Het effect van de dalende UFR speelt een grote rol in het transitie-FTK en zorgt nu en de komende jaren voor een dalende dekkingsgraad. De invoering van de nieuwe UFR-methodiek in 2021 leidt tot een nog verdere daling van de dekkingsgraad.

PMT heeft hiervoor aandacht gevraagd in de media. PMT is van mening dat in het transitie-FTK zoveel mogelijk met de blik van het nieuwe stelsel naar de huidige situatie te kijken. Vanuit dat uitgangspunt vindt PMT een onverkorte toepassing van de UFR uitgaande van de nieuwe UFR-methodiek niet logisch omdat dit kan leiden tot onnodige verlagingen.

AANDACHT GEVOLGEN COVID-19 VIRUS

Er was veel aandacht in de media voor het COVID-19 virus met de daaropvolgende financiële crisis. De negatieve effecten op onder andere de financiële markten en daarmee de effecten op de vermogens van pensioenfondsen lag onder een vergrootglas. Dit heeft geleid tot vele vragen van journalisten over de beleggingsportefeuille, de effecten en het handelen van PMT. Daarnaast was men nieuwsgierig naar de maatregelen ten aanzien van premiebetalingen door werkgevers.

VERANTWOORD BELEGGEN

In 2020 hebben we meer publiciteit gegeneerd over ons beleggingsbeleid. PMT is eind 2018 overgegaan op een nieuwe aandelenstrategie waarbij alleen bedrijven worden geselecteerd die bovengemiddeld scoren op ESG-vlak. De positieve invloed van deze nieuwe aandelenstrategie wordt op verschillende vlakken duidelijk. Zo hebben we onder andere belangrijke stappen gezet in het formuleren van doelstellingen die passen bij de afspraken uit het Klimaatakkoord. Dit bleef niet onopgemerkt. Er was media-aandacht voor onze CO₂ reductiedoelstelling per sector, in binnen- en buitenland. We laten hiermee zien dat we het klimaat zeer serieus nemen en dat we kunnen bijdragen aan het Klimaatakkoord zonder concessies te doen op de rendementen.

BESTUUR MEER ZICHTBAAR

PMT ervaart dat deelnemers het belangrijk vinden dat het fonds zichtbaar is, dat bestuursleden toegankelijk zijn en met deelnemers in gesprek gaan. Dit blijkt onder andere uit onderzoek, persoonlijke ervaringen en evaluaties van webinars en gepensioneerdenuitkomsten.

In 2019 is gestart met de deelname van bestuursleden aan de webinars van PMT. Vanwege de ontvangen waardering hiervoor is dit doorgezet in 2020. Er vond zelfs uitbreiding van het aantal online bijeenkomsten plaats omdat onze zeer gewaardeerde gepensioneerdenuitkomsten die we normaliter 10 maal per jaar houden, door het COVID-19 virus niet door konden gaan. We hebben er daarom voor gekozen om via een online tv-uitzending in gesprek te gaan met onze deelnemers en pensioengerechtigden, tot grote tevredenheid van beide kanten. Het idee is dat zodra het COVID-19 virus onder controle is, er weer live bijeenkomsten georganiseerd worden.

In 2020 was het voornemen om in het verlengde van toegankelijkheid een serie ‘open huis’ te organiseren voor deelnemers. Het doel daarvan was om ze kennis te laten maken met bestuursleden en met de afdelingen Klanteninformatie, Vermogensbeheer en Digitalisering. Helaas hebben PMT en MN hier geen uitvoering aan kunnen geven vanwege de COVID-19 maatregelen. Zodra de mogelijkheid zich voordoet pakt PMT de uitvoering hiervan weer op.

AANDACHT VOOR INNOVATIE

De maatschappij is continu in beweging. Technologische ontwikkelingen volgen elkaar snel op, de behoefte aan persoonlijke dienstverlening op maat neemt toe en duurzaamheid is een niet meer weg te denken factor. PMT wil inspelen op deze ontwikkelingen en op de wensen en behoeften van deelnemers en werkgevers.

Om innovatie letterlijk en figuurlijk de ruimte te geven is uitvoeringsorganisatie MN – mede op verzoek van PMT – in 2019 gestart met de inrichting van een innovatielab, onder de naam M-Lab. Het M-Lab verkent innovatieve toepassingen en creatieve richtingen die kunnen bijdragen aan de verdere verbetering van de dienstverlening en communicatie, waarbij de nadruk ligt op de toekomst van vermogensbeheer en pensioenen en het meer en beter gebruik van datamining.

Via het M-Lab kunnen gecoördineerd experimenten plaatsvinden, snel prototypen van nieuwe producten en diensten worden gebouwd en quick wins worden uitgetoet. ‘Inkomen voor later’ en ‘nieuwe technologieën en proposities’ zijn hierbij belangrijke thema’s. Deze thema’s vormen de basis voor de experimenten waarin teams van verschillende samenstelling samenwerken, zo nodig aangevuld met vertegenwoordigers van PMT en externe experts. Daarnaast is er een vast kernteam dat zorgt voor continuïteit en focus.

PMT vindt het belangrijk om nauw bij deze initiatieven betrokken te blijven. Het M-Lab rapporteert op regelmatige basis over de experimenten aan de PMT bestuurscommissie Communicatie en Dienstverlening. In 2020 zijn er op drie gebieden initiatieven gestart. Dit zijn de werkingssfeer, werkgeversproposities en vermogensbeheer. Alle trajecten krijgen in 2021 een vervolg.

5 LAAGDREMPELIG EN BETROKKEN

Voor de ambitie laagdrempelig en betrokken stelde PMT in 2020 de volgende doelstellingen:

- De werkgevers, (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden waarderen de dienstverlening meer dan in 2019
- De werkgevers, (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden weten PMT beter te vinden en te bereiken dan in 2019
- De wijze van communiceren sluit beter aan bij de behoefte van de individuele gebruiker dan in 2019
- De kwaliteit van de informatie sluit beter aan bij de verwachting van de afnemer dan in 2019

DOELSTELLINGEN 2020 BEHAALD

De doelstellingen die PMT heeft geformuleerd voor de ambitie 'laagdrempelig en betrokken' zijn onderzocht onder actieve deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. De meerderheid van de respondenten ervaart PMT als laagdrempelig en betrokken. Zij zijn tevreden over de informatie die zij ontvangen en ervaren vooral gemak wanneer ze contact zoeken met PMT. Er zijn voldoende mogelijkheden om in contact te komen of informatie op te zoeken. Medewerkers zijn vriendelijk en behulpzaam. Bij pensioengerechtigden vindt zelfs 4 op de 5 mensen PMT laagdrempelig en betrokken.

COMMUNICATIE OVER DREIGENDE VERLAGING PENSIOENEN

De communicatie-inspanningen van PMT stonden ook in 2020 voor een belangrijk deel in het teken van de dreigende verlaging van pensioenen in 2021. Gedurende het jaar hield PMT alle betrokkenen via onder meer de website voortdurend op de hoogte van de actuele ontwikkelingen en de kans op een pensioenverlaging. Ook via de reguliere communicatie-uitingen zoals brieven werden deelnemers hierop geattendeerd.

Vanaf begin 2020 is er een uitgebreid sectorbreed onderzoekstraject gestart naar de manier waarop de boodschap van een verlaging het beste gebracht kan worden bij deelnemers en pensioengerechtigden als pensioenfondsen daadwerkelijk zouden moeten gaan verlagen. Dit onderzoek is kwantitatief en kwalitatief uitgevoerd. De onderzoeksresultaten zijn meegenomen in de voorbereidingen van de communicatie. Deze voorbereidingen zijn medio 2020 opgestart. Op 31 december 2020 werd duidelijk dat voor PMT een verlaging in 2021 niet nodig zou zijn.

Begin 2020 vond terugkoppeling plaats van het onderzoek dat de Autoriteit Financiële Markten (AFM) in het najaar van 2019 deed naar de communicatie rondom de dreigende verlagingen bij een aantal pensioenfondsen, waaronder PMT. De aanbevelingen van de AFM zijn meegenomen in de voorbereidingen van de communicatie over verlagen.

NIEUWE WEBSITE

In januari is gestart met de ontwikkeling van de nieuwe website van PMT. Het doel was om de website beter te laten aansluiten bij de wensen van de bezoeker. De vindbaarheid van de verschillende onderwerpen is vergemakkelijkt met een heldere navigatiestructuur en de indeling in een deelnemersgedeelte en een werkgeversgedeelte.

Alle content van de website is herschreven in toegankelijker taal en voor de belangrijkste levensgebeurtenissen zijn uitlegvideo's gemaakt met de pensioenconsulenten. De url is nu pmt.nl, waardoor de naam van de website aansluit bij de merknaam PMT. Op 20 juli 2020 is de nieuwe website live gegaan.

CHATBOT EN LIVE CHAT

In 2019 is op de website geëxperimenteerd met de inzet van de chatbot. Daarmee kunnen vragen van bezoekers geautomatiseerd worden beantwoord. Gedurende het afgelopen jaar is het aantal onderwerpen voortdurend uitgebreid zodat alles dat op de website staat via de chatbot vindbaar is. Begin 2020 is ook de live chat functie aan de website toegevoegd. Hiermee kunnen bezoekers van de website bij een aantal onderwerpen rechtstreeks contact hebben met medewerkers van Klanteninformatie met hun vragen.

HELDERE COMMUNICATIE

Pensioenen wordt vaak ervaren als complexe materie. Om deze materie toch duidelijk en begrijpelijk te maken, zijn de belangrijkste communicatie-uitingen richting deelnemers en werkgevers het afgelopen jaar beoordeeld en herschreven, waaronder brieven, aankondigingen en factsheets. Ook is verder ingezet op segmentatiemogelijkheden, waardoor de communicatie relevanter wordt voor de ontvanger. Het grootste gedeelte van deze uitingen is in 2020 geïmplementeerd.

VERDERE DIGITALISERING DIENSTVERLENING

Via MijnPMT en de Pensioenplanner wil PMT deelnemers steeds meer faciliteiten bieden om volledig digitaal zelf hun gegevens aan te passen, wijzigingen door te geven, berekeningen te maken en hun pensioen of ANW Pensioen aan te vragen. Voor deelnemers levert dit een verhoging van het gebruiksgemak en snellere doorlooptijden op. De keuze via welk kanaal de deelnemer bediend wil worden, blijft uiteraard aanwezig. In 2020 is een start gemaakt met een aantal van deze digitale selfserviceprocessen.

WEBINARS

Webinars, ofwel live-uitzendingen via internet, bieden de mogelijkheid om grotere groepen deelnemers op een persoonlijke manier te informeren over complexe onderwerpen. Op 26 mei 2020 is een webinar gehouden over de keuzemogelijkheden binnen de pensioenregeling. De duur van het webinar was 45 minuten en in deze tijd werden de kijkers door twee pensioenconsulenten bijgepraat over de keuzes die de deelnemer kan maken met zijn pensioen. Dit webinar is goed bekeken en had een hoge waardering.

4.060

aanmeldingen

2.264

live kijkers

40 min

gemiddelde kijktijd

8,3

Waardering

Op 10 december werd een webinar gehouden over “pensioen en uit elkaar”. Ook dit webinar is goed bekeken met een goede waardering.

Alle webinars kunnen via de [website](#) teruggekeken worden.

PERSOONLIJK CONTACT VIA PENSIOENCONSULENTEN

Voor veel deelnemers is een pensioenregeling ingewikkelde kost. Ook werkgevers zijn vaak niet dagelijks met de pensioenvoorziening bezig. De afdeling Klanteninformatie van PMT is voor hen het eerste aanspreekpunt als er behoefte is aan persoonlijk contact. Daarnaast beschikt PMT over een team van 17 pensioenconsulenten (11 voor werknemers en 6 voor werkgevers) dat klaar staat voor deelnemers en werkgevers.

Door de COVID-19 pandemie is het contact met de deelnemers en werkgevers gewijzigd. Vanaf half maart was het niet meer mogelijk om de gesprekken en de presentaties fysiek uit te voeren. Dat betekent dat voor de consulenten vanaf maart 2020 de meeste contacten met behulp van mail, telefoon en videocalls zijn verlopen. Dit had wel gevolgen voor het aantal contacten dat de consulenten hadden. Er waren meerdere contactmomenten met deelnemers omdat het lastig is om alles via de telefoon of mail uit te leggen.

Er is ervaring opgedaan met videocalls bij gesprekken met deelnemers en bij gesprekken en presentaties met werkgevers. Dit werkt goed als de deelnemer hier ook goed mee overweg kan. Gaandeweg de periode hebben de consulenten een werkwijze gevonden die recht doet aan de dienstverlening die PMT de werkgevers en de deelnemers wil bieden. Het aantal presentaties bij werkgevers is deze periode wel fors afgenomen. Ondanks de videocalls is het geven van een presentatie op die wijze complex. De werkgeversconsulenten hebben zich daarom veelal gericht op de gesprekken met deelnemers en werkgevers.

Ook in 2020 stonden de PMT-pensioenconsulenten klaar voor de deelnemers en pensioengerechtigden om vragen te beantwoorden over hun persoonlijke pensioensituatie. De gesprekken met de pensioenconsulenten worden hoog gewaardeerd en vormen een belangrijk onderdeel van de dienstverlening. Door COVID-19 is de dienstverlening aan de deelnemers aangepast. Er werden minder fysieke gesprekken gevoerd maar meer per telefoon, via mail of videocalls. In 2020 voerden de consulenten 1.971 gesprekken en handelden zij 23.669 telefonische en schriftelijke vragen af.

GEPENSIONEERDENBIJEENKOMSTEN

PMT heeft in 2020 door de COVID-19 crisis slechts twee bijeenkomsten gehouden voor pensioengerechtigden. De andere zes bijeenkomsten zijn geannuleerd en hebben in 2020 niet meer plaatsgevonden. De bijeenkomsten worden normaliter door het hele land gehouden.

Tijdens de bijeenkomsten worden pensioengerechtigden bijgepraat over de ontwikkelingen ten aanzien van de PMT-pensioenregeling en wat dit betekent voor hun pensioen.

Bij deze bijeenkomsten zijn pensioenconsulenten aanwezig om de individuele vragen te beantwoorden. Ook is er een vertegenwoordiging van het verantwoordingsorgaan aanwezig om vragen te beantwoorden.

300

pensioengerechtigden

5 februari Leeuwarden

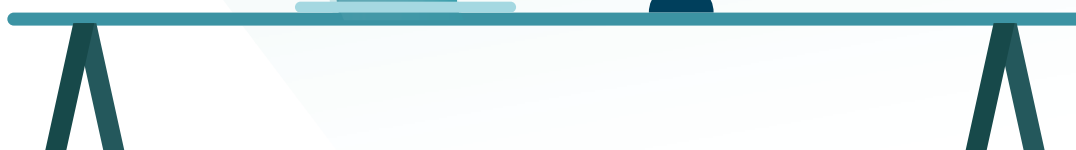
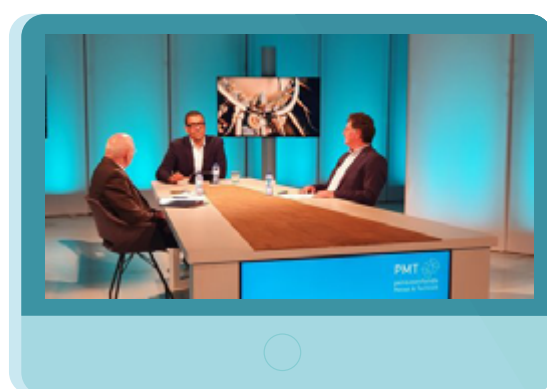
180

pensioengerechtigden

10 maart Goes

(lagere opkomst door COVID-19 virus)

Om deze annuleringen te vervangen, heeft PMT op 7 oktober 2020 een online uitzending georganiseerd waarin pensioengerechtigden bijgepraat zijn door werknemersvoorzitter Jos Brocken en bestuurder Joep Schouten over de financiële situatie van PMT, de mogelijke verlagingen en het pensioenakkoord. De online uitzending duurde een uur. De online uitzending is door veel geïnteresseerden bekeken. Een derde van de kijkers gaf aan dat ze samen met hun partner hebben gekeken. De waardering was goed en de reacties waren positief.

CAMPAGNE EMAILADRESSEN

Digitale communicatie tussen deelnemers en PMT is snel, milieuvriendelijk, kostenefficiënt en vergroot het gemak doordat deelnemers alle correspondentie overzichtelijk bij elkaar hebben op hun eigen portaal. Maar de inzet van digitale post staat of valt bij het beschikbaar hebben van voldoende email-adressen. Er is daarom langlopende campagne gestart om het aantal deelnemers en pensioengerechtigden met een bij PMT geregistreerd emailadres fors te verhogen. De campagne loopt via bestaande kanalen zoals het Pensioenmagazine, brieven, social media en via speciaal voor de campagne ontwikkelde online en offline uitingen. Van de pensioengerechtigden is inmiddels bijna 50% van de emailadressen bekend. Het aantal emailadressen van actieve deelnemers is met 32% nog te laag.

HUISSTIJL

In 2020 is het logo van PMT vernieuwd en is de huisstijlmanual aangepast. De huisstijlwijzigingen zijn ondertussen geheel doorgevoerd in de communicatie voor een consistente en eenduidige uitstraling van PMT. Voor een herkenbare uitstraling van de sector is vervolgens ook nieuw beeldmateriaal ontwikkeld, dat past bij de sector in al zijn variëteit.

DEELNEMERS DENKEN MEE

PMT beschikt sinds enkele jaren over een online panel, dat bestaat uit werkende deelnemers en pensioengerechtigden. Inmiddels zijn er 1432 panelleden (738 actieve deelnemers en 694 pensioengerechtigden). De uitkomsten van de onderzoeken in het online panel leveren waardevolle input op voor het beleid van PMT en leiden in veel gevallen tot concrete verbeteracties. Geïnteresseerde deelnemers en pensioengerechtigden kunnen zich [aanmelden](#) via de website. Naast het online panel wordt continu de tevredenheid en de waardering van de deelnemers en werkgevers over de dienstverlening gemeten. De algemene waardering van deelnemers is 7,4. Van werkgevers is dit 6,7.

KLACHTEN EN GESCHILLEN

PMT heeft een laagdrempelige klachten- en geschillenregeling. De klachten- en bezwaren-procedure kent sinds 2017 ook de mogelijkheid om in bepaalde situaties gehoord te worden door een commissie. Dit hoorrecht geeft de deelnemer een extra mogelijkheid om de omstandigheden van zijn geval nader toe te lichten.

In 2020 zijn er 197 klachten behandeld. Dit is een stijging ten opzichte van 2019 (188 klachten). De stijging wordt veroorzaakt door klachten over communicatie, hoogte pensioen en scheiding. De ontvangen klachten worden voor het merendeel digitaal ingediend via de website of per mail. Er is geen gebruik gemaakt van het hoorrecht.

GESCHILLEN	AANTALLEN
Geschillen in behandeling 1 januari 2020	5
Ingediende geschillen 2020	197
Afgewikkelde geschillen 2020	200
Waarvan aanpassing besluit	9
Waarvan handhaving besluit	191
Waarvan ingetrokken door deelnemer	0
Waarvan niet ontvankelijk	0
In behandeling 31 december 2020	2

KLACHTEN VIA OMBUDSMAN PENSIOENEN	AANTALLEN
Geschillen in behandeling 1 januari 2020	0
Ingediende geschillen 2020:	8
Waarvan behandeld als klacht/geschil	8
Waarvan normaal in behandeling genomen door fonds	0
Waarvan behandeld door de Ombudsman Pensioenen	0
Afgehandeld in 2020	8
In behandeling 31 december 2020	0

COULANCEBELEID

Het is uiteraard van groot belang dat deelnemers krijgen waar ze recht op hebben. PMT heeft daarom de voorwaarden van de regeling vastgelegd in het pensioenreglement en beleidsregels. Zo is voor iedereen duidelijk wat de regels zijn en waaraan voldaan moet worden.

Onverkorte toepassing van die regels kan echter in bepaalde situaties leiden tot uitkomsten die onredelijk en onwenselijk zijn. Daarom heeft PMT in het reglement de mogelijkheid opgenomen om een beroep te doen op hardheid en coulance, waarbij aan PMT wordt gevraagd om voor een individuele situatie af te wijken van de regels. Hier wordt met enige regelmaat gebruik van gemaakt.

In het verslagjaar betrof het 139 gevallen (2019: 101). In het merendeel van de gevallen (119 van de 139) besliste de commissie Pensioenen – aan wie het bestuur het coulancebeleid heeft gemandateerd – positief. Er wordt hierbij altijd rekening gehouden met de specifieke omstandigheden van iedere situatie. Ook criteria als kenbaarheid en verwijtbaarheid en gerechtvaardigd vertrouwen spelen een rol bij de vraag of een aanspraak of uitkering moet worden herzien.

PMT maakt bij de toepassing van het coulancebeleid altijd een afweging tussen de belangen van het individu en het collectief. Het gaat tenslotte altijd om het geld van alle deelnemers van PMT.

6 KEUZES IN DE REGELING

Bij deze ambitie over keuzes in de regeling formuleerde PMT de volgende doelstellingen voor 2020:

- PMT waarborgt dat flexibiliteit in de **regeling** conform implementatiepad wordt geïmplementeerd
- PMT waarborgt dat flexibiliteit in de **uitvoering** conform implementatiepad wordt geïmplementeerd

GEEN WIJZIGINGEN IN 2020

De sociale partners in de sector Metaal en Techniek hebben in 2019 een nieuwe pensioenregeling afgesproken voor de periode 2020 – 2022. Deze loopt nog. In 2020 hebben geen wijzigingen plaatsgevonden.

GEBRUIK KEUZEMOGELIJKHEDEN PMT

De deelnemers van PMT kunnen gebruik maken van diverse keuzemogelijkheden in de pensioenregeling. Het gaat bijvoorbeeld om het zelf kiezen van de pensioendatum, het gebruik maken van deeltijdpensioen, de mogelijkheid om partnerpensioen in te ruilen voor extra ouderdomspensioen, de mogelijkheid om vrijwillig pensioen op te bouwen bij onbetaald verlof of het verlaten van de sector en om de zogenaamde ‘hoog-laag’/‘laag-hoog’-constructies waarbij deelnemers eerst een hoger en dan een lager pensioen ontvangen of juist andersom.

AANTAL DEELNEMERS DAT VAN DEZE MOGELIJKHEID GEBRUIK MAAKTE	2020	2019
KEUZEMOGELIJKHEID		
Eigen keuze pensioendatum (toegekend in 2020, VOP)	1.634	1.359
Ingegaan in het verslagjaar	1.878	1.389
Deeltijdpensioen ultimo 2020	630	529
Deeltijdpensioen ingegaan 2020	315	331
Inruilen partnerpensioen voor hoger ouderdomspensioen (ingegaan in verslagjaar: herschikt en partnerpensioen op nul)	4.501	3.931
Vrijwillige voorzetting pensioenopbouw	49	58
Hoog/laag-constructie (of andersom)	1.157	897

Van de ‘hoog/laag’-mogelijkheid wordt veel gebruik gemaakt. Deelnemers met een jongere partner kiezen er vaker voor om een hoger pensioen te ontvangen totdat de partner ook een AOW-uitkering krijgt. Voor anderen geldt dat zij in de eerste pensioenjaren meer inkomen willen hebben dan op latere leeftijd. Ook wordt het partnerpensioen veel ingeruild voor een hoger ouderdomspensioen. Voor deelnemers die alleenstaand zijn, wordt het partnerpensioen altijd omgeruild voor een hoger ouderdomspensioen.

PERSOONLIJK CONTACT OVER PENSIOENKEUZES

Verreweg het belangrijkste keuzemoment voor deelnemers is het moment van pensionering. PMT wil hen daarbij zo goed mogelijk ondersteunen. In 2019 is uit onderzoek gebleken dat deelnemers onvoldoende op de hoogte waren van de keuzemogelijkheden die het reglement biedt. Het grootste deel van de deelnemers kiest daarom voor de standaardverdeling. Sinds 2019 loopt er een project bij de pensioenconsulenten waarbij deelnemers die ongeveer 6 tot 3 maanden voor hun AOW-gerechtigde leeftijd zitten, persoonlijk worden benaderd en uitleg krijgen over de keuzemogelijkheden die de regeling biedt. Gemiddeld kiest 35% van de deelnemers voor een andere verdeling dan de standaardverdeling die normaliter wordt aangeboden. Deze dienstverlening wordt door de deelnemers hoog gewaardeerd. Bij de diverse klanttevredenheidsonderzoeken scoort deze dienstverlening gemiddeld hoger dan een 8.

TOENAME DEELNEMERS GENERATIEPACT

In de pensioenregeling zijn de keuzemogelijkheden voor deelnemers vastgelegd. Naar aanleiding van cao-afspraken in de sector Metaal en Techniek is daarnaast sinds 2019 het Generatiepact mogelijk gemaakt in het pensioenreglement.

Het Generatiepact beoogt oudere werknemers minder te laten werken en tegelijkertijd meer jongeren aan een vaste baan in de sector te helpen. De werknemer maakt in overleg met de werkgever de keuze om minder uren per week te werken, maar de pensioenopbouw door te laten lopen alsof toch volledig salaris wordt verdiend. PMT zorgt voor de registratie van de werkgevers en deelnemers aan het generatiepact en de juiste afhandeling van het pensioenonderdeel. De uitvoering is succesvol geïmplementeerd. Werkgevers zien het Generatiepact ook terug in het werkgeversportaal.

Nadat deze keuze in de sector Metaal en Techniek mogelijk was gemaakt, hebben ook sociale partners in de sector Motorvoertuigen en Tweewielerbedrijven met ingang van 1 januari 2020 een vergelijkbare afspraak gemaakt. Bovendien zijn de mogelijkheden in de nieuwe cao Metaal en Techniek verruimd, waardoor de verwachting was dat er nog meer werkgevers en deelnemers van het Generatiepact gebruik zullen gaan maken. Deze verwachting is uitgekomen: het aantal deelnemers aan het Generatiepact nam enorm toe, van 635 naar 2.779 mensen.

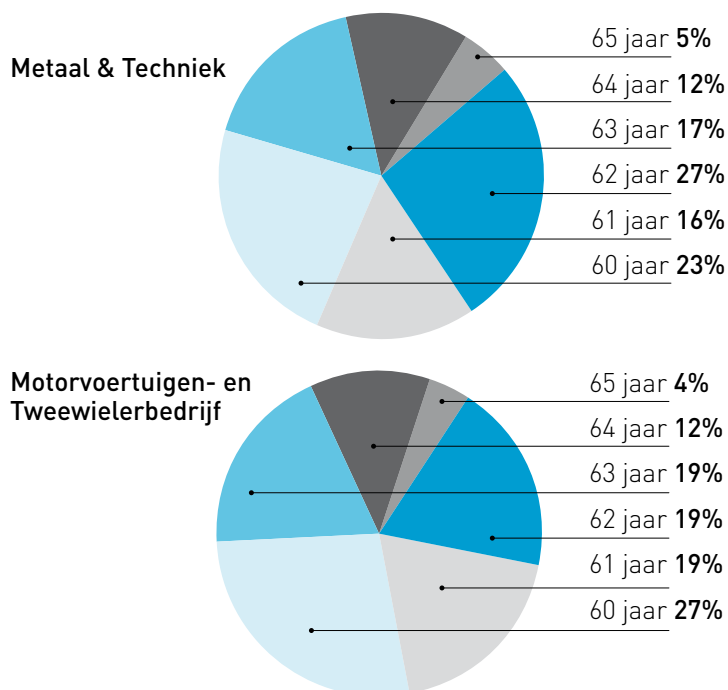
AANTALLEN DEELNEMERS GENERATIEPACT IN 2020

In 2020 maakten in totaal 2.779 mensen gebruik van het Generatiepact:

AANTAL DEELNEMENDE WERKNEMERS	PER 31-12-2020	PER 31-12-2019
BRANCHE		
Metaal & Techniek	2.243	545
Motorvoertuigen- en Tweewielerbedrijf	536	90
TOTAAL	2.779	635

De meeste deelnemers kiezen voor de variant van het Generatiepact waarbij men 80% van het aantal uren werkt tegen een salaris van 90% en een pensioenopbouw van 100%.

AANTAL DEELNEMERS NAAR LEEFTIJD

PMT constateert dat langer doorwerken binnen de sector Metaal en Techniek niet altijd gemakkelijk is voor deelnemers. Het aantal arbeidsongeschikten neemt toe. Binnen de pensioenregeling is de keuzemogelijkheid van deeltijdpensioen een oplossing om langzaam af te bouwen richting de pensionering. Ook het Generatiepact kan daarvoor mogelijkheden bieden.

7 PENSIOEN OP VERANTWOORDE WIJZE

PMT koppelde aan de ambitie ‘pensioen op verantwoorde wijze’ de volgende doelstellingen voor 2020 als het gaat om het verantwoord beleggingsbeleid:

- Het aandeel van de aandelenportefeuille dat bijdraagt aan de Sustainable Development Goals (SDG’s) van de Verenigde Naties is gelijk of groter dan in 2019.
- PMT zet zich in om de afspraken / doelstellingen uit het klimaatakkoord van Parijs te realiseren.

DOELSTELLINGEN 2020 DEELS BEHAALD

Ondanks alle uitdagingen waar PMT in 2020 voor stond, zijn de voor 2020 gestelde doelstellingen toch deels behaald. Het deel van de aandelenportefeuille dat bijdraagt aan de SDG’s is licht gedaald ten opzichte van 2019. PMT behaalde de doelstelling om bij te dragen aan de realisatie van het klimaatakkoord van Parijs door opnieuw een reductie van de CO₂-uitstoot te realiseren en concrete doelstellingen te formuleren om in 2030 een sectorgerichte vermindering van de CO₂-uitstoot te hebben bewerkstelligd.

HET VERANTWOORD BELEGGINGSBELEID VAN PMT

De wijze waarop PMT in het beleggingsbeleid rekening houdt met milieu, klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen is vastgelegd in het Strategisch Beleggingskader 2020 – 2022 en is verder uitgewerkt in het PMT verantwoord beleggen beleid.

MILIEU EN KLIMAAT

PMT wil rekening houden met de gevolgen die zijn beleggingen op het milieu hebben. Het betekent ook dat PMT let op de waardevermindering van beleggingen bij een veranderend klimaat. PMT gelooft dat de sector Metaal en Techniek – zowel in Nederland als daarbuiten – het verschil kan maken als het gaat om nieuwe energietechnieken en een andere manier van werken. Daar wil PMT aan bijdragen. Om aan deze uitgangspunten over klimaat invulling te geven meet PMT jaarlijks de CO₂-voetafdruk van de aandelenportefeuille en kijkt actief naar de rest van de beleggingsportefeuille, met als doel het verkleinen van de CO₂-voetafdruk. Naast klimaatverandering kijkt PMT ook naar andere vraagstukken op het vlak van milieu, bijvoorbeeld vervuiling en het gebruik van grondstoffen. PMT wil van deze ontwikkelingen, kansen en risico’s op de hoogte zijn. Allereerst om de gevolgen voor beleggingen in te kunnen schatten, maar ook om zich bewuste te zijn van de gevolgen van beleggingen op deze thema’s.

MENS, RECHT EN MAATSCHAPPIJ

Dit thema bestrijkt onder andere de onderwerpen arbeidsrechten, gezondheid en veiligheid en mensenrechten. Niet alleen is het belangrijk dat overal ter wereld mensen hun werk veilig en gezond kunnen uitoefenen, maar dat zij ook rechten hebben op een fatsoenlijk salaris en dat zij niet bang hoeven te zijn om misstanden op en rond de werkvloer aan te kaarten. De sector Metaal en Techniek weet als geen ander dat gezondheid en veiligheid op het werk belangrijke onderwerpen zijn en PMT wil dat ook laten zien in zijn beleggingsbeleid. De maakindustrie staat voor de grote uitdaging om een betere naleving van arbeidsstandaarden voor de hele toeleveringsketen te realiseren. Groeiende transparantie en snel veranderende technologische mogelijkheden vragen om grote arbeidsinvesteringen. Daarnaast blijft PMT bedrijven vragen om te rapporteren over de impact van de eigen activiteiten op mensenrechten in de regio. PMT spreekt hier niet alleen bedrijven op aan, maar ondersteunt ook samenwerking tussen industrie, overheid en maatschappelijke organisaties om draagvlak en efficiëntie te vergroten.

TRANSPARANTIE EN RAPPORTAGE

Uitgebreide informatie over het verantwoord beleggen beleid is te vinden op de [website](#) en in het [PMT verantwoord beleggen jaarverslag 2020](#).

PMT STRATEGISCHE AANDELENPORTEFEUILLE

PMT wil zelf bepalen waar het in belegt en waarom en dit kunnen uitleggen aan deelnemers en de maatschappij. Daarom belegt PMT bijvoorbeeld niet in een aandelenfonds dat door een andere partij is samengesteld, maar wil PMT vanuit de eigen doelstellingen en beginselen regels bepalen over de manier waarop PMT investeert. De identiteit van het pensioenfonds en de achterban worden zo zichtbaar in de manier waarop PMT belegt.

Eind 2018 introduceerde PMT de nieuwe Strategische Aandelenportefeuille voor aandelen in ontwikkelde landen. In deze portefeuille staat rendement voorop en wordt alleen geïnvesteerd in ondernemingen die voldoen aan de financiële en principiële (ESG-) criteria van PMT. De mening van deelnemers heeft daarbij een belangrijke rol gespeeld. De randvoorwaarden die PMT stelt, zijn:

- Ondernemingen moeten voldoen aan wet- en regelgeving
- PMT wil niet investeren in de tabaks-, bont-, adult entertainment- en wapenindustrie; deze uitgesloten sectoren zijn ook elders in de portefeuille uitgesloten
- PMT gelooft dat alleen bedrijven die een goede bedrijfsvoering hebben en daarin rekening houden met milieu, mens en maatschappij op lange termijn goed presteren
- PMT investeert niet in sectoren waar PMT al op een andere manier risico loopt, zoals bepaalde bedrijven in de financiële sector
- PMT wil alleen beleggen in ondernemingen die geen hoge faillissementskansen of slechte financiële kenmerken hebben.

Op basis van deze kenmerken heeft PMT zelf een index vastgesteld. Ondernemingen maken alleen deel uit van de PMT-aandelenportefeuille als ze aan al deze vijf voorwaarden voldoen. Daardoor weet PMT beter dan andere vermogensbeheerders in welke ondernemingen wordt belegd en waarom.

KLIMAATBELEID: REDUCTIEDOELSTELLINGEN PER SECTOR

PMT wil in 2030 een duidelijke reductie van de CO₂-uitstoot hebben bewerkstelligd. Daarvoor hanteert PMT een sectorgerichte aanpak, met bijbehorende reductiedoelstellingen per sector. Hiermee voldoet het fonds aan de vereisten van het Klimaatakkoord, waarbij de deelnemende partijen – waaronder PMT – uiterlijk eind 2022 reductiedoelstellingen bekend moeten maken.

PMT werkt al jaren aan het verminderen van de CO₂-uitstoot van de aandelenportefeuille. In 2020 zijn daaraan concrete doelstellingen aan gekoppeld. De reden daarvoor is dat PMT een doelstelling wilde vaststellen die ook echt bij het fonds past. PMT wil niet alleen een vermindering van de CO₂-uitstoot in de eigen aandelenportefeuille realiseren, maar echt bijdragen aan vermindering van de daadwerkelijke uitstoot in de wereld.

De sectordoelstellingen die PMT stelt zijn ambitieus, maar weerspiegelen wel de grote verandering die nodig is om de doelstellingen van het Parijsakkoord te behalen. Uitgangspunt is dat de CO₂-reductie bij voorkeur wordt behaald door met ondernemingen in gesprek te gaan en hen tot een vermindering van de uitstoot te bewegen in plaats van via uitsluiting.

De bekendmaking van de reductiedoelstellingen in december 2020 leverde PMT de nodige publiciteit op, waaronder in [PensioenPro](#) en op de website [duurzaambeleggen.nl](#).

HOE PMT BIJDRAAGT AAN EEN ECHTE VERMINDERING VAN DE CO₂-UITSTOOT IN DE HELE WERELD

PMT wil niet alleen de CO₂-uitstoot van de bedrijven waarin het fonds belegt verminderen, maar bijdragen aan een vermindering van de totale CO₂-uitstoot. Hoe dat werkt, leggen we hieronder uit.

De aandelenportefeuille van PMT bestaat uit zo'n 800 bedrijven. Daar zitten ook bedrijven bij die behoorlijk veel CO₂ uitstoten, zoals een staalbedrijf. Als we de CO₂-uitstoot van onze aandelenportefeuille willen verminderen, dan zouden we simpelweg onze aandelen in het staalbedrijf kunnen verkopen. Het geld wat we daarvoor krijgen, kunnen we dan investeren in een bedrijf wat veel minder CO₂ uitstoot. Dan is de CO₂-uitstoot van onze aandelenportefeuille meteen minder. Maar dat lost het CO₂-probleem natuurlijk niet op. Want ook al hebben wij het staalbedrijf niet meer in onze portefeuille, zolang het bedrijf blijft bestaan en het geen maatregelen neemt (of kan nemen) om de CO₂-uitstoot te verminderen, dan verandert er niets in de daadwerkelijke CO₂-uitstoot in de wereld. Het tegenovergestelde is ook denkbaar. Als PMT bijvoorbeeld het gesprek aangaat met een energiebedrijf en dit bedrijf motiveert om de CO₂-uitstoot binnen een aantal jaar fors omlaag te brengen, dan zien we dat niet direct terug in de CO₂-uitstoot van onze aandelenportefeuille, maar pas over een paar jaar. Terwijl we op die manier wel een belangrijke bijdrage leveren aan een vermindering van de totale CO₂-uitstoot in de wereld.

Daarom heeft PMT gekozen voor een reductiedoelstelling die écht bijdraagt aan het terugdringen van de totale CO₂-uitstoot in de wereld en niet alleen die van onze eigen aandelenportefeuille.

DALING CO₂-UITSTOOT MET 19,7%

Het jaarlijks meten van de CO₂ voetafdruk – de zogenaamde *carbon footprint* – van de aandelenportefeuille is onderdeel van het klimaatbeleid van PMT en maakt ook deel uit van de afspraken in de Montréal Pledge die PMT tijdens de klimaatop in 2015 ondertekende.

In 2020 is voor het zesde jaar op rij de CO₂-voetafdruk gemeten. De uitstoot-intensiteit van de gehele aandelenportefeuille van PMT is in vergelijking met de meting van 2019 met 19,7% gedaald. Waar er vorig jaar 7,6% meer werd uitgestoten dan de benchmark, is de uitstoot-intensiteit van de aandelenportefeuille dit jaar 4,4% lager dan de benchmark.

CO ₂ -VOETAFDRUK	2018	2019	2020
Assets (miljoen euro)	21.178	17.185	20.693
Emission Exposure (tCO ₂ e) Scope 1 en 2	3.748.631	3.135.249	3.032.751
Uitstoot (kgCO ₂ e/100 EUR)	17,7	18,2	14,7
Verandering t.o.v. vorige meting	-10,2%	3,1%	-19,7%
Verandering t.o.v. meting 2015	-23,6%	-21,2%	-36,7%
Out/Under Performance t.o.v. benchmark	1,7%	7,6%	-4,4%

De CO₂-voetafdruk is de CO₂-uitstoot van de portefeuille afgezet tegen de waarde van de portefeuille (ton CO₂ per 100 geïnvesteerde euro's). Deze berekening kan sterk worden beïnvloed door de waardeinstijging van de aandelen in de portefeuille.

Om de berekening van de uitstoot op een waardeinstijging te corrigeren kan de CO₂-voetafdruk berekend worden op basis van een genormaliseerd vermogen waarbij de waardeverandering als gevolg van het behaalde beleggingsrendement buiten beschouwing wordt gelaten. Het voordeel van deze berekening is dat de bewegelijkheid van de markt geen invloed heeft op de gemeten CO₂-uitstoot van de portefeuille. Het nadeel is dat er geen rekening wordt gehouden met de relatie tussen de economische groei en CO₂-uitstoot. Bij economische groei neemt de productie door ondernemingen toe, wat waarschijnlijk gepaard gaat met hogere CO₂-uitstoot.

Wanneer de uitstoot-intensiteit voor 2020 berekend wordt op basis van een portefeuille-waarde genormaliseerd naar de waarde van 2019 dan is de uitstoot-intensiteit iets toegenomen.

UITSTOOTINTENSITEIT GEBASEERD OP DE PORTEFEUILLEWAARDE GENORMALISEERD NAAR DE WAARDE VAN 2019	2019	2020
Assets (miljoen euro)	17.185	20.693
Genormaliseerde assets (miljoen euro)	17.185	16.371
Uitstoot (kgCO ₂ e/100 EUR)	18,2	14,7
Genormaliseerde Uitstoot (kgCO ₂ e/100 EUR)	18,2	18,5

Uitleg over de methodologie die PMT gebruikt om de CO₂-voetafdruk te bepalen, is opgenomen in het [PMT verantwoord beleggen jaarverslag 2020](#).

RELEVANTE INVESTERINGEN

In lijn met de afspraken die gemaakt zijn in het commitment van de financiële sector aan het Nederlandse klimaatakkoord is PMT voornemens om ook voor de andere relevante beleggingen carbon reductiedoelstellingen vast te stellen en per uiterlijk 2022 deze reductiedoelstellingen en bijbehorende actieplannen te publiceren.

PMT DRAAGT BIJ AAN BEHALEN SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Als wereldwijde belegger belegt PMT in bijna alle sectoren en in veel landen. Daarmee opereert PMT in een bredere, nationale en internationale context van socio-economische kansen en problemen. De Verenigde Naties (VN) hebben de grootste socio-economische thema's van de 21ste eeuw ondergebracht in een set van zeventien wereldwijde duurzaamheidsdoelstellingen: de zogenaamde Sustainable Development Goals (SDG's). Het streven van de VN is om deze doelstellingen in 2030 te bereiken of in ieder geval te benaderen. Investeringen in bedrijven die bijdragen aan de SDG's worden Sustainable Development Investments (SDI's) genoemd. Beleggingen die de SDG's bevorderen, kunnen worden gedaan in verschillende beleggingscategorieën.

SDI-EXPOSURE PMT-PORTEFEUILLE

PMT meet sinds 2019 in hoeverre bedrijven waarin wordt belegd bijdragen aan de SDG's. Dit heet een SDI-meting. De meting betreft altijd het jaar daarvoor. Eind 2019 was het resultaat van de meting 12,2%, eind 2020 was dat 11,7%.

IMVB-CONVENANT

PMT is een van de ondertekenaars van het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant dat Nederlandse pensioenfondsen eind december 2018 afsloten met maatschappelijke organisaties (non-gouvernementele organisaties, kortweg ngo's), vakbonden en de overheid. Doel van het convenant is om verantwoord te beleggen en het risico op mensenrechtenschendingen en milieuschade te voorkomen en aan te pakken. Hiervoor zijn in het convenant afspraken gemaakt die gebaseerd zijn op internationale richtlijnen. PMT committeert zich al langere tijd aan die richtlijnen en heeft deze ook al verwerkt in beleid. Aanvullend neemt PMT een actieve rol in binnen het IMVB-convenant om kennis en ervaringen omtrent verantwoord beleggen te delen.

De IMVB-monitoringscommissie houdt toezicht op de voortgang van de gestelde doelen. In november 2020 is een Monitoringsrapport verschenen met daarin de algemene vooruitgang die is geboekt in het jaar 2019 voor de deelnemende fondsen. Hieruit blijkt dat er nog ruimte is voor verbetering op het vlak van de eerder beschreven due diligence stappen. Voor PMT specifiek betreft dit het iets verder verduidelijken van het beleid op de website. PMT zal dit in 2021 verbeteren.

GOEDE SCORES IN BENCHMARKS

PMT heeft opnieuw een topscore behaald in het jaarlijkse onderzoek van de United Nations for Responsible Investment (UNPRI) naar het gevoerde verantwoord beleggen beleid. PMT heeft op alle onderdelen een A+ of een A score behaald (op een schaal van E tot A+). Daarmee behoort PMT tot de kopgroep van de aangesloten institutionele beleggers.

In de VBDO benchmark verantwoord beleggen behaalde PMT, net als vorig jaar, de vijfde plaats. Daarmee behoort PMT tot de pensioenfondsen met het beste verantwoord beleggen beleid van Nederland. De gemiddelde score van pensioenfondsen in het VBDO-onderzoek is gedaald. Ook PMT scoorde lager dan voorgaande jaren. De daling komt niet als een verrassing. De VBDO scherpste dit jaar de vraagstelling van het onderzoek aan. De score van PMT daalde van 4,2 punten in 2019 naar 3,4 in 2020 en daarmee van 4 naar 2 sterren. Maximaal zijn 5 punten / sterren haalbaar. PMT scoorde het beste op het onderdeel toerekenbaarheid.

BELEGGEN IN NEDERLAND

PMT hecht belang aan beleggen in Nederland: 11,2% (€ 10,767 miljard) van de totale portefeuille bestaat uit beleggingen in Nederland. Zowel tijdens het opbouwen van hun pensioen als tijdens hun pensionering zijn de deelnemers van PMT doorgaans verbonden met Nederland. Een gezonde Nederlandse economie en een bloeiend bedrijfsleven, met bijbehorende werkgelegenheid, komt hen ten goede. PMT wil bijdragen aan het bevorderen van economische groei en werkgelegenheid in Nederland. Bovendien geeft PMT hiermee invulling aan zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid. Uiteraard blijft een goed rendement op de investeringen daarbij voorop staan.

PMT belegt in Nederland vooral in:

VASTGOED (WONINGEN)

PMT is een van de grootste vastgoedbeleggers in Nederland. Het fonds is eigenaar van woningen, winkels en kantoren. We streven naar een toekomstbestendige portefeuille van gezonde, betaalbare en veilige gebouwen. Onze duurzaamheidsambities zijn in 2020 verankerd middels de drie thema's *Paris Proof*, *Future Proof* en *People*. Dit doen we om op de lange termijn financiële, fysieke en maatschappelijke waarde te hebben. Met de verankering van deze drie thema's koersen wij op een GRESB score van minimaal 3 sterren in 2021. Nieuw aangekochte woningen hebben bijvoorbeeld een groen energielabel en zijn gasloos. Ook verduurzamen we de bestaande portefeuille en doen wij onderzoek naar huurderstevredenheid. De beleggingen in vastgoed zorgen voor omzet en werkgelegenheid voor ondernemingen die bij PMT zijn aangesloten: installatiebedrijven, metaalbewerkingsbedrijven, isolatiebedrijven, centrale-verwarmingsbedrijven en elektrotechnische bedrijven. PMT kiest voor zijn woningportefeuille daarnaast zoveel mogelijk voor het investeren in betaalbare woningen in het middelhoge huursegment, met huurprijzen tot maximaal € 1.083,- per maand. PMT sluit daarmee aan op de groeiende vraag naar kwalitatief goede, betaalbare huisvesting.

HYPOTHEKEN

PMT is in 2014 samen met twee andere pensioenfondsen gestart met het verstrekken van Nederlandse hypotheke. Dat vindt plaats via het label Munt Hypotheken. PMT kiest voor de verstrekking van hypotheke met NHG-garantie en niet-NHG hypotheke met een laag risicoprofiel. Deze hypotheke leveren meer rendement op dan staatsobligaties. Daarnaast geeft het onderpand extra zekerheid. Bovendien investeert PMT zo nog eens extra in de Nederlandse economie.

Daarnaast draagt PMT bij aan verduurzaming van Nederlandse woningen door de mogelijkheid te bieden om 6% meer te lenen voor het verder verduurzamen van de eigen woning.

BEDRIJFSLENINGEN

PMT bevordert kansrijke initiatieven van bedrijven via het Bedrijfsleningenfonds. Dit fonds neemt deel in leningen die banken wel willen, maar niet geheel kunnen verstrekken aan gezonde ondernemingen. Bijvoorbeeld omdat de banken al te veel financiering hebben uitstaan op de onderneming of in de sector waarin de onderneming actief is. Doordat het fonds een deel van de financiering op zich neemt (het andere deel nemen de banken zelf), ontstaat ruimte om een groter bedrag aan de onderneming te verstrekken.

NEDERLANDSE STARTUPS

Sinds januari 2020 neemt PMT deel in een nieuw investeringsfonds, Innovation Industries II. Dit fonds richt zich vooral op jonge spin-offs van universiteiten. Hiermee wil PMT voorkomen dat veelbelovende startups worden opgekocht door grote buitenlandse techbedrijven waardoor kennis naar het buitenland verdwijnt. Met het fonds kan PMT impact hebben op ontwikkelingen in innovatie én het scheppen van werkgelegenheid. Innovation Industries werkt nauw samen met de technische universiteiten in Enschede, Delft, Eindhoven en Wageningen en met TNO.

BELEGD VERMOGEN IN NEDERLAND

CATEGORIE	BEDRAGEN (X €1 MILJOEN)	IN %
Staatsobligaties	2.917	3,0%
Bedrijfsobligaties	3.039	3,2%
Hypotheken	4.017	4,2%
Aandelen	451	0,5%
Vastgoed	2.226	2,3%
Overig *	-1.883	-2,0%
TOTAAL IN NEDERLAND	10.767	11,2%
TOTAAL BELEGD VERMOGEN	96.051	

* De categorie 'overig' betreft derivaten in onderpand in cash en in stukken en cash bij de Nederlandse banken per 31 december 2020.

8 KOSTEN

PMT koppelde aan de ambitie pensioen op verantwoorde wijze de volgende doelstellingen voor 2020 als het gaat om kosten:

- De kosten voor pensioen- en vermogensbeheer liggen onder het gemiddelde van de door PMT gestelde benchmarken en zijn niet hoger dan de kosten in 2019 of 2018.

DOELSTELLING 2020 DEELS BEHAALD

De totale kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling zijn gestegen. Dit betekent ook dat de kosten per deelnemer zijn gestegen. De stijging van de kosten zijn vooral ingegeven door investeringen in de IT die op lange termijn naar verwachting leiden tot een kostendaling. Het besluit hiertoe - met als gevolg het niet behalen van de doelstelling voor 2020 voor pensioenbeheer - is weloverwogen genomen. De totale pensioenbeheerkosten per actieve deelnemer en pensioengerechtigde lagen € 6,- lager dan de CEM-benchmark.

De totale beheerskosten ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen zijn wel gedaald. Dit komt door een forse stijging van het gemiddeld belegd vermogen ten opzichte van een minder grote stijging van de totale beheerskosten. Net als de afgelopen jaren lag het kostenniveau hiervan voor PMT opnieuw rond het gemiddelde van de vergelijkingsgroep binnen de CEM-benchmark. Alles overwegende concludeert PMT dat de doelstelling voor 2020 deels is behaald.

KOSTEN PENSIOENUITVOERING

Vrijwel alle kosten van PMT zijn terug te voeren op de twee kernactiviteiten van PMT: de pensioenuitvoering en het vermogensbeheer.

De pensioenuitvoeringskosten zijn verdeeld in twee onderdelen:

- De kosten voor de uitbesteding aan uitvoeringsorganisatie MN
- De besturingskosten van PMT voor pensioenbeheer

UITSPLITSING KOSTEN PENSIOENUITVOERING	ULTIMO	2020	ULTIMO	2019
	X €1 duizend	X €1 per deelnemer	X €1 duizend	X €1 per deelnemer
REGULIER				
Pensioenuitvoering MN	44.100	67,58	42.590	66,02
PMT Bestuur/bestuursbureau (incl. toezicht)	6.420	9,84	5.706	8,85
TOTAAL PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN	50.520	77,42	48.296	74,87

KOSTEN PER DEELNEMER HOGER VANWEGE IT-VERNIEUWING

De totale kosten voor het uitvoeren van de pensioenregeling bedroegen in De totale kosten voor het uitvoeren van de pensioenregeling bedroegen in 2020 € 50,52 miljoen (2019: € 48,3 miljoen). Dit betekent een stijging van de kosten van circa 4,5% ten opzichte van 2019. De kosten per deelnemer zijn gestegen van € 74,87 per deelnemer in 2019 naar € 77,42 in 2020.

De stijging van de kosten wordt veroorzaakt door de bijdrage van PMT aan MN voor de vernieuwing aan de IT-systemen voor de uitvoering van de pensioenadministratie. PMT investeert hiermee in een toekomstige verlaging van de kosten. De kosten zijn onderdeel van de uitvoeringskosten over 2020.

Jaarlijks onderzoekt een extern, gespecialiseerd bureau (CEM) het kostenniveau van PMT via benchmarkanalyses. De focus ligt daarbij op een vergelijking van de reguliere pensioenuitvoeringskosten van PMT met vergelijkbare grote pensioenfondsen in Nederland.

De afgelopen jaren lag het kostenniveau van PMT steeds onder of op het gemiddelde van de vergelijkingsgroep. In 2020 bedroeg het gemiddelde (CEM) kostenniveau van PMT € 77,- per actieve deelnemer en pensioengerechtigde, ten opzichte van € 83,- in de benchmark. PMT vindt het belangrijk om op de lange termijn een lager kostenniveau te houden dan de benchmark.

Uit de CEM rapportage blijkt dat de totale pensioenbeheerkosten van PMT per actieve deelnemer en pensioengerechtigde in de afgelopen vier jaar met gemiddeld 11,6% per jaar is gedaald.

KOSTEN VERMOGENSBEHEER

PMT wil een zo volledig en helder mogelijk inzicht geven in de kosten die het fonds maakt voor het vermogensbeheer. Niet alleen omdat de deelnemers in toenemende mate inzicht vragen in de kosten van pensioen, maar ook omdat goed inzicht een scherpe en kritische sturing op kosten beter mogelijk maakt. PMT streeft continu naar het vergroten van transparantie van de kosten van vermogensbeheer en het omlaag brengen van het kostenniveau.

KOSTENNIVEAU VERMOGENSBEHEER OP BENCHMARK

De presentatie van de kosten van vermogensbeheer is gebaseerd op de 'Aanbevelingen uitvoeringskosten, nadere uitwerking kosten vermogensbeheer' van de Pensioenfederatie. De kosten staan niet op zichzelf, maar zijn onlosmakelijk verbonden met het beleggingsbeleid en de behaalde rendementen. Om te kunnen beoordelen of de gemaakte kosten 'passend' zijn, legt PMT de relatie tussen kosten, risicoprofiel, rendementspotentieel en de beleggingsfilosofie van het fonds. Ook voor vermogensbeheer laat PMT jaarlijks een extern, gespecialiseerd bureau (CEM) zijn kostenniveau onderzoeken via benchmarkanalyses. De focus ligt daarbij op een vergelijking van de vermogensbeheerkosten van PMT met andere vergelijkbare grote pensioenfondsen in Nederland. De afgelopen jaren lag het kostenniveau van PMT steeds rond het gemiddelde van de vergelijkingsgroep.

De kosten van vermogensbeheer betreffen beheerkosten, prestatiekosten en transactiekosten.

BEHEERKOSTEN

In 2020 is het gemiddeld belegd vermogen van PMT gestegen van € 81,5 miljard naar € 89 miljard. De vaste beheerkosten bestaan uit de directe vergoeding aan uitvoeringsorganisatie MN en de vergoeding aan de externe vermogensbeheerders. Deze kosten zijn gestegen met € 6 miljoen tot € 198 miljoen.

De totale beheerkosten in absolute bedragen stegen van € 361 miljoen in 2019 naar € 483 miljoen in 2020. Ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen zijn de totale beheerkosten van de portefeuille ook gestegen (0,54% in 2020) ten opzichte van 2019 (0,44%).

PRESTATIEVERGOEDINGEN

De beleggingscategorie private equity wordt grotendeels actief beheerd en kent daarom hogere beheervergoedingen dan passief beheerde onderdelen van de portefeuille.

Vanaf 2014 worden naast de daadwerkelijk betaalde prestatiefees ook de ongerealiseerde, toekomstige prestatiefees meegenomen. Prestatieafhankelijke vergoedingen aan vermogensbeheerders zijn vaak gekoppeld aan langere tijdsperiodes dan één jaar, waarbij periodes van zes jaar en langer geen uitzondering zijn. Pas na deze periode kan de definitieve omvang van de prestatievergoeding worden bepaald. Als een extra rendement in het verslagjaar is behaald, worden ook toekomstige prestatievergoedingen daaraan toegerekend. Prestatievergoedingen waren in 2020 vooral van toepassing in de categorie private equity.

De absolute prestatievergoedingen stegen in 2020 ten opzichte van 2019. Nog steeds maakt private equity het grootste deel uit van de prestatievergoedingen. De belangrijkste reden hiervoor is dat de private equity fondsen waarmee PMT deze beleggingscategorie een aantal jaar geleden startte inmiddels zodanig sterk gegroeid zijn in marktwaarde dat hogere prestatievergoedingen aan de orde zijn. In 2020 is dit zichtbaar in een sterk resultaat voor private equity (18,6%). Aan de hogere prestatievergoedingen ligt daarmee een hoger rendement ten grondslag. In 2020 was de huidige en toekomstige prestatievergoeding voor externe vermogensbeheerders met 0,30% hoger dan in 2019 (0,19%).

OPERATIONELE KOSTEN

Naast de bovenstaande kostencategorieën maakt PMT ook een schatting van de 'doorkijk' naar de operationele kosten in de onderliggende beleggingsfondsen. Dit sluit aan bij de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. In 2020 bedroegen de operationele kosten in de onderliggende beleggingsfondsen ongeveer 0,03% (2019: 0,03%).

De totale integrale beheerkosten van het vermogensbeheer bedroegen in 2020 circa 0,68% van het gemiddeld beheerd vermogen (2019: 0,56%).

ONTWIKKELING TOTALE KOSTEN VERMOGENSBEHEER (X €1 MILJOEN / IN % TEN OPZICHTE VAN HET GEMIDDELDE BELEGD VERMOEGEN)	2020		2019		2018		2017		2016	
	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%
DIRECTE KOSTEN (1)	81,7	0,09%	82,4	0,10%	86,6	0,12%	90,1	0,13%	93,6	0,14%
Vaste beheerkosten	74,3	0,08%	78,2	0,10%	82,4	0,11%	85,6	0,12%	91,7	0,14%
Incidentele kosten	7,3	0,01%	4,2	0,01%	4,2	0,01%	4,5	0,01%	1,9	0,00%
IN FONDSEN VERWERKTE KOSTEN (2)	389,2	0,44%	268,0	0,33%	218,2	0,30%	177,7	0,26%	157,4	0,24%
Vaste beheerkosten	123,7	0,14%	114,0	0,14%	93,4	0,13%	82,1	0,12%	76,0	0,12%
Prestatieafhankelijke kosten	265,5	0,30%	154,0	0,19%	124,8	0,17%	95,6	0,14%	81,5	0,12%
OVERIGE KOSTEN (3)	12,3	0,01%	10,1	0,01%	5,0	0,01%	5,4	0,01%	7,2	0,01%
Kosten custody, advies, controle	12,3	0,01%	10,1	0,01%	5,0	0,01%	5,4	0,01%	1,5	0,00%
In fondsen verwerkte kosten	0,0	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%	5,7	0,01%
TOTAAL BEHEERKOSTEN (1+2+3)	483,2	0,54%	360,5	0,44%	309,9	0,43%	273,2	0,40%	258,3	0,39%
DOORKIJK NAAR KOSTEN VERWERKT IN ONDERLIGGENDE BELEGGINGSFONDSEN (4)	23,7	0,03%	22,4	0,03%	20,4	0,03%	19,5	0,03%	17,2	0,03%
In fondsen verwerkte kosten	23,7	0,03%	22,4	0,03%	20,4	0,03%	19,5	0,03%	17,2	0,03%
VERMOGENSBEHEER- KOSTEN, EXCL. TRANS- ACTIEKOSTEN (1+2+3+4)	506,8	0,57%	382,9	0,47%	330,2	0,46%	292,7	0,42%	275,5	0,42%
TRANSACTIEKOSTEN (5)	95,2	0,11%	69,6	0,09%	50,8	0,07%	44,3	0,06%	51,8	0,08%
Agv Operationeel Portefeuillebeheer	89,5	0,10%	57,5	0,07%	41,1	0,06%	42,6	0,06%	51,4	0,08%
Agv Strategische Herschikking	5,7	0,01%	12,1	0,01%	9,7	0,01%	1,6	0,00%	0,5	0,00%
VERMOGENSBEHEER- KOSTEN, INCL. TRANS- ACTIEKOSTEN (1+2+3+4+5)	602,1	0,68%	452,5	0,56%	381,0	0,53%	337,0	0,49%	327,4	0,50%
GEMIDDELD BELEGD VERMOEGEN EN BEHAALD NETTO RENDEMENT OVER KALENDERJAAR	89.031,7	10,62%	81.504,8	18,40%	72.158,3	0,21%	69.106,2	4,06%	65.870,7	10,96%

TRANSACTIEKOSTEN

De transactiekosten liggen in 2020 hoger dan afgelopen jaren. De stijging wordt grotendeels veroorzaakt door de vastrentende waarden, vanwege hogere spreads in de periode februari – mei 2020 als gevolg van de COVID-19 crisis. De transactiekosten voor deze categorie worden berekend als spread * volume. Een hogere spread leidt hierdoor direct tot hogere transactiekosten.

Binnen de aandelenportefeuille stegen de transactiekosten eveneens. Dit werd vooral veroorzaakt door de transitie Bewuste Selectie Aandelen Opkomende Landen. Deze transitie (van actief naar passief beheer) zal echter in de toekomst zorgen voor lagere beheerkosten.

De totale transactiekosten (operationele transactiekosten en strategische herallocaties samen) komen met 0,11% in 2020 hoger uit dan in 2019 (0,09%).

TRANSACTIEKOSTEN NAAR BELEGGINGSCATEGORIE (X €1 MILJOEN)	2020	2019
Vastgoed	6	6
Aandelen	11	7
Vastrentende waarden	57	37
Derivaten	5	0
Overige beleggingen	16	20
TOTAAL	95	70

9 VOORUITBLIK

MAATREGELLEN RONDOM COVID-19 VIRUS

PMT houdt zich aan de geldende COVID-19 maatregelen. De digitale manier van werken wordt voorlopig gecontinueerd. De ervaringen met de huidige digitale manier van werken zijn zodanig positief dat het fonds in de toekomst verwacht over te gaan op een meer hybride werkwijze, waarbij medewerkers afwisselend thuis of op kantoor kunnen werken, al naar gelang de aard van het werk.

PMT zal de bestaande coulancemaatregelen voor werkgevers voor zover nodig in 2021 voortzetten. Dit betekent dat werkgevers zo nodig gebruik kunnen maken van het uitstellen van premiebetalingen en betalingsregelingen. Ook zal PMT geen rentes of boetes in rekening brengen bij te late betalingen. Uitvoeringsorganisatie MN houdt ook in 2021 de vinger aan de pols om maatwerk te kunnen bieden waar nodig. De impact van deze PMT-maatregelen op de financiële positie van het fonds is naar verwachting bijzonder gering.

PENSIOENVERLAGINGEN 2021

PMT heeft in 2020 gebruik gemaakt van de vrijstelling. Het is nog niet te zeggen of het fonds in 2022 wel of geen verlaging zal moeten doorvoeren over 2021. Dit is – naast de ontwikkelingen op de financiële markten en de rente – mede afhankelijk van de exacte invulling van het transitie-FTK.

PENSIOENAKKOORD

Het pensioenakkoord dat in 2020 is gesloten, is op 16 december 2020 met een internetconsultatie voorgelegd. PMT heeft samen met pensioenfondsen PME en Koopvaardij en uitvoeringsorganisatie MN een gezamenlijke reactie geformuleerd op het consultatiedocument. Belangrijke aandachtspunten daarin waren de uitvoerbaarheid, de uitlegbaarheid en voldoende ruimte voor maatwerk. De gesprekken over de invulling van het transitie-FTK vinden nog plaats. PMT heeft ook actief deelgenomen aan de opstelling van een reactie van de gezamenlijke pensioenfondsen via de Pensioenfederatie.

PMT zal ook in 2021 de ontwikkelingen nadrukkelijk volgen en de mogelijkheden om invloed uit te oefenen zoveel mogelijk benutten. PMT heeft als doel een evenwichtige transitie naar het nieuwe pensioencontract, waarbij onnodige verlagingen worden voorkomen.

De minister heeft inmiddels aangegeven dat het wetsvoorstel pas na de zomer van 2021 naar de Tweede Kamer wordt gestuurd.

BESTUURLIJKE WERKGROEP EN TIJDSPAD

Het bestuur heeft een bestuurlijke werkgroep ingesteld om het proces naar het nieuwe pensioencontract goed in te richten. Er is een gefaseerd projectplan opgesteld. Tot het moment van inwerkingtreding van de wetgeving geldt de oriëntatiefase. In deze fase – met als tijdspad zomer 2020 tot 1 januari 2022 – neemt PMT de volgende stappen:

- PMT treft alle voorbereidingen die nodig zijn in aanloop op de besluitvormingsfase, zodat sociale partners uiterlijk 1 januari 2024 het transitieplan en de nieuwe pensioenovereenkomst gereed hebben. Het bestuur van PMT zal uiterlijk 1 juli 2024 het implementatieplan inclusief opdrachtaanvaarding gereed hebben. PMT is zich er terdege van bewust dat dit tijdspad alleen bereikt kan worden als er sprake is van een iteratief proces tussen sociale partners, bestuur en het verantwoordingsorgaan.
- PMT zorgt ervoor dat alle stakeholders voldoende kennis en informatie hebben van het nieuwe pensioenstelsel, waaronder sociale partners, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.

- MN heeft de eerste impactanalyses gemaakt. PMT heeft hierdoor zicht op de benodigde implementatietijd en de (on)mogelijkheden in de pensioenuitvoering. Die analyse heeft betrekking op beide typen contracten. De vereiste ICT-aanpassingen zijn hier een belangrijk onderdeel van.
- PMT voert een risicobereidheidsonderzoek uit bij de organen van het fonds en toetst bij de deelnemers hoeveel risico zij kunnen en willen dragen. Deze risicohouding is bepalend voor de verdere vormgeving van het beleggingsbeleid passend bij het nieuwe pensioencontract.
- PMT doet onderzoek hoe het fonds in het nieuwe stelsel zo begrijpelijk mogelijk kan communiceren met de deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers.
- PMT heeft een ingroeipad naar het nieuwe stelsel vastgesteld waarmee het fonds geleidelijk toewerkt naar het beoogde invaarmoment.
- PMT oriënteert zich op de mogelijkheid en de methodiek om in te varen, met aandacht voor gelijkwaardige belangenafweging en een rechtmatige overgang.

COMMUNICATIE- EN UITVOERINGSRISICO'S

Ten aanzien van het nieuwe pensioencontract ziet PMT met name communicatierisico's en uitvoeringsrisico's. Het betreft een complexe regeling, waarvan de uitlegbaarheid een uitdaging kan zijn. PMT is daarom reeds gestart met uitleg over het nieuwe stelsel via de pensioenmagazines en via diverse nieuwsberichten op de website. Ook in [video's](#) wordt uitgelegd waarom er een nieuw pensioenstelsel komt en wat de gevolgen daarvan zijn voor deelnemers. Zodra er meer duidelijkheid is over de definitieve wetgeving en de invoering hiervan, wordt het communicatieplan nader uitgewerkt.

Het uitvoeringsrisico wordt meegenomen in de vormgeving van en besluitvorming rond NPS. Om dit risico inzichtelijk te maken, stelt MN impactanalyses op voor zowel pensioenbeheer als vermogensbeheer.

VERTREK PENSIOENFONDS PME BIJ UITVOERINGS-ORGANISATIE MN

Zowel PMT als PME hebben hun pensioenadministratie en vermogensbeheer ondergebracht bij uitvoeringsorganisatie MN. PME heeft in november 2020 aangekondigd de pensioenadministratie per 1 januari 2022 bij uitvoeringsorganisatie TKP onder te gaan brengen. Dit heeft grote impact op MN. PMT zal de transitie van de pensioenadministratie van MN naar TKP monitoren. Het is niet alleen van belang voor alle partijen dat er sprake is van een beheerste en efficiënte transitie en ook dat de dienstverlening aan PMT daar niet onder lijdt. Dit vertrek heeft overigens geen invloed op de gezamenlijke pensioenregeling die PMT en PME hebben ten dienste van de aan elkaar verwante sectoren.

Het vertrek van PME bij MN kan mogelijk gevolgen hebben voor de aannames van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten (excassokosten). Aangezien de gevolgen voor PMT nog niet volledig in kaart kunnen worden gebracht, is een betrouwbare inschatting van de potentiële impact op de kostenvoorziening nog niet te bepalen. Op dit moment wordt de excassokostenopslag van 1,70% per 31 december 2020 als toereikend geacht. In de tweede helft van 2021 wordt een nieuwe evaluatie van de kostenvoorziening uitgevoerd – met speciale aandacht voor het effect van het vertrek van PME op de kosten voor PMT. De excassokostenopslag kan als gevolg van voornoemde ontwikkeling hoger uitkomen, maar naar inschatting van het bestuur niet materieel voor het vermogen en resultaat.

RISICOMANAGEMENT

In 2019 is PMT een 3 jarig project gestart inzake de verdere professionalisering van het Integraal Risico Management (IRM). De doelstelling is om het gewenste volwassenheidsniveau in 2022 te bereiken. De doelstellingen voor 2020 zijn behaald en in het eerste kwartaal van 2021 voert een externe partij een meting uit om te bepalen hoe ver PMT staat in deze professionaliseringsslag. Op basis van de uitkomsten van deze meting worden de doelstellingen van het project indien nodig aangescherpt. De jaren 2021 en 2022 zullen in ieder geval in het kader staan van:

- Het duurzaam borgen van de risicocultuur en bijbehorend gedrag;
- De voltooiing van de transitie van de risicomanagementfunctie (2e lijn) naar een zuivere monitoringsrol;
- Het continue verbeteren van de effectiviteit van het risicomanagement en met name de risicomonitoring door MN in opdracht van PMT, de monitoring en rapportage van PMT zelf, en de rollen en verantwoordelijkheden in dit kader tussen de 3 lines of defense van PMT.

VERNIEUWING PENSIOENADMINISTRATIE

De beschikbare tijd om de volledige pensioenadministratie te vernieuwen en zo op tijd klaar te zijn voor de invoering van het nieuwe pensioencontract is krap. Deze uitdaging wordt nog vergroot door het vertrek van PME als klant bij MN. Dit leidt niet alleen tot aanpassingen in de projectaanpak, maar heeft ook tot gevolg dat MN zijn medewerkers in 2021 niet volledig op de vernieuwing van de pensioenadministratie kan inzetten. Op verzoek van PMT onderzoekt MN begin 2021 alternatieve mogelijkheden om de beoogde vernieuwing op onderdelen te versnellen. Ook in 2021 zal het bestuur van PMT de toezichthouder DNB nauwgezet blijven informeren.

VERANTWOORDING EN TOEZICHT 2020

VERANTWOORDING EN TOEZICHT

OORDEEL RAAD VAN TOEZICHT

Op grond van de wet heeft de raad van toezicht (rvt) tot taak het houden van toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De rvt houdt in elk geval toezicht op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Verder staat de rvt het bestuur met raad terzijde. Daarnaast kent de wet de rvt een aantal specifieke goedkeuringsrechten toe, waaronder met betrekking tot het jaarverslag, de profielschets van bestuurders en het beloningsbeleid van het fonds. De rvt kijkt ook naar de manier waarop PMT de Code Pensioenfonds toepast. De rvt vervult zijn taak met inachtneming van de VITP-Toezichtcode.

WERKWIJZE

De rvt monitort de werkwijze van het bestuur onder meer op basis van de verslagen van de bestuursvergaderingen. De rvt heeft ook toegang tot de bijbehorende vergaderstukken. Over (deel)onderwerpen ontvangt de rvt gevraagd en ongevraagd informatie. Daarnaast spreekt de rvt aan het eind van het verslagjaar met alle bestuursleden, vertegenwoordigers van het verantwoordingsorgaan (vo), medewerkers van het bestuursbureau, de accountant, de actuaris, de compliance officer en met vertegenwoordigers van uitvoeringsorganisatie MN. Op basis daarvan stelt de rvt elk jaar een verslag van bevindingen op voor het bestuur. De rvt legt over het gehouden toezicht verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

In het verslagjaar heeft de rvt twee keer met het voltallige bestuur vergaderd. Hierbij is met name gesproken over de financiële positie van het fonds, de ontwikkelingen als gevolg van COVID-19, de relatie met en gang van zaken bij MN, en de belangrijkste bevindingen van de rvt gedurende het verslagjaar. Verder heeft de rvt driemaal met het dagelijks bestuur gesproken. De raad oefende eenmaal zijn goedkeuringsrecht uit. De RvT heeft in 2020 tweemaal overleg gevoerd met het verantwoordingsorgaan.

BELEID VAN HET BESTUUR

Een belangrijke gebeurtenis in 2020 was uiteraard de COVID-19-uitbraak. De rvt constateert dat PMT, en in bijzonder MN, in staat is gebleken om zonder noemenswaardige problemen de bedrijfsvoering te continueren.

In zijn algemeenheid is de rvt positief over het functioneren van het bestuur. Het bestuur heeft in 2020 een aantal belangrijke onderwerpen op de agenda gehad, zoals de vernieuwing van de pensioenadministratie (NPS), de bedrijfstakuitvoeringsovereenkomst, een nieuw pensioencontract, het vertrek van PME bij MN en de gevolgen daarvan voor MN en voor PMT.

RISICOBEBEERSING

De rvt constateert dat er verdere stappen zijn gezet op het gebied van risicomanagement. Strategische risico's, zoals de financiële houdbaarheid, hebben daarbij ook expliciet de aandacht gekregen. Een bestuurlijke werkgroep is aan de slag gegaan met de ERB (Eigen Risico Beoordeling). De rvt merkt op dat de organisatie werkt aan een zo goed mogelijke invulling van de rollen van de eerste en tweede lijn. De rvt constateert dat er niet alleen bij PMT stappen zijn gezet op gebied van risicomanagement, maar ook bij MN. Zo vond bij MN een duidelijke versterking van de risk organisatie plaats, met name in de eerste lijn. Dit proces is van belang omdat PMT en MN elkaar nodig hebben om te komen tot een adequaat en volwassen risicobeheer.

EVENWICHTIGE BELANGENAFWEGING

De rvt heeft vorig verslagjaar al opgemerkt dat het goed is dat het bestuur de bevoegdheid heeft gekregen om, na consultatie van sociale partners, het opbouwpercentage te verlagen indien de premiedekkingsgraad daartoe aanleiding geeft. De rvt constateert dat het onderwerp premiebesluit verschillende malen in het bestuur besproken is en dat in dat traject ook het verantwoordingsorgaan vanaf het begin is meegenomen. Naar het oordeel van de rvt heeft het door het bestuur gevolgde proces ertoe geleid dat het bestuur op een goede wijze een besluit heeft kunnen nemen, waarbij naast de toevoeging van extra premie het opbouwpercentage is verlaagd. Tegelijkertijd maakt de rvt zich zorgen over de komende jaren. Ondanks de verlaging van de opbouw en de hogere premie is er voor het 6e achtereenvolgende jaar een negatief effect op de dekkingsgraad als gevolg van de toegekende opbouw.

Met betrekking tot het wetsvoorstel toekomst Pensioen acht de rvt het van belang dat sociale partners en bestuur tijdig keuzes maken over de nieuwe pensioenregeling en ook meewegen hoe besluiten in de transitiefase daarop van invloed zijn.

UITBESTEDING

De rvt constateert dat er in het afgelopen jaar goede stappen zijn gezet om handelingsperspectief te creëren. Ook bij MN is, ondanks enkele tegenslagen, voortgang geboekt in de ontwikkeling van een nieuw pensioensysteem. De rvt constateert dat er wel een nieuwe dimensie is ontstaan door het vertrek van PME. De rvt is van mening dat het daarom nodig is dat PMT opnieuw definieert hoe het fonds zijn relatie met MN ziet. Het is volgens de rvt voor beide partijen noodzakelijk om op veel vlakken snel duidelijkheid te kunnen geven, ook met het oog op het nieuwe pensioencontract.

TOEPASSING CODE PENSIOENFONDSEN

Op basis van de rapportage die het bestuur heeft gemaakt over naleving van de Code Pensioenfondsen constateert de rvt dat PMT vrijwel alle normen uit de Code naleeft.

Op het terrein van diversiteit voldoet PMT niet aan alle normen. Er is geen bestuurslid dat jonger dan 40 jaar is. Het is tot nu toe niet mogelijk gebleken om een jong bestuurslid te vinden dat voldoet aan alle eisen qua geschiktheid zoals die bij een groot en complex fonds als PMT gelden.

De diversiteit naar geslacht in het bestuur is met de benoeming van een tweede vrouwelijk bestuurslid iets toegenomen. Dat laat onverlet dat de rvt het bestuur en het verantwoordingsorgaan vraagt na te blijven denken op welke wijze de diversiteit zowel in het bestuur als in het verantwoordingsorgaan verder kan worden vergroot.

AANBEVELINGEN

De rvt heeft het bestuur ook in het verslag van bevindingen 2020 een aantal aanbevelingen gedaan. Deze hebben, in lijn met het bovenstaande, onder andere betrekking op de financiële positie, de relatie met MN en de evenwichtige belangenafweging.

REACTIE VAN HET BESTUUR OP HET OORDEEL VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

Het bestuur kan zich vinden in de bevindingen van de rvt. Het bestuur deelt de opvatting van de rvt dat de financiële positie van PMT in 2020 nog steeds zorgelijk is. Om adequaat voorbereid te zijn op het nieuwe pensioenstelsel zal komend jaar belangrijke besluitvorming moeten plaatsvinden. Het bestuur herkent zich in de aanbevelingen van de rvt en neemt deze over.

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN

Eén van de belangrijkste taken van het verantwoordingsorgaan (vo) is het geven van een oordeel over het bestuurlijk handelen van PMT over het afgelopen jaar en de toekomstplannen van het bestuur voor het komend jaar. De basis daarvoor ligt in een goede en tijdige informatievoorziening vanuit het bestuur van PMT.

Ook in een jaar waarin COVID-19 een zeer belangrijke rol speelde in het functioneren van het vo, heeft het vo een voldoende beeld gekregen van de manier waarop het bestuur afgelopen jaar heeft gehandeld. De vergaderingen hebben online plaatsgevonden en bij vrijwel elke vergadering waren bestuursleden aanwezig. Het vo ervaart de samenwerking met het bestuur en de raad van toezicht als positief en constructief.

Het vo hanteert een proactieve houding ten aanzien van het bestuur en brengt regelmatig onderwerpen en ontwikkelingen onder de aandacht die een direct raakvlak hebben met de deelnemers zoals de klachtenregeling, rechtszaken, het wel of niet verlagen of verhogen van de pensioenen en de automatisering. Of stelt vragen naar aanleiding daarvan. Het vo heeft de ervaring dat onderwerpen in openheid kunnen worden besproken en vragen waar mogelijk worden beantwoord.

TERUGBLIK OP OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN 2019

Het vo heeft in het jaarverslag van 2019 diverse aanbevelingen gedaan, waaronder een oproep aan het bestuur om het vo te blijven betrekken bij de evaluatiemomenten van de bedrijfstakuitvoeringsovereenkomst (buo), de communicatie en de zichtbaarheid van het bestuur te verbeteren en de vernieuwing van de pensioenadministratie nog nauwlettender te volgen. Het vo constateert dat het bestuur deze aanbevelingen ter harte heeft genomen. Een belangrijk punt in het oordeel van het vo over 2019 betrof de financiële positie van PMT. Door wetgeving, richtlijnen van DNB en de lage premiedekkingsgraad wordt de dekkingsgraad negatief beïnvloed. Dit baart het verantwoordingsorgaan nog steeds veel zorgen.

OORDEEL VERANTWOORDINGSORGAAN 2020

Het vo heeft besloten het oordeel over het bestuurlijk handelen van het bestuur in 2020 waar mogelijk te spiegelen aan de strategische ambities van PMT (zie pagina 10 van dit jaarverslag). Met die blik heeft het vo afgelopen jaar naar de verschillende aspecten van ons pensioenfonds gekeken. Het vo geeft hierna per strategische ambitie een korte toelichting en een oordeel.

Eigen jaarverslag verantwoordingsorgaan

Het volledige jaarverslag van het vo is te vinden op de website van het verantwoordingsorgaan via <https://www.pmt.nl/over-pmt/verantwoordingsorgaan>.

AMBITIE FINANCIËLE ZEKERHEID

Per 2020 is een nieuwe bedrijfstakuitvoeringsovereenkomst afgesloten. Dit is de opdracht die sociale partners aan het pensioenfonds geven om een pensioenregeling uit te voeren. Afgesproken is dat deze regelmatig wordt geëvalueerd. Het vo is door het bestuur proactief betrokken bij deze evaluatiemomenten. Het vo is - net zoals in 2019 - positief over het handelen van het bestuur ten aanzien van de buo, maar houdt zorgen over de financiële houdbaarheid van de uitvoering van de regeling. Ondanks een verhoging van de premie en een verlaging van het opbouwpercentage is sprake van een lage premiedekkingsgraad, wat het vo zorgen baart. Weliswaar voldoet de hoogte van de premie aan de wettelijke eisen, maar deze is te laag voor een volledige gedekte pensioenopbouw, wat op zijn beurt een negatieve invloed heeft op de dekkingsgraad.

Bij de besluitvorming van het bestuur is het uitgangspunt van een evenwichtige afweging van de belangen van alle bij het pensioenfonds betrokken groepen belangrijk. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur van PMT zich hiervan bewust is. Desondanks adviseert het vo het bestuur om hiervoor heldere uitgangspunten vast te leggen en bij bestuursbesluiten ook aan te geven welke opties er zijn besproken inclusief argumentatie waarom er niet voor deze opties is gekozen. Het vo verwacht dat dit de besluitvorming verbetert, de uitlegbaarheid van besluiten bevordert en advisering en beoordeling door het vo vergemakkelijkt.

AMBITIE WAARDEVAST PENSIOEN

Het vo constateert dat PMT de pensioenen weliswaar niet hoeft te verlagen, maar ook dat indexatie al jarenlang niet tot de mogelijkheden behoort. Het vo betreurt het dat het bestuur deze strategische ambitie wederom niet haalt, maar realiseert zich dat het bestuur aan handen en voeten is gebonden door de wettelijke regels, waardoor dit niet mogelijk is. Dit ondanks een goed beleggingsrendement en een belegd vermogen dat opnieuw fors is gestegen.

AMBITIE INTEGER, BETROUWBAAR EN WENDBAAR

Het vo adviseerde in 2019 om de vernieuwing van de pensioenadministratie (Nieuwe Pensioen Stroom, NPS) indringend te blijven volgen. Deze aanbeveling is door het bestuur in 2020 ter harte genomen. Het bestuur heeft stringentere eisen gesteld aan de uitvoeringsorganisatie en is intensief betrokken geweest bij de ontwikkelingen en voortgang. Hoewel de huidige pensioenadministratie nog steeds voldoet, is het vo samen met het bestuur gericht op een robuuste, wendbare administratie die voldoet aan de eisen van het nieuwe pensioencontract. Het vo ondersteunt de door het bestuur gekozen aanpak. Het vo waardeert dat het bestuur aandacht heeft voor de zorgen die er binnen het vo leven. Het vo verwacht dat komend verslagjaar de gewenste resultaten kunnen worden gerealiseerd en vraagt het bestuur zijn intensieve betrokkenheid voort te zetten.

In 2020 heeft het bestuur veel aandacht besteed aan het verbeteren van het risicomanagement van PMT. Het bestuur heeft alle risico's en beheersmaatregelen om deze risico's te verminderen in kaart gebracht en het vo is daarin goed meegenomen. Het vo is positief over de aanpak van het risicomanagement en de verdere uitwerking daarvan.

Het vo heeft kennis genomen van het vertrek van pensioenfonds PME bij uitvoeringsorganisatie MN voor de pensioenadministratie. Hoewel dit een zelfstandig besluit is van PME, heeft het vo vooral gekeken naar de manier waarop het bestuur van PMT heeft gehandeld als het gaat om de gevolgen van dit besluit. Het vo ziet dat het bestuur de gevolgen daarvan voor PMT in kaart brengt, bijvoorbeeld ten aanzien van de kosten en aan de slag is gegaan met de strategische gevolgen van het vertrek van PME. Het vo waardeert dat het bestuur het vo hiervan op de hoogte houdt.

AMBITIE PROACTIEF EN ZICHTBAAR

Het vo is positief over de wijze waarop het bestuur heeft gehandeld ten aanzien van de ontwikkelingen rond het pensioenakkoord. Het vo waardeert dat het bestuur opkomt voor de belangen van de (ex)werknemers, pensioengerechtigden en werkgevers in de sector Metaal en Techniek en roept het bestuur op om dit voort te zetten. Het vo realiseert zich dat het pensioenakkoord richtlijnen geeft, maar adviseert het bestuur om in overleg met sociale partners te kijken om tot een voor de sector Metaal en Techniek zo passend mogelijke uitwerking van het akkoord te komen.

AMBITIE LAAGDREMPELIG EN BETROKKEN

Hoewel de ambitie 'laagdrempeelig en betrokken' in eerste instantie is gericht op de achterban van het fonds, ervaart het vo dat het bestuur deze ambitie ook doorzet naar het verantwoordingsorgaan. De openheid en toegankelijkheid van het bestuur wordt door ons als positief ervaren.

Daarnaast ervaart het vo dat het bestuur meer stappen zet om te communiceren met de achterban. Dit is onder meer zichtbaar in de nieuwe opzet van de gepensioneerdenuitkomsten, waar bestuursleden nu zelf op het podium staan om uitleg te geven en vragen te beantwoorden. Dit geldt ook voor de webinars die PMT organiseert, waaraan bestuursleden een actieve bijdrage leveren. Het vo oordeelt positief over de stappen die het bestuur zet om de communicatie met de achterban te verbeteren.

Door COVID-19 zijn de meeste fysieke gepensioneerdenuitkomsten helaas niet doorggegaan. Het vo roept het bestuur op dit op te pakken zodra het weer kan of alternatieven te ontwikkelen om de gepensioneerden te bereiken. Voor komend verslagjaar roept het vo het bestuur op om nog meer in duidelijke, begrijpelijke taal te communiceren naar alle belanghebbenden over de veranderingen die op het pensioenstelsel afkomen en daarbij speciale aandacht te besteden aan de gevolgen daarvan voor de deelnemers.

AMBITIE PENSIOEN OP VERANTWOORDE WIJZE

Het beleggingsbeleid van PMT is gericht op het behalen van een goed rendement om nu en in de toekomst de pensioenen te kunnen uitkeren, waarbij zo verantwoord mogelijk wordt belegd. Het vo is van mening dat financieel en maatschappelijk rendement goed samen moeten kunnen gaan. Vanuit dat oogpunt adviseert het vo het bestuur om het verantwoord beleggen beleid ambitieuzer vorm te geven, waarbij een goed rendement uiteraard voorop moet blijven staan.

Het vo is positief over de ambitieuze reductiedoelstellingen voor de CO₂-uitstoot die het bestuur eind december 2020 heeft vastgesteld. Daarmee probeert PMT actief bij te dragen aan het terugbrengen van de totale CO₂-uitstoot. De rendementsontwikkeling ten opzichte van de benchmark (de vergelijking met soortgelijke pensioenfondsen) zullen wij kritisch blijven volgen.

ALGEMEEN OORDEEL 2020

Het verantwoordingsorgaan geeft een positief oordeel over het handelen van het bestuur in 2020, waarbij ook de openheid naar en betrokkenheid van het bestuur bij het vo erg wordt gewaardeerd. Dat laat onverlet dat de financiële situatie van het fonds het vo aanhoudend bezighoudt. Het uitblijven van indexatie, de lage premiedekkingsgraad en de regels waaraan PMT als fonds is gehouden zijn onverminderd punten waarover het vo zich zorgen maakt. Het is echter van oordeel dat het bestuur binnen de gegeven kaders het mogelijke heeft gedaan.

VOORUITBLIK

Het verantwoordingsorgaan zal in 2021 de in het oordeel vermelde onderwerpen onverminderd blijven volgen, waarbij vooral de financiële positie van het fonds, de vernieuwing van de pensioen-administratie en de ontwikkelingen rondom het pensioenakkoord belangrijke agendapunten zijn.

Het vo vindt het belangrijk dat bij de uitwerking van het pensioenakkoord het vo gedurende het gehele traject meegenomen wordt en heeft hier van het bestuur reeds een toezegging over ontvangen, zodat voorkomen wordt dat de betrokkenheid van het vo pas bij definitieve besluitvorming aan bod komt.

Daarbij heeft het vo ook nadrukkelijk aandacht voor de communicatie over het nieuwe pensioenstelsel. Het verantwoordingsorgaan vindt het belangrijk dat deelnemers goed op de hoogte zijn van de veranderingen en de gevolgen die daaruit voor hen voortvloeien. Het vo wil hierin zelf ook een zichtbare rol spelen, bijvoorbeeld door aanwezig te zijn bij gepensioneerdenbijeenkomsten en via het eigen jaarverslag.

REACTIE VAN HET BESTUUR OP HET OORDEEL VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Het bestuur heeft kennisgenomen van het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het bestuurlijk handelen in 2020. De beperkingen vanwege de COVID-19 pandemie hebben het overleg tussen het verantwoordingsorgaan en het bestuur niet belemmerd, al wordt het directe persoonlijke contact uiteraard gemist. In 2020 waren de voortdurende zorgwekkende financiële situatie van het fonds met de daarbij horende dreigende pensioenverlagingen, de vernieuwing van de pensioenadministratie en de verdere uitwerking van het pensioenakkoord belangrijke thema's.

Het bestuur heeft kennis genomen van de opmerkingen en aanbevelingen van het verantwoordingsorgaan en zal ook komend verslagjaar het vo nadrukkelijk blijven informeren en betrekken bij de voortgang van het fonds en de ontwikkelingen rond de nieuwe pensioenadministratie en het pensioenakkoord in het bijzonder. Het bestuur bedankt het vo voor de betrokkenheid bij PMT en voor de constructieve manier waarop het bestuur met het vo van gedachten kon wisselen.

TOEZICHT DNB

PMT had in 2020 meerdere keren en in verschillende samenstellingen overleg met De Nederlandsche Bank (DNB). Er vindt elk kwartaal overleg plaats met een delegatie van het bestuur. In 2020 vormden de financiële positie van PMT, de risicobeheersing van zowel financiële als niet-financiële risico's en het verandervermogen van PMT en zijn uitvoeringsorganisatie MN de belangrijkste gespreksonderwerpen.

Eind 2019 heeft DNB de kwalitatieve aspecten van het operationeel risicomanagement bij zowel PMT als zijn uitvoeringsorganisatie MN onderzocht en zijn bevindingen begin 2020 gerapporteerd. Daarop heeft PMT een verbeterplan opgesteld en met DNB afgestemd. Het jaar 2020 stond in het teken van het versneld aandacht geven aan die onderdelen van het risicoraamwerk die bijdragen aan een hoger beheersingsniveau van deze risico's en daarmee invulling aan het verbeterplan. Onder andere is het risicomanagementbeleid geactualiseerd en is de risicoanalyse ten aanzien van de activiteiten van Pensioenbeheer opnieuw uitgevoerd. Daarnaast is de samenwerking tussen PMT en zijn pensioen-uitvoerder MN verstevigd. Periodiek is de voortgang hierop met DNB besproken. De verwachting is dat begin 2021 de acties uit het plan van aanpak in de volle breedte zijn geïmplementeerd en dit traject daarmee naar tevredenheid van DNB zal zijn afgerond.

In 2020 heeft intensivering van het toezicht van DNB op de vernieuwing van de pensioenadministratie bij uitvoeringsorganisatie MN plaatsgevonden. PMT en MN informeren DNB continue over de lopende ontwikkelingen; ook in 2021 zullen PMT en MN dit blijven doen.

OVERIGE ONDERZOEKEN EN VRAGENLIJSTEN

PMT ontving van DNB in 2020 verschillende vragenlijsten en enquêtes, bijvoorbeeld inzake rentebenchmark transitie, risicobeheersing liquiditeitsrisico's, de risicobeheersing niet-financiële en integriteitsrisico's, Nederlandse woninghypotheken en diverse statistische uitvragen. Aan alle verzoeken is door PMT tijdig voldaan.

TOEZICHT AFM

PMT maakte in 2020 gebruik van de vrijstellingsregeling van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (zie ook het hoofdstuk 2 van dit bestuursverslag: Financiële Zekerheid). De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft naar aanleiding van deze vrijstellingsregeling een onderzoek uitgevoerd bij pensioenfondsen die hieraan deelnemen. Het onderzoek richtte zich op de informatie die over de vrijstellingsregeling aan deelnemers, gewezen deelnemers andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden (hierna aangeduid als: deelnemers) verstrekt moeten worden. PMT verschaft via de website en het Pensioenmagazine informatie aan de diverse belanghebbenden over de vrijstelling en de onderbouwing hierbij.

De AFM heeft de informatie beoordeeld en geconstateerd dat PMT zijn deelnemers via de website informeert over deelname aan de vrijstellingsregeling en tevens een onderbouwing geeft voor die keuze. Naast sterke punten is er een enkel verbeterpunt genoemd door de AFM. De aanbevelingen van de AFM zijn meegenomen in de voorbereidingen van eventuele communicatie over verlagen.

CODE PENSIOENFONDSEN

Sinds 1 juli 2014 is de Code Pensioenfondsen van kracht. Daarbij geldt het 'pas toe of leg uit' principe. In 2020 heeft PMT de Code op vrijwel alle normen nageleefd.

Op het terrein van diversiteit voldoet PMT niet aan alle normen. Er is geen bestuurslid dat jonger dan 40 is. Het blijkt in de praktijk tot nu toe niet mogelijk om een jong bestuurslid te vinden dat voldoet aan alle eisen qua deskundigheid en tijdsbeslag zoals die bij een groot en complex fonds als PMT gelden.

Wat betreft de diversiteit naar geslacht bestaat het bestuur uit tien mannelijke en twee vrouwelijke bestuursleden. Het bestuur blijft nadenken op welke wijze de diversiteit zowel in het bestuur als ook in het verantwoordingsorgaan kan worden vergroot. Eind 2020 is in het kader daarvan een onderzoek gestart om te onderzoeken welke factoren een rol kunnen spelen bij het bevorderen van bestuursdiversiteit. De uitkomsten daarvan kan PMT meenemen in een plan van aanpak. Op de website van PMT is in het document [Code Pensioenfondsen](#) beschreven op welke wijze PMT invulling geeft aan de Code Pensioenfondsen.

BESTUURLIJKE EVALUATIE

BESTUUR

PMT heeft een paritair bestuursmodel, met vertegenwoordigers van de werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden. Er zijn vier zetels voor de vertegenwoordigers van werknemersverenigingen, twee zetels voor vertegenwoordigers van pensioengerechtigden en zes zetels voor de vertegenwoordigers van werkgeversverenigingen.

BESTUURSWIJZIGINGEN 2020

In het verslagjaar hebben enkele wijzigingen plaatsgevonden in de bestuurssamenstelling van het fonds. Per 1 april 2020 is mevrouw Merkus als bestuurslid en voorzitter van de commissie Beleggingen opgevolgd door mevrouw Dijkhuis. De heer De Vries heeft zijn functie neergelegd per 1 oktober 2020. De heer Van Popta vertrekt per 1 januari 2021 als voorzitter namens de werkgevers bij PMT en wordt per die datum opgevolgd door de heer Troost. Per die datum versterkt ook de heer De Ruiter het bestuur, per 8 februari 2021 gevolgd door de heer De Booij. Het bestuur van PMT is daarmee weer op volle sterkte.

ZELFEVALUATIES BESTUUR

Eind 2019 heeft het bestuur, onder begeleiding van een externe deskundige, de jaarlijkse zelfevaluatie uitgevoerd. Op basis van analyses en discussies in de bestuursevaluatie en die van de commissies zijn conclusies getrokken en, waar mogelijk, afspraken voor verbetering gemaakt. Hieraan is in 2020 uitvoering gegeven. Waar nog geen sprake was van een geschiktheidsscore op niveau B zijn bijbehorende opleidingen gevolgd of ontwikkelafspraken gemaakt en uitgevoerd. Tevens heeft een deel van het bestuur een collectieve opleiding op het gebied van integraal risicomanagement gevolgd (curriculum gericht op sleutelfunctiehouders risicobeheer).

GESCHIKTHEID OP MAAT

Ieder bestuurslid moet permanent geschikt zijn om te besturen. Om de geschiktheid van het bestuur op peil te houden en waar nodig te verbreden of te ontwikkelen, heeft het bestuur in 2019 zijn geschiktheidsbeleid herijkt. De geschiktheidseisen worden afgezet tegen de aanwezige collectieve geschiktheid van het bestuur – rekening houdend met het opvolgingsbeleid – en de persoonlijke leer- en ontwikkelbehoefte van elk individueel bestuurslid.

De persoonlijke behoeften vloeien onder andere voort uit de zelfevaluatie en worden vastgelegd in persoonlijke ontwikkelplannen. Aan het einde van een cyclus worden de ontwikkelplannen geëvalueerd.

In het geschiktheidsbeleid hanteert het bestuur PMT-specifieke competenties. Deze competenties voldoen ten minste aan de wettelijke kaders maar zijn verder volledig afgestemd op de omvang en positie van het fonds en zijn ondersteunend aan het realiseren van de bestuurlijke agenda. In 2020 heeft PMT een externe audit laten uitvoeren op het geschiktheidsbeleid. Op basis van de resultaten zal PMT in 2021 de ontwikkeling van het geschiktheidsbeleid voortzetten.

VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan is samengesteld als een afspiegeling van het deelnemersbestand van PMT (acht werknemers, vijf pensioengerechtigden). De werkgevers zijn met drie personen vertegenwoordigd. Het verantwoordingsorgaan kwam in 2020 negen keer in vergadering bijeen: eenmaal fysiek en acht online vergaderingen. Bij vrijwel elke vergadering was een afvaardiging van het bestuur aanwezig. Bij twee vergaderingen was de rvt aanwezig. Ook heeft het verantwoordingsorgaan het eigen functioneren geëvalueerd. Er werd één themadag georganiseerd, waarbij het onderwerp Nieuwe Pensioen Stroom (NPS) centraal stond.

RAAD VAN TOEZICHT

De raad van toezicht (rvt) bestaat uit drie leden. De rvt heeft als wettelijke taak het houden van toezicht op het bestuursbeleid en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De rvt staat het bestuur met raad terzijde.

De wet kent de rvt specifieke goedkeuringsrechten toe, waaronder het jaarverslag, de profielschets van bestuurders en het beloningsbeleid van het fonds. In het verslagjaar heeft de rvt alle bestuursstukken ontvangen en daarover vragen gesteld aan het bestuur en/of het bestuursbureau.

Mede aan de hand daarvan heeft de rvt twee keer met het bestuur vergaderd. Hierbij is met name gesproken over de financiële positie van het fonds, toekomstgerichte onderwerpen en de relatie met MN. De rvt heeft in het verslagjaar tweemaal overlegd met het dagelijks bestuur. De rvt heeft daarnaast ook twee keer overleg gevoerd met het verantwoordingsorgaan.

Na afloop van het verslagjaar stelt de rvt een verslag van bevindingen op en doet een aantal aanbevelingen. Naast de verantwoording in het bestuursverslag legt de rvt separaat verantwoording over het gehouden toezicht af aan het verantwoordingsorgaan.

Den Haag, 12 mei 2021

Het bestuur

J.P.M. Brocken,
*voorzitter namens de werknemers
en pensioengerechtigden*

M. Hulsegge
G.P.M.J. Roest
J. van Stigt

T.W. Troost,
voorzitter namens de werkgevers

G.J.J. de Booi²
D.F. Dijkhuis
R.J.B.M. Follon
A.A. Jaarsma
A.J.C. de Ruiter³

Namens de gepensioneerden:

P.D. Amels
J.J.P. Schouten

² De heer De Booi is per 8 februari 2021 toegetreden tot het bestuur.

³ De heer De Ruiter is per 1 januari 2021 toegetreden tot het bestuur.

ORGANISATIE

2020

ORGANISATIE PMT

Het bestuur van PMT heeft gekozen voor het paritaire model als bestuursvorm. Dit houdt in dat het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden. De mogelijkheid bestaat om externe deskundigen tot bestuurslid te benoemen buiten de geledingen om. Hiervan maakte het bestuur in 2020 geen gebruik. Wel zijn er in de commissies externe deskundigen benoemd. Binnen de bestuursgeledingen is de deskundigheid voldoende verankerd.

Binnen het paritaire model wordt er verantwoording afgelegd aan de belanghebbenden bij PMT door middel van een verantwoordingsorgaan. Dit verantwoordingsorgaan bestaat bij PMT uit actieve deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers. Het interne toezicht berust bij de raad van toezicht.

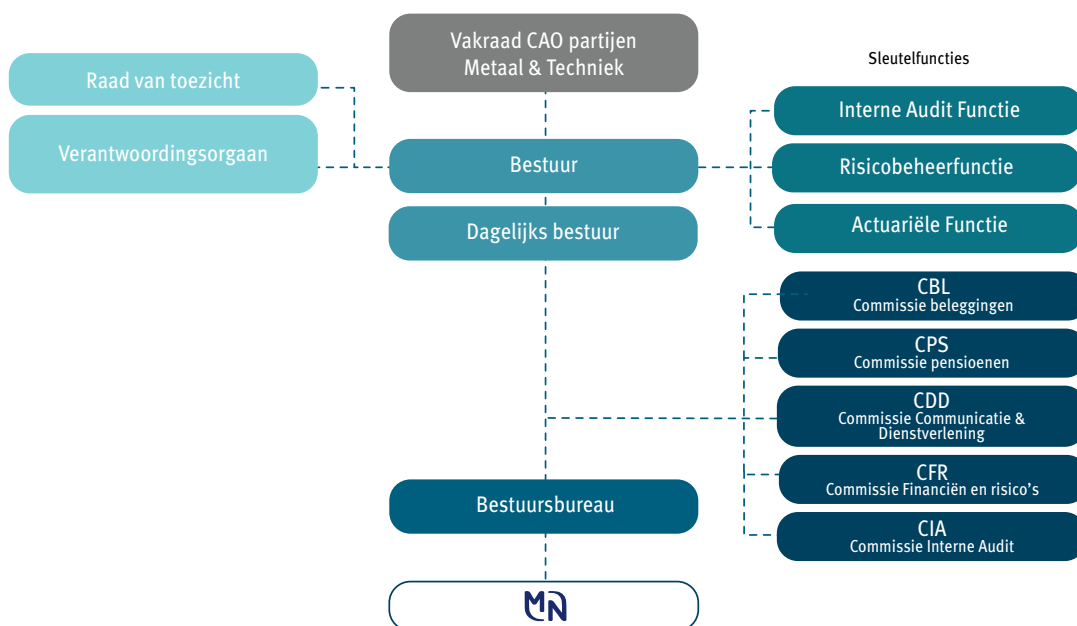
Het bestuur kent bestuurlijke commissies:

- Commissie Beleggingen (CBL)
- Commissie Communicatie en Dienstverlening (CCD)
- Commissie Financiën en Risico's (CFR)
- Commissie Interne Audit (CIA)
- Commissie Pensioenen (CPS)

Deze commissies adviseren het bestuur of hebben een eigen mandaat om op bepaalde vlakken te kunnen besluiten.

Het bestuur houdt bij zijn afwegingen rekening met de Vakraad Metaal en Techniek. De Vakraad maakt geen onderdeel uit van de governance van PMT, maar heeft wel adviesrecht op bepaalde gebieden. De verhouding tussen de Vakraad en het bestuur van PMT is vastgelegd in de bedrijfstakuitvoeringsovereenkomst (buo).

Schematisch ziet de organisatie van PMT er als volgt uit:

BESTUUR EN FUNCTIONARISSEN PMT PER 31 DECEMBER 2020

BESTUUR PMT

LEDEN VAN WERKGEVERSZIJDE

De heer K.B. van Popta	Federatie Werkgeversorganisaties Techniek – <i>voorzitter namens werkgevers</i>
Mevrouw D.F. Dijkhuis ⁴	Federatie Werkgeversorganisaties Techniek
De heer A.A. Jaarsma	Federatie Werkgeversorganisaties Techniek
De heer R.J.B.M. Follon	Federatie Werkgeversorganisaties Techniek
Mevrouw K. Merkus ⁵	Federatie Werkgeversorganisaties Techniek
De heer T.W. Troost	Federatie Werkgeversorganisaties Techniek
De heer B.H.F.B. de Vries ⁶	Federatie Werkgeversorganisaties Techniek

LEDEN VAN WERKNEMERSZIJDE

De heer J.P.M. Brocken	FNV – <i>voorzitter namens werknemers</i>
De heer M. Hulsegge	CNV
De heer G.P.M.J. Roest	FNV
Mevrouw J. van Stigt	FNV

LEDEN NAMENS DE PENSIOENGERECHTIGDEN⁷

De heer P.D. Amels	CNV / FNV
De heer J.J.P. Schouten	VG-PMT

COMMISSIE BELEGGINGEN

Mevrouw K. Merkus ⁵	<i>voorzitter</i>
Mevrouw D.F. Dijkhuis ⁴	<i>voorzitter</i>
De heer E.H.W. Bosman ⁸	<i>externe deskundige</i>
De heer M. Hulsegge	<i>sleutelfunctiehouder risicobeheer</i>
De heer G. de Lange	<i>externe deskundige</i>
De heer K.B. van Popta	
De heer G.P.M.J. Roest	
De heer A.J.C. de Ruiter ⁹	
De heer B.H.F.B. de Vries ⁶	<i>deelnemer namens commissie Financiën en Risico's</i>
Mevrouw R. van Wijk ¹⁰	<i>externe deskundige</i>

COMMISSIE COMMUNICATIE EN DIENSTVERLENING

De heer J.J.P. Schouten	<i>voorzitter</i>
De heer J.P.M. Brocken	
De heer R.J.B.M. Follon	
De heer M. Hulsegge	<i>sleutelfunctiehouder risicobeheer</i>
De heer K.B. van Popta	

⁴ Per 1 april 2020

⁵ Tot 1 april 2020

⁶ Tot 1 oktober 2020

⁷ De bestuursleden namens de pensioengerechtigden worden voorgedragen door het verantwoordingsorgaan

⁸ Tot 1 april 2020

⁹ Per 1 oktober 2020 toevoerder, per 1 januari 2021 bestuurs- en commissielid van PMT

¹⁰ Per 1 april 2020

COMMISSIE FINANCIËN EN RISICO'S

De heer M. Hulsegge	<i>voorzitter</i>
De heer B.H.F.B. de Vries ⁶	<i>plaatsvervangend voorzitter</i>
De heer P.M.M. Gubbels	<i>sleutelfunctiehouder interne audit</i>
De heer J.J.P. Schouten	<i>deelnemer namens commissie Interne Audit</i>

COMMISSIE INTERNE AUDIT

De heer P.M.M. Gubbels	<i>voorzitter / externe deskundige</i>
De heer J.J.P. Schouten	<i>vice-voorzitter</i>
De heer B.H.F.B. de Vries ⁴	<i>deelnemer namens commissie Financiën en Risico's</i>

COMMISSIE PENSIOENEN

De heer A.A. Jaarsma	<i>voorzitter</i>
De heer P.D. Amels	
De heer J.P.M. Brocken	
De heer R.J.B.M. Follon	
De heer M. Hulsegge	<i>sleutelfunctiehouder risicobeheer</i>
De heer J. Ruijtenberg ¹¹	<i>externe deskundige</i>
Mevrouw J. van Stigt	
De heer T.W. Troost	

SLEUTELFUNCTIEHOUDERS

De heer P.M.M. Gubbels	<i>sleutelfunctiehouder interne audit</i>
De heer M. Hulsegge	<i>sleutelfunctiehouder risicobeheer</i>
De heer M.W. Heemskerk AAG	<i>sleutelfunctiehouder actuaariaat</i>

VERANTWOORDINGSORGAAN

LEDEN VAN WERKNEMERSZIJDE

De heer M. de Koomen (45 jaar)	De Unie, vakbond voor industrie en dienstverlening – <i>voorzitter</i>
De heer V. Amiabel (34 jaar) ¹²	CNV – <i>plaatsvervangend voorzitter</i>
Mevrouw I. Bussem (49 jaar)	op persoonlijke titel
De heer R. Kleine (60 jaar)	FNV
De heer A. van Maurik (66 jaar)	CNV
De heer L. Rolf (59 jaar)	op persoonlijke titel
De heer G.H. Verberne (64 jaar)	FNV
De heer J. Wolthuis (66 jaar)	FNV

LEDEN VAN WERKGEVERSZIJDE

De heer J. van den Bos (59 jaar) ¹³	Federatie Werkgeversorganisaties Techniek
De heer M. van den Bos (60 jaar) ¹⁴	Federatie Werkgeversorganisaties Techniek
De heer R. Carton (57 jaar)	Federatie Werkgeversorganisaties Techniek
De heer J.A. Vaas (65 jaar)	Federatie Werkgeversorganisaties Techniek

¹¹ Tot 1 oktober 2020

¹² Tot 24 juni 2020

¹³ Tot 24 juni 2020

¹⁴ Per 24 juni 2020

LEDEN NAMENS DE PENSIOENGERECHTIGDEN

De heer J.C.P. Marcelis (79 jaar)¹⁵ VG-PMT – *plaatsvervangend voorzitter*
 De heer R. Bernsen (69 jaar) VG-PMT
 De heer R.K. Nieuwenhuis (68 jaar) op persoonlijke titel
 De heer R.E.A. Surig (74 jaar) KBO-PCOB
 De heer D.N.P.R. Tak Labrijn (71 jaar) VG-PMT

RAAD VAN TOEZICHT

De heer E.J.G.V. Boers *voorzitter*
 Mevrouw A.C. Joosten-Hendriks
 De heer H.E. Vossebeld¹⁶

DIRECTIE

Mevrouw I.T. van den Doel

UITVOERINGSORGANISATIE

MN

ACCOUNTANT

Mevrouw A. Snaak RA, Ernst & Young

CERTIFICEREND ACTUARIS

De heer M.W. Heemskerk AAG, Mercer (Nederland) B.V.

¹⁵ Per 24 juni 2020

¹⁶ Tot 1 november 2020

WERKGEVERSVERTEGENWOORDIGERS IN HET BESTUUR

Mevrouw D.F. Dijkhuis⁴

1972 | *in bestuur sinds* 2020 | *overige relevante functies* Bestuurslid Pensioenfonds De Nederlandsche Bank – Lid raad van toezicht stichting Pensioenfonds APF – Bestuurslid stichting Tucht recht banken

De heer R.J.B.M. Follon

1967 | *in bestuur sinds* 2019 | *overige relevante functies* Algemeen secretaris FWT – (Vice-)voorzitter Vakraad Metaal & Techniek – Bestuurslid stichting administratiekantoor Schadeverzekering metaal en technische bedrijfstakken – Bestuurslid stichting sociaal fonds Metaal en Techniek – Bestuurslid stichting kinderopvang Metaal en Technische bedrijfstakken – (Vice-)voorzitter stichting vervroegd uittreden Metaal en Techniek – Bestuurslid werkgelegenheidsfonds Metaal en Technische bedrijfstakken – (Vice-) voorzitter Stichting Administratiekantoor MN (StAK) – (Vice-)voorzitter stichting Private Aanvulling ww en WGA Metaal en Techniek – Eigenaar mr. R.J.B.M. Follon Consultancy B.V.

De heer A.A. Jaarsma

1957 | *in bestuur sinds* 2018 | *overige relevante functies* Directeur Organisatie Koninklijke Metaalunie – Lid raad van commissarissen Mevas B.V. – Voorzitter raad van commissarissen KMU Verzekeringen

Mevrouw K. Merkus⁵

1971 | *in bestuur sinds* 2016 | *overige relevante functies* Uitvoerend bestuurder vermogensbeheer Rabobank Pensioenfonds – Lid Toekomstcommissie Pensioenfonds Wonen – Educatief schrijver op het vlak van innovatie economische wetenschap

De heer K.B. van Popta

1952 | *in bestuur sinds* 2011 | *overige relevante functies* Werkgeversbestuurslid Pensioenfonds Detailhandel – Lid van ICPM-discussieforum – Voorzitter raad van advies vaktijdschrift Pensioen, Bestuur en Management (PBM)¹⁷ – Toezichhoudend bestuurslid stichting Particuliere Aanvulling ww en WIA (SPAWW) – Bestuurslid Stichting Administratiekantoor MN (StAK)

De heer T.W. Troost

1965 | *in bestuur sinds* 2019 | *overige relevante functies* Human Resources Directeur SPIE Nederland¹⁸ – Voorzitter commissie sociale en juridische zaken Techniek Nederland¹⁹ – Eigenaar Cater B.V. – Eigenaar Troost Consultancy

De heer B.H.F.B. de Vries⁶

1968 | *in bestuur sinds* 2016 | *overige relevante functies* Partner bij Deloitte – Bestuurslid stichting Pieter Gerard – Ledenraad Rabobank 's-Hertogenbosch en omstreken – Directeur VFB B.V. en VFE B.V. – Lid investeringscommissie Brabant Startup Fonds

¹⁷ Tot april 2020

¹⁸ Tot 1 april 2020

¹⁹ Tot 1 april 2020

WERKNEMERS- EN PENSIOEN- GERECHTIGDENVERTEGENWOORDIGERS IN HET BESTUUR

NAMENS DE WERKNEMERS

De heer J.P.M. Brocken

1958 | *in bestuur sinds* 2006 | *overige relevante functies* Bestuurder FNV – Bestuurslid Bedrijfsraad Motorvoertuigen – Bestuurslid Stichting Administratiekantoor MN (StAK)

De heer M. Hulsegge

1960 | *in bestuur sinds* 2012 | *overige relevante functies* Bestuurslid Pensioenfonds Vervoer – Toezichhoudend bestuurslid stichting Particuliere Aanvulling ww en WIA (SPAWW) – Bestuurslid Stichting Catholic Welfare and Development (CDW) South Africa – Bestuurslid Rural Outreach Program (ROP) – Eigenaar Hulsegge Consultancy

De heer G.P.M.J. Roest

1957 | *in bestuur sinds* 2018 | *overige relevante functies* Pensioenbestuurder FNV – Lid raad van bestuur Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO)

Mevrouw J. van Stigt

1963 | *in bestuur sinds* 2018 | *overige relevante functies* Vakbondsbestuurder FNV – Werknemersvoorzitter Vakraad Metaal & Techniek – (Vice-) voorzitter stichting Private Aanvulling ww en WGA Metaal en Techniek – Bestuurslid stichting administratiekantoor Schadeverzekering Metaal en Technische bedrijfstakken – Bestuurslid Stichting Administratiekantoor MN (StAK) – Executive IndustriAll EU – Bestuurslid raad van overleg in de Metalektro

NAMENS DE PENSIOENGERECHTIGDEN

De heer P.D. Amels

1951 | *in bestuur sinds* 2018 | *overige relevante functies* –

De heer J.J.P. Schouten

1948 | *in bestuur sinds* 2014 | *overige relevante functies* Co-voorzitter Koepel Gepensioneerden – Docent Nyenrode University

RAAD VAN TOEZICHT

De heer E.J.G.V. Boers

1966 | *in raad van toezicht sinds 2020* | *overige relevante functies* Lid raad van commissarissen Triodos Bank – Lid raad van commissarissen Univé – Bestuurder Coöperatie Medisch Specialisten Gelre (CMS Gelre) – Voorzitter bestuur Stichting Nationaal Energiebespaarfonds (NES) – Lid raad van toezicht Stichting Fonds Duurzaam Funderingsherstel (FDF) – onafhankelijk voorzitter Ahold Delhaize Pensioenfonds

Mevrouw A.C. Joosten – Hendriks

1975 | *in raad van toezicht sinds 2017* | *overige relevante functies* Uitvoerend bestuurder en Chief Investment Officer Philips Pensioenfonds Nederland – Lid commissie Asset & Liability Management VBA Beleggingsprofessionals

De heer H.E. Vosseveld²⁰

1964 | *in raad van toezicht sinds 2020* | *overige relevante functies* Lid raad van toezicht CBR – Bestuurder (a.i.) Zorgkoepel West Friesland – Lid raad van advies Stichting Pensioenopleidingen (SPO)

²⁰ Tot 1 november 2020

VERGOEDINGEN

De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de uit te voeren bestuursactiviteiten en bedroeg in 2020:

VERGOEDING		2020	2019
FUNCTIE	VTE*		
Bestuurslidmaatschap	0,4	€ 44.142,-	€ 42.649,-
Additioneel voor lidmaatschap van een bestuurscommissie		€ 11.035,-	€ 10.662,-
Additioneel voor voorzitterschap van een bestuurscommissie		€ 6.621,-	€ 6.397,-
Additioneel voor lidmaatschap dagelijks bestuur (tevens voorzitterschap bestuur)	0,6	€ 48.555,-	€ 46.913,-
Commissielidmaatschap, niet tevens bestuurslid		€ 22.071,-	€ 21.325,-
Voorzitter raad van toezicht	0,2	€ 33.686,-	€ 32.547,-
Lidmaatschap raad van toezicht	0,1	€ 28.071,-	€ 27.122,-

* VTE = voltijd equivalent score: de wettelijke norm die het tijdsbeslag van een bestuurder en toezichthouder van een pensioenfonds uitdrukt, zoals vastgelegd in het Besluit uitvoering Pensioenwet.

Het totaal van de vergoedingen per individueel bestuurslid is gemaximeerd op € 110.355,- per jaar. De vergoeding wordt uitgekeerd aan de voordragende organisatie of aan het bestuurslid. Er worden geen bonussen uitgekeerd.

UITGEKEERDE VERGOEDINGEN BESTUUR (X €1 EXCLUSIEF BTW)

2020

2019

LEDEN BESTUUR	PERIODE	FUNCTIE		
J.P.M. Brocken	1/1 – 31/12	VOORZITTER namens de werknemers en pensioengerechtigden Lid commissie Communicatie & Dienstverlening Lid commissie Pensioenen	€ 110.355,-	€ 106.444,-
K.B. van Popta	1/1 – 31/12	VOORZITTER namens de werkgevers Lid commissie Beleggingen Lid commissie Communicatie & Dienstverlening	€ 110.355,-	€ 106.621,-
P.D. Amels	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Lid commissie Pensioenen	€ 55.177,-	€ 53.311,-
D.F. Dijkhuis	1/4 – 31/12	BESTUURSLID Voorzitter commissie Beleggingen	€ 46.350,-	-
R.J.B.M. Follon	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Lid commissie Communicatie & Dienstverlening Lid commissie Pensioenen	€ 66.212,-	€ 70.370,-
M. Hulsegge	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Voorzitter commissie Financiën en Risico's Sleutelfunctiehouder risicobeheer	€ 94.896,-	€ 91.694,-
A.A. Jaarsma	1/1 – 31/12 ²¹	BESTUURSLID Voorzitter commissie Pensioenen	€ 63.397,-	€ 53.311,-
K. Merkus	1/1 – 1/4	BESTUURSLID Voorzitter commissie Beleggingen	€ 15.450,-	€ 59.708,-
G.P.M.J. Roest	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Lid commissie Beleggingen	€ 55.177,-	€ 53.311,-
J.J.P. Schouten	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Voorzitter commissie Communicatie en Dienstverlening Plv. voorzitter commissie Internal Audit	€ 83.868,-	€ 75.701,-
J. van Stigt	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Lid commissie Pensioenen	€ 55.177,-	€ 53.311,-
T.W. Troost	1/1 – 31/12	BESTUURSLID Lid Dagelijks Bestuur ²² Lid commissie Pensioenen	€ 91.593,-	€ 53.311,-
B.H.F.B. de Vries	1/1 – 1/10	BESTUURSLID Plv. voorzitter commissie Financiën en Risico's Lid commissie Beleggingen	€ 41.383,-	€ 53.311,-
TOTAAL			€ 889.390,-	€ 830.404,-

²¹ Inclusief correctie 2019

²² Per 1 april 2020

LOONSTIJGING CONFORM SECTOR

De bestuursvergoedingen zijn per 1 januari 2020 verhoogd met de loonstijging zoals deze zijn afgesproken voor de cao's Metaal en Techniek. Als het bestuur onverhoopt moet besluiten om de aanspraken en uitkeringen van de deelnemers in de pensioenregeling te verlagen, dan worden de vergoedingen van de bestuursleden en de aanspraken en uitkeringen van (oud-)medewerkers van PMT met eenzelfde percentage verlaagd.

VERGOEDINGEN FONDSORGANEN

In de bestuurscommissies participeren voornamelijk bestuursleden, aangevuld met enkele externe deskundigen. Het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht bestaan volledig uit niet-bestuursleden.

UITGEKEERDE VERGOEDINGEN EXTERNE LEDEN VAN FONDSORGANEN (X €1 EXCLUSIEF BTW)	2020	2019
Commissie Beleggingen	€ 32.361,-	€ 40.873,-
Commissie Pensioenen	€ 16.553,-	€ 21.325,-
Commissie Communicatie en Dienstverlening	-	-
Commissie Financiën en Risico's	€ 22.071,-	€ 21.325,-
Commissie Internal Audit	€ 17.656,-	€ 17.059,-
TOTAAL VERGOEDING EXTERNE LEDEN FONDSORGANEN	€ 88.641,-	€ 100.582,-

UITGEKEERDE VERGOEDINGEN RAAD VAN TOEZICHT (X €1 EXCLUSIEF BTW)	2020	2019		
LEDEN RVT	VTE	FUNCTIE		
E.G.J.V. Broers ²³	0,2	Voorzitter	€ 33.686,-	€ 10.849,-
J.P.W. Klopper ²⁴	0,2	Voorzitter	-	€ 16.274,-
A.C. Joosten-Hendriks	0,1	Lid	€ 28.071,-	€ 27.122,-
H.E. Vossebeld	0,1	Lid	€ 25.768,-	€ 27.122,-
TOTAAL	0,4		€ 87.525,-	€ 81.367,-

²³ De heer Boers is gedurende het verslagjaar 2019 benoemd. Dit verklaart het verschil in vergoeding t.o.v. 2019.

²⁴ Tot 1 juli 2019.

**UITGEKEERDE VERGOEDINGEN VERANTWOORDINGSORGAAN IN EURO'S
EXCLUSIEF BTW**

	2020	2019
TOTAAL UITGEKEERDE VERGOEDINGEN	€ 106.891,-	€ 100.255,-

Voor leden van het verantwoordingsorgaan geldt een eigen vergoedingsregeling die aansluit bij de SER-vacatieregeling. Als het lid deel uitmaakt van de werknemersgeleding en in dienst is bij een werkgever, kan ook worden gekozen voor een regeling waarbij een vergoeding wordt uitbetaald aan de betreffende werkgever. Over 2020 heeft PMT in totaal € 106.891,- betaald aan vo-leden of hun werkgever (exclusief reis- en onkostenvergoedingen).

UITGEKEERDE VERGOEDING DIRECTIE BESTUURSBUREAU

I.T. VAN DEN DOEL	2020	2019
Salaris	€ 222.632,-	€ 218.803,-
Pensioen-, sociale en overige lasten	€ 54.574,-	€ 53.312,-
TOTAAL	€ 277.206,-	€ 272.115,-

ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2020

10 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

(na resultaatbestemming)

ACTIVA (X €1 MILJOEN)		31-12-2020	31-12-2019
Materiële vaste activa	(1)	1	1
BELEGGINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS			
• Vastgoedbeleggingen	(2)	7.107	7.295
• Aandelen	(3)	22.344	20.925
• Vastrentende waarden	(4)	58.081	51.235
• Derivaten	(5)	11.301	6.747
• Overige beleggingen	(6)	6.267	5.303
Totaal beleggingen	(7)	105.100	91.505
Deelnemingen	(8)	21	18
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	(9)	225	160
Overige vorderingen en overlopende activa	(10)	100	97
OVERIGE ACTIVA			
Liquide middelen	(11)	5.023	3.758
TOTAAL ACTIVA		110.470	95.539
PASSIVA (X €1 MILJOEN)			
STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES (12)			
• Algemene reserve	(13)	- 3.781	- 787
Totaal stichtingskapitaal en reserves		- 3.781	- 787
TECHNISCHE VOORZIENINGEN (14)			
• Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		101.229	85.692
Overige voorzieningen	(15)	-	2.201
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	(16)	12.991	8.403
Overige schulden en overlopende passiva	(17)	31	30
TOTAAL PASSIVA		110.470	95.539

11 ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

BATEN (X €1 MILJOEN)		31-12-2020	31-12-2019
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	(18)	2.678	2.506
Beleggingsresultaat voor risico pensioenfonds	(19)	9.189	13.325
Resultaat op deelnemingen	[8]	3	1
Overige baten	(20)	8	4
TOTAAL BATEN		11.878	15.836
LASTEN (X €1 MILJOEN)			
Pensioenuitkeringen	(21)	1.496	1.415
Uitvoeringskosten pensioenregeling	(22)	51	48
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	(23)		
• Pensioenopbouw		3.295	2.529
• Toekenning overgangsregelingen		199	137
• Rentetoevoeging		- 284	- 172
• Onttrekking voor uitkeringen		- 1.499	- 1.413
• Wijziging marktrente		13.001	13.164
• Schattingswijziging		- 1.778	-
• Wijziging afslag ambtshalve toekenningen		- 11	-
• Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten		19	- 54
• Omzetting voorwaardelijke verplichtingen naar onvoorwaardelijke aanspraken		2.776	-
• Overige mutaties		- 181	- 197
TOTAAL MUTATIE VOORZIENING PENSIOEN-VERPLICHTINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS		15.537	13.994
Mutatie overige voorzieningen	(24)	- 2.201	680
Saldo overdrachten van rechten	(25)	- 23	51
Overige lasten	(26)	12	8
TOTAAL LASTEN		14.872	16.196
SALDO VAN BATEN EN LASTEN		- 2.994	- 360

BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN

Het saldo van baten en lasten is via de resultaatbestemming als volgt verdeeld naar de reserves:

Onttrekking aan de Algemene reserve	- 2.994	- 360
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN	- 2.994	- 360

12 ENKELVOUDIG KASSTROOM- OVERZICHT 2020

KASSTROOM (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN		
Premies	2.663	2.511
Uitgekeerde pensioenen	- 1.477	- 1.400
Afkopen	- 17	- 14
Uitgaven wegens overgedragen verplichtingen	23	- 51
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	- 51	- 45
Overige ontvangsten/uitgaven	4	- 11
TOTALE KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN	1.145	990
KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	45.266	44.827
Ontvangen direct beleggingsresultaat	2.216	2.121
Aankopen van beleggingen	- 47.477	- 47.844
Betaalde kosten van vermogensbeheer	- 89	- 94
TOTALE KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN	- 84	- 990
Netto kasstroom	1.061	-
Koers- en omrekeningsverschillen op liquide middelen	- 28	- 8
MUTATIE IN GELDMIDDELEN	1.033	- 8
De mutatie in geldmiddelen bestaat uit de volgende balansposten:		
Liquide middelen	5.023	3.758
Verplichtingen aan bancaire instellingen	- 1.879	- 1.647
Stand per einde boekjaar	3.144	2.111
Stand per einde vorig boekjaar	2.111	2.119
MUTATIE IN GELDMIDDELEN	1.033	- 8

13 ALGEMENE TOELICHTING

ALGEMEEN

ACTIVITEIT

Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT), statutaire zetel te 's-Gravenhage en vestigingsadres is Postbus 30020, 22595 AK te 's-Gravenhage, is een bedrijfstak-pensioenfonds voor werknemers in de sector Metaal en Techniek. Het fonds is ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 41149569.

OVEREENSTEMMINGSVERKLARING

De jaarrekening is opgesteld op basis van in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening, zoals deze zijn vermeld in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfonds.

VERBONDEN PARTIJEN

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend. Ook statutaire directieleden of andere sleutelfunctionarissen in het management van het fonds en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn uitgegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Stichting Administratiekantoor MN en Mn Services N.V.

95% van de aandelen van Mn Services N.V., gevestigd op Prinses Beatrixlaan 15, 2595 AK te Den Haag en ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 27191631, wordt door de Stichting Administratiekantoor MN gehouden en gecertificeerd. PMT is certificaathouder van 78,3% van de aandelen van Mn Services N.V. PMT heeft bestuurders benoemd in de Stichting Administratiekantoor MN. De door PMT benoemde bestuurders hebben, voor wat betreft besluiten over de wijze waarop het stemrecht op aandelen in Mn Services N.V. wordt uitgebracht, een absolute meerderheid van de stemmen in het bestuur van Stichting Administratiekantoor MN.

N.V. Schadeverzekering voor de Metaal en Technische Bedrijfstakken

Alle aandelen zijn in beheer bij de Stichting Administratiekantoor Schadeverzekering voor de Metaal en Technische Bedrijfstakken (StAK). PMT heeft 100% van de certificaten ontvangen. Hiermee is een scheiding aangebracht tussen de juridische en economische eigendom van aandelen. Het juridische eigendom (het stemrecht op de algemene vergadering van N.V. Schadeverzekering voor de Metaal en Technische Bedrijfstakken) zit bij StAK.

Transacties met (voormalige) bestuurders

Er zijn geen leningen verstrekt aan of vorderingen op (voormalige) bestuurders.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

ALGEMENE WAARDERING

De pensioenverplichtingen zijn gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde) en de beleggingen gewaardeerd op reële waarde, tenzij hierna anders is vermeld. Per categorie is aangegeven hoe deze waarde is bepaald. De overige balansposten zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, tenzij anders vermeld. Alle bedragen in de balans luiden in miljoenen euro's.

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen die in de balans zijn gehanteerd. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn rechtstreeks verantwoord in het resultaat. De baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben. Alle bedragen in de staat van baten en lasten luiden in miljoenen euro's.

STELSELWIJZIGINGEN

In 2020 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

SCHATTINGEN EN VERONDERSTELLINGEN

Bij toepassing van grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

SCHATTINGSWIJZIGING AANPASSING AG-PROGNOSETAFEL

In 2020 is een nieuwe prognosetafel gepubliceerd door het Actuariel Genootschap (AG). Het bestuur heeft deze AG prognosetafel meegenomen in de berekening van de technische voorzieningen en rekening gehouden met fondsspecifieke ervaringssterfte, hetgeen geresulteerd heeft in de PMT 2020 prognosetafel. Door toepassing van de PMT 2020 prognosetafel, daalt de voorziening met € 1.778 miljoen. De aanpassing van de AG prognosetafel alleen zou leiden tot een daling van € 2.026 miljoen, de nieuwe waarderingsfactoren leidt tot een stijging van € 248 miljoen.

OPNAME VAN ACTIEF, VERPLICHTING, BATE OF LAST

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een passief heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

VREEMDE VALUTA

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's: de functionele en presentatievaluta van PMT.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkelingen en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

DEKKINGSGRAAD

Actuele dekkingsgraad

Deze dekkingsgraad geeft een indicatie voor de vermogenspositie van het fonds. Hierbij wordt het pensioenvermogen gedeeld door de technische voorzieningen.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de dekkingsgraad waarop het fonds zijn beleidsbeslissingen baseert en wordt berekend als het gemiddelde van de dekkingsgraden van de laatste 12 maanden.

RENTETERMIJNSTRUCTUUR

De VPV is berekend aan de hand van de rentetermijnstructuur zoals die door DNB gepubliceerd wordt. Het eindniveau wordt gebaseerd op het voortschrijdend gemiddelde van de gerealiseerde maandelijkse '20-jaars forward rentes' in de voorgaande 10 jaar. Dit gemiddelde bedraagt ultimo 2020 1,8% (ultimo 2019: 2,1%).

GRONDSLAGEN VOOR DE BALANS

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten verminderd met de lineaire afschrijvingen. De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname op basis van de geschatte economische levensduur, rekening houdend met de restwaarde.

Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

BELEGGINGEN

De beleggingen zijn gerubriceerd naar de aard van de financiële instrumenten. In de toelichting is de aansluiting op de indeling volgens het strategisch beleggingsbeleid van het fonds weergegeven. Deze laatste indeling is gehanteerd in de kerncijfers en het bestuursverslag. Tenzij anders vermeld worden de beleggingen gewaardeerd tegen de reële waarde, waarbij de reële waarde de boekwaarde benadert.

VASTGOEDBELEGGINGEN

Onder de post vastgoedbeleggingen zijn opgenomen:

- Directe vastgoedbeleggingen, inclusief vastgoedbeleggingen in ontwikkeling;
- Indirecte vastgoedbeleggingen.

Directe vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De actuele waarde is gebaseerd op door onafhankelijke deskundigen verrichte taxaties. Er wordt gebruik gemaakt van 5 verschillende gerenommeerde taxatiekantoren, waarbij de gehele vastgoedportefeuille om de 3 jaar gerouleerd wordt tussen de taxatiekantoren. De gehele vastgoedportefeuille wordt ieder halfjaar met een desktop review getaxeerd, en eenmaal per (ultimo) jaar volledig getaxeerd (inclusief bezoek van alle objecten). In de tussenliggende kwartalen worden objecten met grote contractmutaties extern getaxeerd. Resultaten door wijziging in actuele waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Bij de waardering wordt gebruikgemaakt van zowel de huurkapitalisatie als de Discounted Cash Flowmethode (DCF). De taxaties worden hierbij uitgevoerd door vastgoed gecertificeerde taxateurs. Bij de taxaties is gewerkt volgens de richtlijnen van de Royal Institution of Chartered Surveyors (RICS), Investment Property Databank (MSCI), International Valuation Standard (IVS) en het Nederlands Register Vastgoed Taxateurs (NRVT). De taxateurs hebben bevestigd dat ze ten behoeve van de taxaties de gevraagde informatie ontvangen hebben en door het fonds is verklaard dat het fonds alle relevante informatie aan taxateurs heeft aangeleverd.

Beleggingen in direct vastgoed waarvoor een onvoorwaardelijke verkoopovereenkomst tot stand is gekomen doch die aan het eind van het verslagjaar nog niet geleverd zijn, zijn gewaardeerd tegen de overeengekomen verkoopprijs.

Indirecte vastgoedbeleggingen

De indirecte vastgoedbeleggingen betreffen participaties in beursgenoteerde vastgoedmaatschappijen of niet beursgenoteerde vastgoedbeleggingsinstellingen.

Participaties in beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Participaties in niet-beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum, waarbij de onderliggende vastgoedbeleggingen zijn gewaardeerd op reële waarde die in de meeste gevallen is ontleend op basis van onafhankelijke taxatie, en in enkele gevallen aangevuld met schattingen van het management van het vastgoedfonds. Bij niet beursgenoteerde indirecte vastgoedbeleggingen worden periodieke analyses van resultaten uitgevoerd, evenals analyse van de gecontroleerde jaarrekeningen van de indirecte vastgoedbeleggingen, en vergelijking met de waardenopgaven van de fondsmanagers. Niet in alle gevallen zijn gecontroleerde jaarrekeningen beschikbaar voor vaststelling van de jaarrekening.

AANDELEN

Onder de post aandelen zijn verantwoord:

- Beursgenoteerde aandelen;
- Niet beursgenoteerde aandelen;
- Participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen.

Beursgenoteerde aandelen

Beursgenoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurskoers (biedkoers) op balansdatum. Aan deze beurswaarde worden de ultimo jaar betaalbaar gestelde maar nog niet ontvangen dividenden toegevoegd.

Niet beursgenoteerde aandelen

Niet aan een beurs genoteerde aandelenfondsen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van dat fonds laatste afgegeven intrinsieke waarde.

Beleggingsinstellingen

Participaties in beleggingsinstellingen worden gewaardeerd tegen de beurskoers (bied) op balansdatum. Voor niet aan een beurs genoteerde fondsen betreft het de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van dat fonds laatste afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de reële waarde.

VASTRENTENDE WAARDEN

De post vastrentende waarden bestaat uit:

- Obligaties, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren met een vaste rente;
- Participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden;
- Hypothecaire leningen;
- Deposito's.

Obligaties, leningen en andere waardepapieren

Obligaties zijn gewaardeerd tegen de beurskoers (biedkoers) op balansdatum inclusief de lopende interest ultimo jaar. Leningen op schuldbekentenis zijn gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de contante waarde van toekomstige kasstromen.

Beleggingsinstellingen

Participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de beurskoers (biedkoers) op balansdatum. Voor niet aan een beurs genoteerde fondsen betreft het de actuele waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van dat fonds laatste afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de reële waarde.

Hypothecaire leningen

Hypothecaire leningen zijn gewaardeerd tegen reële waarde. Voor participaties in hypotheekfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Deposito's

Deposito's zijn gewaardeerd tegen reële waarde op balansdatum. Deze is gelijk aan de netto contante waarde van de toekomstige kasstromen.

DERIVATEN

Derivaten zijn financiële instrumenten die zijn afgeleid van meer traditionele producten als aandelen en obligaties. Het betreft valutatermijncontracten, interest rate swaps en futures.

Positieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar zijn gepresenteerd onder derivaten. Negatieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar zijn gepresenteerd onder verplichtingen uit hoofde van de beleggingen. Onder deze laatste post zijn ook creditposities uit hoofde van credit support annexen (CSA) verantwoord.

De nominale waarde van derivaten geeft het bedrag aan waarover het contract is afgesloten. De marktwaarde is de waarde als het contract ultimo jaar zou worden verkocht of teruggedraaid. De waarde wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waardingsmodellen. Voor de rentederivaten betreft dit het intern theoretisch waardingsmodel, welke de contractgegevens van de swappositie en relevante yieldcurves gebruikt om de waarde van de swappositie te bepalen. Voor de valutaderivaten wordt de waarde op afloopdatum bepaald door de nominale waarde te vermenigvuldigen met de wisselkoers op de afloopdatum van het contract minus de contractueel vastgelegde koers. Voor de afloopdatum wordt de wisselkoers op afloopdatum geschat met behulp van de verwachte wisselkoersmutaties in de markt, welke tot uitdrukking komen als 'forward tics' (de verwachte mutaties in wisselkoersen op basis van de renteversillen tussen de betrokken valuta's). De verwachte kasstromen worden contant gemaakt tegen de relevante yieldcurve, waarbij de curve van de betrokken valuta gebruikt wordt. Futures worden gewaardeerd tegen de laatst verhandelde dagprijs op de beurs waarop de future is genoteerd, waarbij de prijzen van de onderliggende waarden zijn gewogen.

De CSA-contracten hebben betrekking op derivatencontracten. De openstaande vorderingen en verplichtingen van de derivatencontracten worden periodiek per tegenpartij gesaldeerd. Bij een saldo boven de contractueel vastgestelde grens wordt er onderpand gestort door c.q. ontvangen van de tegenpartij. De ultimo jaar bestaande rechten en verplichtingen worden per tegenpartij gesaldeerd, waarbij een positief saldo per tegenpartij op de debetzijde van de balans terechtkomt en een negatief saldo per tegenpartij op de creditzijde van de balans (onder verplichtingen uit hoofde van beleggingen).

OVERIGE BELEGGINGEN

De overige beleggingen, bestaande uit Private Equity en Infrastructuur, worden gewaardeerd tegen reële waarde.

De waardering vindt plaats tegen het pro-rata aandeel van de investering in het eigen vermogen van het beleggingsfonds. Deze waardering komt tot stand door de externe vermogensbeheerder en wordt minimaal eenmaal per jaar gecontroleerd door een externe accountant en is gebaseerd op de volgende waardingsmethode voor onderliggende individuele investeringen:

- Vergelijking met de actuele waarde van een ander financieel instrument dat vergelijkbare kenmerken heeft;
- Netto contante waarde berekeningen (discounted cash flow);
- Waarderingsmodellen.
- Laatste beschikbare statement van de externe manager met daarbij opgeteld de stortingen en onttrekkingen tot aan boekjaar.

Waardeveranderingen worden rechtstreeks in de winst- en verliesrekening verwerkt, zonder vorming van een herwaarderingsreserve.

DEELNEMINGEN

Mn Services N.V.

De deelneming is gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde, omdat er sprake is van invloed van betekenis. De eerste waardering van de deelneming is gebaseerd op de reële waarde van de activa en passiva op het moment van acquisitie. De vervolgwaaarding is gebaseerd op het saldo van de activa en passiva zoals gewaardeerd in de balans van de deelneming, die is opgesteld in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 BW. Indien de waardering volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd.

N.V. Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakingen

De eerste en vervolg waarderingen van de deelneming zijn gebaseerd op de reële waarde van de activa en passiva op het moment van acquisitie.

Het fonds heeft verder geen deelnemingen waar invloed van betekenis kan worden verondersteld.

VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

De post vorderingen uit hoofde van beleggingen betreft de waarde van het verstrekte onderpand inzake credit support annexen, onderhanden beleggingstransacties en de te vorderen dividendbelasting.

OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

De overige vorderingen en overlopende activa omvatten onder meer de te vorderen premiebijdragen op werkgevers met een looptijd korter dan 1 jaar. De te vorderen premies zijn bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en bij vervolgwaaarding gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van een voorziening voor mogelijk oninbaarheid.

Onder de overige vorderingen en overlopende activa is ook een langlopende vordering opgenomen. Het betreft een achtergestelde lening aan de deelneming Mn Services N.V. die gewaardeerd is tegen de aflossingswaarde, die gelijk is aan de reële waarde.

De overige vorderingen zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en bij de vervolgwaaarding gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorziening wgens oninbaarheid is in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen betreffen positieve rekening-courantposities bij bancaire instellingen, sight deposits en beleggingen in geldmarktfondsen die zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES

Stichtingskapitaal en reserves zijn bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen - inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige voorzieningen - volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Algemene reserve

De algemene reserve is de 'buffer' voor het dekken van algemene risico's, bijvoorbeeld het risico van een toenemende levensverwachting van de deelnemers. Ook is de algemene reserve een 'buffer' voor opvang van jaarlijkse schommelingen in de baten en lasten, vooral voor de beleggingsresultaten.

TECHNISCHE VOORZIENINGEN

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De technische voorzieningen bestaan in zijn geheel uit de voorziening pensioenverplichtingen. De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De omvang van de voorziening pensioenverplichtingen is gebaseerd op de contante waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen. Deze zijn gebaseerd op de ultimo verslagjaar opgebouwde pensioenen van de actieven, ex-deelnemers en gepensioneerden, alsmede de toekomstige totaal bereikbare pensioenen van arbeidsongeschikte deelnemers met een premievrije voortzetting van de pensioenopbouw. Er is geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Toeslagen

De per 1 januari van het volgende jaar toegezegde toeslagen op de aanspraken zijn opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen.

Rekenrente

De VPV is berekend aan de hand van de rentetermijnstructuur zoals die door DNB gepubliceerd wordt. Het eindniveau wordt gebaseerd op het voortschrijdend gemiddelde van de gerealiseerde maandelijkse '20-jaars forward rentes' in de voorgaande 10 jaar. Dit gemiddelde bedraagt ultimo 2020 1,8% (ultimo 2019: 2,1%). Deze beschreven rekenrente is in deze jaarrekening toegepast als marktrente ultimo het jaar.

Overlevingskansen

De overlevingskansen ultimo 2020 zijn ontleend aan de PMT prognosetafel, PMT₂₀₂₀. Dit is een fondsspecifieke afleiding van de AG Prognosetafel 2020 van het Actuarieel Genootschap. De fondsspecifieke afleiding is gebaseerd op de fondsspecifieke ervaringssterfte. De vergelijkende cijfers van 2019 zijn ontleend aan de PMT prognosetafel, PMT₂₀₁₈.

Veronderstellingen partnerpensioen

Bij de berekening van de voorziening voor het partnerpensioen ultimo 2019 en 2020 wordt verondersteld dat een (gewezen) deelnemer bij overlijden vóór pensioeningang een partner heeft volgens de partnerfrequenties Circuit 65. Voor gepensioneerden wordt alleen een voorziening voor het partnerpensioen berekend, als en zolang zij een partner hebben. Voor de voorziening van het partnerpensioen wordt verondersteld dat de man drie jaar ouder is dan de vrouw.

Arbeidsongeschiktheid

Voor de arbeidsongeschikte deelnemers in het eerste of tweede ziektejaar wordt een voorziening gevormd voor het premievrijstellingsrisico. Deze voorziening is gelijk aan de premie voor financiering van premievrijstelling uit het voorgaande boekjaar en het huidige boekjaar. Aangezien de wachttijd in de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) twee jaar is, worden er twee jaarpremies voorzien.

Voor arbeidsongeschikte deelnemers voor wie de pensioenopbouw premievrij wordt voortgezet, wordt voorzichtigheidshalve verondersteld dat zij niet zullen revalideren.

Dekking excassokosten

Ter dekking van excassokosten van ingegane pensioenen is in de voorziening pensioenverplichtingen een opslag van 1,70% opgenomen. Voorgaand boekjaar was opslag ook 1,70%.

Risico's en herverzekering

PMT draagt alle risico's voor de basisregeling (ouderdoms-, partner- en wezenpensioenen), de vrijwillige aanvullende regeling en voor het ANW Pensioen.

Kenmerken pensioenregeling

De door het fonds verzekerde pensioenregeling kan worden gekarakteriseerd als een voorwaardelijk geïndexeerde opbouwregeling.

De pensioenregeling voorziet in ouderdomspensioen ten behoeve van deelnemers en gewezen deelnemers en in (het bijzonder) partnerpensioen (weduwen, weduwnaars en wezen) ten behoeve van de nagelaten betrekkingen, waaronder tevens geregistreerd partnerschap en aangemelde partners worden begrepen.

De pensioengrondslag wordt bepaald door het loon te verminderen met een franchise. Er is sprake van een maximum loon. De franchise en het maximum loon worden jaarlijks, per 1 januari, aangepast overeenkomstig de ontwikkelingen van de algemene prijs- en loonontwikkeling.

Jaarlijks wordt door het bestuur, op basis van door het fonds vastgesteld beleid, besloten of en zo ja, hoeveel toeslag er wordt verleend. De toeslagverlening is voorwaardelijk en is maximaal de prijsindex.

OVERIGE VOORZIENINGEN

De post overige voorzieningen bestaat uit de verplichtingen ten aanzien van VPL. De voorziening VPL is voor deelnemers met voorwaardelijke aanspraken.

De voorziening VPL bestaat (ook qua waardering) uit:

- geheven en ontvangen premie minus het benodigde bedrag voor toekenning voor inkoop op basis van fondsspecifieke grondslagen, rekening houdend met een opslag ter grootte van het minimaal vereist vermogen;
- de mutatie gebaseerd op het beleggingsrendement van het fonds.

VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

De post verplichtingen uit hoofde van beleggingen betreft de waarde van het ontvangen onderpand inzake credit support annexen, onderhanden beleggingstransacties, schulden bancaire instellingen en verplichtingen uit hoofde van derivaten.

OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

De overige schulden en overlopende passiva omvatten de posten verschuldigd aan externe partijen en zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en bij vervolgwaaordingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De overige schulden en overlopende passiva hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

GRONDSLAGEN VOOR DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

ALGEMEEN

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

PREMIEBIJDRAGEN (VAN WERKGEVERS EN WERKNEMERS)

Als premiebijdragen is het totaal van de in het verslagjaar gefactureerde premies vermeld. Daarbij is rekening gehouden met de per balansdatum nog te factureren premies.

BELEGGINGSRESULTAAT VOOR RISICO FONDS

Onder het beleggingsresultaat zijn de directe en de indirecte beleggingsresultaten opgenomen, onder aftrek van de kosten van vermogensbeheer.

Direct beleggingsresultaat

Als direct beleggingsresultaat zijn verantwoord:

- de aan het verslagjaar toe te rekenen interest, (netto)huren en dergelijke;
- de in het verslagjaar gedeclareerde dividenden, inclusief stockdividend.

Indirect beleggingsresultaat

Als indirect beleggingsresultaat zijn alle gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten verantwoord. De indirecte beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Transactiekosten

Transactiekosten bij de verkoop van beleggingen worden verwerkt als onderdeel van de gerealiseerde waardeveranderingen

PENSIOENUITKERINGEN

De pensioenuitkeringen betreffen de opeisbare uitkeringen inzake het ouderdomspensioen, vervroegd ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen, ANW Pensioen en de afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslag.

UITVOERINGSKOSTEN PENSIOENREGELING

Voor pensioenuitvoeringskosten die hun oorsprong in het verleden hebben, maar waarvan de uitgaven pas in de toekomst zullen plaatsvinden, is een reservering getroffen.

Personeelsbeloningen

Personeelsbeloningen vormen geen aparte regel in de winst- en verliesrekening. Deze kosten zijn opgenomen in de uitvoeringskosten pensioenregeling. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de betreffende toelichting.

Pensioenen

De over het verslagjaar verschuldigde premie is als last verantwoord.

MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

De mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is opgesplitst in een aantal onderdelen. Deze onderdelen worden hieronder toegelicht.

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijd-opbouw. Dit het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nomina aanspraken ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van individuele salarisontwikkeling. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen en/of toeslagverlening.

Overgangsregeling

Het benodigde bedrag voor toekenning VPL.

Rentetoevoeging aan VPV

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,32% (2019: -0,24%). Dit is de 1-jaarsrente per 31 december 2019, en wordt berekend over de gehele pensioenverplichting.

Onttrekking voor uitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in voorziening pensioenverplichtingen. De onder "onttrekking voor uitkeringen" opgenomen afname de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder 'wijziging marktrente'. Ultimo 2020 bedroeg de uit de toen gehanteerde rentetermijnstructuur af te leiden fondsspecifieke gemiddelde interne rekenrente 0,24%. Per einde 2019 was deze gemiddelde interne rekenrente op basis van de per die datum geldende rentetermijnstructuur 0,80%.

Schattingswijziging

De wijziging grondslagen hebben betrekking op incidentele wijzigingen in actuariële grondslagen en/of methoden.

Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten

Als wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten is opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Overige mutaties

De resterende mutaties van de voorziening zijn opgenomen onder overige mutaties.

MUTATIE OVERIGE VOORZIENINGEN

De mutatie overige voorzieningen bestaat uit de mutatie voorziening VPL.

SALDO OVERDRACHTEN VAN RECHTEN

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen danwel overgedragen pensioenverplichtingen. De bij overdrachten van pensioenen bepaalde overdrachtswaarden van de individuele waardeoverdrachten zijn gebaseerd op de wettelijke berekeningsgrondslagen. Voor collectieve waardeoverdrachten zijn de overdrachtswaarden gebaseerd op grondslagen van PMT.

De waardeoverdrachten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarin de bijbehorende pensioenaanspraken zijn verwerkt.

OVERIGE BATEN EN LASTEN

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN VOOR HET KASTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid is gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

De geldmiddelen bestaan uit de mutatie van de posten Liquide middelen en Schulden bij bancaire instellingen (als onderdeel van Verplichtingen uit hoofde van beleggingen). De mutaties in het kasstroomoverzicht zijn indirect afgeleid uit de staat van baten en lasten en de balansmutaties.

14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

ACTIVA

(1) MATERIËLE VASTE ACTIVA

PMT is in januari 2020 verhuisd naar hetzelfde kantoorpand waar ook zijn uitvoerder MN huisvest. Een van de redenen van verhuizing is om dichtbij MN te zijn. Dit is efficiënt en effectief en het komt de samenwerking ten goede. Ook de betere bereikbaarheid met het ov en de goede voorzieningen van het gebouw en de omgeving zijn redenen voor de verhuizing. De materiële vaste activa ad € 1 miljoen (2019: € 1 miljoen) betreffen vooral de geactiveerde verbouwingskosten en nieuwe inventaris van het nieuwe kantoor van het fonds. De geactiveerde verbouwingskosten zullen met ingang van 1 januari 2020 in 10 jaar worden afgeschreven. De nieuwe inventaris wordt afgeschreven in 3 tot 5 jaar.

(2) VASTGOEDBELEGGINGEN

Onder vastgoedbeleggingen zijn per 31 december inbegrepen:

VASTGOEDBELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Directe vastgoedbeleggingen	2.217	2.101
Indirecte vastgoedbeleggingen	4.890	5.194
WAARDE 31 DECEMBER	7.107	7.295

DIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN

Het verloop van de directe beleggingen in vastgoed is als volgt:

DIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	2.101	2.030
Aankopen	142	89
Verkopen	- 14	- 136
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	- 12	118
WAARDE 31 DECEMBER	2.217	2.101

De vastgoedbeleggingen in ontwikkeling ultimo 2020, ad € 119,7 miljoen (2019: € 41,4 miljoen) zijn verantwoord bij directe vastgoedbeleggingen. De fase van ontwikkeling van vastgoedbeleggingen is afgerond wanneer het object volledig is opgeleverd.

INDIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN

Het verloop van de indirecte beleggingen in vastgoed is als volgt:

INDIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	5.194	4.268
Aankopen	1.280	1.828
Verkopen	- 1.021	- 1.617
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	- 561	712
Overige mutaties	- 2	3
WAARDE 31 DECEMBER	4.890	5.194

De waarde van indirecte vastgoedbeleggingen is inclusief de ultimo 2020 nog te ontvangen dividenden ad € 11,6 miljoen (2019: € 13,2 miljoen te ontvangen). Deze mutatie is gepresenteerd onder de overige mutaties.

(3) AANDELEN

De post aandelen bestaat uit:

AANDELEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Beursgenoteerde aandelen	22.344	20.925
WAARDE 31 DECEMBER	22.344	20.925

Ultimo 2020 waren aandelen uitgeleend met een beurswaarde van € 1.280 miljoen (2019: € 199 miljoen). Voor het risico van niet-teruglevering worden adequate zekerheden gevraagd en gekregen. Deze zekerheden (€ 1.351 miljoen aan staatsobligaties) worden niet in de balans opgenomen. Het onderpand heeft minimaal rating Aa3 volgens Moody's of AA volgens S&P. De waarde van aandelen is inclusief de ultimo 2020 nog te ontvangen dividenden ad € 22,5 miljoen (2019: € 27,5 miljoen). PMT sluit beleggingen in premiebijdragende ondernemingen niet principieel uit. Dergelijke beleggingen kunnen zich voordoen bij de uitvoering van een beleggingsmandaat en dienen derhalve te voldoen aan alle beleggingsrichtlijnen van PMT (zoals spreiding). Beleggingen in premiebijdragende ondernemingen zijn zeer beperkt van omvang ten opzichte van de totale beleggingsportefeuille. Het betreft met name enkele Nederlandse dochterondernemingen van internationale bedrijven waarin het fonds belegd (2020: 0,03%).

BEURSGENOTEERDE AANDELEN

Het verloop van de post beursgenoteerde aandelen is als volgt:

BEURSGENOTEERDE AANDELEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	20.925	17.399
Aankopen	5.691	3.329
Verkopen	- 5.170	- 4.218
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	903	4.414
Overige mutaties	- 5	1
WAARDE 31 DECEMBER	22.344	20.925

(4) VASTRENTENDE WAARDEN

De post vastrentende waarden bestaat uit:

VASTRENTENDE WAARDEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Obligaties, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren	52.828	46.711
Beleggingsinstellingen vastrentende waarden	92	90
Hypotheken	4.017	3.919
Deposito's	1.144	515
WAARDE 31 DECEMBER	58.081	51.235

De waarde van de vastrentende waarden is inclusief de lopende interest, ad € 398,6 miljoen (2019: € 458,2 miljoen). De mutatie (€ 59,6 miljoen) is gepresenteerd onder de overige mutaties. Ultimo 2020 waren obligaties uitgeleend met een beurswaarde van € 1.322 miljoen (2019: € 1.108 miljoen). Voor het risico van niet-teruglevering worden adequate zekerheden gevraagd en gekregen. Deze zekerheden (€ 1.371 miljoen aan staatsobligaties) worden niet in de balans opgenomen. Het onderpand heeft minimaal rating Aa3 volgens Moody's of AA volgens S&P.

OBLIGATIES, LENINGEN OP SCHULDBEKENTENIS EN ANDERE WAARDEPAPIEREN

Het verloop van de post obligaties, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren is als volgt:

OBLIGATIES, LENINGEN OP SCHULDBEKENTENIS EN ANDERE WAARDEPAPIEREN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	46.711	38.895
Aankopen	42.854	44.614
Verkopen en ontvangen aflossingen	- 36.910	- 38.969
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	233	2.143
Overige mutaties	- 60	28
WAARDE 31 DECEMBER	52.828	46.711

BELEGGINGSINSTELLINGEN VASTRENTENDE WAARDEN

Het verloop van de post beleggingsinstellingen vastrentende waarden is als volgt:

BELEGGINGSINSTELLINGEN VASTRENTENDE WAARDEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	90	66
Aankopen	1	21
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	1	3
WAARDE 31 DECEMBER	92	90

HYPOTHECAIRE LENINGEN

Het verloop van de post hypothecaire leningen is als volgt:

HYPOTHECAIRE LENINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	3.919	3.099
Aankopen	10	535
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	88	285
WAARDE 31 DECEMBER	4.017	3.919

PMT heeft een commitment van € 3.500 miljoen afgegeven inzake hypotheke.
De commitment heeft een onbepaalde looptijd. Hiervan is in 2020 € 3.475 miljoen opgenomen (2019: € 3.465 miljoen).

Deposito's

De deposito's die ultimo verslagjaar zijn uitgezet hebben allemaal een looptijd van korter dan één jaar en kennen een hoge omloopsnelheid. Om die reden wordt het verloop van de deposito's niet nader gespecificeerd.

(5) DERIVATEN

De posities die via derivaten zijn verkregen, zijn in de balans gesplitst weergegeven. De positieve posities uit hoofde van derivatencontracten zijn opgenomen onder de post derivaten (als onderdeel van de beleggingen). De negatieve posities zijn opgenomen onder de post verplichtingen uit hoofde van beleggingen (16).

Per 31 december betreft het de volgende posities:

DERIVATEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Derivaten (5, Vorderingen)	11.301	6.747
Verplichtingen inzake derivaten (17)	- 1.188	- 1.174
SALDO POSITIE IN DERIVATEN	10.113	5.573

Het verloop van de derivaten is als volgt:

MUTATIES IN DERIVATEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	5.573	1.611
Verkopen	- 1.169	1.008
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	5.727	2.949
Overige mutaties	- 18	5
WAARDE 31 DECEMBER	10.113	5.573

PMT maakt voor de uitvoering van het beleggingsbeleid gebruik van financiële derivaten. PMT gebruikt derivaten in beginsel defensief om risico's af te dekken, maar kan afgeleide instrumenten ook inzetten voor de asset allocatie en het snel en flexibel (tijdelijk) inspelen op veranderende marktomstandigheden. Voor wat betreft de risicoafdekking zet PMT derivaten specifiek in voor afdekking van het renterisico (rente swaps) en afdekking van het valutarisico (valutatermijncontracten). De omvang waarin PMT deze instrumenten heeft ingezet blijkt uit de navolgende tabel:

POSITIES IN DERIVATEN (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2020	2019	
BELEGGINGSCATEGORIE EN SOORT INSTRUMENT (ACTIVA EN PASSIVA GESALDEERD) 1)	NOMINALE WAARDE ²	REËLE WAARDE ³	NOMINALE WAARDE ²	REËLE WAARDE ³
VASTRENTENDE WAARDEN				
Interest rate swaps	50.144	9.523	40.824	5.682
Future bonds	597	1	628	- 2
OVERIGE BELEGGINGEN				
Index futures	47	1	65	1
VALUTA				
Valutaderivaten	21.657	588	23.594	- 108
TOTAAL DERIVATEN (PER SALDO)		10.113		5.573

1) Het betreft saldo posities van activa en passiva. De exposure is in totaal verantwoord onder de post derivaten respectievelijk de post verplichtingen uit hoofde van beleggingen.

2) De nominale waarde geeft het absolute bedrag aan waarover het contract is afgesloten.

3) De reële waarde is de waarde als het contract ultimo jaar zou worden verkocht of teruggedraaid.

(6) OVERIGE BELEGGINGEN

Onder de overige beleggingen zijn per 31 december begrepen:

OVERIGE BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Private equity en infrastructuur	6.267	5.303
WAARDE 31 DECEMBER	6.267	5.303

PRIVATE EQUITY EN INFRASTRUCTUUR

Het verloop van de post private equity en infrastructuur is als volgt:

PRIVATE EQUITY EN INFRASTRUCTUUR (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	5.303	4.330
Investerings	1.202	1.294
Verkopen	- 1.037	- 966
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	799	645
WAARDE 31 DECEMBER	6.267	5.303

(7) TOTAAL BELEGGINGEN

De totale beleggingen bestaan uit:

TOTAAL BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Beleggingen voor risico pensioenfondsen	105.100	91.505
TOTAAL	105.100	91.505

RELATIE JAARREKENING EN BELEGGINGSBELEID

De beleggingscategorieën in de jaarrekening wijken af van de categorieën die PMT hanteert in zijn beleggingsbeleid. De jaarrekening presenteert de beleggingen gepresenteerd naar de aard van de financiële instrumenten. Het bestuursverslag en de kerncijfers geven de beleggingscategorieën weer volgens de manier waarop PMT het (strategisch) beleggingsbeleid vormgeeft. Het belangrijkste verschil betreft vooral de toerekening van de derivaten, collateral, overlopende posten en de liquide middelen. In het strategisch beleggingsbeleid is een nulweging toegekend aan de liquide middelen. Uiteraard heeft PMT wel altijd de beschikking over een bepaalde positie in liquide middelen. Voor het beleggingsbeleid worden deze liquide posities toegewezen aan de beleggingscategorieën waaraan wel een strategische weging is toegekend. In de jaarrekening staan de liquide middelen als een aparte post (11) verantwoord, buiten de beleggingen. De in de balans genoemde deelneming staat hier onder aandelen.

Het volgende overzicht geeft de aansluiting weer tussen de jaarrekening en het beleggingsbeleid:

RELATIE JAARREKENING EN BELEGGINGSBELEID (X €1 MILJOEN)

Belegd vermogen ¹⁾	JAARREKENING			BELEGGINGSBELEID	
	TOTAAL	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen
Vastgoedbeleggingen	7.107	7.103	4	-	-
Aandelen	22.344	194	22.150	-	-
Vastrentende waarden	58.081	-	-	58.081	-
Derivaten	11.301	-	1	11.300	-
Overige beleggingen	6.267	-	5.989	-	278
TOTAAL BELEGGINGEN (7)	105.100	7.297	28.144	69.381	278
Vorderingen ²⁾	225	25	164	36	-
Verplichtingen ²⁾	- 12.991	- 27	- 147	- 12.817	-
Liquide middelen	5.023	-	-	5.023	-
TOTAAL	97.357	7.295	28.161	61.623	278
Portefeuillesamenstelling ultimo 2020		7,5%	28,9%	63,3%	0,3%
Portefeuillesamenstelling ultimo 2019		8,6%	29,4%	61,5%	0,5%

1) Inclusief de netto positie inzake onderpand van voornamelijk beurs verhandelde derivaten.

2) Vorderingen respectievelijk verplichtingen uit hoofde van beleggingen. De verplichtingen zijn inclusief negatieve posities uit hoofde van derivatencontracten ad € 1.188 miljoen.

(8) DEELNEMINGEN

Het verloop van de deelnemingen kan als volgt worden gespecificeerd:

DEELNEMINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
STAND PER 1 JANUARI	18	25
Resultaat deelnemingen	3	1
Dividend	-	- 8
STAND PER 31 DECEMBER	21	18

Onder de post deelnemingen is opgenomen het 78,3% belang in Mn Services n.v. gevestigd in Den Haag (2019: ook 78,3% belang). Met ingang van 2017 is ook het 100% belang in n.v. Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakken, gevestigd eveneens in Den Haag, gepresenteerd als deelneming. Deze laatste is vanwege niet overheersende zeggenschap buiten de consolidatie gelaten.

(9) VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

Onder de post vorderingen uit hoofde van beleggingen zijn per 31 december opgenomen:

VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Vorderingen inzake Credit Support Annexen	10	-
Kortlopende vorderingen	215	160
TOTAAL	225	160

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

(10) OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

Onder de post overige vorderingen en overlopende activa zijn per 31 december begrepen:

OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Langlopende vorderingen	12	12
Te vorderen premiebijdragen op werkgevers	74	54
Overige overlopende activa	14	31
TOTAAL	100	97

Langlopende vorderingen

Per 31 december bestaan de langlopende vorderingen uit:

LANGLOPENDE VORDERINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Achtergestelde lening aan deelneming Mn Services N.V.	12	12
TOTAAL	12	12

De achtergestelde converteerbare lening aan de deelneming Mn Services n.v. heeft een eeuwigdurende looptijd. Er zijn geen tussentijdse aflossingen vastgelegd. De rente bedraagt 3,5% en dient jaarlijks aan het eind van het kalenderjaar te worden voldaan.

Te vorderen premiebijdragen op werkgevers

De samenstelling per 31 december is als volgt:

TE VORDEREN PREMIEBIJDRAGEN OP WERKGEVERS (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Te vorderen van werkgevers	82	62
Af: Voorziening voor oninbare vorderingen	- 8	- 8
BEDRAG VAN DE VORDERINGEN NA AFTREK VAN DE VOORZIENING	74	54

Het verloop van de voorziening voor oninbare vorderingen is als volgt:

VOORZIENING VOOR ONINBARE VORDERINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
VOORZIENING 1 JANUARI	8	9
Mutatie vanwege oninbaarheid	- 11	- 4
Mutatie via resultaat	11	3
VOORZIENING 31 DECEMBER	8	8

De te vorderen premies en de toevoeging aan de voorziening voor oninbare premievorderingen zijn exclusief de heffingen waarvan de werkgever de verplichtstelling betwist ad € 19 miljoen (2019: € 14 miljoen). De eerste waarde benadert de reële waarde gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen.

Overige overlopende activa

Per 31 december bestaan de overige overlopende activa uit:

OVERIGE OVERLOPENDE ACTIVA (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Nog te ontvangen premieontvangsten met MN	4	20
Diverse vorderingen en overlopende activa	10	11
TOTAAL	14	31

De overige overlopende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar. De eerste waarde benadert de reële waarde gegeven het kortlopende karakter van de overlopende activa.

(11) LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen ad € 5.023 miljoen betreffen posities in rekening-courant bij bancaire instellingen, sight deposits en beleggingen in geldmarktfondsen. De schulden in rekening-courant aan bancaire instellingen zijn verantwoord onder de verplichtingen uit hoofde van beleggingen. Het saldo van liquide middelen (actief) en schulden bij bancaire instellingen bedraagt € 3.144 miljoen (2019: € 2.111 miljoen). De liquide middelen staan ter vrije besteding van het pensioenfonds.

LIQUIDE MIDDELEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Liquide middelen ten behoeve van Vermogensbeheer	3.620	2.631
Sight deposits	75	199
Liquide middelen ten behoeve van Pensioenbeheer	1.328	928
TOTAAL	5.023	3.758

Ultimo 2020 heeft PMT bij ING Bank N.V. een kredietfaciliteit van € 100 miljoen. Hiervan wordt ultimo 2020 geen gebruik gemaakt.

PASSIVA

(12) STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES

Het stichtingskapitaal en reserves bestaat ultimo 2020 uit het stichtingskapitaal en de algemene reserve. De algemene reserve is vrij beschikbaar voor de uitvoering van de pensioenregeling en is daarmee een onderdeel van het vermogen ten behoeve van de dekkingsgraad.

(13) ALGEMENE RESERVE

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

ALGEMENE RESERVE (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
BEGINSTAND	- 787	- 427
Mutatie saldo baten en lasten	- 2.994	- 360
TOTAAL	- 3.781	- 787

Op basis van de pensioenwet is het minimaal vereiste vermogen voor PMT 4,3% van de voorziening pensioenverplichtingen. Dit komt neer op € 4.352 miljoen ultimo 2020 (2019: € 3.642 miljoen).

Het vereiste vermogen is in principe gebaseerd op het DNB standaard risicomodel uitgaande van de werkelijke asset mix van de beleggingen.

De dekkingsgraad van PMT per 31 december 2020 bedroeg 96,3% (31 december 2019: 99,1%) en was daarmee lager dan de benodigde 104,3% (2019: 104,3%).

Conform de richtlijnen van DNB heeft PMT voor 1 april 2020 een herstelplan ingediend, waarin het fonds heeft uitgewerkt hoe het binnen de gestelde termijn het reservetekort opheft. DNB heeft dit herstelplan goedgekeurd. De in dit herstelplan geprognoseerde dekkingsgraad per 31 december 2020 (101,3%) bleek hoger dan de daadwerkelijke dekkingsgraad per deze datum (96,3%), met name wegens een daling van de marktrente.

De beleidsdekkingsgraad is vastgesteld op basis van een middeling van de dekkingsgraden van de 12 maandeinden over de periode januari 2020 tot en met december 2020 en bedraagt 91,3% (2019: 97,6%).

Ultimo 2020 bedraagt het vereiste vermogen (afgerond) 17,0% van de voorziening pensioenverplichtingen, dit is € 17.160 miljoen (2019: 18,9%). De algemene reserve ultimo 2020 bedraagt € 3.781 miljoen negatief, zodat het aanwezige vermogen lager is dan het minimaal vereiste vermogen, en lager dan het vereist eigen vermogen. Daardoor is er ultimo 2020 sprake van een reservetekort en van een dekkingstekort.

Geen pensioenverlaging in 2021

Met de kamerbrief van 19 november 2019 bood minister Koolmees van SZW de pensioenfondsen de mogelijkheid van een vrijstelling van een jaar voor het doorvoeren van een onvoorwaardelijke verlaging. Deze vrijstelling is in juni 2020 met een jaar verlengd onder de volgende voorwaarden:

- Per eind december 2020 bedraagt de dekkingsgraad minimaal 90%, of het fonds neemt maatregelen zodat de dekkingsgraad toeneemt tot minimaal 90%;
- Het fonds onderbouwt bij het indienen van het herstelplan waarom het vanuit het belang van deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden gebruik maakt van de vrijstelling;
- Het fonds stelt informatie over het gebruik van de regeling en de onderbouwing daarvan tijdig ter beschikking van de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden.

Nu de dekkingsgraad per 31 december 2020 weliswaar minder bedraagt dan 104,3% maar hoger is dan de door minister Koolmees aangegeven 90% en wordt voldaan aan de overige voorwaarden), heeft het bestuur besloten om gebruik te maken van de vrijstellingsregeling en daarmee af te zien van verlagingen naar de stand van 31 december 2020.

Om het draagvlak bij de deelnemers te behouden voor het nieuwe stelsel en de transitie daar naar toe, vindt het bestuur het noodzakelijk dat onnodige verlagingen worden voorkomen.

Nu de minister in deze overgangperiode de mogelijkheid heeft geboden om geen verlaging door te voeren bij een dekkingsgraad boven de 90% heeft het bestuur geheel in lijn met zijn eerder geuite opvattingen daar gebruik van gemaakt. Ook heeft het bestuur gekeken naar de evenwichtigheid van het besluit. Die afweging is gemaakt in samenhang met het feit dat de premie en opbouw in 2021 niet zijn aangepast. Kort gezegd betekent dit naar mening van het bestuur dat afzien van verlagen evenwichtig is.

Indien PMT geen gebruik zou hebben gemaakt van de door de Minister geboden vrijstellingsregeling, had het fonds een onvoorwaardelijke verlaging van alle opgebouwde en ingegane aanspraken moeten aankondigen van circa 7,7%. Deze verlaging zou geen gevolgen hebben op de continuïteit van het fonds. Rekening houdend met de verlaging van aanspraken zou het fonds dan op de minimaal vereiste dekkingsgraad 104,3% uitkomen. Het bestuur had hierbij kunnen besluiten om de verlagingen voor de gepensioneerden te spreiden over meerdere jaren.

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. Het voorstel voor de verdeling van het resultaat 2020 is opgenomen onder de staat van baten en lasten.

Voorgesteld wordt om het van € 2.994 miljoen ten laste te brengen van de algemene reserve. Dit voorstel is in de balans verwerkt.

(14) TECHNISCHE VOORZIENINGEN

De post technische voorzieningen bestaat in zijn geheel uit de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds.

DE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN PER GROEP VAN DEELNEMERS (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Werknemers	50.773	41.136
Arbeidsongeschikten	1.051	861
Actieve deelnemers	51.824	41.997
Pensioengerechtigden	25.203	23.148
Gewezen deelnemers	24.202	20.547
TOTAAL	101.229	85.692

Hieronder staan de aantallen deelnemers waarop de hierboven gespecificeerde voorziening pensioenverplichting is gebaseerd:

PENSIOENVERPLICHTINGEN (IN AANTALLEN)	31-12-2020	31-12-2019
Actieve deelnemers	419.016	418.302
Pensioengerechtigden	233.500	226.748
Gewezen deelnemers	701.989	700.474
Niet opgevraagde pensioenen	64.288	62.826
TOTAAL	1.418.793	1.408.350

Per 31 december 2020 is de voorziening pensioenverplichtingen berekend op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS). Zie ook de toelichting onder de volgende tabel. De daarvan afgeleide interne rekenrente is toegepast als "marktrente" ultimo 2020 en bedraagt 0,24% (2019: 0,80%). De voorziening pensioenverplichtingen is in 2020 toegenomen met € 15,537 miljoen (2019: toegenomen met € 13,994 miljoen). De ontwikkeling van de voorziening is als volgt nader toe te lichten:

Ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen

De ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen in het verslagjaar kan als volgt worden gespecificeerd:

ONTWIKKELING VAN DE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
STAND 1 JANUARI	85.692	71.698
Pensioenopbouw	3.295	2.529
Toekenning overgangsregelingen	199	137
Rentetoevoeging	- 284	- 172
Ottrekking voor uitkeringen	- 1.499	- 1.413
Wijziging marktrente	13.001	13.164
Schattingswijziging	- 1.178	-
Wijziging afslag ambtshalve toekenningen	- 11	-
Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten	19	- 54
Omzetting voorwaardelijke verplichtingen naar onvoorwaardelijke aanspraken	2.776	-
Overige mutaties	- 181	- 197
SUBTOTAAL MUTATIE VAN DE VOORZIENING	15.537	13.994
VOORZIENING 31 DECEMBER	101.229	85.692

In de hierboven getoonde ontwikkeling betreft “schattingswijziging” in 2020 de overgang naar de nieuwe overlevingsgrondslagen: van PMT₂₀₁₈ naar PMT₂₀₂₀. De wijziging betreft de aanpassing naar de nieuwe AG Prognosetafel 2020 inclusief nieuwe waarderingsfactoren als gevolg van een door MN uitgevoerd sterfteonderzoek. Door de aanpassing daalt de voorziening met € 1.778 miljoen. De aanpassing van de AG prognosetafel alleen zou leiden tot een daling van € 2.026 miljoen. De nieuwe waarderingsfactoren leiden tot een stijging van € 248 miljoen. De toekenning van de overgangsregelingen vervroegd ouderdomspensioen aan deelnemers die hiervan in 2020 gebruik hebben gemaakt (in totaal: € 199 miljoen), wordt volledig gefinancierd uit de voorziening VPL. Deze voorziening wordt gevormd uit de premie voor de overgangsrechten.

De overige mutaties ad € 181 miljoen negatief betreffen de wijzingen op de voorziening door:

OVERIGE MUTATIES VOORZIENING PENSIOEN- VERPLICHTINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Mutaties in verband met overlijden	-71	-125
Vrijval van excasso- en administratiekosten	-83	-78
Mutaties in verband met pensionering	-78	-41
Beëindiging uitkering	-	-3
Mutaties in verband met arbeidsongeschiktheid	25	8
Benodigd voor toekennen ANW	12	10
Correctie factoren wezenpensioen	-	4
Vervallen herverzekering	-	1
Overige mutaties	14	27
TOTAAL	-181	-197

In de post 'mutaties in verband met overlijden' is in 2019 een correctie doorgevoerd van € 97 miljoen in verband met het overlijden van partners van pensioengerechtigden in huidig en voorgaande boekjaren.

Pensioenfonds Metalektro (PME), met dezelfde uitvoeringsorganisatie (MN) als PMT, heeft in november 2020 besloten om de pensioenadministratie per 1 januari 2022 elders onder te brengen. Dit heeft grote impact op MN. Zie hiertoe ook het gestelde in het bestuursverslag. Het vertrek van PME bij MN kan mogelijk gevolgen hebben voor de veronderstellingen van de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten (excassokosten). Aangezien de gevolgen voor PMT nog niet volledig in kaart kunnen worden gebracht, is een betrouwbare inschatting van de potentiële impact op de kostenvoorziening nog niet kwantitatief te bepalen. Op dit moment wordt de excassokostenopslag van 1,70% per 31 december 2020 door het bestuur als voldoende prudent toereikend geacht. In de tweede helft van 2021 zal een nieuwe evaluatie van de kostenvoorziening worden uitgevoerd, met speciale aandacht voor het effect van het vertrek van PME op de kosten voor PMT. De excassokostenopslag kan als gevolg van voornoemde ontwikkeling hoger uitkomen maar naar inschatting van het bestuur niet materieel voor het vermogen en resultaat.

(15) OVERIGE VOORZIENINGEN

De post overige voorzieningen bestaat uit de voorziening VPL.

Het verloop van de voorziening VPL is als volgt:

OVERIGE VOORZIENINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
BEGINSTAND	2.201	1.521
Ontvangen premie	545	509
Benodigd voor toekenning	- 199	- 137
Opslag Minimum Vereist Vermogen 4,3%	- 9	- 6
Interest o.b.v. fondsrendement	252	314
Vrijval VPL-reserve ten behoeve van inkoop onvoorwaardelijke aanspraken	- 2.790	-
Mutatie	- 2.201	680
TOTAAL	-	2.201

De pensioenregeling van PMT kent VPL-regelingen. Dit zijn overgangsregelingen die het voor werknemers mogelijk maken om eerder te stoppen met werken. Het zijn voorwaardelijke aanspraken op extra ouderdomspensioen (en extra nabestaandenpensioen) die kunnen worden omgezet in vervroegd ouderdomspensioen. Werknemers moeten vanaf 31-12-1998 onafgebroken in de bedrijfstak Metaal en Techniek hebben gewerkt om er aanspraak op te kunnen maken. Het pensioenfonds ontvangt jaarlijks premie-inkomsten uit hoofde van VPL. Deze inkomsten worden aan de voorziening toegevoegd. Daarnaast worden jaarlijks behaalde fondsrendementen toegerekend aan de voorziening. Aan de voorziening worden de bedragen onttrokken die nodig zijn voor de inkoop van de rechten die zijn toegekend aan deelnemers die in het betreffende jaar met pensioen zijn gegaan. De voorziening VPL betreft ook een reservering voor de aanspraken die na 2020 toegekend zouden worden. Per 31 december 2020 zijn de overgangsregelingen geëindigd en worden de VPL-aanspraken toegevoegd aan de reguliere pensioenaanspraken voor deelnemers die hier recht op hebben en aan alle voorwaarden voldoen.

De voorziening VPL is ultimo 2020 toegevoegd aan de voorziening pensioenverplichtingen en daarmee nu onderdeel van de vaststelling van de dekkingsgraad. Voor de omzetting van de voorwaardelijke verplichtingen in onvoorwaardelijke aanspraken is besloten geen opslag voor minimaal vereist eigen vermogen te hanteren. Op basis van de aanwezige voorziening voorwaardelijke verplichtingen per 31 december 2020 kunnen de staartverplichting per deze datum niet volledig toegekend kunnen worden. Op basis van de uitgangspunten kunnen de aanspraken voor 97% toegekend worden.

(16) VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

Onder de post verplichtingen uit hoofde van beleggingen zijn per 31 december opgenomen:

VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Verplichtingen inzake Credit Support Annexen	9.699	5.492
Verplichtingen inzake derivaten	1.188	1.174
Bancaire instellingen	1.879	1.647
Kortlopende schulden	225	90
TOTAAL	12.991	8.403

De post Bancaire instellingen betreft bankrekeningen met een negatief saldo ten behoeve van vermogensbeheer. Deze rekeningen vormen samen met de bankrekening met een positief saldo (€ 3.144 miljoen) het feitelijke banksaldo.

(17) OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

Onder de post overige schulden en overlopende passiva zijn per 31 december opgenomen:

OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Verschuldigde loonheffing	31	29
Diverse schulden en overlopende passiva	-	1
TOTAAL	31	30

15 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Ultimo 2020 heeft PMT rondom de beleggingsportefeuille een aantal juridische procedures lopen in verband met gemiste rendementen. Op basis van de huidige inzichten en stand van zaken is de te claimen waarde onzeker (2019: ook onzeker) Uit voorzichtigheid zijn de claims in 2020 niet als vordering op de balans verantwoord.

Ultimo 2020 bedroegen de niet in de balans opgenomen beleggingsverplichtingen voor overige beleggingen € 2.894 miljoen (2019: € 3.245 miljoen). Deze verplichtingen zijn maximale bedragen die op basis van afgesloten contracten kunnen worden gevraagd te storten. De uiteindelijk hieruit voortvloeiende beleggingen zijn onzeker voor wat betreft werkelijke omvang en moment van opvragen. Voor 2020 geldt dat ten aanzien van de normportefeuille rekening is gehouden met de verwachte opvragingen in 2020. Daarnaast staan ultimo 2020 voor € 894 miljoen aan toekomstige verplichtingen uit in verband met vastgoedbeleggingen (2019: € 613 miljoen) en € 64 miljoen aan toekomstige verplichtingen inzake Bedrijfsleningenfonds (2019: € 65 miljoen). PMT heeft een commitment van € 3,500 miljoen afgegeven inzake hypotheekleningen. Hiervan is in 2020 € 3,475 miljoen opgenomen (2019: € 3,465 miljoen). Tenslotte heeft PMT een commitment afgegeven van € 2,000 miljoen inzake infrastructuur leningen (2019: € 0)

PMT maakt onderdeel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. De fiscale eenheid bestaat uit Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek, MN Services N.V., Mn Services Vermogensbeheer B.V., Mn Services Fondsenbeheer B.V. en N.V. Schadeverzekering voor de Metaal en Technische Bedrijfstakingen. De entiteiten behorend tot de fiscale eenheid zijn uit dien hoofde aansprakelijk voor de belastingsschuld van de fiscale eenheid als geheel.

PMT heeft een kredietfaciliteit van € 16,5 miljoen verstrekt aan de deelneming MN Services N.V. De kredietfaciliteit heeft een looptijd tot en met 31 december 2024. Er zijn geen beperkingen gesteld aan opnamen en aflossingen door MN. Over het niet opgenomen deel is MN een commitment fee verschuldigd van 50 basispunten. Per 31 december 2020 wordt er geen gebruik gemaakt van deze faciliteit.

PMT heeft met MN Services N.V. een overeenkomst bereikt voor de uitvoeringskosten voor het jaar 2021. De pensioenuitvoeringskosten zullen € 42,9 miljoen bedragen. Voor de uitvoeringskosten Vermogensbeheer bedraagt de vergoeding € 39,75 miljoen.

PMT heeft een huurovereenkomst afgesloten voor de Zilveren Toren in Den Haag met einde looptijd 31 augustus 2024. Een huurbedrag van € 0,9 miljoen vervalt binnen 1 jaar. Binnen 1 tot 5 jaar vervalt een bedrag van € 2,3 miljoen.

16 RISICOPARAGRAAF

SOLVABILITEITSRISICO

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds en deelnemers is het solvabiliteitsrisico: het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen om de pensioenverplichtingen te dekken. Als de solvabiliteit van PMT zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen, er geen ruimte is voor (volledige) toeslagverlening en/of geen volledige uitkering mogelijk is. Of een uitkering en/of de pensioenaanspraken daadwerkelijk verlaagd moet gaan worden, wordt beoordeeld op basis van het (wettelijke bepaalde) herstelplan per ultimo van een kalenderjaar. Gegeven de regels van het herstelplan kan een kritisch niveau worden afgeleid voor de solvabiliteit, die wordt uitgedrukt in de hoogte van de dekkingsgraad. Algemeen geldt dat de kans op een verlaging sterk toeneemt naarmate de dekkingsgraad daalt richting het kritieke niveau.

De verlening van het uitstel dat minister Koolmees heeft verleend, geldt voor een jaar. Dat betekent dat vanaf 2021 de regels van het Financieel Toetsingskader (FTK) weer onverkort van toepassing zijn. Gelet op de financiële positie van PMT bestaat er een reële kans dat PMT op basis van de dekkingsgraad per 31 december 2021 in 2022 alsnog een pensioenverlaging moet doorvoeren.

PMT moet immers op grond van het FTK tot een onvoorwaardelijke verlaging overgaan als het fonds gedurende vijf opeenvolgende jaren per het einde van het jaar een beleidsdekkingsgraad heeft die onder de minimaal vereiste dekkingsgraad ligt. Voor PMT ligt die grens op 104,3%. PMT heeft nu zeven achtereenvolgende jaren een lagere beleidsdekkingsgraad gehad, maar als gevolg van het besluit van minister Koolmees leidde dit niet tot een verlaging per 31 december 2019 en per 31 december 2020.

Wettelijk moet er een toereikende buffer zijn voor het opvangen van tegenvallers. Die tegenvallers kunnen te maken hebben met de ontwikkeling van de rente en de koersen op de financiële markten, maar ook met actuariële zaken (zoals de levensverwachting van deelnemers).

De Nederlandsche Bank (DNB) heeft als toezichthouder het standaard risicomodel vastgesteld. Dit is een standaard methode om te toetsen of het fonds een voldoende grote buffer aanhoudt. In het standaard risicomodel worden verschillende risico's die van toepassing zijn op het fonds omgerekend naar een bepaalde vermogens eis. De combinatie van vermogens eisen geeft het vereiste eigen vermogen aan, oftewel de omvang van de buffer waarover het fonds minimaal moet beschikken. In het standaard risicomodel wordt rekening gehouden met diversificatie effecten, waardoor de totale benodigde kleiner is dan de som van de vermogens eisen voor de verschillende risico's.

PMT bepaalt het geldende vereiste eigen vermogen op grond van het standaard risicomodel. Dit geeft een adequate inschatting van het totale risicoprofiel van PMT. Het vereiste eigen vermogen wordt berekend op basis van de werkelijke en strategische asset mix. De werkelijke asset mix kan afwijken van de strategische asset mix omdat PMT gebruik maakt van bandbreedtes rondom de belangrijkste strategische wegen.

Het vereiste eigen vermogen per eind 2020 op basis van de strategische asset mix bedraagt € 17.160 miljoen (2019: € 16.166 miljoen). Dit betekent dat de buffer die wordt berekend op basis van de strategische asset mix wordt gehanteerd. De volgende tabel laat de uitkomsten van het DNB standaard risicomodel per risicofactor zien.

VEREIST EIGEN VERMOGEN (X €1 MILJOEN)		SOLVABILITEIT (NA ITERATIE)		
RISICOFACITOR	ULTIMO	2020	2019	
STRATEGISCHE MIX				
S1 Renterisico (inclusief inflatie)		404	1.928	
S2 Aandelen- en vastgoedrisico		12.731	11.841	
S3 Valutarisico		3.322	2.813	
S4 Grondstoffenrisico		-	-	
S5 Kredietrisico		5.715	4.680	
S6 Verzekeringstechnisch risico		3.131	2.588	
S7 Liquiditeitsrisico		-	-	
S8 Concentratierisico		-	-	
S9 Operationeel risico		-	-	
S10 Actief Beheer risico		-	105	
SUBTOTAAL VAN ALLE RISICO'S		25.303	23.955	
Diversificatie-effect		-8.143	-7.789	
VEREIST EIGEN VERMOGEN		17.160	16.166	
Aanwezige algemene reserve		-3.781	-787	
VERSCHIL TUSSEN AANWEZIG VERMOGEN EN VEREIST EIGEN VERMOGEN		-20.941	-16.953	
VEREIST EIGEN VERMOGEN (% VAN VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN)		ULTIMO	2020	2019
FEITELIJKE ASSET MIX			16,6%	19,3%
STRATEGISCHE ASSET MIX			17,0%	18,9%

Zoals blijkt uit bovenstaande tabel is het aanwezige vermogen substantieel lager dan het vereist eigen vermogen. Eind 2020 is er opnieuw sprake van een reservetekort.

PMT heeft in 2020 een herstelplan ingediend bij DNB, omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2019 lager was dan de vereiste dekkingsgraad (118,9%). In het herstelplan staat aangegeven hoe PMT binnen de daarvoor gestelde termijn (10 jaar) uit het reservetekort kan komen, op basis van de dekkingsgraad per 1 januari 2020. DNB heeft het herstelplan 2020 goedgekeurd. Volgens het ingediende herstelplan 2020 zou de dekkingsgraad per 31 december 2020 uitkomen op 101,3%. De werkelijke dekkingsgraad per 31 december 2020 is uitgekomen op 96,3% met name wegens een daling van de marktrente.

In 2021 heeft PMT opnieuw een herstelplan ingediend, gebaseerd op de dekkingsgraad per 31 december 2020, de voorgeschreven methodiek van DNB, de nieuwe maximale waarden van de Commissie Parameters en uitgaande van een hersteltermijn van tien jaar. Op basis van dit herstelplan zal PMT binnen 10 jaar geen reservetekort meer hebben (beleidsdekkingsgraad eind 2030 is hoger dan 117,0%) en hoeft PMT in 2021 geen voorwaardelijke pensioenverlaging aan te kondigen.

RENTERISICO

Het renterisico is het risico dat de waarden van vastrentende beleggingen en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van veranderingen in de marktrente. De renteafdekking wordt gestuurd op marktwaarde met een beoogd niveau van 52%.

RENTEAFDEKKING	ULTIMO	2020
		MARKTWAARDE
Beoogde renteafdekking		52,0%
Bandbreedte		49,5% – 54,5%
WERKELIJKE RENTEAFDEKKING		51,0%

De basis voor de renteafdekking zijn langlopende staatsobligaties. Deze bieden samen met bedrijfsobligaties een bepaalde mate van afdekking. Om de totale rentegevoeligheid van de portefeuille op het gewenste niveau te krijgen, waarmee de waarde van de beleggingen verandert bij een verandering van de rente van 0,01% te delen door het bedrag waarmee de waarde van de verplichtingen verandert bij dezelfde rentewijziging 0,01%.

Het verschil in rentegevoeligheid tussen de beleggingen en de verplichtingen kan zichtbaar worden gemaakt door de invloed op de dekkingsgraad van een renteschok van 100 basispunten (= één procentpunt) te berekenen:

GEVOELIGHEID DEKKINGSGRAAD VOOR VERANDERINGEN IN DE MARKTRENTTE (X €1 MILJOEN)

RENTESCHOK	1% DALING	ULTIMO 2020	1% STIJGING
Totaal vermogen ten behoeve van dekkingsgraad	114.040	97.448	85.554
Verplichtingen	123.708	101.229	83.606
DEKKINGSGRAAD (IN %)	92,3%	96,3%	102,3%

De hoogte van de renteafdekking is afhankelijk van de rentegevoeligheid van de beleggingen en verplichtingen. Deze rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is een maat voor de gewogen gemiddelde resterende looptijd van de kasstromen in jaren. De vastrentende waarden hebben ultimo 2020 een duration van 4,3 jaar. Door middel van rentederivaten, zoals renteswaps, is de duration van de vastrentende waarden verlengd met 10,3 jaar. De duration op de totale beleggingsportefeuille is 14,6 jaar. De duration van de verplichtingen bedraagt 23,1 jaar. Om de hoogte van de renteafdekking vast te stellen is naast de duration ook de verhouding tussen de beleggingen en de verplichtingen, oftewel de dekkingsgraad, van belang.

DURATIONBIJDRAGE BALANSPOSITIES (IN JAREN)	ULTIMO	2020	2019
Durationbijdrage beleggingen exclusief rentederivaten		4,3	3,9
Durationbijdrage rentederivaten		10,3	7,2
DURATIONBIJDRAGE BELEGGINGEN INCLUSIEF RENTEDERIVATEN		14,6	11,1
Duration pensioenverplichtingen		23,1	22,5

AANDELEN- EN VASTGOEDRISICO

Het aandelen- en vastgoedrisico (marktrisico) is het risico dat de waarde van deze zakelijke waarden verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen. Het aandelenrisico wordt voornamelijk gemitigeerd door de beleggingen te spreiden over sectoren en regio's.

De onderstaande tabel geeft de spreiding van de aandelenportefeuille van PMT naar regio's weer:

REGIONALE VERDELING AANDELEN EN DEELNEMINGEN (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2020	2019
REGIO			
Aandelen Europa		5.102	5.388
Aandelen Noord-Amerika		11.439	10.192
Aandelen Verre Oosten		2.345	2.351
Aandelen Emerging Markets		3.458	2.994
TOTAAL		22.344	20.925

De vastgoedbeleggingen van PMT zijn deels direct en deels indirect. Het betreft voor 31,2% beleggingen in Nederland. Uit de onderstaande tabel blijkt de spreiding van de vastgoedportefeuille tussen direct en indirect vastgoed en binnen- en buitenland:

VERDELING VASTGOED NAAR BINNEN- EN BUITENLAND (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2020	2019
DIRECT/INDIRECT			
Direct vastgoedbeleggingen		2.217	2.101
Indirect vastgoedbeleggingen		4.890	5.194
TOTAAL		7.107	7.295
BINNEN-/BUITENLAND			
Nederland		2.217	2.103
Europa (exclusief Nederland)		2.922	2.817
Verenigde Staten		1.374	1.716
Azië		590	651
Overig		4	8
TOTAAL		7.107	7.295

Uit de onderstaande tabel blijkt de spreiding van de direct vastgoedportefeuille naar sectoren.

SECTORVERDELING VASTGOED (X €1 MILJOEN)	ULTIMO		2020		2019
	WAARDE	%	WAARDE	%	
Woningen	1.168	53	1.110		53
Winkels	519	23	553		26
Kantoren	370	17	355		17
Overige	160	7	83		4
TOTAAL	2.217	100	2.101		100

Het percentage zakelijke waarden (aandelen, vastgoed en overige beleggingen) in de beleggingsportefeuille van PMT ultimo 2020 is circa 37% (2019: 39%).

In het standaard risicomodel wordt een standaard schok gebruikt om de benodigde buffer voor het aandelen- en vastgoedrisico te bepalen. Dit is scenario S2, die bestaat uit 4 verschillende scenarios. Deze standaard schok is gebaseerd op een 30% daling voor de aandelen van ontwikkelde markten en beursgenoteerd vastgoed, een 40% daling voor aandelenopkomende markten, 40% voor niet beursgenoteerde aandelen, zoals private equity en 15% voor niet-beursgenoteerd vastgoed. Het effect op de dekkingsgraad ultimo 2020 (96,3%) van een dergelijke schok op de feitelijke portefeuille wordt hieronder weergegeven. De waarde van aandelen bedraagt € 22,3 miljard, de waarde van beursgenoteerd vastgoed is € 3,1 miljard, de waarde van private equity is € 6,0 miljard en de waarde van infrastructuur € 0,3 miljard (totale waarde onderhevig aan scenario s2a tm s2c is € 31,7 miljard). De waarde van niet beursgenoteerd vastgoed is € 4,0 miljard (onderhevig aan scenario s2d).

GEVOELIGHEID DEKKINGSGRAAD VOOR STANDAARD-SCHOK AANDELEN EN VASTGOED (X €1 MILJOEN EN %)	DALING	ULTIMO 2020
		NA EFFECT SCHOK
Aandelen	10.578	85,8%
Vastgoed	690	95,6%

VALUTARISICO

Het valutarisico betreft het risico dat de waarde van de beleggingen en de verplichtingen vermindert als gevolg van veranderingen van vreemde valutakoersen. PMT loopt valutarisico, omdat de pensioenverplichtingen van PMT in euro luiden en een aanzienlijk deel van de beleggingsportefeuille genoteerd is in vreemde valuta.

De wijze waarop PMT omgaat met valuta-afdekking is vastgelegd als onderdeel van de clusterkenmerken. De beleggingen zijn verdeeld over verschillende vermogensclusters: vastgoed, hoogrentende waarden en aandelen. PMT heeft ook kenmerken vastgelegd waaraan deze clusters moeten voldoen. Per cluster geldt een strategische bandbreedte voor de gewenste euro exposure in het cluster. Voor de clusters gelden de volgende, strategische bandbreedtes.

- **Matchingportefeuille:** na afdekking moet het cluster tussen de 90% en 100% uit euro exposure bestaan;
- **Vastgoed cluster:** na afdekking moet het cluster tussen de 90% en 100% uit euro exposure bestaan;
- **Hoogrentende waarden cluster:** na afdekking moet het cluster tussen de 75% en 100% uit euro exposure bestaan;
- **Aandelen cluster:** na afdekking moet het cluster tussen de 50% en 100% uit euro exposure bestaan.

VALUTARISICO	MATCHING- PORTEFEUILLE	CLUSTER VASTGOED	CLUSTER HOOG- RENTEND	CLUSTER AANDELEN
Afdekking USD	100%	100%	100%	75%
Afdekking GBP	100%	100%	100%	100%
Afdekking JPY	100%	100%	100%	100%
Euro exposure na afdekking	100%	90%	83%	56%
Strategische euro exposure	90% – 100%	90% – 100%	75% – 100%	50% – 100%

Voor de Britse Pond en Japanse Yen wordt vanuit de beleggingsbeginselen en het strategisch beleggingsbeleid uitgegaan van volledige afdekking. Voor de Amerikaanse Dollar kan gelden dat een lagere afdekking risicoverlagend is. In tijden van crisis kan de Amerikaanse dollar een rol als veilige haven vervullen. De diverse risico-scenario's zijn nog steeds aanleiding om voor de afdekking van de USD een norm aan te houden van 75%. Daar waar de strategische bandbreedtes voor de euro exposure van het cluster het toelaten zal de USD afdekking daarom op lager dan 100% worden gehouden om deze risicobeheersing in te vullen. In de praktijk is dit alleen voor het aandelencluster in significante mate mogelijk.

Ultimo 2020 bedraagt de totale marktwaarde van de valutaderivaten die zijn aangegaan om de valutapositie af te dekken ruim € 588 miljoen positief (2019: € 108 miljoen negatief).

De afdekking van valutaposities bij PMT blijkt uit de volgende tabel:

VALUTA-AFDEKKING (REËLE WAARDE X €1 MILJOEN)			ULTIMO	2020	2019
EXPOSURE PER VALUTA			VALUTADERIVATEN		
	voor valutahedge	valuta- derivaten	na valutahedge	REËLE WAARDE	REËLE WAARDE
Euro	62,7%	21,7%	84,4%	587	-106
Amerikaanse dollar	25,2%	-18,2%	7,0%	1	- 2
Britse pond	1,5%	-1,9%	-0,4%	-	-
Japanse yen	1,7%	-1,7%	0,0%	-	-
Overige valuta	8,9%	0,1%	9,0%	-	-
TOTAAL	100,0%	0,0%	100,0%	588	-108

VALUTAKOERSEN (SLOTKOERS)		ULTIMO	2020	2019
EUR/GBP			0,89510	0,84735
EUR/JPY			126,3255	121,9877
EUR/USD			1,22355	1,12250

De standaardschok voor valuta is gebaseerd op een 20% daling op de feitelijke portefeuille voor ontwikkelde en 35% voor opkomende valuta. De standaardschok op de vreemde valuta gegeven de afdekkingspercentages is € 2,7 miljard. Dit verlaagt de dekkinggraad ultimo 2020 van 96,3% naar 93,6% mocht deze schok plaatsvinden.

GEVOELIGHEID DEKKINGSGRAAD VOOR STANDAARDSCHOK VALUTA (X €1 MILJOEN EN %)		DALING	ULTIMO 2020 NA EFFECT SCHOK
Valuta		2.655	93,6%

GRONDSTOFFENRISICO

In 2020 zijn er geen beleggingen in grondstoffen.

KREDIETRISICO

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor PMT doordat een tegenpartij in gebreke blijft om aan zijn verplichtingen te voldoen, bijvoorbeeld als gevolg van faillissement of betalingsonmacht. Dit kunnen verplichtingen zijn tot het betalen van rente, maar het kan ook om terugbetaling van de uitgeleende bedragen zelf gaan. Voor PMT betreft het voornamelijk de beleggingen in obligaties en leningen. Het kredietrisico wordt gemitigeerd door spreiding van de vastrentende waarden naar regio, sector en uitgevende emittent.

De samenstelling van de vastrentende waarden kan als volgt worden samengevat:

SAMENSTELLING VASTRENTENDE WAARDEN (X €1 MILJOEN)	CREDIT SPREAD	ULTIMO	2020	2019	
MATCHINGPORTEFEUILLE					
Deposito's	0,0%	1.145	2%	515	1%
Kortlopende staatsobligaties	0,0%	11.116	19%	7.305	14%
Staatsobligaties Euro	-0,2%	13.817	23%	11.695	23%
Bedrijfsobligaties Euro	0,6%	12.456	21%	12.104	24%
Bedrijfsobligaties USD	0,6%	3.217	6%	3.274	6%
Hypotheke	1,4%	4.017	7%	3.919	8%
RETURNPORTEFEUILLE					
Bedrijfsleningenfondsen	2,9%	92	0%	90	0%
Europa High Yield	3,2%	3.209	6%	3.034	6%
US High Yield	3,5%	2.702	5%	2.699	5%
Emerging Markets Debt	4,3%	6.310	11%	6.600	13%
TOTAAL		58.081	100%	51.235	100%

De creditspread is een maatstaf voor kredietrisico en geeft de opslag aan die de markt vraagt boven de risicovrije rente. De creditspread is bepaald ten opzichte van de relevante swapcurves in de desbetreffende valuta van de obligatie. Des te hoger de opslag, des te hoger de markt het kredietrisico op een partij beoordeelt en des te hoger de vergoeding (de spread) is die de markt wil ontvangen voor het nemen van dit kredietrisico.

De returnportefeuille bevat bedrijfsobligaties met een rating lager dan of gelijk aan A en obligaties die zijn uitgegeven door landen in opkomende regio's zoals Latijns Amerika, Azië, Pacific en Afrika.

De matchingportefeuille bestaat voor 30,2% uit euro staatsobligaties, uitgegeven door landen met een hoge kredietwaardigheid (voor 80,5% met rating AAA, 13,8% met een rating AA en 5,3% met rating A). De staatsobligaties bestaan uit Duitse (59,5%), Nederlandse (21,0%), Oostenrijkse (10,3%), Ierse (5,3%) en Finse (3,5%) staatsobligaties. De matchingportefeuille bevat daarnaast obligaties uitgegeven door bedrijven (34,2%) met een rating BBB en hypotheke (8,8%).

Het kredietrisico bij hypotheekleningen wordt zoveel mogelijk beperkt door het zwaartepunt van de portefeuilleconstructie te leggen op hypotheekleningen met een Nationale Hypotheek Garantie (NHG) en met een Loan To Value (LTV) van maximaal 90%. PMT heeft voor in totaal is € 3.500 miljoen aan het Nederlands Hypotheek Fonds (NHF) gecommiteerd. De commitment heeft een onbepaalde looptijd. Ultimo 2020 heeft PMT voor in totaal € 3.475 miljoen (2019: € 3.465 miljoen) gestort in het NHF. Ultimo 2020 is de marktwaarde van PMT in het Nederlands Hypotheek Fonds in totaal € 4.017 miljoen (2019: € 3.919 miljoen).

SAMENSTELLING HYPOTHECAIRE LENINGEN (X €1 MILJOEN)						ULTIMO	2020
SOORT	NHG	LTV <60%	LTV 60%-80%	LTV 80%-90%	LTV >90%	TOTAAL SEGMENT	
Variabel	4	7	11	4	-	26	
5 jaar	4	11	7	4	-	26	
10 jaar	286	112	168	32	-	598	
15 jaar	94	80	84	15	1	274	
20 jaar	778	391	691	204	1	2.065	
25 jaar	41	40	40	7	1	129	
30 jaar	235	119	121	25	-	500	
TOTAAL	1.442	760	1.122	291	3	3.618	

Het kredietrisico op obligaties wordt beperkt door te beleggen in bedrijven of overheden met een hoge kredietwaardigheid. In de volgende tabel is de verdeling naar kredietwaardigheid voor de portefeuille vastrentende waarden weergegeven zoals deze door internationale rating agencies wordt toegekend.

KREDIETWAARDIGHEID PORTEFEUILLE VASTRENTENDE WAARDEN	ULTIMO	2020	2019
RATING CATEGORIE			
AAA		34%	24%
AA		12%	16%
A		18%	19%
BBB		21%	23%
< BBB		15%	18%
Geen rating		0%	0%
TOTAAL		100%	100%

Ook het gebruik van ‘over the counter’ (OTC) derivaten brengt kredietrisico met zich mee. Dit zijn financiële instrumenten waarbij een afspraak wordt gemaakt met een tegenpartij zonder tussenkomst van een beursinstantie. Het kredietrisico op OTC derivaten wordt beperkt door zogeheten ‘collateral management’, waarbij liquide middelen of obligaties worden gebruikt als onderpand ter bescherming tegen het kredietrisico.

DERIVATEN VERSUS ONDERPAND- UITWISSELINGSOVEREENKOMSTEN (CSA) (X €1 MILJOEN)	ULTIMO	2020	2019
Derivatenposities	11.301	6.747	
Verplichtingen inzake derivaten	-1.188	-1.174	
TOTALE DERIVATENPOSITIE		10.113	5.573
Totaal uitgegeven obligaties	-200	110	
Totaal ontvangen obligaties	3	-1	
Totaal uitgegeven cash	-10	-	
Totaal ontvangen cash	9.698	5.491	
TOTALE POSITIE UIT HOOFDE VAN ONDERPAND		9.491	5.600
SALDO		622	-27

GEVOELIGHEID DEKKINGSGRAAD VOOR STANDAARDSCHOK KREDIET (X €1 MILJOEN EN %)	DALING	ULTIMO 2020 NA EFFECT SCHOK
Krediet	4.425	91,9%

De standaardschok is gebaseerd op een stijging van de kredietopslag voor elke lening in de feitelijke portefeuille. Afhankelijk van de credit rating bedraagt de opslag tussen de 0,6% en 5,3%. De standaardschok op het kredietrisico is circa € 4,4 miljard. Mocht deze schok voorkomen dan verlaagt dit de dekkingsgraad ultimo 2020 van 96,3% naar 91,9%.

VERZEKERINGSTECHNISCHE RISICO'S

Het verzekeringstechnisch risico bestaat uit risico's van negatieve resultaten op de verzekeringstechnische (actuariële) grondslagen die worden gebruikt voor de vaststelling van de technische voorzieningen en de hoogte van de premie.

PMT keert ouderdoms- en partnerpensioen levenslang uit. Daarom is de gemiddelde levensverwachting van de actieven, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden een zeer belangrijk gegeven voor het fonds. De levensverwachting van de door de omvang van de verwachte uitkeringen steeds af te stemmen op recente informatie inzake de levensverwachting. Daarnaast doet PMT regelmatig onderzoek naar de sterfteontwikkeling specifiek in de bedrijfstak Metaal en Techniek.

Ultimo 2020 hanteert PMT een generatietafel die is afgeleid van de AG prognosetafel 2020 (AG2020). AG2020 geldt voor de gehele Nederlandse bevolking. Uit onderzoek is gebleken dat de deelnemers in de Metaal en Techniek een hogere levensverwachting hebben dan de gemiddelde Nederlander. Hiermee is rekening gehouden in de fonds-specifieke generatietafel PMT2020. De tafels voorspellen dat de levensduur nog zal toenemen. Vanwege de lange horizon is zo'n voorspelling van de levensverwachting onzeker. Jaarlijks wordt getoetst of de gebruikte aannames ten aanzien van de correctiefactoren nog aansluiten bij de waarnemingen in PMT.

In algemene zin kunnen ontwikkelingen in de medische technologie het langlevens risico in de toekomst doen toenemen en een pandemie het langlevens risico doen afnemen. In 2020 was er (in tegenstelling tot 2019) sprake van een positief resultaat op langlevens (oversterfte). In verband met de COVID-19 pandemie is geconstateerd dat er bij gepensioneerden, te weten ingegaan ouderdomspensioen en ingegaan partnerpensioen, sprake was van een grotere vrijval wegens werkelijke sterfte dan werd verwacht op basis van de gehanteerde sterftegrondslagen. Het positieve resultaat op langlevens bedraagt in 2020 € 11 miljoen (2019: € 24 miljoen verlies). Het moet nog worden afgewacht in hoeverre de gevolgen van de COVID-19 pandemie in de toekomst invloed hebben op de te hanteren sterftekansen. Hierover zal mogelijk meer duidelijkheid over gegeven kunnen worden bij een volgende publicatie van nieuwe prognosetafels door het Actuariële Genootschap.

Omdat pensioenen veelal worden uitgekeerd vanaf de 68-jarige leeftijd is in de onderstaande tabel de ontwikkeling in de laatste vijf jaar opgenomen van de verwachte gemiddelde levensduur voor een 68-jarige:

ACTUARIËLE GRONDSLAGEN PMT VERWACHTE LEVENSDUUR					
68-JARIGE ¹⁾	2020	2019	2018	2017	2016
man	85,9	86,2	86,1	86,0	85,9
vrouw	88,1	88,4	88,3	88,5	88,3

1) Met ingang van 2017 is bovenstaande tabel aangepast aan de levensverwachting van een 68-jarige. Alle vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

In 2020 is deze verwachte gemiddelde levensduur voor zowel mannen als vrouwen gedaald met 0,3 jaar.

LIQUIDITEITSRISICO

Liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds over onvoldoende liquiditeiten beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen. Omdat de inkomende geldstroom in de vorm van premies en directe beleggingsopbrengsten de uitgaande geldstroom in de vorm van uitkeringen en kosten ver te boven gaat, is het liquiditeitsrisico van het fonds zeer beperkt. Op korte termijn bestaat wel het risico dat bij extreme marktontwikkelingen de contractuele bijstortingsverplichtingen uit hoofde van derivatenposities kunnen leiden tot een vraag naar liquide middelen. PMT heeft voor dit risico een aantal risicomitigerende maatregelen genomen, zoals het aanhouden van een strategische buffer van liquide middelen en het maken van afspraken met tegenpartijen tot het uitwisselen van obligaties als onderpand, waarmee de kans op gedwongen verkoop van beleggingen wordt beperkt. Het beleid van PMT blijft er voornamelijk op gericht de hoeveelheid illiquide beleggingen op een adequate manier te beheersen. Vandaar dat er geen additionele buffers worden aangehouden in de solvabiliteitstoets.

CONCENTRATIERISICO

Concentraties van risico's kunnen zich voordoen als gevolg van risico's ten opzichte van een debiteur of ten opzichte van een groep debiteuren met zodanig vergelijkbare kenmerken dat hun mogelijkheden om aan hun verplichtingen te voldoen naar verwachting op vergelijkbare wijze worden beïnvloed door veranderingen in economische of andere omstandigheden. In het beleid van het fonds staat risicospreiding centraal. Ten aanzien van de beleggingen zijn strikte risicorestricties gesteld in de vorm van limieten welke dagelijks worden bewaakt.

Beleggingen groter dan 2% van de totale balansstand worden aangegeven. Deze posities betreffen staatsobligaties van Europese landen.

STAATSOBLIGATIES (X €1 MILJOEN)	ULTIMO 2020		2019	
	WAARDE	% VAN BALANS-TOTAAL	WAARDE	% VAN BALANS-TOTAAL
Duitse overheid	10.343	9%	5.989	6%
Nederlandse overheid	4.962	4%	2.117	2%

OPERATIONEEL RISICO

Een operationeel risico is een risico dat samenhangt met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting of procesuitvoering. Voorbeelden van operationele risico's zijn: verwerking, uitkering/betaling/settlement, informatie, productontwikkeling, kosten, personeel, fraudegevoeligheid en preacceptatie/transactie. In tegenstelling tot sommige risico's die een pensioenfonds bewust neemt in het kader van de financiële doelstelling (zoals marktrisico) hebben operationele risico's alleen een negatieve impact op het bereiken van de doelstellingen. Vandaar dat operationele risico's zo veel mogelijk beperkt worden. Tenzij een verdergaande reductie onevenredig veel inspanning en kosten met zich meeneemt.

In de beleidsregels uitbesteding pensioenfondsen staan voorwaarden omschreven waar een pensioenfonds aan moet voldoen bij de uitbesteding van zijn bedrijfsprocessen. Voor het fonds is de beleidsregel van toepassing omdat zowel de pensioenadministratie als de vermogensbeheeradministratie is uitbesteed. De beleidsregel schrijft onder meer voor dat het fonds het beleid vaststelt met betrekking tot de beheersing van risico's van uitbesteding. Hiertoe moeten uiteraard de afspraken met de uitvoerder goed worden vastgelegd.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerder MN en pensioenuitvoerder MN. Dat gebeurt onder andere door middel van performancerapportages, SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages). Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen additionele buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Als onderdeel van de standaard risicobeheersing van PMT beschikt uitvoeringsorganisatie MN over continuïteitsplannen waarin onder meer vermeld is wat er minimaal nodig is aan mensen en systemen om de dienstverlening te kunnen voortzetten tijdens onvoorziene omstandigheden. Deze plannen voor de pensioenadministratie, vermogensbeheer en informatievoorziening zijn getoetst aan de risico's van de COVID-19 uitbraak en in orde bevonden. De bedrijfsvoering is zonder noemenswaardige problemen gecontinueerd.

ACTIEF BEHEER RISICO

Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die door portefeuillemanagers worden ingenomen ten opzichte van de benchmarkportefeuille. De mate van actief beheer wordt doorgaans bepaald aan de hand van een tracking error. Deze tracking error meet de mate van afwijking tussen het rendement van een beleggingsportefeuille en het rendement op een benchmarkportefeuille. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de normportefeuille ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de normportefeuille afwijkt. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hogere mate van actief risico.

Bij PMT wordt actief beheer bij het emerging markets equity portefeuille binnen de aandelen portefeuilles toegepast met een maximale tracking error van 4% en ook wordt beursgenoteerd vastgoed actief beheerd met een maximale tracking error van 3%. In de praktijk ligt dit ruim binnen deze limieten. Het actief beheer van de feitelijke portefeuille zorgt niet voor wijziging van het vereist eigen vermogen.

RISICO MARKTWAARDEBEPALING

De beleggingen zijn gewaardeerd op reële waarde. Niet voor alle beleggingsinstrumenten zijn frequente marktnoteringen beschikbaar. Dat levert een hoger risico op ten aanzien van de benadering van de waardering van een belegging. In de tabel op de volgende bladzijde is het totale belegd vermogen van € 97.357 miljoen uitgesplitst naar vier niveaus van waardering. Dit betreft het belegd vermogen, inclusief de vorderingen en verplichtingen uit hoofde van beleggingen én de liquide middelen, dat ook is vermeld in de toelichting op post 7 van de balans (onder de kop 'relatie jaarrekening en beleggingsbeleid').

Voor de waardering van de derivaten wordt gebruik gemaakt van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen die worden gevuld met marktconforme parameters. De toekomstige kasstromen van de rentederivaten worden contant gemaakt tegen de EONIA curve of ESTR curve. De verwachte kasstromen van de valutaderivaten worden contant gemaakt tegen de relevante yieldcurve van de betrokken valuta. De obligatiefutures worden gewaardeerd tegen genoteerde marktprijzen.

De waardering van het direct vastgoed in Nederland gebeurt op basis van taxaties uitgevoerd volgens de richtlijnen van de Royal Institution of Chartered Surveyors (RICS), Investment Property Databank (MSCI), International Valuation Standard (IVS) en het Nederlands Register Vastgoed Taxateurs (NRVT).

Uit het laatste jaar wordt de gehele vastgoedportefeuille volledig getaxeerd (inclusief bezoek van alle objecten). Bij de waardering wordt gebruik gemaakt van zowel huurkapitalisatie als de Discounted Cash Flowmethode (DCF). De waardering van de materiële vastgoedbeleggingen is gelet op de huidige marktomstandigheden een belangrijke schattingspost. Het risico bestaat dat materiële aanpassingen zich kunnen voordoen in de waardering in het volgende boekjaar.

Voor niet-beursgenoteerde fondsbeleggingen in vastgoed, private equity en infrastructuur wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportage, gecorrigeerd voor kasstromen in de periode vanaf de balansdatum van de fondsrapportage tot de balansdatum van de jaarrekening. De rapportages zijn niet door een accountant gecontroleerd en/of de periode van deze rapportages loopt niet synchroon met het boekjaar van PMT. Om onzekerheden ten aanzien van de waardering te mitigeren, vindt voor aanstelling van een beheerder een selectieprocedure inclusief due diligence plaats. Na aanstelling worden de beheerders zorgvuldig gemonitord. Daarnaast wordt jaarlijks achteraf een aansluiting gemaakt met de gecontroleerde jaarrekeningen van deze fondsen.

De waardering kan hoger of lager zijn, maar is gezien de mitigerende maatregelen naar inschatting niet materieel voor het vermogen en het resultaat.

De investeringen in private equity, infrastructuur, niet-beursgenoteerd indirect vastgoed en investeringen in andere beleggingsfondsen, waaronder de hypotheke, welke bestaan uit participaties in hypothekefondsen, zijn in de verdeling opgenomen onder andere methode/ intrinsieke waarde. Uitgangspunt hierbij is dat de waardering niet door MN, maar door de onderliggende beleggingsfondsen zelf gebeurt.

MARKTWAARDEBEPALING (X €1 MILJOEN)

 ULTIMO **2020**

 ULTIMO **2019**

BELEGGINGSCATEGORIEËN	Genoteerde markt- prijzen	Onaf- hankelijke taxaties	Netto contante waarde	Andere methode	TOTAAL	Genoteerde markt- prijzen	Onaf- hankelijke taxaties	Netto contante waarde	Andere methode	TOTAAL
VASTGOEDBELEGGINGEN										
Directe vastgoedbeleggingen	-	2.217	-	-	2.217	-	2.101	-	-	2.101
Indirecte vastgoedbeleggingen	3.104	-	-	1.786	4.890	3.519	-	-	1.675	5.194
AANDELEN										
Beursgenoteerde aandelen	22.344	-	-	-	22.344	20.925	-	-	-	20.925
VASTRENTENDE WAARDEN										
Obligaties	52.773	-	55	-	52.828	46.653	-	58	-	46.711
Deposito's	-	-	1.144	-	1.144	-	-	515	-	515
Beleggingsinstellingen vastrentende waarden	-	-	-	92	92	-	-	-	90	90
Hypotheke	-	-	-	4.017	4.017	-	-	-	3.919	3.919
DERIVATEN										
Interest rate swaps	-	-	10.678	-	10.678	-	-	6.604	-	6.604
Futures	2	-	-	-	2	1	-	-	-	1
Valutaderivaten	-	-	621	-	621	-	-	142	-	142
OVERIGE BELEGGINGEN										
Private Equity	-	-	-	5.989	5.989	-	-	-	4.889	4.889
Infrastructuur	-	-	-	278	278	-	-	-	414	414
TOTAAL	78.223	2.217	12.498	12.162	105.100	71.098	2.101	7.319	10.987	91.505

NIET IN DE BELEGGINGSCATEGORIEËN MEEGENOMEN ONDERDELEN VAN HET BELEGD VERMOGEN

Vorderingen inzake Credit Support Annexen (genoteerde marktprijzen)	10	-
Verplichtingen inzake Credit Support Annexen (genoteerde marktprijzen)	-9.699	-5.492
Verplichtingen uit hoofde van derivaten (netto contante waarde)	-1.188	-1.174
Kortlopende vorderingen beleggingen	215	160
Kortlopende schulden beleggingen	-225	-90
Liquide middelen positief	5.023	3.758
Liquide middelen negatief	-1.879	-1.647
TOTAAL BELEGD VERMOGEN	97.357	87.020

17 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

BATEN

(18) PREMIEBIJDAGEN (VAN WERKGEVERS EN WERKNEMERS)

De totale premiebijdragen in 2020 zijn € 2.678 miljoen (2019: € 2.506 miljoen).

Deze baten bestaan uit:

PREMIEBIJDAGEN (X €1 MILJOEN)	2020	2019
Pensioenpremies	2.117	1.981
Premie VPL	545	509
Premie ANW pensioen	16	16
WAARDE 31 DECEMBER	2.678	2.506

Voor de vaststelling van de feitelijk te betalen premie tot de salarisgrens geldt in 2020 een premiepercentage van 22,2% (2019: 22,2%) van de pensioengrondslag. In 2020 komt dit bij een volledig dienstverband neer op het salaris tot maximaal de salarisgrens van € 78.348,- (2019: € 74.327,-) minus de franchise van € 14.554,- (2019: € 14.554,-). De VPL premie van 5,78% (2019: 5,78%) wordt geheven over dezelfde grondslag. Deze VPL premie komt vanaf 2014 volledig ten laste van de werkgevers. Over het pensioengevend jaarsalaris boven de salarisgrens tot het maximum salaris van € 110.111,- geldt vanaf 1 januari 2017 een vrijwillige regeling op basis van een premiestaffel en een jaarlijks vast te stellen opbouwpercentage. Hierbij kan de keuze gemaakt worden voor een opbouw 'laag' van 1,51% of 'hoog' van 1,875% (2019: laag 1,59% en hoog 1,875%). Voor de vrijwillige regeling is in 2020 € 24,4 miljoen aan premie ontvangen. Premies die zijn gefactureerd aan werkgevers die de verplichte aansluiting bij PMT betwisten (2020: per saldo € 5 miljoen positief en 2019: per saldo € 15 miljoen negatief), zijn niet opgenomen in de post premiebijdragen.

Kostendekkende premie

In de toets op het kostendekkend zijn van de premie worden alleen de pensioenpremies betrokken en blijven de premie VPL en ANW uit bovenstaande tabel buiten beschouwing. PMT hanteert in zijn premiebeleid een gedempte kostendekkende premie. De gedempte kostendekkende premie in 2020 wordt (net als in 2019) gebaseerd op een (prudent vastgesteld) reële verwacht netto rendement van 2,5%. Dit rendement is het reële verwachte rendement gecorrigeerd voor inflatie en een prudentie-afslag.

Er wordt bekeken hoe de gedempte kostendekkende premie zich verhoudt tot de feitelijke betaalde premie. De post Pensioenpremies in 2020 bedraagt € 2.117 miljoen (2019: € 1.981 miljoen). Dit is gelijk aan de feitelijke betaalde premie ter dekking van pensioenopbouw 2020, zoals berekend op basis van het verwacht reëel rendement van 2,5%, ad € 2.117 miljoen (2019: € 1.961 miljoen).

De gedempte kostendekkende premie wordt ook getoetst met de premie gebaseerd op de actuele DNB rentetermijnstructuur ultimo 2019 (de actuariële benodigde premie). De actuariële benodigde premie bestaat uit de lasten voor pensioenopbouw en risico-premies. De zuivere kostendekkende premie bestaat naast de actuariële benodigde premie uit een opslag voor solvabiliteit. De solvabiliteitsopslag zorgt ervoor dat de inkoop voor nieuwe aanspraken niet verwatert, maar op het benodigde peil blijft. Deze solvabiliteitsopslag hangt af van het vereiste vermogen en deze bedraagt voor PMT primo 2020 18,9%.

Het verschil tussen de ex-ante en ex-post vastgestelde gedempte kostendeekkende premie, veroorzaakt door bestandsontwikkeling, komt tot uitdrukking in 'meer ontvangen'.

De kostendeekkende premie kan achteraf als volgt worden becijferd:

KOSTENDEKKENDE PREMIE (X €1 MILJOEN)	2020		2019	
	zuivere DNB-RTS 31-12-2019	gedempte verwacht rendement 2,5%	zuivere DNB-RTS 31-12-2016	gedempte verwacht rendement 2,5%
Totale lasten pensioenopbouw	3.237	2.048	2.475	1.900
Kostenopslag	58	58	54	54
Solvabiliteitsopslag	612	-	483	-
Meer ontvangen	-	11	-	7
TOTAAL	3.907	2.117	3.012	1.961
Feitelijke premie ter dekking van pensioenopbouw	2.117	2.117	1.961	1.961
Marge tussen feitelijke premie en kostendeekkende premie (zonder solvabiliteitsopslag)	- 1.178	-	-568	-

De actuariel benodigde premie in 2020 is hoger dan de feitelijke betaalde premie. Het tekort tussen de feitelijke betaalde premie en de actuariel benodigde premie leidt primo 2020 tot een premiedekkingsgraad van minder dan 100%, namelijk 64% (2019: 77%). De premiedekkingsgraad is het quotiënt van enerzijds de feitelijke betaalde premie en anderzijds de actuariel benodigde premie (beide exclusief kostenopslag).

(19) BELEGGINGSRESULTAAT VOOR RISICO PENSIOENFONDS

Het beleggingsresultaat bestaat uit:

BELEGGINGSRESULTAAT (X €1 MILJOEN)	2020	2019
Beleggingsresultaat risico pensioenfonds	9.189	13.325
TOTAAL	9.189	13.325

Beleggingsresultaat risico pensioenfondsen

Het beleggingsresultaat (op de fondsportefeuille) kan als volgt worden gespecificeerd:

BELEGGINGSRESULTAAT RISICO PENSIOENFONDS (X €1 MILJOEN)

BELEGGINGSCATEGORIE	2020				2019			
	Direct resultaat	Indirect resultaat	Kosten	Totaal resultaat	Direct resultaat	Indirect resultaat	Kosten	Totaal resultaat
Direct vastgoed-beleggingen	78	- 12	-	66	81	118	-	199
Indirect vastgoed-beleggingen	143	- 561	- 8	- 426	154	712	- 12	854
Aandelen	457	903	- 17	1.343	544	4.405	- 22	4.927
Vastrentende waarden	1.118	291	- 52	1.357	1.032	2.431	- 45	3.418
Derivaten	309	5.727	- 4	6.032	316	2.949	- 7	3.258
Overige beleggingen	26	799	- 2	823	31	646	- 2	675
SUBTOTAAL	2.131	7.147	- 83	9.195	2.158	11.261	- 88	13.331
Toerekening algemene kosten aan beleggingsresultaat				- 6				- 6
TOTAAL				9.189				13.325

Het resultaat op valuta-afdekkingen en andere derivaten is verantwoord onder de categorie 'derivaten'. Dit geldt voor alle derivaten (ook als de positie negatief is). Het positieve resultaat op derivaten wordt grotendeels veroorzaakt door de rente-afdekking. De rente is in 2020 sterk gedaald welke heeft geleid tot een positief effect op het beleggingsresultaat.

Onder de beleggingskosten zijn begrepen de 'directe beheerkosten' waarvoor facturen zijn ontvangen. Tevens is een reservering getroffen voor de kosten die betrekking hebben op 2020, maar waarvoor nog geen facturen zijn ontvangen. De kosten die vermogensbeheerders direct ten laste van beleggingsfondsen hebben gebracht zijn niet apart als kosten verantwoord, maar wel begrepen in het indirect resultaat.

Conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie is 50% van de bestuurs- en bestuursbureaunkosten toegerekend aan de beleggingskosten. Voor het boekjaar 2020 bedraagt deze toerekening € 6 miljoen (2019: € 6 miljoen).

De kosten van vermogensbeheer kunnen als volgt worden uitgesplitst:

VERMOGENSBEHEER (X €1 DUIZEND)				
BELEGGINGSCATEGORIE	BEHEER- KOSTEN	PERFORMANCE GERELATEERDE KOSTEN	OVERIGE KOSTEN	TOTAAL 2020
Vastgoed	15.447	-	-	15.447
Aandelen	10.060	-	-	10.060
Vastrentende waarden	35.031	-	-	35.031
Derivaten	-	-	-	-
Overige beleggingen	4.420	-	12	4.432
Fiduciair management	9.707	-	3.419	13.126
Kosten bewaarloon	5.021	-	-	5.021
TOTAAL	79.686	-	3.431	83.117

In de uitsplitsing van kosten vermogensbeheer zijn de fiduciaire kosten en de kosten bewaarloon separaat gepresenteerd.

De transactiekosten zijn in de jaarrekening onderdeel van de indirecte beleggingsresultaten. Het totaal aan transactiekosten voor het boekjaar 2020 bedraagt € 95,2 miljoen (2019: € 69,6 miljoen). Van deze transactiekosten is € 17,1 miljoen (2019: € 13,2 miljoen) op betrouwbare wijze vastgesteld. De overige transactiekosten zijn gebaseerd op schattingen of voorlopige opgaves van vermogensbeheerders.

Relatie jaarrekening en beleggingsbeleid

De beleggingen in de jaarrekening wijken af van de categorieën die PMT hanteert in zijn beleggingsbeleid. De jaarrekening presenteert de beleggingen naar de aard van de financiële instrumenten. Het bestuursverslag en de kerncijfers geven de beleggingscategorieën en de resultaten daarop weer volgens de manier waarop PMT het (strategisch) beleggingsbeleid vormgeeft.

Het volgende overzicht geeft de aansluiting weer tussen de jaarrekening en het beleggingsbeleid:

RELATIE JAARREKENING EN BELEGGINGSBELEID (X €1 MILJOEN)

BELEGGINGSRESULTAAT	JAARREKENING			BELEGGINGSBELEID	
	TOTAAL 2020	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen
Direct vastgoedbeleggingen	66	66	-	-	-
Indirect vastgoedbeleggingen	- 426	- 424	- 2	-	-
Aandelen	1.343	- 81	1.424	-	-
Vastrentende waarden	1.357	-	-	1.357	-
Derivaten	6.032	-	8	6.024	-
Overige beleggingen	823	-	18	-	805
TOTAAL	9.195	- 439	1.448	7.381	805
Rendement 2020	10,6%	-4,1%	10,3%	12,6%	18,1%
Rendement 2019	18,4%	14,6%	27,0%	16,1%	12,5%

In geval beleggingsinstrumenten in meerdere beleidscategorieën voorkomen, worden de beleggingsresultaten pro-rata toegerekend op basis van de eindejaarsverdeling. Beleggingskosten worden toebedeeld aan de beleidscategorieën voor zover van toepassing. Niet aan beleggingsinstrumenten toe te rekenen kosten worden pro-rata toegerekend op basis van de eindejaarsverdeling.

(20) OVERIGE BATEN

De post overige baten bestaat uit:

OVERIGE BATEN (X €1 MILJOEN)	2020	2019
Opgelegde boete en interest	7	3
Interest	-	1
Overige	1	-
TOTAAL	8	4

De opgelegde boete betreft de boetebedragen die PMT op basis van het incassobeleid oplegt aan de werkgevers die de premienota niet tijdig voldoen.

Onder de interest is verantwoord de rente die is ontvangen van werkgevers in verband met de premieheffing.

LASTEN

(21) PENSIOENUITKERINGEN

De post uitkeringen is als volgt opgebouwd:

UITKERINGEN (X €1 MILJOEN)	2020	2019
Ouderdomspensioen	1.104	1.040
Vervroegd ouderdomspensioen	121	116
Partnerpensioen	235	226
Wezenpensioen	4	4
ANW pensioen	15	15
SUBTOTAAL UITKERINGEN	1.479	1.401
Afkoopsommen	17	14
TOTAAL	1.496	1.415

(22) UITVOERINGSKOSTEN PENSIOENREGELING

De kosten van de pensioenuitvoering ad € 51 miljoen (2019: € 48 miljoen) zijn exclusief de beleggingskosten. De beleggingskosten worden direct ten laste gebracht van het beleggingsresultaat (19). De uitvoering van het vermogensbeheer en de pensioenregeling is net als voorgaande jaren uitbesteed.

De post uitvoeringskosten pensioenregeling is als volgt te splitsen (in duizenden euro's ten behoeve van benodigde specificatie):

UITVOERINGSKOSTEN PENSIOENREGELING (X €1 DUIZEND)	2020	2019
Uitvoering pensioenregeling	44.100	42.590
Personeelskosten	6.026	5.104
Kosten huisvesting en benodigdheden	1.693	789
Vacatiegelden Bestuurders en commissies	978	931
Vacatiegelden Verantwoordingsorgaan	107	100
Vacatiegelden Raad van Toezicht	88	81
Accountantskosten	182	140
Kosten actuariële certificering	60	67
Kosten toezichthouders en overige organen	1.668	1.779
Overige kosten	2.038	2.421
Kosten bestuur en bestuursbureau	12.840	11.412
Aan beleggingsresultaat toegewezen kosten	- 6.420	- 5.706
	6.420	5.706
TOTAAL	50.520	48.296

De totale kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling zijn gestegen met € 1,5 miljoen tot € 44,1 miljoen (2019: € 42,6 miljoen).

De kosten van bestuur en bestuursbureau zijn met € 1,4 miljoen gestegen tot € 12,8 miljoen (2019: € 11,4 miljoen). Conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie is over het boekjaar 2020 € 6.420 duizend toegerekend aan beleggingskosten. (2019: € 5.706 duizend)

De huisvestingskosten bestaan grotendeels uit de huurkosten voor het nieuwe onderkomen van PMT sinds 1 januari 2020. Deze zijn hoger dan de huurkosten van het vorige huurpand van PMT. Het nieuwe onderkomen wordt gehuurd bij de uitvoeringsorganisatie MN. Hierdoor zit PMT nu in hetzelfde pand als MN. Dit brengt grote organisatorische voordelen met zich mee. De stijging van de huurkosten voor PMT wordt geconsolideerd verrekend met de huuropbrengst welke MN heeft door een deel van het pand te verhuren aan PMT.

De daling van de overige kosten wordt veroorzaakt door een wijziging van presentatie van inhuur interim-medewerkers. Deze kosten worden gepresenteerd onder overige personeelskosten.

Het fonds heeft ultimo 2020 een eigen bezetting van 40 werknemers (2019: 38). Alle werknemers verrichten hun werkzaamheden in Nederland op de locatie van het fonds dan wel op decentrale locaties. Het fonds heeft naast het bestuur 16 functionarissen op specifieke gebieden zoals communicatie, risicomanagement, pensioenbeheer, actuariaat, vermogensbeheer, governance en IT. Dit is inclusief de directeur van het bestuursbureau. Daarnaast heeft het fonds 18 pensioenconsulenten (inclusief manager) en 6 medewerkers in overige ondersteunende functies. In 2020 heeft PMT ook gebruikt gemaakt van 6 interim-medewerkers.

In de personeelskosten zijn de salarissen, sociale lasten, en overige personeelsgerelateerde kosten, waaronder pensioenkosten en opleidingen, opgenomen. PMT heeft geen variabele beloningen.

PERSENEELSKOSTEN (X €1 DUIZEND)	2020	2019
Lonen en salarissen medewerkers PMT	4.080	3.659
Sociale lasten	359	380
Pensioenpremies	581	530
Overige personeelskosten	1.006	535
TOTAAL	6.026	5.104

De personeelskosten zijn in 2020 gestegen. Dit hangt samen met de personele uitbreiding gedurende het jaar (structureel), alsmede de overige mutaties in het personeelsbestand die met name in het begin van het jaar tijdelijk zijn opgevangen door externe inhuur.

PMT heeft naast een bestuur ook een verantwoordingsorgaan en een raad van toezicht. PMT maakt tevens gebruik van enkele externe deskundigen die zitting hebben in bestuurlijke commissies. De vergoeding voor bestuur- en commissieleden wordt overgemaakt aan de bestuurders zelf, danwel naar de organisaties door wie zij zijn voorgedragen. De hoogte van deze vergoeding sluit aan bij de aanbeveling die de Pensioenfederatie hierover heeft opgesteld.

De hoogte van de vergoedingen wordt jaarlijks per 1 januari aangepast aan de CAO-ontwikkeling in de sector Metaal en Techniek gedurende het voorgaande kalenderjaar. De laatste verhoging heeft begin 2020 plaatsgevonden. Hiermee zijn de vacatiegelden uitgekomen op € 1,2 miljoen (2019: € 1,11 miljoen).

De accountantskosten ad € 182.000,- (2019: € 140.000) zijn als volgt te splitsen naar soort:

ACCOUNTANTSKOSTEN (X €1 DUIZEND)	2020	2019
Onderzoek van de jaarrekening	181	175
Andere controlewerkzaamheden	55	-
TOTAAL¹	236	175

¹ In bovenstaande uitsplitsing zijn de accountantskosten toegerekend aan het jaar waarop de werkzaamheden betrekking hebben. Het totaal wijkt hierdoor af van het bedrag aan accountantskosten zoals genoemd bij de uitsplitsing van de uitvoeringskosten pensioenregeling.

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij het fonds zijn uitgevoerd door Ernst & Young Accountants LLP. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening en andere controlewerkzaamheden over het boekjaar 2020, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht. Onder de honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening vallen de volgende diensten: de controle van de jaarrekening, DNB-jaarstaten, basisgegevens, normportefeuille en z-score. De andere controlewerkzaamheden hebben betrekking op de niet-financiële informatie zoals opgenomen in het bestuursverslag

De kosten toezichthouders, Pensioenregister en Pensioenfederatie zijn als volgt te splitsen naar soort:

KOSTEN TOEZICHTHOUDERS EN PENSIOEN-REGISTER (X €1 DUIZEND)	2020	2019
Kosten toezichthouder DNB	956	916
Kosten toezichthouder AFM	118	116
Kosten overige organen	594	747
TOTAAL	1.668	1.779

(23) MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

In 2020 is de voorziening pensioenverplichtingen met € 15.537 miljoen toegenomen (2019: € 13.994 miljoen toegenomen). De daling van marktrente in 2020 leidt tot een stijging van de voorziening met € 13.001 miljoen (2019: € 13.164 miljoen stijging).

De voorziening wordt ultimo jaar in principe verhoogd met de toeslagen die primo het volgende verslagjaar zijn toegekend. De toeslagen worden toegepast als en voor zover de middelen van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Het bestuur van PMT neemt hierover jaarlijks een besluit. Gezien de financiële positie van PMT zijn de pensioenen van enerzijds actieven en anderzijds niet-actieven en pensioengerechtigden ultimo 2020 niet verhoogd met de prijsinflatie.

(24) MUTATIE OVERIGE VOORZIENING

De mutatie overige voorzieningen bestaat uit de mutatie voorziening VPL. In 2020 is de mutatie van de verplichting inzake VPL € 2.201 miljoen negatief (2019: € 680 miljoen positief). Per 31 december 2020 zijn de overgangsregelingen geëindigd en worden de VPL-aanspraken toegevoegd aan de reguliere pensioenaanspraken voor deelnemers die hier recht op hebben. De voorziening VPL is ultimo 2020 toegevoegd aan de voorziening pensioenverplichtingen en daarmee nu onderdeel van de vaststelling van de dekkingsgraad.

(25) SALDO OVERDRACHTEN VAN RECHTEN

De afhandeling van nieuwe waardeoverdrachten is afhankelijk van de hoogte van de beleidsdekkingsgraad. Vanaf 1 september 2019 liet de beleidsdekkingsgraad van PMT afhandeling van waardeoverdrachten niet meer toe. Het saldo van rechten in 2020 bedraagt € 23 miljoen positief (2019: € 51 miljoen negatief). Het saldo van rechten bestaat uit € 55 miljoen inkomende en € 32 miljoen aan uitgaande waardeoverdrachten. Dit betreffen hoofdzakelijk waardeoverdrachten van kleine pensioenen.

(26) OVERIGE LASTEN

Onder de overige lasten zijn opgenomen:

OVERIGE LASTEN (X €1 MILJOEN)	2020	2019
Mutatie van de voorziening voor oninbare vorderingen	11	3
Overige	1	5
TOTAAL	12	8

18 ACTUARIËLE ANALYSE

De actuariële resultaten over het verslagjaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

ACTUARIËLE RESULTATEN (X €1 MILJOEN)	2020	2019
Premies ten behoeve van pensioenopbouw	2.117	1.981
Pensioenopbouw ¹⁾	- 3.295	- 2.529
Ontvangen voor VPL	545	509
Premie t.b.v. VPL (overige voorziening)	- 545	- 509
Premie t.b.v. Premie-egalisatiedepot	-	- 20
RESULTAAT OP PREMIE	- 1.178	- 568
Beleggingsresultaat risico fonds	9.189	13.325
Resultaat op Deelnemingen	3	1
Rentetoevoeging VPV	284	172
Rentetoevoeging Premie-egalisatiedepot	-	- 2
Rentetoevoeging VPL	- 252	- 314
RESULTAAT OP BELEGGINGEN	9.224	13.182
RESULTAAT OP STERFTE (INCL. ANW)	75	131
RESULTAAT OP ARBEIDSONGESCHIKTHEID	- 25	- 8
RESULTAAT OP KOSTEN	33	30
Werkelijke uitkeringen	- 1.496	- 1.415
Onttrekking voor uitkeringen	1.499	1.413
RESULTAAT OP UITKERINGEN	3	- 2
Resultaat op waardeoverdrachten	4	3
Wijziging marktrente	- 13.001	- 13.164
Schattingwijziging	1.778	-
Wijziging afslag ambtshalve toekenningen	11	-
Omzetting voorwaardelijke aanspraken naar onvoorwaardelijke aanspraken	13	-
Overige resultaten	69	36
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	- 2.994	- 360

¹⁾ De pensioenopbouw betreft de kosten van de inkoop van de pensioenaanspraken in 2020, uitgaande van de rentetermijnstructuur (RTS) per 31 december 2019.

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2020

19 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

(na resultaatbestemming)

ACTIVA (X €1 MILJOEN)		31-12-2020	31-12-2019
BELEGGINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS			
• Vastgoedbeleggingen	(1)	7.107	7.295
• Aandelen	(2)	22.344	20.925
• Vastrentende waarden	(3)	58.081	51.235
• Derivaten	(4)	11.301	6.747
• Overige beleggingen	(5)	6.267	5.303
Totaal beleggingen	(6)	105.100	91.505
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	(7)	225	160
Overige activa	(8)	5.225	3.944
TOTAAL ACTIVA		110.550	95.609
PASSIVA (X €1 MILJOEN)			
Groepsvermogen	(9)	- 3.775	- 782
Technische voorzieningen	(10)		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		101.229	85.692
Overige voorzieningen	(11)	2	2.211
Langlopende schulden	(12)	7	8
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	(13)	13.013	8.417
Overige schulden en overlopende passiva	(14)	74	63
TOTAAL PASSIVA		110.550	95.609

20 GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

BATEN (X €1 MILJOEN)		31-12-2020	31-12-2019
Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	(15)	2.678	2.506
Beleggingsresultaat voor risico pensioenfondsen	(16)	9.142	13.280
Overige baten	(17)	111	102
TOTAAL BATEN		11.931	15.888
LASTEN (X €1 MILJOEN)			
Pensioenuitkeringen	(18)	1.496	1.415
Uitvoeringskosten pensioenregeling	(19)	105	96
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen	(20)	15.537	13.994
Mutatie overige voorzieningen	(21)	- 2.201	680
Saldo overdrachten van rechten	(22)	- 23	51
Overige lasten	(23)	13	9
TOTAAL LASTEN		14.927	16.245
SALDO VAN BATEN EN LASTEN		- 2.996	- 357
Aandeel in resultaat van niet-geconsolideerde ondernemingen waarin wordt deelgenomen	(24)	-	2
Belastingen	(25)	3	- 5
RESULTAAT		- 2.993	- 360
Aandeel resultaat derden	(26)	- 1	-
TOTAAL RESULTAAT		- 2.994	- 360

BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN

Het saldo van baten en lasten is via de resultaatbestemming als volgt verdeeld naar de reserves:

RESULTAATBESTEMMING (X €1 MILJOEN)			
Onttrekking aan de Algemene reserve		- 2.994	- 360
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		- 2.994	- 360

21 GECONSOLIDEERD KASSTROOM- OVERZICHT 2020

KASSTROOM (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN		
Premies	2.667	2.503
Uitgekeerde pensioenen	- 1.477	- 1.400
Afkopen	- 17	- 14
Uitgaven wegens overgedragen verplichtingen	23	- 51
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	- 101	- 92
Overige ontvangsten/uitgaven	104	87
TOTALE KASSTROOM UIT PENSIOENACTIVITEITEN	1.199	1.033
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Immateriële vaste activa	- 9	- 3
Materiële vaste activa	-	- 1
TOTALE KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	- 9	- 4
KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	45.266	44.827
Ontvangen direct beleggingsresultaat	2.216	2.121
Aankopen van beleggingen	- 47.477	- 47.844
Betaalde kosten van vermogensbeheer	- 136	- 140
TOTALE KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN	- 131	- 1.036
Netto kasstroom	1.059	- 7
Koers- en omrekeningsverschillen op liquide middelen	- 28	- 7
MUTATIE IN GELDMIDDELEN	1.031	- 14

De mutatie in geldmiddelen bestaat uit de volgende balansposten:

Liquide middelen	5.126	3.855
Verplichtingen aan bancaire instellingen	- 1.901	- 1.661
Stand per einde boekjaar	3.225	2.194
Stand per einde vorig boekjaar	2.194	2.208
MUTATIE IN GELDMIDDELEN	1.031	- 14

22 GECONSOLIDEERDE ALGEMENE TOELICHTING

GRONDSLAGEN ALGEMEEN

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk en zijn bindend voor groepsmaatschappijen.

GRONDSLAGEN VOOR DE CONSOLIDATIE

ALGEMEEN

In de consolidatie zijn betrokken Stichting Pensioenfonds voor de Metaal en Techniek en Mn Services N.V., waarbij Mn Services de uitvoerder en vermogensbeheerder is van de pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds voor de Metaal en Techniek. De consolidatie is verwerkt per 1 juli 2017. Dit is de datum van wijziging van de stemverhouding op de aandelen van MN.

In de geconsolideerde jaarrekening worden de financiële gegevens opgenomen van entiteiten waarover zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen. De integrale methode van consolidatie wordt toegepast, waarbij intercompany transacties en onderliggende vorderingen en verplichtingen worden geëlimineerd. Door te consolideren wordt door de juridische vorm van het kapitaalbelang heen gekeken en wordt direct inzicht gegeven in de financiële positie van de groep als geheel.

In de consolidatie zijn de financiële gegevens van de deelneming MN voor 100% opgenomen. PMT heeft echter een 78,3% belang in het eigen vermogen van de deelneming. Per 1 juli 2017 is de zeggenschap gewijzigd door middel van een statutenwijziging van STAK MN. De door PMT benoemde bestuurders hebben, voor wat betreft besluiten over de wijze waarop het stemrecht op aandelen in Mn Services N.V. wordt uitgebracht, een absolute meerderheid van de stemmen in het bestuur van Stichting Administratiekantoor MN verkregen. Voor het belang van derden (21,7%) wordt een correctie gemaakt, zijnde het belang van derden in het resultaat.

GRONDSLAGEN VOOR DE BALANS

OVERIGE ACTIVA

De post andere activa bestaat uit immateriële vaste activa, materiële vaste activa, financiële vaste activa, overlopende activa en liquide middelen.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa wordt gewaardeerd op historische kostprijs, bestaande uit verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs en overige kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur en indien van toepassing van bijzondere waardeverminderingen. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Uitgaven voor ontwikkelingsprojecten worden geactiveerd als onderdeel van de vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat het project economische voordelen zal behalen en de kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Kosten van onderzoek worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa wordt gewaardeerd op historische kostprijs, bestaande uit verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs en overige kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur en indien van toepassing van bijzondere waardeverminderingen. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

De afschrijvingen worden lineair berekend als een percentage van de aanschafwaarde, gebaseerd op de verwachte levensduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Financiële vaste activa

Voor de waardering van de deelneming N.V. Schadeverzekering voor de Metaal en Technische Bedrijfstakken wordt verwezen naar de enkelvoudige jaarrekening.

De overige deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs

Overige vorderingen en overlopende activa

De overige vorderingen en overlopende activa omvatten onder meer de te vorderen premiebijdragen op werkgevers met een looptijd korter dan 1 jaar. De te vorderen premies zijn bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en bij vervolgwaaordingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van een voorziening voor mogelijk oninbaarheid.

Tevens zijn onder de overige vorderingen en overlopende activa twee langlopende vorderingen opgenomen. Het betreft een annuïtaire vordering die bij de eerste verwerking is gewaardeerd tegen de reële waarde en bij de vervolgwaaording gewaardeerd is tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

De overige vorderingen zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde en bij de vervolgwaaording gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorziening wegens oninbaarheid is in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

De liquide middelen betreffen positieve rekening-courantposities bij bancaire instellingen die zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De liquide middelen staan ter vrije beschikking tenzij anders vermeld.

GROEPSVERMOGEN

Het groepsvermogen wordt in de enkelvoudige jaarrekening toegelicht onder de post Stichtingskapitaal en reserves.

Aandeel derden

Het aandeel derden als onderdeel van het groepsvermogen wordt gewaardeerd tegen het bedrag van het netto-belang in het netto-activa van de desbetreffende groepsmaatschappijen.

OVERIGE VOORZIENINGEN

De post overige voorzieningen bestaat uit de verplichtingen ten aanzien van VPL en andere voorzieningen

VPL

De voorziening VPL is voor deelnemers met voorwaardelijke aanspraken.

De voorziening VPL bestaat (ook qua waardering) uit:

- geheven en ontvangen premie minus het benodigde bedrag voor toekenning, rekening houdend met een opslag ter grootte van het minimaal vereist vermogen;
- de mutatie gebaseerd op het beleggingsrendement van het fonds.

Andere voorzieningen

De andere voorzieningen worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten. De risico's en verplichtingen zijn in rechte afdwingbaar of betreffen een feitelijke verplichting, waarvan de omvang op redelijk betrouwbare wijze kan worden geschat en waarbij uitstroom van liquide middelen noodzakelijk is. De andere voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Onder de langlopende schulden worden schulden en vooruitontvangen bedragen opgenomen met een resterende looptijd van meer dan een jaar. Deze worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na de eerste verwerking tegen de geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde van de langlopende schulden wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de staat van baten en lasten als interestlast verwerkt.

GRONDSLAGEN VOOR DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

AANDEEL IN RESULTAAT VAN NIET-GECONSOLIDEERDE ONDERNEMINGEN WAARIN WORDT DEELGENOMEN

Het resultaat op deelnemingen betreft het aandeel van de vennootschap in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen, alsmede het in het verslagjaar gedeclareerde dividend van de op verkrijgingsprijs gewaardeerde deelnemingen.

TOTAAL RECHTSTREEKSE MUTATIES IN HET EIGEN VERMOGEN

Het resultaat wordt gecorrigeerd voor het belang van derden. Aangezien de consolidatie effectief is per 1 juli, wordt het resultaat tijdsevenredig gecorrigeerd.

GRONDSLAGEN VOOR HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode, waarbij onderscheid is gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

De geldmiddelen bestaan uit de mutatie van de posten Liquide middelen en Schulden bij bancaire instellingen (als onderdeel van Verplichtingen uit hoofde van beleggingen). De mutaties in het kasstroomoverzicht zijn indirect afgeleid uit de staat van baten en lasten en de balansmutaties.

23 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

ACTIVA

(1) VASTGOEDBELEGGINGEN

Onder vastgoedbeleggingen zijn per 31 december inbegrepen:

VASTGOEDBELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Directe vastgoedbeleggingen	2.217	2.101
Indirecte vastgoedbeleggingen	4.890	5.194
WAARDE 31 DECEMBER	7.107	7.295

De beleggingen buiten Nederland in de beleggingscategorie indirecte vastgoedbeleggingen betreffen deelnames in vastgoedfondsen die geen marktnotering hebben.

DIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN

Het verloop van de directe beleggingen in vastgoed is als volgt:

DIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	2.101	2.030
Aankopen	142	89
Verkopen	- 14	- 136
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	- 12	118
WAARDE 31 DECEMBER	2.217	2.101

De vastgoedbeleggingen in ontwikkeling ultimo 2020, ad € 119,7 miljoen (2019: € 41,4 miljoen) zijn verantwoord bij directe vastgoedbeleggingen. De fase van ontwikkeling van vastgoedbeleggingen is afgerond wanneer het object volledig is opgeleverd.

INDIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN

Het verloop van de indirecte beleggingen in vastgoed is als volgt:

INDIRECTE VASTGOEDBELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	5.194	4.268
Aankopen	1.280	1.828
Verkopen	- 1.021	- 1.617
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	- 561	712
Overige mutaties	- 2	3
WAARDE 31 DECEMBER	4.890	5.194

De waarde van indirecte vastgoedbeleggingen is inclusief de ultimo 2020 nog te ontvangen dividenden ad € 11,6 miljoen (2019: € 13,2 miljoen te ontvangen). Deze mutatie is gepresenteerd onder de overige mutaties.

(2) AANDELEN

De post aandelen bestaat uit:

AANDELEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Beursgenoteerde aandelen	22.344	20.925
WAARDE 31 DECEMBER	22.344	20.925

Ultimo 2020 waren aandelen uitgeleend met een beurswaarde van € 1.280 miljoen (2019: € 199 miljoen). Voor het risico van niet-teruglevering worden adequate zekerheden gevraagd en gekregen. Deze zekerheden (€ 1.351 miljoen aan staatsobligaties) worden niet in de balans opgenomen. Het onderpand heeft minimaal rating Aa3 volgens Moody's of AA volgens S&P. De waarde van aandelen is inclusief de ultimo 2020 nog te ontvangen dividenden ad € 22,5 miljoen (2019: € 27,5 miljoen). PMT sluit beleggingen in premiebijdragende ondernemingen niet principieel uit. Dergelijke beleggingen kunnen zich voordoen bij de uitvoering van een beleggingsmandaat en dienen derhalve te voldoen aan alle beleggingsrichtlijnen van PMT (zoals spreiding). Beleggingen in premiebijdragende ondernemingen zijn zeer beperkt van omvang ten opzichte van de totale beleggingsportefeuille. Het betreft met name enkele Nederlandse dochterondernemingen van internationale bedrijven waarin het fonds belegd (2020: 0,03%).

BEURSGENOTEERDE AANDELEN

Het verloop van de post beursgenoteerde aandelen is als volgt:

BEURSGENOTEERDE AANDELEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	20.925	17.399
Aankopen	5.691	3.329
Verkopen	- 5.170	- 4.218
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	903	4.414
Overige mutaties	- 5	1
WAARDE 31 DECEMBER	22.344	20.925

(3) VASTRENTENDE WAARDEN

De post vastrentende waarden bestaat uit:

VASTRENTENDE WAARDEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Obligaties, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren	52.828	46.711
Beleggingsinstellingen vastrentende waarden	92	90
Hypotheke	4.017	3.919
Deposito's	1.144	515
WAARDE 31 DECEMBER	58.081	51.235

De waarde van de vastrentende waarden is inclusief de lopende interest, ad € 398,6 miljoen (2019: € 458,2 miljoen). De mutatie (€ 59,6 miljoen negatief) is gepresenteerd onder de overige mutaties. Ultimo 2020 waren obligaties uitgeleend met een beurswaarde van € 1.322 miljoen (2019: € 1.108 miljoen). Voor het risico van niet-teruglevering worden adequate zekerheden gevraagd en gekregen. Deze zekerheden (€ 1.371 miljoen aan staatsobligaties) worden niet in de balans opgenomen. Het onderpand heeft minimaal rating Aa3 volgens Moody's of AA volgens S&P.

OBLIGATIES, LENINGEN OP SCHULDBEKENTENIS EN ANDERE WAARDEPAPIEREN

Het verloop van de post obligaties, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren is als volgt:

OBLIGATIES, LENINGEN OP SCHULDBEKENTENIS EN ANDERE WAARDEPAPIEREN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	46.711	38.895
Aankopen	42.854	44.614
Verkopen en ontvangen aflossingen	- 36.910	- 38.969
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	233	2.143
Overige mutaties	- 60	28
WAARDE 31 DECEMBER	52.828	46.711

BELEGGINGSINSTELLINGEN VASTRENTENDE WAARDEN

Het verloop van de post beleggingsinstellingen vastrentende waarden is als volgt:

BELEGGINGSINSTELLINGEN VASTRENTENDE WAARDEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	90	66
Aankopen	1	21
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	1	3
WAARDE 31 DECEMBER	92	90

HYPOTHECAIRE LENINGEN

Het verloop van de post hypothecaire leningen is als volgt:

HYPOTHECAIRE LENINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	3.919	3.099
Aankopen	10	535
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	88	285
WAARDE 31 DECEMBER	4.017	3.919

PMT heeft een commitment van € 3,500 miljoen afgegeven inzake hypotheke. De commitment heeft een onbepaalde looptijd. Hiervan is in 2020 € 3,475 miljoen opgenomen (2019: € 3,465 miljoen).

Deposito's

De deposito's die ultimo verslagjaar zijn uitgezet hebben allemaal een looptijd van korter dan één jaar en kennen een hoge omloopsnelheid. Om die reden wordt het verloop van de deposito's niet nader gespecificeerd.

(4) DERIVATEN

De posities die via derivaten zijn verkregen, zijn in de balans gesplitst weergegeven. De positieve posities uit hoofde van derivatencontracten zijn opgenomen onder de post derivaten (als onderdeel van de beleggingen). De negatieve posities zijn opgenomen onder de post verplichtingen uit hoofde van beleggingen (13).

Per 31 december betreft het de volgende posities:

DERIVATEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Derivaten (4, Vorderingen)	11.301	6.747
Verplichtingen inzake derivaten (16)	- 1.188	- 1.174
SALDO POSITIE IN DERIVATEN	10.113	5.573

Het verloop van de derivaten is als volgt:

MUTATIES IN DERIVATEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	5.573	1.611
Verkopen	- 1.169	1.008
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	5.727	2.949
Overige mutaties	-18	5
WAARDE 31 DECEMBER	10.113	5.573

(5) OVERIGE BELEGGINGEN

Onder de overige beleggingen zijn per 31 december begrepen:

OVERIGE BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Private equity en infrastructuur	6.267	5.303
WAARDE 31 DECEMBER	6.267	5.303

PRIVATE EQUITY EN INFRASTRUCTUUR

Het verloop van de post private equity en infrastructuur is als volgt:

PRIVATE EQUITY EN INFRASTRUCTUUR (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
WAARDE 1 JANUARI	5.303	4.330
Investeringsen	1.202	1.294
Verkopen	- 1.037	- 966
Waarderingsverschillen en verkoopresultaten	799	645
WAARDE 31 DECEMBER	6.267	5.303

(6) TOTAAL BELEGGINGEN

De totale beleggingen bestaan uit:

TOTAAL BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Beleggingen voor risico pensioenfondsen	105.100	91.505
TOTAAL	105.100	91.505

(7) VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

Onder de post vorderingen uit hoofde van beleggingen zijn per 31 december opgenomen:

VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Vorderingen inzake Credit Support Annexen	10	-
Kortlopende vorderingen	215	160
TOTAAL	225	160

(8) OVERIGE ACTIVA

De post overige activa bestaat uit:

OVERIGE ACTIVA (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Immateriële vaste activa	3	6
Materiële vaste activa	5	6
Financiële vaste activa	7	8
Overige vorderingen en overlopende activa	84	69
Liquide middelen	5.126	3.855
TOTAAL	5.225	3.944

Onder de post Financiële vaste activa zijn de deelnemingen van PMT en de Uitvoeringsorganisatie opgenomen. Het betreft het 100% belang van PMT in N.V. Schadeverzekering Metaal en Technische Bedrijfstakingen (€ 6 miljoen, 2019: ook € 6 miljoen) en het belang van de Uitvoeringsorganisatie in Techniek Nederland Verzekeringen (49,44%). Het belang bedraagt totaal € 1 miljoen (2019: € 1 miljoen belang in Techniek Nederland Verzekeringen).

De overige vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar. De eerste waarde benadert de reële waarde gegeven het kortlopende karakter van de overlopende activa.

De liquide middelen ad € 5.126 miljoen betreffen posities in rekening-courant bij bancaire instellingen, sight deposits, beleggingen in geldmarktfondsen en gelden van derden. De schulden in rekening-courant aan bancaire instellingen zijn verantwoord onder de verplichtingen uit hoofde van beleggingen. Het saldo van liquide middelen (actief) en schulden bij bancaire instellingen bedraagt € 3.225 miljoen (2019: € 2.194 miljoen).

De onder liquide middelen opgenomen gelden van derden zijn ultimo 2020 ontvangen en begin 2021 afgedragen. De ontvangen c.q. betaalde rente is verrekend. Aan de creditzijde van de balans zijn deze gelden opgenomen onder af te dragen gelden derden.

Onder de liquide middelen is een bedrag van € 25,5 miljoen niet vrij besteedbaar. Dit bedrag dient uit hoofde van de Wet op het financieel toezicht te worden aangehouden in verband met de kapitaalvereisten van de vennootschappen Mn Services Vermogensbeheer B.V. en Mn Services Fondsenbeheer B.V. Verder staat een bedrag van € 1,2 miljoen niet ter vrije beschikking in verband met afgegeven bankgaranties. Het resterende deel van de liquide middelen staan ter vrije besteding van de geconsolideerde entiteit.

Ultimo 2020 heeft PMT bij ING Bank N.V. een kredietfaciliteit van € 100 miljoen. Hiervan wordt ultimo 2020 geen gebruik gemaakt.

PASSIVA

(9) GROEPSVERMOGEN

Het verloop van het groepsvermogen is als volgt:

GROEPSVERMOGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
BEGINSTAND	- 787	- 427
Beginstand aandeel van derden	5	5
Mutatie aandeel van derden	1	0
Mutatie via de resultaatbestemming	- 2.994	- 360
TOTAAL	- 3.775	- 782

Als gevolg van de consolidatie is het groepsvermogen € 6 miljoen hoger dan het eigen vermogen in de enkelvoudige balans. Het verschil betreft het aandeel van derden in het groepsvermogen.

(10) TECHNISCHE VOORZIENINGEN

De post technische voorzieningen bestaat in zijn geheel uit de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds.

Voor een aanvullende toelichting op de voorziening pensioenverplichtingen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

(11) OVERIGE VOORZIENINGEN

De post overige voorzieningen bestaat uit de voorziening VPL en voorzieningen Uitvoeringsorganisatie.

OVERIGE VOORZIENINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Voorziening VPL	-	2.201
Voorzieningen Uitvoeringsorganisatie	2	10
TOTAAL	2	2.211

Het verloop van de voorziening VPL is als volgt:

VERLOOP VOORZIENING VPL (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
BEGINSTAND	2.201	1.521
Ontvangen premie	545	509
Benodigd voor toekenning	- 199	- 137
Opslag Minimum Vereist Vermogen 4,3%	- 9	- 6
Vrijval VPL-reserve ten behoeve van inkoop onvoorwaardelijke afspraken	- 2.790	-
Interest o.b.v. fondsrendement	252	314
Mutatie	- 2.201	680
TOTAAL	-	2.201

Voor een aanvullende toelichting op de vpl-overgangsregeling wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

Het verloop van de voorzieningen Uitvoeringsorganisatie is als volgt:

VERLOOP VOORZIENINGEN UITVOERINGS- ORGANISATIE (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
BEGINSTAND	10	4
Dotatie ten laste van het resultaat	1	7
Vrijval ten gunste van het resultaat	- 6	- 1
Onttrekkingen	- 2	-
Mutatie	- 7	6
SUBTOTAAL	3	10
Reclassificatie naar kortlopende verplichtingen	- 1	-
TOTAAL	2	10

De voorziening Uitvoeringsorganisatie is als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken en heeft betrekking op:

- voorziening inzake datatransport;
- voorziening inzake claims voortvloeiend uit geschillen met derde partijen;
- voorziening inzake verlieslatend contract;
- voorziening persoonsgebonden opleidingen voor personeelsleden;
- voorziening inzake belastingen;
- voorziening reorganisatie.

De berekening van de voorzieningen inzake claims ter hoogte van € 0,6 miljoen is gebaseerd op een inschatting van het management in overleg met de afdeling juridische zaken. Waardering hiervan vindt plaats tegen de contante waarde op basis van de ingeschatte termijn van de afwikkeling van de claims. De contante waarde is berekend tegen de effectieve marktrente van 3,19%. De effectieve marktrente is afgeleid van een hoogwaardige bedrijfsobligatie zijnde 3,25%. De kredietrating is A+. De inschatting van het management is dat deze claims binnen één tot drie jaar zullen worden afgewikkeld.

(12) LANGLOPENDE SCHULDEN

De post langlopende schulden bestaat uit de achtergestelde schulden en uit overige langlopende schulden.

LANGLOPENDE SCHULDEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Achtergestelde schulden	1	2
Overige langlopende schulden	6	6
TOTAAL	7	8

[13] VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

Onder de post verplichtingen uit hoofde van beleggingen zijn per 31 december opgenomen:

VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Verplichtingen inzake Credit Support Annexen	9.699	5.492
Verplichtingen inzake derivaten	1.188	1.174
Bancaire instellingen	1.901	1.661
Kortlopende schulden	225	90
TOTAAL	13.013	8.417

[14] OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

Onder de post overige schulden en overlopende passiva zijn per 31 december opgenomen:

OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA (X €1 MILJOEN)	31-12-2020	31-12-2019
Verschuldigde loonheffing	33	31
Verschuldigde omzetbelasting	-	1
Handelscrediteuren	7	3
Af te dragen gelden van derden	9	9
Diverse schulden en overlopende passiva	25	19
TOTAAL	74	63

24 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Ultimo 2020 heeft PMT rondom de beleggingsportefeuille een aantal juridische procedures lopen in verband met gemiste rendementen. Op basis van de huidige inzichten en stand van zaken is de te claimen waarde onzeker (2019: ook onzeker) Uit voorzichtigheid zijn de claims in 2020 niet als vordering op de balans verantwoord.

Ultimo 2020 bedroegen de niet in de balans opgenomen beleggingsverplichtingen voor overige beleggingen € 2.894 miljoen (2019: € 3.245 miljoen). Deze verplichtingen zijn maximale bedragen die op basis van afgesloten contracten kunnen worden gevraagd te storten. De uiteindelijk hieruit voortvloeiende beleggingen zijn onzeker voor wat betreft werkelijke omvang en moment van opvragen. Voor 2020 geldt dat ten aanzien van de normportefeuille rekening is gehouden met de verwachte opvragingen in 2020. Daarnaast staan ultimo 2020 voor € 894 miljoen aan toekomstige verplichtingen uit in verband met vastgoedbeleggingen (2019: € 613 miljoen) en € 64 miljoen aan toekomstige verplichtingen inzake Bedrijfsleningenfonds (2019: € 65 miljoen). PMT heeft een commitment van € 3,500 miljoen afgegeven inzake hypotheekleningen. Hiervan is in 2020 € 3,475 miljoen opgenomen (2019: € 3,465 miljoen). Tenslotte heeft PMT een commitment afgegeven van € 2,000 miljoen inzake infrastructuur leningen (2019: € 0)

NIET IN BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN TEN BEHOEVE VAN ANDERE MAATSCHAPPIJEN

HUUROVEREENKOMST DEN HAAG

MN heeft een huurovereenkomst afgesloten voor de Zilveren Toren in Den Haag met einde looptijd 22 oktober 2028. De jaarlijkse huur bedraagt € 6,2 miljoen. Deze verplichting wordt jaarlijks geïndexeerd. De afgegeven bankgarantie voor de huur van het pand bedraagt € 1,2 miljoen. Er is geen sprake van een verplichting tot herstel na afloop van het gebruik van het gebouw.

DATA CENTER

Met ingang van 1 augustus 2019 heeft MN een overeenkomst met een ICT dienstverlener voor de dienst ICT-infrastructuur met 3 jaar verlengd. De kosten zijn afhankelijk van de werkelijk geleverde prestaties. De geschatte verplichting voor het komende jaar bedraagt circa € 3,2 miljoen. Binnen 1 tot en met 5 jaar vervalt € 1,9 miljoen.

MN beschikt vanaf 9 december 2019 over een nieuwe achtergestelde kredietfaciliteit van € 21 miljoen die is verstrekt door Koopvaardij en certificaathouders PMT en PME. De looptijd van deze kredietfaciliteit is 5 jaar (met de mogelijkheid van verlenging van maximaal 5 jaar). Voor deze kredietfaciliteit geldt dat over het niet opgenomen deel vanaf 1 januari 2020 een bereidstellingsprovisie verschuldigd is ter grootte van 50 basispunten per jaar, te voldoen per kwartaal achteraf. Ten behoeve van deze faciliteit is geen zekerheid gesteld.

OPERATIONELE LEASEVERPLICHTINGEN

Per 1 augustus 2015 is een mantelovereenkomst gesloten met het recht om lease- en huurcontracten aan te gaan voor het wagenpark. De overeenkomst loopt tot maart 2021. De onderliggende lease-overeenkomsten hebben een looptijd van maximaal vijf jaar, dan wel een maximum van 160.000 kilometers. De geschatte verplichting voor het komende jaar bedraagt € 0,6 miljoen leasekosten en € 0,1 miljoen overige kosten. De geschatte verplichting voor de periode één tot vijf jaar bedraagt € 0,8 miljoen leasekosten en € 0,2 miljoen overige kosten. De geschatte verplichting voor de periode langer dan vijf jaar is nihil.

25 RISICOPARAGRAAF

In de enkelvoudige jaarrekening zijn de risico's die PMT als pensioenfonds loopt toegelicht. In de geconsolideerde jaarrekening komt ook de financiële positie van het uitvoeringsbedrijf naar voren.

Het risicoprofiel van de groep wijzigt niet ten opzichte van het enkelvoudige risicoprofiel als gevolg van de consolidatie. De financiële risico's van de uitvoeringsorganisatie zijn in verhouding van beperkte omvang.

26 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

BATEN

(15) PREMIEBIJDRAGEN (VAN WERKGEVERS EN WERKNEMERS)

De totale premiebijdragen in 2020 zijn € 2.678 miljoen (2019: € 2.506 miljoen).

Deze baten bestaan uit:

PREMIEBIJDRAGEN (X €1 MILJOEN)	2020	2019
Pensioenpremies	2.117	1.981
Premie VPL	545	509
Premie ANW pensioen	16	16
WAARDE 31 DECEMBER	2.678	2.506

(16) BELEGGINGSRESULTAAT VOOR RISICO PENSIOENFONDS

Het beleggingsresultaat bestaat uit:

BELEGGINGSRESULTAAT (X €1 MILJOEN)	2020	2019
Beleggingsresultaat risico pensioenfonds	9.142	13.280
TOTAAL	9.142	13.280

BELEGGINGSRESULTAAT RISICO PENSIOENFONDS

Het beleggingsresultaat (op de fondsportefeuille) kan als volgt worden gespecificeerd:

BELEGGINGSRESULTAAT RISICO PENSIOENFONDS (X €1 MILJOEN)

BELEGGINGSCATEGORIE	2020				2019			
	Direct resultaat	Indirect resultaat	Kosten	Totaal resultaat	Direct resultaat	Indirect resultaat	Kosten	Totaal resultaat
Direct vastgoed-beleggingen	78	- 12	-	66	81	118	-	199
Indirect vastgoed-beleggingen	143	- 561	- 5	- 423	154	712	- 7	859
Aandelen	457	903	- 9	1.351	544	4.406	- 13	4.937
Vastrentende waarden	1.118	291	- 28	1.381	1.032	2.431	- 27	3.436
Derivaten	309	5.727	- 2	6.034	316	2.949	- 4	3.261
Overige beleggingen	26	799	- 1	824	31	646	- 1	676
SUBTOTAAL	2.131	7.147	- 45	9.233	2.158	11.262	- 52	13.368
Toerekening algemene kosten aan beleggingsresultaat				- 91				- 88
TOTAAL				9.142				13.280

(17) OVERIGE BATEN

De post overige baten bestaat uit:

OVERIGE BATEN (X €1 MILJOEN)	2020	2019	
Bedrijfsopbrengsten uitvoeringsorganisatie	104	98	
Opgelegde boete	7	3	
Interest	-	1	
TOTAAL		111	102

LASTEN

(18) PENSIOENUITKERINGEN

De post uitkeringen is als volgt opgebouwd:

UITKERINGEN (X €1 MILJOEN)	2020	2019
Ouderdomspensioen	1.104	1.040
Vervroegd ouderdomspensioen	121	116
Partnerpensioen	235	226
Wezenpensioen	4	4
ANW pensioen	15	15
SUBTOTAAL UITKERINGEN	1.479	1.401
Afkoopsommen	17	14
TOTAAL	1.496	1.415

(19) UITVOERINGSKOSTEN PENSIOENREGELING

De kosten van de pensioenuitvoering ad € 105 miljoen (2019: € 96 miljoen) zijn exclusief de beleggingskosten. De beleggingskosten worden direct ten laste gebracht van het beleggingsresultaat (16).

De post uitvoeringskosten pensioenregeling is als volgt te splitsen (in duizenden euro's ten behoeve van benodigde specificatie):

UITVOERINGSKOSTEN PENSIOENREGELING (X €1 DUIZEND)	2020	2019
Uitvoering pensioenregeling	-	-
Personeelskosten	107.228	104.134
Afschrijvingen	4.637	4.176
Vacatiegelden bestuurders en commissies	978	931
Vacatiegelden Verantwoordingsorgaan	107	100
Vacatiegelden Raad van Toezicht	88	81
Bijzondere waardeverminderingen	9.100	-
Overige kosten	74.225	74.624
SUBTOTAAL KOSTEN	196.363	184.046
Aan beleggingsresultaat toegewezen kosten	- 90.869	- 87.595
	105.494	96.451
TOTAAL	105.494	96.451

Het pensioenfonds heeft ultimo 2020 een eigen bezetting van 40 werknemers (2019: 38). Alle werknemers verrichten hun werkzaamheden in Nederland op de locatie van het fonds dan wel op decentrale locaties. Het fonds heeft naast het bestuur 16 beleidsbepalers of -adviseurs, 18 pensioenconsulenten (inclusief manager) en 6 medewerkers in overige ondersteunende functies.

De uitvoeringsorganisatie heeft gemiddeld 979 werknemers in dienst (2019: 986 werknemers) die allen hun werkzaamheden in Nederland uitvoeren.

Onder vacatiegelden staat de vergoeding voor het bestuur en commissies van het pensioenfonds. De vergoeding voor de bestuurders van de uitvoeringsorganisatie staat onder personeelskosten.

Onder overige kosten zijn de accountantskosten verantwoord. De accountantskosten zijn als volgt te splitsen naar soort:

ACCOUNTANTSKOSTEN (X €1 DUIZEND)	2020	2019
Onderzoek van de jaarrekening	181	175
Andere controlewerkzaamheden	99	43
TOTAAL¹	280	218

¹ In bovenstaande uitsplitsing zijn de accountantskosten toegerekend aan het jaar waarop de werkzaamheden betrekking hebben.

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij het fonds zijn uitgevoerd door Ernst & Young Accountants LLP. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening en andere controlewerkzaamheden en op het betreffende boekjaar, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

Onder de honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening vallen de volgende diensten; de controle van de jaarrekening, DNB-jaarstaten, basisgegevens, normportefeuille en z-score. De andere controlewerkzaamheden hebben betrekking op de rapportages van feitelijke bevindingen inzake de Z-score (dienstverlening aan MN) en niet-financiële informatie zoals opgenomen in het bestuursverslag.

(20) MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

In 2020 is de voorziening pensioenverplichtingen met € 15,537 miljoen toegenomen (2019: € 13,994 miljoen toegenomen). De daling van markttrente in 2020 leidt tot een stijging van de voorziening met € 13,001 miljoen (2019: € 13,164 miljoen stijging).

De voorziening wordt ultimo jaar in principe verhoogd met de toeslagen die primo het volgende verslagjaar zijn toegekend. De toeslagen worden toegepast als en voor zover de middelen van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Het bestuur van PMT neemt hierover jaarlijks een besluit. Gezien de financiële positie van PMT zijn de pensioenen van enerzijds actieven en anderzijds niet-actieven en pensioengerechtigden ultimo 2020 niet verhoogd met de prijsinflatie.

[21] MUTATIE OVERIGE VOORZIENING

De mutatie overige voorzieningen bestaat uit de mutatie voorziening VPL. In 2020 is de mutatie van de verplichting inzake VPL € 2.201 miljoen negatief (2019: € 680 miljoen positief). Per 31 december 2020 zijn de overgangsregelingen geëindigd en worden de VPL-aanspraken toegevoegd aan de reguliere pensioenaanspraken voor deelnemers die hier recht op hebben. De voorziening VPL is ultimo 2020 toegevoegd aan de voorziening pensioenverplichtingen en daarmee nu onderdeel van de vaststelling van de dekkingsgraad.

[22] SALDO OVERDRACHTEN VAN RECHTEN

De afhandeling van nieuwe waardeoverdrachten is afhankelijk van de hoogte van de beleidsdekkingsgraad. Vanaf 1 september 2019 liet de beleidsdekkingsgraad van PMT afhandeling van waardeoverdrachten niet meer toe. Het saldo van rechten in 2020 bedraagt € 23 miljoen positief (2019: € 51 miljoen negatief). Het saldo van rechten bestaat uit € 55 miljoen inkomende en € 32 miljoen aan uitgaande waardeoverdrachten. Dit betreffen hoofdzakelijk waardeoverdrachten van kleine pensioenen.

[23] OVERIGE LASTEN

Onder de overige lasten zijn opgenomen:

OVERIGE LASTEN (X €1 MILJOEN)	2020	2019
Mutatie van de voorziening voor oninbare vorderingen	11	3
Overige	2	6
TOTAAL	13	9

[24] AANDEEL IN RESULTAAT VAN NIET-GECONSOLIDEERDE ONDERNEMINGEN WAARIN WORDT DEELGENOMEN

Het resultaat betreft het resultaat 2020 van Techniek Nederland Verzekeringen. Afgerond is het resultaat € 0,2 miljoen euro.

[25] BELASTINGEN

Deze mutatie betreft de belastingbete in het geconsolideerde resultaat van Mn Services N.V. Afgerond bedraagt de belastingbete € 3 miljoen euro positief.

[26] TOTAAL RECHTSTREEKSE MUTATIES IN HET EIGEN VERMOGEN

Deze mutatie betreft het minderheidsbelang van aandeel derden in het geconsolideerde resultaat van Mn Services N.V. Afgerond is het resultaat € 1 miljoen.

27 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

BESLUIT VRIJSTELLING 2020 OM AF TE ZIEN VAN VERLAGING

In februari 2021 heeft het bestuur besloten gebruik te maken van de vrijstellingsregeling 2020 van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Zonder deze vrijstelling zou PMT op grond van de dekkingsgraad ultimo 2020 van 96,3% een verlaging moeten doorvoeren tot aan het minimum vereist eigen vermogen (104,3%).

Het bestuur heeft meerdere malen aangegeven dat het doorvoeren van een verlaging in de huidige situatie (overgang naar een nieuw pensioencontract en de lage rente) ongewenst is en negatief bijdraagt aan het benodigde draagvlak. Ook afgelopen jaar heeft PMT gebruik gemaakt van de vrijstellingsregeling van de minister.

In het kader van de evenwichtige belangenafweging heeft het bestuur het afzien van een verlaging bekeken in relatie tot het premiebesluit 2021. Het nadelig effect voor gepensioneerden van een lage premiedekkingsgraad wordt naar het oordeel van het bestuur goedge maakt door het volledig uitkeren terwijl de dekkingsgraad onder het vereist minimum ligt.

Tot slot heeft het bestuur de bepalingen van het transitie-FTK (zoals opgenomen in het concept wetsvoorstel Wet Toekomst Pensioenen) meegewogen. In het transitie-FTK wordt ook gesproken over een minimale dekkingsgraad van 90% waarboven er geen onvoorwaardelijke verlaging hoeft plaats te vinden. Daarnaast kent het transitie-FTK een richtdekkingsgraad van 95%. De huidige dekkingsgraad past daarbij.

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft. Het effect wordt vooralsnog ingeschat op een daling van de dekkingsgraad van ongeveer 1,60%.

28 OVERIGE TOELICHTINGEN

SEGMENTATIEOVERZICHT PER 31 DECEMBER 2020	Pensioen- fonds	Uitvoerings- organisatie MN	Reclass	Eliminatie Deelneming MN	Eliminatie Intercompany	Geconsolideerd
ACTIVA						
Beleggingen voor risico pensioenfonds	105.100					105.100
Deelneming	21	1	-22			-
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	225					225
Overige vorderingen en overlopende activa	100	11	-100		-11	-
Liquide middelen/Overige activa	5.024	111	122	-16	-16	5.225
TOTAAL	110.470	123	-	-16	-27	110.550
PASSIVA						
Groepsvermogen	-3.781	28		-16	-6	-3.775
Technische voorzieningen	101.229					101.229
Overige voorzieningen	-	2				2
Langlopende schulden	-	13			-6	7
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen	12.991	22				13.013
Overige schulden en overlopende passiva	31	58			-15	74
TOTAAL	110.470	123	-	-16	-27	110.550
BATEN						
Premiebijdragen	2.678					2.678
Beleggingsresultaat	9.189		-85		38	9.142
Resultaat Deelneming	3			-3		-
Overige baten	8	187			-84	111
TOTAAL	11.878	187	-85	-3	-46	11.931
LASTEN						
Pensioenuitkeringen	1.496					1.496
Uitvoeringskosten	51	184	-85		-45	105
Mutatie technische voorzieningen	15.537					15.537
Mutatie overige voorzieningen	-2.201					-2.201
Saldo van rechten	-23					-23
Overige lasten	12	1				13
TOTAAL	14.872	185	-85	-	-45	14.927
RESULTAAT (VOOR BELASTING)	-2.994	2	-	-3	-1	-2.996
Belastingen	-	3			-	3
RESULTAAT (NA BELASTING)	-2.994	5	-	-3	-1	-2.993
RESULTAAT AANDEEL DERDEN	-	-	-	-1	-	-1
RESULTAAT (NA BELASTING)	-2.994	5	-	-4	-1	-2.994

Zowel Pensioenfonds Metaal en Techniek als Mn Services n.v. verrichten hun werkzaamheden in Nederland. Gezien de geringe omvang van Mn Services n.v. is geen verdere gesegmenteerde toelichting nodig.

OVERZICHT VAN DE IN DE CONSOLIDATIE BETROKKEN SIGNIFICANTE KAPITAALBELANGEN

ENTITEITEN	VESTIGINGSPLAATS	BELANG	KERNACTIVITEIT
Stichting Pensioenfonds voor de Metaal en Techniek	Den Haag	100	Bedrijfstakpensioenfonds
Mn Services N.V. (geconsolideerd)	Den Haag	78,33	Uitvoeringsbedrijf

Den Haag, 12 mei 2021

Het bestuur

J.P.M. Brocken,
*voorzitter namens de werknemers
en pensioengerechtigden*

M. Hulsegge
G.P.M.J. Roest
J. van Stigt

T.W. Troost,
voorzitter namens de werkgevers

G.J.J. de Booij ¹
D.F. Dijkhuis
R.J.B.M. Follon
A.A. Jaarsma
A.J.C. de Ruiter ²

Namens de gepensioneerden:

P.D. Amels
J.J.P. Schouten

¹ De heer De Booij is per 8 februari 2021 toegetreden tot het bestuur.

² De heer De Ruiter is per 1 januari 2021 toegetreden tot het bestuur.

OVERIGE GEGEVENS 2020

STATUTAIRE REGELING

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. Het voorstel voor de verdeling van het resultaat 2020 is opgenomen onder de staat van baten en lasten.

Voorgesteld wordt om het resultaat van € 2.994 miljoen negatief ten laste te brengen van de algemene reserve. Dit voorstel is in de balans verwerkt.

ACTUARIËLE VERKLARING

OPDRACHT

Door Pensioenfonds Metaal en Techniek te Den Haag is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

ONAFHANKELIJKHEID

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Pensioenfonds Metaal en Techniek, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

GEGEVENS

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

AFSTEMMING ACCOUNTANT

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op 202 miljoen (0,2% van de technische voorzieningen per 31 december 2020). Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven 9,5 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

WERKZAAMHEDEN

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het Minimaal Vereist Eigen Vermogen en het Vereist Eigen Vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

OOORDEEL

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk Minimaal Vereist Eigen Vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131, 132 en 133 waaraan niet wordt voldaan in verband met het negatieve eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het Minimaal Vereist Eigen Vermogen. Deze situatie bestaat voor zeven achtereenvolgende jaareinden vanaf het eerste meetmoment van eind 2014. Bij ministeriële regeling van 11 december 2019 is bepaald dat onder randvoorwaarden vrijstelling verleend kan worden van het aantal van zes meetmomenten. Op 16 december 2020 heeft minister Koolmees bekend gemaakt dat deze maatregel tot uitstel van noodmaatregelen met minimaal 1 jaar wordt verlengd. In dat geval hoeven dan pas na acht achtereenvolgende meetmomenten onder de grens van het minimaal vereist eigen vermogen (nood)maatregelen getroffen te worden, teneinde weer over dit eigen vermogen te beschikken. Het pensioenfonds heeft tweemaal gebruik gemaakt van de vrijstelling, waarbij aan de randvoorwaarden is voldaan.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Pensioenfonds Metaal en Techniek is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het Minimaal Vereist Eigen Vermogen.

Amstelveen, 12 mei 2020

ir. M.W. Heemskerk AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2020

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek te 's Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de enkelvoudige en geconsolideerde balans per 31 december 2020;
- de enkelvoudige en geconsolideerde staat van baten en lasten over 2020;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek (hierna: PMT) zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

ONZE CONTROLE-AANPAK

Ons inzicht in het pensioenfonds

PMT voert als bedrijfstakpensioenfonds de pensioenregeling uit voor de sector metaal en techniek.

Het vermogensbeheer en pensioenbeheer zijn uitbesteed aan MN Services N.V. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij beginnen met het bepalen van de materialiteit en het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude, het niet-naleven van wet- en regelgeving of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten.

Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Als gevolg van de COVID-19-maatregelen waren wij genoodzaakt om onze werkzaamheden met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2020 voor een groot deel op afstand uit te voeren.

Om de beperkingen in verband met fysieke aanwezigheid en directe observatie te compenseren, hebben wij voornamelijk communicatietechnologieën gebruikt en schriftelijke informatie-uitwisseling om de controle-informatie te verkrijgen die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

MATERIALITEIT

MATERIALITEIT	€ 390 miljoen (2019: € 338 miljoen).
TOEGEPASTE BENCHMARK	0,4% van het pensioenvermogen per 31 december 2020, zijnde het totaal van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds en de algemene reserve (2019: 0,4% van het pensioenvermogen).
NADERE TOELICHTING	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids) dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van PMT en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Aangezien sprake is van een herstelsituatie waarbij de beleidsdekkingsgraad per jaareinde lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, hebben wij een percentage van 0,4% gehanteerd. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht en het bestuur overeengekomen dat wij aan de raad van toezicht en het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 9,5 miljoen rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Op verzoek van het bestuur hebben wij voor de controle van de pensioenuitvoeringskosten een lagere uitvoeringsmaterialiteit bepaald, namelijk € 3 miljoen, en zijn wij overeengekomen dat wij aan het bestuur en de raad van toezicht voor dit specifieke onderdeel geconstateerde afwijkingen boven de € 300.000 rapporteren.

REIKWIJDTE VAN DE CONTROLE

PMT houdt een belang in Mn Services N.V. dat wordt betrokken in de consolidatie van PMT. Mn Services N.V. is de vermogensbeheerder en uitvoerder van de pensioenregeling van PMT.

De financiële informatie van het geheel van de activiteiten van PMT en Mn Services N.V. is opgenomen in de jaarrekening van PMT.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle van de jaarrekening als geheel. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de verschillende activiteiten van het pensioenfonds. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten.

Op grond hiervan hebben wij de activiteiten geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

De controle heeft zich met name gericht op de significante activiteiten:

- Vermogensbeheer
- Pensioenbeheer
- Actuarieel
- Financiële administratie
- Bestuur en toezicht

Wij hebben gebruik gemaakt van een andere accountant bij de controle van de activiteiten inzake vermogensbeheer, pensioenbeheer, actuarieel en financiële administratie en de daaruit voortkomende financiële informatie, welke is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening van PMT. Wij hebben de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden vastgelegd in instructies en een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de significante activiteiten van PMT en Mn Services N.V., gecombineerd met zelfstandig verrichte werkzaamheden op het totaalniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van het geheel verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

OPDRACHTTEAM EN GEBRUIKMAKEN VAN HET WERK VAN SPECIALISTEN

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een bedrijfstakpensioenfonds. Wij hebben in het opdrachtteam specialisten opgenomen op het gebied van IT-audit. Daarnaast hebben wij eigen deskundigen ingeschakeld voor de controle van de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen. Voorts is voor de controle van de waardering van de beleggingen gebruikgemaakt van onafhankelijke waarderingsexperts.

ONZE FOCUS OP FRAUDE EN HET NIET-NALEVEN VAN WET- EN REGELGEVING

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van iedere wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude.

Het niet-naleven van wet- en regelgeving kan leiden tot boetes, rechtszaken of andere consequenties voor de onderneming die een materieel effect kunnen hebben op de jaarrekening.

Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's

Om de risico's op afwijkingen van materieel belang die het gevolg zijn van fraude te identificeren en in te schatten, verwerven wij inzicht in het pensioenfonds en diens omgeving, met inbegrip van de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden.

Zoals in al onze controles houden wij rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken. Wij onderzoeken de interne beheersing niet met als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer, medewerkers van het bestuursbureau en de uitvoeringsorganisatie(s)) en de raad van toezicht. Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving en afwijkingen die voortkomen uit oneigenlijke toe-eigening van activa. Ook hebben wij overwogen of de oordeelsvorming en beslissingen bij de waardering van de technische voorzieningen wijzen op een tendentie bij het bestuur die mogelijk een risico vormt op een afwijking van materieel belang.

In het proces van identificatie van frauderisico's hebben wij overwogen of de COVID-19 pandemie tot specifieke frauderisicofactoren leidt doordat interne beheersing minder effectief is vanwege werken op afstand, doorbreking van interne beheersmaatregelen en cybersecurity risico's.

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's. Verder hebben wij schattingen beoordeeld op tendenties met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in de algemene toelichting op de jaarrekening. Ook hebben wij data analyse gebruikt om jaarposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen.

Onze controlewerkzaamheden om in te spelen op de ingeschatte fraude risico's resulteerden niet in een kernpunt van onze controle. Wel beschrijven wij in de controleaanpak van het kernpunt waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen onze controlewerkzaamheden om in te spelen op het risico van een mogelijke tendentie bij het bestuur bij de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Wij hebben de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze beoordeling van het frauderisico en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Onze controle-aanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening, op basis van onze ervaring in de sector, door afstemming met het bestuur, het lezen van notulen, het kennismaken van rapporten van sleutelfunctiehouders en de compliance officer en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

Wij hebben verder kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben wij schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

CONTINUÏTEITSVERONDERSTELLING

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om de risico's met betrekking tot continuïteit te identificeren en in te schatten, en om vast te kunnen stellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Het bestuur heeft een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om de continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor tenminste de komende 12 maanden. Wij hebben deze beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd met de nadruk op de vraag in hoeverre PMT voldoet aan prudentiële vereisten.

Wij overwogen op basis van de verkregen controle-informatie of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds de activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

ALGEMENE CONTROLEWERKZAAMHEDEN

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

DE KERNPUNTEN VAN ONZE CONTROLE

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening.

De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van toezicht en het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken. In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

ONTWIKKELING VAN DE (BELEIDS)DEKKINGSGRAAD

RISICO

De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

PMT is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of PMT voldoende buffers heeft.

De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting "(13) Algemene reserve" van de jaarrekening en onder het solvabiliteitsrisico in de Risicoparagraaf. Hieruit blijkt dat de beleidsdekkingsgraad gedurende zeven aangesloten jaren lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen en dat PMT opnieuw gebruikmaakt van de door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geboden mogelijkheid tot vrijstelling van één jaar van het verlagen van pensioenaanspraken en -rechten.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids) dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld en dat het achterwege blijven van een pensioenverlaging op basis van de geboden vrijstelling niet toereikend wordt toegelicht.

ONZE CONTROLE- AANPAK

Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2020 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van PMT beoordeeld op basis van het actuariële rapport van de certificerend actuaaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven.

Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maanddekkingsgraden:

- Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandtoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betroffen key items: overgang naar de nieuwe Prognosetafels AG2020 en de fondsspecifieke generatietafel PMT2020 en tussentijdse aanpassing waardering illiquide beleggingen in verband met de impact van COVID-19 op de financiële markten.
- Daarnaast heeft de certificerend actuaaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaaris.

Tevens hebben wij geëvalueerd of de toelichtingen met betrekking tot de toepassing door PMT van de mogelijkheid tot vrijstelling van een jaar van het verlagen van pensioenaanspraken en -rechten toereikend zijn.

BELANGRIJKE OBSERVATIES

Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 en wij achten de toelichtingen toereikend met betrekking tot het besluit om opnieuw gebruik te maken van de mogelijkheid tot vrijstelling van één jaar van het verlagen van pensioenaanspraken en rechten.

WAARDERING EN TOELICHTING VAN DE BELEGGINGEN ZONDER GENOTEERDE MARKPRIJZEN

RISICO

De beleggingen voor risico pensioenfondsen (hierna: de beleggingen) zijn een significante post op de balans van PMT. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van onafhankelijke taxaties, netto contante waardeberekeningen of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet (beurs)genoteerde fondsen.

De waarderingsonzekerheid neemt inherent toe bij (onafhankelijke) taxaties en netto contante waardeberekeningen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij PMT betreffen dit onder andere de posities in direct vastgoed en derivaten.

De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name private equity, infrastructuur en indirecte vastgoedbeleggingen alsmede hypotheeklen, kennen eveneens inherent relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum.

PMT heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in de grondslagen voor de balans onder de beleggingen en een nadere beschrijving opgenomen in toelichtingen (2) tot en met (7) van de jaarrekening en onder het risico marktwaardebepaling in de Risicoparagraaf. Uit deze toelichtingen blijkt dat per 31 december 2020 € 2.217 miljoen is belegd in directe vastgoedbeleggingen, per saldo € 10.113 miljoen in derivaten, € 5.989 miljoen in private equity, € 278 miljoen in infrastructuur, € 1.786 miljoen in indirecte vastgoedbeleggingen en € 4.017 miljoen in hypotheeklenfondsen.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

ONZE CONTROLE-AANPAK

Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2020:

- Voor de posities in directe vastgoedbeleggingen hebben wij de interne beheersingsmaatregelen van het taxatieproces onderzocht en met gebruikmaking van onafhankelijke vastgoedspecialisten voor een selectie van objecten de onafhankelijke taxaties en daarbij gehanteerde uitgangspunten getoetst op basis van marktgegevens (bandbreedtes).
- Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen (indirect vastgoed, private equity en infrastructuur) hebben wij door middel van een deelwaarneming de aansluiting vastgesteld met de meest recente (niet gecontroleerde) rapportages van de fondsmanagers, waar van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum, alsmede de back-testing (met gecontroleerde jaarrekeningen) en de effectiviteit van de monitoring procedures van Mn Services N.V. onderzocht.
- Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde hypotheeklenfondsen hebben wij de aansluiting vastgesteld met de gecontroleerde rapportage van de fondsmanager en vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van PMT.
- Voor de posities in derivaten hebben wij de interne beheersmaatregelen van het waarderingsproces onderzocht en met gebruikmaking van onafhankelijke waarderingsexperts integraal de waardering en de daarbij gehanteerde uitgangspunten getoetst.

Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.

BELANGRIJKE OBSERVATIES

Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2020 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

WAARDERING VAN EN TOELICHTING TEN AANZIEN VAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN

RISICO

De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van PMT. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattings-elementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag, namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). PMT hanteert voor het bepalen van de voorziening pensioenverplichtingen de PMT Prognosetafel, PMT2020. Dit is een fonds specifieke afleiding van de Prognosetafel AG2020, waarbij de overlevingskansen uit de prognosetafel zijn gecorrigeerd voor leeftijdsafhankelijke correctiefactoren naar aanleiding van intern (fonds specifiek) ervaringssterfte onderzoek. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle.

PMT heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in de grondslagen voor de balans onder de technische voorzieningen en een nadere beschrijving opgenomen in toelichting (14) van de jaarrekening.

Uit deze toelichting blijkt dat (schattings)wijzigingen hebben plaatsgevonden door overgang van PMT2018 naar PMT2020. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor per saldo € 1.778 miljoen lager uitgekomen. Daarnaast blijkt uit deze toelichting dat de kostenopslag van PMT mogelijk hoger uit zal komen als gevolg van de aankondiging van Stichting Pensioenfonds van de Metalektro (PME) om het pensioenbeheer bij Mn Services N.V. elders onder te brengen, doch thans geen betrouwbare inschatting daarvan te maken is. Voorts is onder het verzekeringstechnisch risico in de risicoparagraaf van de jaarrekening de impact van de ontwikkelingen als gevolg van COVID-19 toegelicht.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.

ONZE CONTROLE-AANPAK

Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certifierend actuaris van PMT. De certifierend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certifierend actuaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certifierend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2020.

Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste PMT prognosetafel en de effecten van wijzigingen hierin, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2020:

- Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certifierend actuaris.
- Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certifierend actuaris en met gebruikmaking van onze eigen actuariële specialist gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn.

- Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse.

Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.

BELANGRIJKE OBSERVATIES

Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2020 of de toelichting van de technische voorzieningen.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag ('De ambities van PMT')
- de overige gegevens;
- het voorwoord, profiel, kerncijfers, verantwoording en toezicht, organisatie en de begrippenlijst.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET- OF REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN

BENOEMING

Wij zijn door het bestuur in 2000 benoemd als accountant van Stichting Pensioenfonds Metaal en Techniek vanaf de controle van het boekjaar 2000 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

GEEN VERBODEN DIENSTEN

Wij hebben geen verboden diensten geleverd als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of PMT in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om PMT te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of PMT zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het besluit van het bestuur tot vaststelling van de jaarrekening is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van toezicht.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie *Onze controle-aanpak* hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

COMMUNICATIE

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

In dit kader geven wij ook een verklaring aan de raad van toezicht op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht en het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht en het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht en het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 12 mei 2021

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. A. Snaak RA

BEGRIPPENLIJST 2020

BEGRIPPENLIJST

Actuarieel benodigde premie

De actuarieel benodigde premie geeft de actuariële waarde aan van de in te kopen pensioenaanspraken (zoals afgesproken in de uitvoeringsovereenkomst) op basis van de actuele rentetermijnstructuur (RTS).

Asset & Liability Management (ALM)

Het op elkaar afstemmen van de beleggingen, de verplichtingen en het premie- en toeslagbeleid. Een ALM-studie wordt gebruikt om het meerjarig financieel beleid te optimaliseren uitgaande van verschillende economische scenario's.

ANW Pensioen

Vrijwillige overlijdensverzekering (keuze uit drie vaste pensioenbedragen), onderdeel van de pensioenregeling Metaal en Techniek.

Asset mix

Samenstelling van de beleggingsportefeuille; bijvoorbeeld aandelen, obligaties en vastgoed.

Beleidsdekkingsgraad

Het voortschrijdende gemiddelde van de actuele *dekkingsgraden* over de afgelopen 12 maanden (zie ook 'Dekkingsgraad').

Benchmark

Een objectieve meetlat waarmee het beleggingsresultaat wordt vergeleken.

Code Pensioenfonds

De Code Pensioenfonds is het kader aan eisen, normen en waarden voor goed pensioenfondsbestuur. De Code omvat eisen die aan pensioenfonds worden gesteld op het gebied van transparantie, verantwoording, intern toezicht en zeggenschap.

Deelnemers en gewezen deelnemers

Mensen die actief pensioen opbouwen bij PMT en pensioengerechtigden (mensen die een pensioenuitkering ontvangen van PMT). Gewezen deelnemers zijn deelnemers die in het verleden pensioen hebben opgebouwd bij PMT, maar niet meer in de sector werkzaam zijn, ook wel ex-deelnemers genoemd.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft aan hoe 'gezond' een pensioenfonds is. Het is de verhouding tussen de bezittingen (vermogen) van een fonds en de pensioenverplichtingen: alle nu en in de toekomst uit te keren pensioenen. Een dekkingsgraad van 100% betekent dat er voor iedere euro die betaald moet worden precies één euro in kas is. Het pensioenfonds kan dan precies aan zijn huidige en toekomstige verplichtingen voldoen. Is de dekkingsgraad lager, bijvoorbeeld 90%, dan is er voor iedere euro die betaald moet worden maar 90 eurocent. Te weinig dus. Die situatie wordt ook wel een dekkingstekort genoemd.

Er zijn verschillende soorten dekkingsgraden waarmee de financiële positie van PMT wordt beoordeeld:

- Actuele dekkingsgraad
- Beleidsdekkingsgraad
- Vereiste dekkingsgraad
- Minimaal vereiste dekkingsgraad
- Premiedekking

De *actuele dekkingsgraad* wordt wekelijks bepaald en maandelijks gerapporteerd aan DNB: elke maand wordt dan gekeken hoe de verhouding tussen het vermogen van het fonds en de pensioenverplichtingen ervoor staat. Deze dekkingsgraad wordt elke maand op de [website](#) van PMT gepubliceerd.

De *beleidsdekkingsgraad* is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de laatste 12 maanden. Voor een pensioenfonds is de beleidsdekkingsgraad leidend. Op basis daarvan wordt bepaald of de buffers (zie de vereiste dekkingsgraad) van het pensioenfonds voldoende zijn.

De *vereiste dekkingsgraad* geeft aan hoeveel geld het pensioenfonds minimaal in kas moet hebben om nu en in de toekomst zijn verplichtingen te kunnen nakomen: de verplichtingen plus de buffer. Voor PMT bedraagt de vereiste dekkingsgraad (afgerond) 119%. Als de beleidsdekkingsgraad onder de vereiste dekkingsgraad komt, heeft het pensioenfonds onvoldoende reserves in kas. Dat heet een reservetekort. Een pensioenfonds moet dan een herstelplan indienen bij toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Hierin moet worden aangegeven hoe het pensioenfonds binnen 10 jaar herstelt naar de vereiste dekkingsgraad.

De *minimaal vereiste dekkingsgraad* geeft de benodigde buffer aan die nodig is om een onvoorwaardelijke verlaging te voorkomen. Als de beleidsdekkingsgraad hieronder komt, is er sprake van een dekkingstekort. Het fonds heeft dan te weinig vermogen om de pensioenen in de toekomst te kunnen uitkeren. Als de beleidsdekkingsgraad gedurende 5 jaar onder de minimaal vereiste dekkingsgraad blijft, moet het pensioenfonds de opgebouwde pensioenaanspraken verlagen. Na de verlaging moet de beleidsdekkingsgraad gelijk zijn aan de minimaal vereiste dekkingsgraad. PMT heeft een minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,3%.

De *premiEDEKKINGSgraad* geeft aan in hoeverre de feitelijk betaalde premie in een jaar voldoende is om de nieuwe pensioenopbouw te financieren. Een premiedekkingsgraad van 100% betekent zodoende dat voor elke euro kosten van inkoop van de opbouw er één euro premie wordt betaald.

De Nederlandsche Bank (DNB)

DNB verzorgt het onafhankelijk (prudentieel) toezicht op pensioenfondsen.

ESG (in het Engels aangeduid als Environmental, Social en Governance-criteria)

Criteria op het gebied van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur.

Franchise

Het bedrag dat bepaalt vanaf welk deel van het loon pensioenopbouw plaatsvindt.

Financieel Toetsingskader (FTK) / Nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK)

Het financieel toetsingskader is onderdeel van de Pensioenwet en stelt voorschriften aan premiehoogte en de omvang van de aan te houden reserves.

Gedempte kostendekkende premie

Dit is de kostendekkende premie die is vastgesteld uitgaande van een vorm van demping op basis van een methode om grote fluctuaties in de hoogte van de pensioenpremie te voorkomen. Zie ook de algemene definitie van 'kostendekkende premie'.

Generatiepact

Regeling met het doel om oudere medewerkers minder te laten werken tegen een gedeeltelijke financiële compensatie waardoor ruimte ontstaat om jongere medewerkers te werven.

Haalbaarheidstoets

PMT is verplicht jaarlijks een zogenoemde haalbaarheidstoets uit te voeren. Met deze toets wordt bepaald of – binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen – de verwachte pensioenresultaten worden behaald in verschillende economische scenario's over een periode van zestig jaar. Worden de grenzen overschreden, dan moet PMT met sociale partners in overleg treden over eventuele maatregelen.

Herstelplan

In een herstelplan staat hoe de dekkingsgraad zich gedurende de herstelperiode ontwikkelt om aan het einde van de voorgeschreven periode weer te voldoen aan de vereiste dekkingsgraad.

Hoogrentende waarden

Vastrentende waarden met een hoger risico, ook wel 'high yield' genoemd. Zie ook 'vastrentende waarden'.

Indexatie (toeslagverlening)

Het verhogen door het pensioenfonds van de al opgebouwde pensioenrechten voor het behoud van koopkracht. De pensioenuitkeringen worden dan periodiek – doorgaans jaarlijks – aangepast aan de stijging van het loon- of prijsniveau (inflatie). PMT maakt gebruik van de prijsindex. Bij PMT geldt een voorwaardelijke toeslagverlening: afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds bekijkt PMT jaarlijks of (gedeeltelijke) toeslagverlening kan plaatsvinden.

Integraal Risico Management (IRM) Framework

Het raamwerk van onder meer beleid, procedures en hulpmiddelen waarmee het integraal risicomangement wordt vormgegeven.

ISAE 3402

International Standard for Assurance Engagements: internationaal geaccepteerde auditingstandaard van het American Institute of Certified Public Accountants (aicpa). Met een ISAE 3402-verklaring wordt aangegeven dat het interne beheersproces adequaat is vormgegeven.

Kostendekkende premie (algemene definitie)

De premie die nodig is voor de inkoop van nieuwe pensioenverplichtingen, de opslag voor het in stand houden van het vereiste eigen vermogen, een kostenopslag en (eventueel) een premie voor voorwaardelijke toeslagverlening.

Matchingportefeuille

PMT deelt de beleggingsportefeuille op in een matchingportefeuille en een return-portefeuille. Met de matchingportefeuille wordt gewerkt aan het vermogen voor het nominale pensioen. Deze beleggingen hebben een relatief laag risico en een beperkt verwacht rendement. De matchingportefeuille bevat beleggingen die in waarde stijgen als de rente daalt. Dit is nodig om het renterisico te beperken.

Opbouwpercentage

Het opbouwpercentage is het percentage van de pensioengrondslag waarmee per deelnemings-/of dienstjaar de op te bouwen pensioenaanspraak wordt vastgesteld.

Overrendement

PMT hanteert een lange termijn doelstelling voor het overrendement van gemiddeld 1,5% per jaar. Dit betekent dat het rendement op de beleggingen op lange termijn jaarlijks gemiddeld 1,5% hoger moet zijn dan de verandering van de verplichtingen, gewaardeerd op marktwaarde.

Partnerpensioen (nabestaandenpensioen)

Levenslange uitkering aan een nabestaande partner, vanaf het overlijden van de deelnemer.

Pensioengrondslag

Het op hele euro's naar boven afgeronde deel van het pensioengevend jaarsalaris tot aan de salarisgrens minus de franchise. Indien de franchise gelijk is aan of hoger dan het pensioengevend jaarsalaris wordt de pensioengrondslag op nul gesteld.

Pensioenopbouw

Het bedrag c.q. percentage waarmee jaarlijks pensioen wordt opgebouwd voordat het tot uitkering komt.

Premiedekkingsgraad

De premiedekkingsgraad geeft aan in hoeverre de feitelijk betaalde premie in een jaar voldoende is om de nieuwe pensioenopbouw te financieren. Een premiedekkingsgraad van 100% betekent zodoende dat voor elke euro kosten van inkoop van de opbouw er één euro premie wordt betaald. De berekening van de premiedekkingsgraad vindt als volgt plaats: het quotiënt van enerzijds de feitelijk betaalde premie (na aftrek van kosten) en anderzijds de actuariële benodigde premie op basis van de actuele rentetermijnstructuur (RTS).

Prijsindex

Het peil van de prijzen op 1 juli van enig jaar ten opzichte van 1 juli van het daaraan voorafgaande jaar, blijkens de CBS-opgave van de consumenten prijsindex voor alle huishoudens (afgeleid).

Private equity

Beleggingscategorie waarbij wordt geïnvesteerd in aandelen van niet-beursgenoteerde bedrijven.

Prudent person principe

Op grond van de prudent person regel in artikel 135 Pensioenwet moeten pensioenfondsen beleggen in het belang van aanspraak- en pensioengerechtigden. Dit wordt ook wel 'goed huisvaderschap' genoemd: pensioenfondsen moeten de ingelegde premies op een zorgvuldige manier beleggen.

Rekenrente

De door DNB gepubliceerde rente op basis waarvan de waarde van de voorziening pensioenverplichting wordt berekend.

Rendement

De directe en indirecte beleggingsopbrengsten. Dit kan zijn rente (bij obligaties), dividend (bij aandelen) of de vermeerdering of vermindering van de marktwaarde van de bezittingen van een pensioenfonds.

Rentetermijnstructuur (RTS)

Grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. De Nederlandsche Bank (DNB) publiceert elke maand de RTS (gebaseerd op de swapcurve) ten behoeve van de berekening van de hoogte van de verplichtingen door de Nederlandse pensioenfondsen.

Returnportefeuille

PMT deelt de beleggingsportefeuille op in een matchingportefeuille en een returnportefeuille. Met de returnportefeuille werkt PMT aan het vermogen voor een waardevast pensioen. Het toekennen van eventuele indexatie hangt (onder normale economische omstandigheden) dus nauw samen met de ontwikkeling van deze portefeuille. Het verwachte rendement op deze beleggingen is hoger dan het verwachte rendement op de matchingportefeuille. Daar staat een hoger risico tegenover.

Systematische Integriteitsrisico Analyse (SIRA)

Risicoanalyse op de integriteitsrisico's die PMT loopt.

Ultimate Forward Rate (UFR)

De Ultimate Forward Rate is een risicovrije rekenrente voor langjarige contracten, waarin wegens de lange looptijd onvoldoende handel bestaat. Een Nederlandstalige benaming zou kunnen zijn de 'langstetermijnrente'.

Vastrentende waarden

Beleggingen waarvan de periodieke betalingen in de vorm van rente en aflossing contractueel zijn vastgelegd. De bekendste voorbeelden zijn obligaties van overheden (staatsobligaties) en bedrijven (bedrijfsobligaties).

Verplichtstelling

Regeling waarbij sociale partners uit een bedrijfstak aan de minister van SZW vragen alle werknemers uit die bedrijfstak verplicht aan te laten sluiten bij een pensioenfonds uit de bedrijfstak.

Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)

Het bedrag dat bij een pensioenfonds aanwezig moet zijn om samen met de in de toekomst nog te ontvangen premies aan de reeds bestaande pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Het betreft de contante waarde van alle verwachte toekomstige pensioenuitkeringen voortvloeiend uit de aanspraken van zowel actieven en slapers als gepensioneerden. In wettelijke context wordt hiervoor ook wel de term technische voorziening gebruikt.

Waardevast pensioen

PMT streeft naar een zoveel mogelijk waardevast pensioen. Dat betekent dat PMT probeert om jaarlijks de pensioenen te verhogen op basis van de ontwikkeling van de inflatie, gebaseerd op de prijsindex zodat de koopkracht van de pensioenuitkeringen gelijk blijft. Dit is alleen mogelijk als de financiële positie van PMT dit toelaat.

Z-score

Een maatstaf voor de mate waarin het werkelijk rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille. Een positieve z-score geeft aan dat het rendement hoger was dan dat van de normportefeuille. De performancetoets betreft de cumulatieve Z-score over de laatste vijf jaar.

Zuivere kostendekkende premie

Hiermee wordt de premie bedoeld die nodig is om de onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioenovereenkomst in dat jaar en voor de langere termijn na te komen. Deze premie bestaat kort samengevat uit de actuariel benodigde premie voor de inkoop van het onvoorwaardelijk deel van de uit de pensioenovereenkomst voortvloeiende pensioenverplichting, een opslag voor solvabiliteit en een opslag voor uitvoeringskosten. Zie ook 'gedempte kostendekkende premie'.

